

Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekilleri Yozgat Milletvekili Bekir Bozdağ, Samsun Milletvekili Suat Kılıç, Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş, Giresun Milletvekili Nurettin Canikli, İstanbul Milletvekili Ayşe Nur Bahçekapılı ve 3 Milletvekilinin; Sayıştay Kanunu Teklifi ve Avrupa Birliği Uyum ile Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (2/594)

Not: Teklif Başkanlıkça; esas olarak Plan ve Bütçe Komisyonuna; tali olarak Adalet; Anayasa; Avrupa Birliği Uyum Komisyonlarına havale edilmiştir.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Sayıştay Kanunu Teklifi, genel gerekçe ve madde gerekçeleriyle birlikte ekte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımızla arz ederiz.

01.02.2010

Bekir Bozdağ

Suat Kılıç

Mustafa Elitaş

Yozgat

Samsun

Kayseri

Meclis Grup Başkanvekili

Nurettin Canikli

Ayşe Nur Bahçekapılı

Fahrettin Poyraz

Giresun

İstanbul

Bilecik

Alaattin Büyükkaya

Veysi Kaynak

İstanbul

Kahramanmaraş

GENEL GEREKÇE

Vatandaş odaklı yönetim anlayışı, devlet fonksiyonlarının ve devletin kurumsal yapısının yeni bir anlayışla ele alınmasını zorunlu kılmaktadır. Bu anlayış, kamu mali yönetiminin de değişen devlet yapılanmasına ve fonksiyonlarına uyumlu olarak değişimi konusunda itici bir güç oluşturmaktadır. Vatandaşların ödedikleri vergilerin karşılığı olarak devletten beklendikleri hizmetlerin etkin ve verimli bir biçimde kendilerine sunulması isteği, parlamentoların kamu kaynakları üzerindeki denetim ve gözetim yükümlülüğünün de farklı bir anlayışla ele alınmasını beraberinde getirmektedir. Parlamentolar adına bu denetim ve gözetim yükümlülüğünü yerine getiren sayıştaylar bu değişimden en fazla pay alması gereken kurumlar olmuşlardır.

Kamu mali yönetiminin yeniden yapılandırılmasını zorunlu kılan öğeler;

- Makro mali disiplini sağlamak,
- Kamu kaynaklarını stratejik önceliklere göre dağıtmak,
- Dağıtılan kaynakların etkin, verimli ve tutumlu kullanımını sağlamak,
- Etkin bir hesap verme sorumluluğu sistemini kurmak,

olarak sıralanabilir.

Sıralanan bu hususlar tüm dünyada kamu mali yönetimi anlayışı ve bu bağlamda anayasal yüksek denetim kurumlarının işlevleri ve organizasyon yapısındaki değişimlere paralel olarak Türk Sayıştayında da bazı değişikliklerin yasal bazda gerçekleştirilmesi zorunluluğunu ortaya çıkarmıştır. Etkin bir hesap verme sorumluluğu sisteminin kurulmasında denetim temel bir unsur olarak kabul edilmektedir. Bu hususların tamamına bir taraftan Sekizinci ve Dokuzuncu Beş Yıllık Kalkınma Planında diğer taraftan da Avrupa Birliği uyumu ile ilgili düzenlemelerde açıkça yer verilmiştir.

Dünyada kabul gören temel yaklaşım, tüm kamu fonlarının, kaynaklarının ve faaliyetlerinin parlamento adına dış denetim görevi yapan sayıştaylar tarafından denetlenmesidir.

Hesap verilebilirliğin ve saydamlığın sağlanarak kamu kaynaklarının etkin, verimli ve tutumlu bir şekilde kullanılabilmesini gerçekleştirmek, Türkiye Büyük Millet Meclisinin ve adına denetim yapan Sayıştayın temel işlevlerindedir.

27/2/1967 tarihinde yürürlüğe giren 832 sayılı Sayıştay Kanunu günümüze kadar çeşitli kanunlarla bir çok defa değişikliğe uğramış ve yapılan bu düzenlemelerle ya madde metinleri değiştirilmiş ya da Kanuna ek maddeler eklenmiştir. Diğer yandan, bu değişikliklerin bir kısmı Anayasa Mahkemesince iptal edilmiş, ancak iptallerle ortaya çıkan boşlukların bir bölümü bugüne kadar doldurulamamıştır.

Sayıştay denetimlerinin kamu mali yönetiminde saydamlığın sağlanması ve hesap verme sorumluluğunun geliştirilmesinde oynadıkları rolün önemi ülkemizde ve uluslararası camiada da her vesile ile vurgulanmakta olup, bu hususlar aynı zamanda yolsuzlukların önlenmesi açısından da son derece önemlidir. Bir yüksek denetim organı olan Sayıştayın düzenlediği raporların güvenilir olması ve kamu mali yönetiminin iyileştirilmesine katkı sağlayabilmesi her şeyden önce Sayıştayın denetim yetkisinin tüm kamu yönetimini kapsamasına ve uluslararası denetim standartlarına uygun bir denetimi gerçekleştirebilmesine bağlıdır. Bu husus Kamu Harcama Yönetimi Reformunun temel alanlarından birini oluşturmaktadır.

Nitekim, Uluslararası Yüksek Denetim Kurumları Organizasyonunun (INTOSAI) üye ülke Sayıştayları arasında denetim usul, metot ve teknikleri yönünden birlik sağlamak amacıyla oluşturduğu Denetim Standartları Komitesince hazırlanan “Denetim Standartları”nda, bütün denetim faaliyetlerinin, Sayıştayın denetim görev ve yetki alanı içinde olması gerektiği hususu, denetim alanına ilişkin bir standart olarak tespit edilmiş bulunmaktadır.

Yine INTOSAI'nin önemli tavsiye kararlarının alındığı Peru'nun Lima kentinde gerçekleştirilen dokuzuncu kongresinde, yüksek denetim kurumlarının denetim alanları tartışılmış ve kabul edilen Lima Bildirisi ile, devlet faaliyetlerinin geleneksel mali çerçevenin dışına çıkarak, ekonomik ve sosyal sektörleri de kapsayacak şekilde Sayıştay denetimine tabi olması gerektiği vurgulanmıştır.

Avrupa Ortamındaki Merkezi ve Doğu Avrupa Ülkeleri Yüksek Denetim Kurumlarının entegrasyonu için “Ortak Temel Kriterleri Saptayan Çalışma Grubu”, etkili ve çağdaş Sayıştay denetimi için, Merkezi ve Doğu Avrupa Ülkeleri Sayıştaylarında bulunması gereken temel ölçülerle ilgili tavsiye kararları almıştır. Bu kararlara göre yüksek denetim kurumlarının, ulusal bütçede yer alıp almadığına ve kimler tarafından toplandığına bakılmaksızın, tüm kamu fonlarını, kaynaklarını ve faaliyetlerini (AB fonları da dahil olmak üzere) denetleyebilmelerine ilişkin olarak Anayasa ve kanunlarında açıkça ifade edilen yetkilere ve araçlara sahip olmaları gerektiği belirtilmiştir.

Adı geçen çalışma grubunun önerilerine, paralel olarak, “Avrupa Birliği Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Programı”na göre de, kamu kaynağı kullanan ancak Sayıştay denetimi kapsamında bulunmayan kuruluşların Sayıştay denetimi kapsamına alınması ve özel

kanunların çeşitli kurumlara Sayıştay denetiminden muafiyet tanınmasına imkan veren maddelerinin kaldırılması, böylece kamu kaynağı kullanımının parlamento tarafından eksiksiz denetlenmesine imkan sağlanması öngörülmüştür.

Sayıştayın asli görevlerinden olan, adına denetim yaptığı Türkiye Büyük Millet Meclisine rapor verme görevi, 832 sayılı Kanunda ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünde bu göreve ilişkin yetersiz düzenlemeler sebebiyle gereği gibi yerine getirilememektedir.

832 sayılı Kanunda; Meclis raporlarına konu olabilecek çalışmaların kapsamının belirgin ve sistematik bir şekilde düzenlenmemiş olması, bu tür denetimin yürütülmesinde, sonuçlandırılmasında ve raporlanmasında uygulanacak esas ve usullerin bulunmaması ve yapılan bu çalışmalar sonucu düzenlenen denetçi raporlarının hangi prosedürlerden geçerek Sayıştay raporu haline geleceği konusunda boşlukların bulunması, raporlamaya yönelik çalışmaları olumsuz etkilemektedir. Nitekim, 4/7/1996 tarihli ve 4149 sayılı Kanunla verilen performans denetimi ve konu denetimi gibi yetkiler 832 sayılı Kanuna dahil edildiği halde, denetimle ilgili genel düzenlemelere tam bir uyum sağlanamamıştır.

10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı “Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu” ile kamu mali yönetim sistemimizde köklü değişiklikler yapılmıştır. Bu değişiklikler, Sayıştay Kanununun hem denetim, hem de yargı fonksiyonu ile ilgili maddelerinde önemli değişikliklerin yapılmasını zorunlu hale getirmiştir.

Türkiye Ulusal Programında da, “Kamuda performans odaklı denetim sistemine geçilmesi” ve “Sayıştayın güçlendirilerek denetim kapsamının genişletilmesi” bir hedef olarak yer almış ve gerekli yasal düzenlemelerin yapılması öngörülmüştür.

Yukarıda belirtilen nedenlerle, Anayasamızdaki ilkelere ve uluslararası denetim standartlarına uygun, çağdaş demokrasimizin gelişimine katkı sağlayacak ve toplumumuzun beklentilerini karşılayacak, belge denetiminden ziyade içeriği ön plana çıkaracak, teknolojik olanaklardan yararlanan ve bunların yanında yargı yetkisine işlerlik kazandırılmış bir Sayıştayın oluşturulması amacıyla bu Teklif hazırlanmıştır.

Teklif; Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, 832 sayılı Kanun ve ilgili Anayasa Mahkemesi kararları, 5018 sayılı Kanun, Sayıştayın da üyesi bulunduğu INTOSAI tarafından yayımlanan denetim standartları, Avrupa Birliğiyle entegrasyon anlamında “Yüksek Denetim Kurumlarının işleyişiyle ilgili Tavsiyeler”, INTOSAI Denetim Standartlarına ilişkin Avrupa Uygulama Rehberi, Avrupa Birliği Sayıştay Standartları, Uluslararası Bağımsız Muhasebeciler Federasyonu (IFAC) Standartları ve diğer ülkelerin Sayıştay uygulamaları da dikkate alınarak hazırlanmıştır.

Hazırlanan bu Teklifle Sayıştay;

- Düzenlilik denetimi ve performans denetimi tekniklerini eşit ağırlıkta uygulayabilecek,
- Tüm kamu fonlarını, kaynaklarını ve faaliyetlerini denetlemek için yasal yetkiye sahip olacak,
- İşleyiş ve fonksiyonel açıdan bağımsız olacak,
- Uluslararası genel kabul görmüş denetim standartlarına uygun denetim yapabilecek,
- Hazırladığı raporları zamanında ve belli bir prosedür dahilinde Türkiye Büyük Millet Meclisine ve kamuoyuna sunabilecek,
- Kamuda hesap verme sorumluluğu bilincinin ve saydamlığın yerleştirilmesine ve yaygınlaştırılmasına, böylece yolsuzlukların önlenmesine önemli katkılarda bulunabilecek,
- Görev ve yetkilerini daha etkin bir biçimde yerine getirebilmek için iyi bir organizasyon yapısına sahip olacaktır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Kanunun amaç ve kapsamı kamu mali yönetimi anlayışındaki değişime paralel olarak ele alınmış; hesap verilebilirlik ve saydamlık başta olmak üzere mali yönetimin tüm çağdaş unsurlarının yaşama geçirilmesine katkı sağlamak üzere Sayıştayın teşkilat yapısı, denetime yaklaşım ve diğer tüm görev ve yetkileri bu maddede düzenlenmiştir.

Madde 2- Bu maddede, Kanunda geçen temel kavramlar herhangi bir anlam karışıklığına yol açmamak amacıyla tanımlanmıştır.

5018 sayılı Kanunun kamu mali yönetim sistemimize kazandırdığı önemli müesseselerden bir tanesi de performans esaslı bütçeleme ve performans yönetimidir. Performans esasla bütçelemede kamu idarelerinin kamu kaynaklarını etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde kullanmak amacıyla hedefler oluşturmaları ve bu hedeflere ne ölçüde ulaşıldığını ölçmek üzere göstergeler belirlemeleri öngörülmüştür. 5018 sayılı Kanunun getirdiği önemli müesseselerden bir tanesi de yönetsel sorumluluktur. Esas olan yönetimin sorumluluğudur. Başka bir deyişle, kamu kaynaklarını etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde kullanmak sorumluluğu idareye ait olduğundan bu amaca ulaşmak için politikalar oluşturmak, farklı politika seçenekleri arasında tercihte bulunmak veya önceliklendirme idarenin yetkisindedir. Performans yönetiminin bağlantılı olduğu diğer bir alanda performans denetimidir. 5018 sayılı Kanun kamu idareleri ile sorumlulara iç kontrol ve iç denetim mekanizmalarını kullanarak performans denetimini de yapma yetkisi tanımıştır. Performans denetimi kamu idareleri dışında ayrıca dış denetim organı olan Sayıştay tarafından da yapılan bir denetim türüdür. Sayıştay tarafından yerine getirilen bu denetimin amaçlarından birisi kamu idarelerinin kendilerinin belirledikleri hedef ve göstergeler esas alınarak yürütülen faaliyetlerin sonuçlarının ölçülmesidir. Bu çerçevede, Sayıştay tarafından yapılacak olan performans denetimi idarenin veya sorumluların yerine geçerek hedefler belirleyen, politikalar oluşturan, farklı politika seçenekleri arasında tercihte bulunan veya önceliklendirme yapan bir denetim değildir, belirlenmiş hedefler ve bu hedeflere ulaşmak için kararlaştırılan araçların yerindeliği veya gerekliliği performans denetimine konu edilemez. Sayıştay tarafından yapılacak performans denetiminde faaliyet sonuçları idare tarafından belirlenmiş göstergeler esas alınarak ölçülecektir. Bu şekilde esasen kamu idaresinin kendisi tarafından da yapılan ölçme işlemi, bir dış denetim birimi olan Sayıştay tarafından faaliyetler sonuçlandıktan sonra TBMM'ne sunulacak değerlendirme raporlarında kullanılacak üzere yeniden yapılmaktadır.

Maddede performans kavramı bu Kanunda kullanıldığı şekilde tanımlanmaktadır. Buna göre performans, kamu idarelerinin belirlenen hedef ve göstergelere ulaşma seviyesini ifade etmektedir. Başka bir deyişle, Sayıştay tarafından yerine getirilecek dış denetimde, idarelerin performansı ölçülürken belirlenmiş hedef ve göstergeler veri olarak alınmak suretiyle oluşturulacak ölçme yöntemleri kullanılacaktır.

Denetime ilişkin tanımlamalar INTOSAI Denetim Standartlarına ve buna ilişkin Avrupa Uygulama Rehberlerine uygun olarak yapılmıştır.

Madde 3- Bu madde ile Sayıştayın, anayasal konumuna da uygun olarak Avrupa Birliği Müktesebatının Üstlenilmesine ilişkin Türkiye Ulusal Programında açıkça belirtilen ve Lima Deklarasyonu ve INTOSAI Denetim Standartlarında belirtildiği gibi işlevsel ve kurumsal bağımsızlığı açık bir şekilde vurgulanmıştır.

Madde 4- 5018 sayılı Kanun ile, 1050 sayılı Muhasebe Umumiye Kanununun 1 Ocak 2005 tarihi itibarıyla yürürlükten kaldırılması ve kamu idarelerinin tamamına yakını ile bunların iş ve işlemlerinin Sayıştay denetimi kapsamına alınması öngörülmüştür.

Diğer yandan, INTOSAI Denetim Standartlarına İlişkin Avrupa Uygulama Rehberlerinde yer alan “Sayıştaylar ulusal bütçede yer alıp almadığına ve kimler tarafından toplandığına ve yönetildiğine bakılmaksızın tüm kamu fonlarını, kaynaklarını ve faaliyetlerini (AB fonları da dahil olmak üzere) denetlemek üzere Anayasada ve kanunlarda açıkça ifade edilen yetkilere ve araçlara sahip olmalıdırlar” hükmü de dikkate alınarak bu madde, Sayıştayın denetim alanı tüm kamu idarelerini, kamu fonlarını, kamu kaynaklarını ve kamu faaliyetlerini içerecek biçimde düzenlenmiştir.

Ayrıca uluslararası bir antlaşma veya sözleşme ile Sayıştayın bir uluslararası kuruluş veya örgütü denetlemesinin öngörüldüğü durumlarda, denetimin antlaşma veya sözleşmedeki esas ve usullere uygun olarak yerine getirileceği ve sözleşmede belirtilen yetkili makam veya organlara raporlarının sunulacağı esası benimsenmiştir.

Madde 5- Anayasa ile Sayıştaya iki temel görev verilmiştir. Bu görevlerden biri Türkiye Büyük Millet Meclisi adına denetim yapmak, diğeri ise sorumluların yasal düzenlemelere uygun olmayan ve kamu zararına yol açan hesap ve işlemlerini kesin hükme bağlamaktır.

5018 sayılı Kanun, hesap ve işlemlerin kesin hükme bağlanmasını, “genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin gelir, gider ve mal hesapları ile bu hesaplarla ilgili işlemlerinin yasal düzenlemelere uygun olup olmadığına karar verilmesidir” şeklinde tanımlamıştır. Bu tanımdan da anlaşılacağı üzere Sayıştay yasal düzenlemelere uygun olmayan ve kamu zararına yol açan hesap ve işlemler hakkında kesin hükümler ihdas edecektir.

Kamu mali yönetimindeki anlayış değişikliğinin ülkemize yansımaları olan ve kamunun mali yönetim ve kontrol sistemlerini yeniden düzenleyen 5018 sayılı Kanun, Sayıştayın görevlerinde de önemli değişiklikler yapmıştır. Bu değişiklikler aynı zamanda Avrupa Birliği uyum sürecinin de ayrılmaz bir parçasıdır. Kamu kaynaklarının vatandaş yararına kullanımını etkin kılmak için parlamentolar adına denetim yapmak Sayıştayların varoluş nedenidir. Bu nedenle de, Sayıştayın görevlerinin yeni bir anlayışla ele alınması zorunlu hale gelmiştir. Yapılan düzenlemeler ile Sayıştay bundan böyle adına denetim yaptığı Türkiye Büyük Millet Meclisine düzenli raporlar sunacak ve saydamlığın gereği olarak da bu raporları kamuoyuna açıklayacaktır.

Madde 6- Bu madde yürürlükteki 832 sayılı Kanundan alınmıştır. Ancak maddeye 832 sayılı Kanunun ek 9 uncu ve ek 12 nci maddelerinden bazı ilaveler yapılarak Sayıştayın yetkilerinin tek bir madde başlığı altında toplanması sağlanmıştır.

Madde 7- 832 sayılı Kanundaki sorumlular ve sorumluluk halleri 1050 sayılı Kanun esas alınarak düzenlenmiştir. 5018 sayılı Kanun ile 1050 sayılı Kanun yürürlükten kaldırıldığından, sorumlular ile sorumluluk halleri maddede 5018 sayılı Kanuna uygun olarak yeniden belirlenmiştir.

1050 sayılı Kanuna göre sorumluluk, sayman denilen kamu görevlisinin sorumluluğu üzerine kurulmuştur. Bu sorumluluk anlayışında sayman, hesap ve işlemlerden dolayı peşinen zimmetdar kabul edilmekte ve beraat edene kadar sorumluluğu devam etmektedir. Saymanın bu sorumluluğu ancak verilecek beraat kararı veya hükmen onama suretiyle ortadan kalkmaktadır. 5018 sayılı Kanun peşinen zimmetdar olma anlayışını tamamıyla değiştirmiş ve kamu görevlilerini kusuru oranında sorumlu tutan bir anlayışı benimsemiştir.

Getirilen yeni sorumluluk anlayışında, her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında görevli ve yetkili olanlar, kaynakların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak elde edilmesinden, kullanılmasından, muhasebeleştirilmesinden, raporlanmasından ve kötüye kullanılmaması için gerekli önlemlerin alınmasından sorumludur.

Ayrıca bu maddenin düzenlenmesinde INTOSAI Denetim Standartlarının “Sayıştayların temel işlevi kamusal hesap verme sorumluluğunu yerleştirmek ve geliştirmektir” şeklindeki ilkesi de dikkate alınmıştır.

Hukuki ve mali sonuç doğuracak olan denetim türü uygunluk denetimi olduğundan bu hususa açıklık kazandırmak üzere maddede, Sayıştay tarafından performans denetimleri sonucunda mali ve hukuki sorumluluk doğuracak bir karar verilemeyeceği açıkça ifade edilmiştir.

Madde 8- Hesapların verilmesi, muhasebe birimlerinin ve muhasebe yetkililerinin bildirilmesine ilişkin hususlar 832 sayılı Kanundan alınmış ancak bu görevleri yerine getirecek sorumlular 5018 sayılı Kanunda yer alan hükümlere uygun olarak bir maddede düzenlenmiştir.

Madde 9- Maddede, 832 sayılı Kanunda yer alan düzenlemeler 5018 sayılı Kanuna uygun olarak değiştirilmiştir.

Ancak denetimin etkin bir şekilde yerine getirilmesini sağlamak amacıyla kamu görevlilerinin yükümlülükleri ve yükümlülüklerini yerine getirmeyenlere uygulanacak yaptırımlar yeniden düzenlenmiştir.

Madde 10- Bu madde 832 sayılı Kanundan aynen alınmış, ancak “Birinci Başkan” unvanı “Sayıştay Başkanı”, “savcı” unvanı “başsavcı”, “savcı yardımcısı” unvanı da “savcı” olarak değiştirilmiştir.

Madde 11- Bu madde ile Sayıştay bünyesine dahil yargı ve karar organları yaptıkları hizmete göre tasnif olunmuştur. Ancak 832 sayılı Kanundan farklı olarak “Başkanlık”, “Rapor Değerlendirme Kurulu” ve “Denetim, Planlama ve Koordinasyon Kurulu” Sayıştayın organları arasına eklenmiş; “Memurlar Seçim ve Disiplin Kurulu”nun adı ise “Meslek Mensupları Yükseltme ve Disiplin Kurulu” olarak değiştirilmiştir.

Madde 12- Bu madde ile Sayıştay Başkan ve üyesi seçilebilmek için gerekli genel ve özel nitelikler belirlenmiştir.

Madde 13- Bu madde 832 sayılı Kanunun Sayıştay Başkanının seçimine ilişkin 5 inci maddesi esas alınarak düzenlenmiştir. Yapılan düzenleme ile 832 sayılı Kanunda yer almayan Başkanlık seçimine ilişkin esaslar belirlenmiştir.

Madde 14- Daire başkanı seçilebilmek için üyelikte en az üç yıl bulunmuş olma şartı getirilmiş ve seçimin kısa sürede sonuçlandırılabilmesi için maddede gerekli düzenleme yapılmıştır.

Madde 15- Bu madde 832 sayılı Kanunun 6 ncı maddesi esas alınarak düzenlenmiştir.

Madde 16- Bu madde 832 sayılı Kanunun 6 ncı ve ek 8 inci maddeleri esas alınarak düzenlenmiştir.

Madde 17- Bu madde 832 sayılı Kanunun Değişik 9 uncu maddesi esas alınarak düzenlenmiştir.

Madde 18- Madde ile başsavcı ve savcıların, Sayıştay Başkanının görüşü alınmak suretiyle Başbakanın teklifi ve Cumhurbaşkanının onayı ile atanması öngörülmüş, “savcı” unvanı “başsavcı”, “savcı yardımcısı” unvanı da “savcı” olarak değiştirilmiş ve Başsavcılık müessesesinin daha etkin

görev yapabilmesini temin için Başsavcı ve savcılarda aranacak şartlar düzenlenmiştir.

Madde 19- 832 sayılı Kanununun 12, 13, 26 ve 100 üncü maddelerinde yer alan yönetim mensuplarına ilişkin hükümler esas alınarak bu madde düzenlenmiştir.

Madde 20- Bu madde ile Başkanlığın, Sayıştayın genişleyen denetim alanı göz önünde bulundurularak Başkan, başkan yardımcıları ve bölüm başkanlarından oluşması öngörülmüştür.

Madde 21- Bu madde 832 sayılı Kanununun 21 inci maddesinden alınmıştır. Ayrıca, Başkanın Sayıştay raporlarının Türkiye Büyük Millet Meclisinde görüşülmesi sırasında hazır bulunması ve Sayıştayın faaliyetleri ile ilgili olarak yılda iki defa Plan ve Bütçe Komisyonunu ve diğer ilgili komisyonları bilgilendirmesi öngörülmek suretiyle TBMM'nin denetim yetkisini daha etkin bir şekilde kullanması amaçlanmıştır. Sayıştay Başkanının yürüteceği görevlere destek sağlamak amacıyla Başkanın gerekli gördüğü durumlarda, en çok beş denetçiyi, bunların da rızası ile Başkanlık danışmanı olarak görevlendirmesine imkan sağlanmıştır.

Madde 22- Mevcut uygulamada yönetim ve denetim işleri Birinci Başkan adına Genel Sekreter tarafından yerine getirilmektedir. Sayıştay Kanununda ve diğer kanunlarda yapılan değişikliklerle Sayıştayın denetim alanının genişlemesi ve görevlerinin artması nedeniyle, işlerin daha etkin yürütülmesini sağlamak amacıyla Genel Sekreter yerine iki başkan yardımcısı görevlendirilmesi öngörülmüştür. Başkan yardımcılarının birisinin denetim, diğerinin ise yönetim ile ilgili işlerde Başkan adına görev yapacağı hükme bağlanmış ve başkan yardımcılarında görevlerinde yardımcı olmak üzere de meslek mensupları arasından bölüm başkanları görevlendirilmesi esası benimsenmiştir.

Madde 23- Bu madde ile 832 sayılı Kanunun dairelerin oluşumu ve görevlerini düzenleyen 14 üncü maddesi hükümleri büyük ölçüde korunmuştur. Ayrıca, Türkiye Büyük Millet Meclisine veya kamu idarelerine gönderilecek Sayıştay raporlarının görüşülmesi sırasında ilgili grup başkanı veya raporun denetçisinin katılarak görüşünü açıklaması ve ilgili kamu idaresinin üst yöneticisi veya görevlendireceği yardımcısının çağırılması halinde görüşünü açıklayabilmesine ilişkin düzenlemeye madde metninde yer verilmiştir.

Madde 24- Bu madde ile daire başkanları, üyeler ve raportörlerin görev ve yetkileri düzenlenmiştir.

Madde 25- 832 sayılı Kanunun birden fazla maddesinde düzenlenmiş bulunan Genel Kurulun görevleri bu maddede toplanmıştır.

Madde 26- 832 sayılı Kanununun 16 ncı maddesinde yer alan Temyiz Kurulunun çalışma biçimini düzenleyen mevcut hükümler değiştirilmeden alınmıştır.

Madde 27- Maddede Daireler Kurulunun oluşumu, görev ve yetkileri düzenlenmiştir.

Madde 28- Sayıştayın her yıl bu Kanun ve 5018 sayılı Kanun uyarınca Türkiye Büyük Millet Meclisine sunmak zorunda olduğu raporlar hakkında görüş bildirecek son merci olarak Rapor Değerlendirme Kurulu oluşturulmuştur.

Madde 29- Bu madde 832 sayılı Kanununun 95 inci maddesinden alınmıştır.

Madde 30- Bu madde esas olarak 832 sayılı Kanununun 27 nci maddesinden alınmıştır. Ancak Kurulun "Memurlar Seçim ve Disiplin Kurulu" olan adı, meslek mensuplarına ilişkin yükseltme ve disiplin işlerine baktığı için yaptığı işe uygun olarak "Meslek Mensupları Yükseltme ve Disiplin Kurulu" şeklinde değiştirilmiş; Kurul üyelerinin iki yılda bir yerine her yıl seçilmesi öngörülmüş ve Kurulun oluşumundaki Genel Sekreterin yerine denetimden sorumlu başkan yardımcısı dahil

edilmiştir.

Madde 31- Sayıştayın denetimini uluslararası standartlara uygun olarak yapılabilmesini ve performansa dayalı bir yönetim sisteminin geliştirilmesini sağlamak amacıyla Denetim, Planlama ve Koordinasyon Kurulu oluşturulmuş ve maddede sayılan görevleri yapması öngörülmüştür.

Madde 32- Denetim ve inceleme görevlerini yerine getiren denetçiler ile denetim ve denetim destek grup başkanlıklarının görev ve yetkileri maddede düzenlenmiştir.

Madde 33- Sayıştayın denetim alanının genişlemesi ve görevlerinin artmasına paralel olarak savcılık müessesesi daha etkin hale getirilerek görev ve yetkileri maddede düzenlenmiştir.

Madde 34- Bu maddede, Sayıştay denetiminin amacı, genel kabul görmüş uluslararası denetim standartlarına ve Avrupa Birliği uygulamalarına uyum göz önünde bulundurularak düzenlenmiştir.

Madde 35- Sayıştay tarafından yapılacak denetimlerin genel kabul görmüş uluslararası denetim standartlarına uyumlu olarak yapılabilmesi için maddede, denetimin temel ilkelerine yer verilmiş ve bu ilkelerin tespit edilmesinde, Sayıştaylar için en temel belge niteliğinde olan başta Lima Deklarasyonu olmak üzere, INTOSAI Denetim Standartları ve INTOSAI Denetim Standartlarına İlişkin Avrupa Uygulama Rehberlerinden yararlanılmıştır.

Maddede ayrıca Sayıştay tarafından yerindelik denetimi yapılamayacağı, idarenin takdir yetkisini sınırlayacak ve ortadan kaldıracak karar alınamayacağı hükme bağlanmıştır. Buna göre, Sayıştay yerindelik denetimi yapamaz, idarenin takdir yetkisini sınırlayacak ve ortadan kaldıracak karar alamaz. Bu düzenleme, yönetimle denetim arasındaki çizgiyi ortaya koymaktadır. Denetim işlevine atfedilen fonksiyonun idarenin yerine geçerek sorumluluk taşımayan bir yönetim işlevine dönüşmesinin önüne geçilmesi amaçlanmaktadır. Bu düzenleme, denetim açısından da önemli bir güvenceyi sağlamaktadır. Çünkü denetimin nesnel, objektif ve tarafsız olmasını sağlayacak en önemli güvence, denetim işlevini yerine getirenlerin kendilerini yönetimin yerine koyan bir anlayışla hareket etmek zorunda kalmamalarıdır.

Madde 36- Sayıştayın genel kabul görmüş uluslararası denetim standartları çerçevesinde yapacağı düzenlilik ve performans denetimlerinin hangi hususlar dikkate alınarak gerçekleştirileceği madde metninde düzenlenmiştir.

5018 sayılı Kanuna göre düzenlilik denetimi, kamu idaresi hesapları ve bunlara ilişkin belgeler esas alınarak, mali tabloların güvenilirliği ve doğruluğuna ilişkin mali denetim ile kamu idarelerinin gelir, gider ve mallarına ilişkin mali işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygun olup olmadığının tespiti şeklinde açıklanmıştır.

5018 sayılı Kanun uyarınca kamu idareleri, kamu hizmetlerinin istenilen düzeyde ve kalitede sunulabilmesi için bütçeleri ile program ve proje bazında kaynak tahsislerini, stratejik planlarına, yıllık amaç ve hedefleri ile performans göstergelerine dayandırmak zorundadırlar. Ayrıca yürütecekleri faaliyet ve projeler ile bunların kaynak ihtiyaçlarını, performans hedef ve göstergelerini, hazırlayacakları performans programlarında göstermekle yükümlü tutulmaktadır.

Bu nedenle maddede, Sayıştay tarafından gerçekleştirilecek performans değerlendirmesinin, kuruluşların bütçelerinde yer alan hedef ve performans göstergeleri çerçevesinde yürütülen faaliyet sonuçlarının ölçülmesi ve performans bakımından gözden geçirilmesi suretiyle yapılacağı ifade edilmiştir. Yine performans denetiminin önemli amaçlarından birisi de, kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli kullanımı ile kamu idarelerinin hizmetlerini etkin bir biçimde sunmasına

yardımcı olmaktadır. Sayıştayın bu amaçla 1996 yılından bu tarafa 832 sayılı Kanunun ek 10 uncu maddesine göre yürüttüğü bu denetimleri bundan böyle daha sistemli, planlı ve kurumsal bir yapıya dönüştürmüş olarak sürdürülmesi esasını benimsenmiştir. Maddede ayrıca performans denetimi sonucunda tespit edilen hususların raporlarla, gerek yıllık gerekse tamamlandıkları dönemler itibarıyla Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulması öngörülmüştür.

5018 sayılı Kanunun kamu mali yönetim sistemimize kazandırdığı önemli müesseselerden bir tanesi de performans esaslı bütçeleme ve performans yönetimidir. Performans esaslı bütçelemede kamu idarelerinin kamu kaynaklarını etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde kullanmak amacıyla hedefler oluşturmaları ve bu hedeflere ne ölçüde ulaşıldığını ölçmek üzere göstergeler belirlemeleri öngörülmüştür. 5018 sayılı Kanunun getirdiği önemli müesseselerden bir tanesi de yönetsel sorumluluktur. Esas olan yönetimin sorumluluğudur. Başka bir deyişle, kamu kaynaklarını etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde kullanmak sorumluluğu idareye ait olduğundan bu amaca ulaşmak için politikalar oluşturmak, farklı politika seçenekleri arasında tercihte bulunmak veya önceliklendirme idarenin yetkisindedir. Performans yönetiminin bağlantılı olduğu diğer bir alan da performans denetimidir. 5018 sayılı Kanun kamu idareleri ile sorumlulara iç kontrol ve iç denetim mekanizmalarını kullanarak performans denetimini de yapma yetkisi tanımıştır. Performans denetimi kamu idareleri dışında ayrıca dış denetim organı olan Sayıştay tarafından da yapılan bir denetim türüdür. Sayıştay tarafından yerine getirilen bu denetimin amaçlarından birisi kamu idarelerinin kendilerinin belirledikleri hedef ve göstergeler esas alınarak yürütülen faaliyetlerin sonuçlarının ölçülmesidir. Bu çerçevede, Sayıştay tarafından yapılacak olan performans denetimi idarenin veya sorumluların yerine geçerek hedefler belirleyen, politikalar oluşturan, farklı politika seçenekleri arasında tercihte bulunan veya önceliklendirme yapan bir denetim değildir, belirlenmiş hedefler ve bu hedeflere ulaşmak için kararlaştırılan araçların yerindeliği veya gerekliliği performans denetimine konu edilemez. Sayıştay tarafından yapılacak performans denetiminde faaliyet sonuçları idare tarafından belirlenmiş göstergeler esas alınarak ölçülecektir. Bu şekilde esasen kamu idaresinin kendisi tarafından da yapılan ölçme işlemi, bir dış denetim birimi olan Sayıştay tarafından faaliyetler sonuçlandıktan sonra TBMM'ne sunulacak değerlendirme raporlarında kullanılmak üzere yeniden yapılmaktadır.

Maddede performans kavramı bu Kanunda kullanıldığı şekilde tanımlanmaktadır. Buna göre performans, kamu idarelerinin belirlenen hedef ve göstergelere ulaşma seviyesini ifade etmektedir. Başka bir deyişle, Sayıştay tarafından yerine getirilecek dış denetimde, idarelerin performansı ölçülürken belirlenmiş hedef ve göstergeler veri olarak alınmak suretiyle oluşturulacak ölçme yöntemleri kullanılacaktır.

Maddede düzenlilik ve performans denetimine ilişkin olarak yapılan bu düzenlemeler INTOSAI Denetim Standartlarıyla da paralellik arz etmektedir.

Madde 37- Denetim, her aşamada bir denetim planı ve programına dayalı olarak yürütülen bir faaliyettir. Denetimde planlama, uluslararası denetim standartları açısından en temel çalışma standardıdır. Denetimin bir denetim planı hazırlanarak başlatılması, o planın uygulanmasını gösteren bir denetim programı yapılması, bu programın uygulanması ve elde edilen denetim sonuçlarının raporlanması ve sonuçta raporlarda belirtilen hususların izlenmesi denetim sürecinin vazgeçilmez aşamalarıdır.

Tüm bu faaliyetlerin her aşamasının, kanunlar ile genel kabul görmüş uluslararası denetim standartlarına uygun olarak hazırlanacak ikincil mevzuatta ve rehberlerde belirtileceği maddede hükme bağlanmıştır.

Madde 38- Bu madde ile amaçlanan, 832 sayılı Kanuna göre saymanlık bazında yapılan Sayıştay denetimlerini, kamu idareleri bazında yapılacak bir denetime dönüştürmektir.

5018 sayılı Kanun ile uygulaması yasal bir dayanağa kavuşan zorunlu raporlardan birisi dış denetim genel değerlendirme raporudur. Bu raporun, her yıl hazırlanarak Türkiye Büyük Millet Meclisine veya ilgisine göre diğer kamu idarelerine gönderilmesi gerekmektedir. Diğer yandan, performans denetimi sonuçlarına ilişkin raporlar da yıllık veya tamamlandıkları dönem itibariyle Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulacaktır.

Maddede, düzenlenecek denetim raporlarının Sayıştay denetimi için bu Kanunda öngörülen amaç, çerçeve ve sınırlar içinde olması esastır. Denetim raporlarının kanunun tümü için ortaya konulan yaklaşım ve sınırları esas alarak hazırlanması gerekmektedir. Nitekim bu kanun ilgili maddelerinde bu husustan sağlamak üzere bir takım mekanizmalar öngörmüştür. Bu mekanizmalardan bir tanesi de bu maddede düzenlenmiştir. Buna göre Sayıştay denetçileri, tarafından, düzenlenerek ilgili dairelere gönderilen denetim raporları değerlendirilirken, bu kanunda öngörülen amaç, çerçeve ve sınırlar içinde olup olmadıkları yönünden de incelemeye tabi tutulacaklardır. Örneğin, performans denetimine ilişkin bu kanunda yapılan düzenlemelere rağmen yerindelik denetimini içeren veya idarenin takdir hakkına dahil olan bir konuda bunu ortadan kaldıracak şekilde görüş ve öneri içeren bir raporun bu aşamada ilgili daire tarafından düzeltilmek üzere Sayıştay Başkanlığına iadesi imkanı sağlanmaktadır. Burada yapılan düzenlemenin temel amacı denetim raporlarının belirli bir niteliğe kavuşmasına yardımcı olmaktadır.

Denetim grup başkanlıklarınca Sayıştay denetimine tabi tüm kamu idareleri için hazırlanan raporlar, ilgili Sayıştay dairesi ve Rapor Değerlendirme Kurulunun görüşü alınarak Sayıştay raporu haline dönüştürülecektir. Bu raporlar, genel uygunluk bildirimini ve faaliyet genel değerlendirme raporu ile eş zamanlı olarak Türkiye Büyük Millet Meclisinin ilgili komisyonlarında genel uygunluk bildirimini ile birlikte görüşülmek üzere sunulacaktır.

Madde 39- Bu maddede, 5018 sayılı Kanuna paralel olarak, kamu idarelerince hazırlanan faaliyet raporlarının Sayıştayca gerçekleştirilecek denetim sonuçları da dikkate alınarak değerlendirileceğine ilişkin düzenlemeler yapılmıştır. Sayıştay, idarelerin bütçe uygulama sonuçları veya mali rapor ve tablolarının denetimi ile birlikte idarelerin stratejik planları ve performans programlarının uygulanma sonuçlarını dikkate alarak faaliyet genel değerlendirme raporunu oluşturacak, böylece denetimler sırasında hesap ve işlemler ile birlikte, belirlenmiş performans göstergelerine göre faaliyetlerin hedef ve gerçekleşme durumunu da dikkate alacak değerlendirmelerde bulunacaktır.

Bu raporlar grup başkanlıklarınca hazırlandıktan sonra doğrudan Rapor Değerlendirme Kuruluna görüş almak için gönderilecektir. Mahalli idareler hakkında düzenlenecek raporlar Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmakla birlikte, gereği için bir örneği İçişleri Bakanlığına, bir örneği ilgili mahalli idare meclisine gönderilecektir.

Madde 40- Bu madde ile, 5018 sayılı Kanuna paralel olarak Maliye Bakanlığı tarafından derlenen genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerine ait mali istatistiklerin Sayıştay tarafından uluslararası istatistik standartlarına uygunluğu yönünden değerlendirilmesi ve sonuçlarının Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulması ve Maliye Bakanlığına gereği için gönderilmesi hususları düzenlenmiştir.

Madde 41- Bu madde, Anayasa ve 5018 sayılı Kanunun genel uygunluk bildirimini ile ilgili hükümleri dikkate alınarak düzenlenmiştir. Genel uygunluk bildiriminin dış denetim genel değerlendirme raporu ile idare faaliyet raporları, genel faaliyet raporları ve bunların Sayıştayca değerlendirilmesine ilişkin rapor da dikkate alınarak hazırlanacağı ve kesin hesap kanun tasarısının

verilmesinden başlayarak en geç yetmiş beş gün içinde Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulması öngörülmüştür.

Madde 42- Bu madde, bu Kanunda belirtilen raporlar dışında kalan denetim ve incelemeler sonucunda gerekli görülen hususların da raporlanarak Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmasına veya ilgili kamu idaresine gönderilmesine imkan sağlamaktadır. Denetimle ilgili veya denetim dışı ve Sayıştayın görev alanı ile ilgili herhangi bir konuda rapor hazırlanabilmesi ve bu raporların ilgili yerlere gönderilmesi Sayıştayın varlık nedeni ile uyumlu bir yaklaşımdır. Bu durum, Sayıştayların görev alanı ile ilgili her konuyu parlamentolara raporlayabilme yetkisine sahip olması şeklinde ifade edilen uluslararası standartların da bir gereğidir.

Madde 43- Bu madde, hesap verme sorumluluğu ve saydamlığın gereği olarak Sayıştay raporlarının kamuoyuna açıklanmasını öngörmektedir. Ancak kanunlarda kamuoyuna açıklanması yasaklanan konularda açıklama yapılmayacak ve bu raporlar ilgili yerlere bu kayıtlarla gönderilecektir.

Madde 44- Bu madde, 832 sayılı Kanuna 4963 sayılı Kanunla ilave edilen ek 12 nci maddeden alınmıştır.

Madde 45- Bu madde, Sayıştayın yapacağı denetimler sırasında diğer denetim raporlarından yararlanmayı düzenlemektedir.

Kamu idarelerinin kuruluş kanunlarında veya diğer hukuki düzenlemelerinde, hesap ve işlemlerini bağımsız dış denetçilere denettirmeye ilişkin bir hüküm mevcutsa, denetimler sırasında bu denetçilerce hazırlanan raporlardan da yararlanılarak Sayıştay denetimleri gerçekleştirilir.

Madde 46- Bu madde, 832 sayılı Kanuna 4963 sayılı Kanunla eklenen ek 12 nci maddedeki uzman çalıştırmaya ilişkin hükme, ihtiyacı karşılayacak bazı ilaveler yapılmak suretiyle düzenlenmiştir. Yapılan düzenleme ile uzman olarak görevlendirilecek kamu görevlilerine ve kamu görevlisi olmayan kişilere yapılacak ödemeler bir esasa bağlanmıştır.

Madde 47- Bu maddede, 5018 sayılı Kanunla yapılan düzenlemeler ile kamu mali yönetiminde meydana gelen değişikliklere paralel olarak, kamu idarelerinin hesap ve işlemlerinin Sayıştayca yargılanmasının da bu düzenlemelere uyumlu hale getirilmesi amaçlanmıştır.

Denetçiler tarafından 5018 sayılı Kanun kapsamında olan tüm idarelerin denetimi sırasında; bu idarelerin yasal düzenlemelere uygun olmayan hesap ve işlemlerinde kamu zararı tespit edilmesi halinde yargı raporu düzenlenecektir.

Madde 48- Bu madde hükmü 832 sayılı Kanunun 56 ncı maddesinden alınmış ve savunma hakkının kutsallığı gereği tarafların yazı ile istemeleri halinde yargılama sırasında dairede sözlü savunma yapabilmelerine imkan tanınmıştır.

Madde 49- 5018 sayılı Kanun ile 1050 sayılı Kanunun bîdayetten sorumlu kabul ettiği saymanın bu sorumluluğuna son verilmiştir. Bu düzenlemeye uygun olarak maddede beraat kararı yerine, yargı raporuna konu edilen hesap ve işlemlerin yasal düzenlemelere uygun olduğuna karar verileceği belirtilmiştir. Yasal düzenlemelere uygun olmayan ve kamu zararına yol açan hesap ve işlemler hakkında ise zararın sorumlulardan tazminine karar verilecektir.

Madde 50- Bu madde hükmü 832 sayılı Kanunun 62 nci maddesi esas alınarak düzenlenmiş ve ilamlarda yer alacak hususlar belirtilmiştir.

Madde 51- Bu madde hükmü 832 sayılı Kanunun 63 ncü maddesinden alınmış ve ilamın "ilgili

saymanlığa gönderilmek üzere Maliye Bakanlığına” gönderilmesi hükmü, tüm muhasebe birimlerinin Maliye Bakanlığına bağlı olmaması gerekçesiyle çıkarılmış ve “ilgili muhasebe birimi” ile ilgili denetçisine gönderilmesi esası benimsenmiştir.

Madde 52- Bu madde, 832 sayılı Kanunun 64 üncü maddesinden alınmış ve 5018 sayılı Kanunun kamu zararına uygulanacak faize ilişkin hükmü dikkate alınarak düzenlenmiştir.

Madde 53- Bu madde ile kanun yollarına başvuru dilekçesinde bulunması zorunlu olan hususlar düzenlenmiştir.

Madde 54- Bu madde 832 sayılı Kanunun 67,68, 69, 70, 72 ve 73 üncü maddeleri esas alınarak düzenlenmiştir.

Madde 55- Bu madde, 832 sayılı Kanunun 74, 75 ve 76 ncı maddeleri esas alınarak bir madde halinde düzenlenmiştir. Ayrıca, Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu ile uyum sağlamak amacıyla yargılamanın iadesi sebepleri arasına bilirkişi veya uzmanın gerçeğe aykırı rapor düzenlediğinin ortaya çıkması da eklenmiştir.

Madde 56- Bu madde, 832 sayılı Kanunun 77 ve 78 nci maddelerinden aynen alınarak bir madde halinde düzenlenmiştir.

Madde 57- Madde 832 sayılı Kanunun 80 inci maddesinden alınmıştır.

Madde 58- Madde 832 sayılı Kanunun 18 inci maddesinden alınmıştır.

Madde 59- Bu madde 832 sayılı Kanunun ek 3 üncü maddesinden alınmıştır.

Madde 60- Bu madde 832 sayılı Kanunun 79 uncu maddesinden alınmıştır.

Madde 61- Bu madde 832 sayılı Kanunun 89 uncu maddesinden alınmıştır.

Madde 62- Bu madde ile, 2802 sayılı Hakimler ve Savcılar Kanununun ek geçici 1 inci maddesinde yer alan Sayıştay meslek mensuplarının aylık, ödenek, mali, sosyal, emeklilik ve diğer hakları ile teminatları konusundaki hükmün Sayıştay Kanununda da aynen yer alması sağlanmış ve Sayıştay meslek mensuplarının sınıfları ile birinci sınıfa ayrılmalarında 2802 sayılı Kanundaki hükümlere paralel düzenleme yapma konusunda Sayıştay Genel Kurulu yetkili kılınmıştır. Ayrıca denetçilerin haklarına ilişkin hususlar 832 sayılı Kanunun 11 ve 91. maddelerinden aynen alınmıştır.

Madde 63- Bu madde 832 sayılı Kanunun 101 inci maddesinden alınmıştır.

Madde 64- Bu madde 832 sayılı Kanunun 95 inci maddesinden alınmıştır.

Madde 65- Bu madde 832 sayılı Kanunun 96 ncı maddesinden alınmıştır.

Madde 66- Bu madde 832 sayılı Kanunun 97 nci maddesinden alınmıştır.

Madde 67- Sayıştay Başkan ve üyeleri dışındaki meslek mensuplarına uygulanacak disiplin suç ve cezaları hakkında 657 sayılı Kanunun ilgili hükümlerinin uygulanacağı hükme bağlanmıştır.

Madde 68- Bu madde 832 sayılı Kanunun 99 uncu maddesinden alınmıştır.

Madde 69- Bu madde 832 sayılı Kanunun 7 nci maddesinden aynen alınmıştır.

Madde 70- Bu madde 832 sayılı Kanunun 90 ncı maddesinden alınmıştır.

Madde 71- Bu madde ile, 832 sayılı Sayıştay Kanununun sicillere ilişkin bazı hükümlerinin Anayasa Mahkemesince iptal edilmesi hususu ve mahkeme kararında belirtilen gerekçeler de gözetilerek Sayıştay Başkanı ve üyeler dışındaki meslek mensupları ile savcıların sicilleri düzenlenmiştir.

Madde 72- Sayıştay meslek mensuplarının başka görev yasağı ve bunun istisnasını teşkil eden faaliyetler ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarındaki bir göreve atanabilme ve uygun görüldüğü takdirde mesleğe geri dönebilmeleri hususu 832 sayılı Kanununun 93 üncü maddesi de dikkate alınarak düzenlenmiştir.

Madde 73- Bu madde 832 sayılı Kanununun ek 5 inci maddesi esas alınarak düzenlenmiştir.

Madde 74- Sayıştayın denetim ve diğer faaliyetleri ile ilgili eğitim ve yayın hizmeti verebilmesine ve bu hizmetlerden elde edilen gelirlerin özel gelirler karşılığında bütçeye ödenek kaydedilerek eğitim ve yayın amaçlı hizmetlerde kullanılmasına imkan sağlanmış; bu şekilde elde edilen gelirlerin eğitim ve yayın amaçlı hizmetlerde kullanılmasıyla ilgili olarak; eğitim ve ders ücreti, telif ücreti ve diğer hususların Sayıştayca hazırlanacak bir yönetmelikle düzenlenmesi esası benimsenmiştir.

Madde 75- Bu madde 832 sayılı Kanununun ek 4 üncü maddesinden aynen alınmıştır.

Madde 76- Kamu idarelerinin hesap ve işlemlerine ilişkin her çeşit belge ve bilgiyi saklama yükümlülüğü ilgili idareye bırakılmış; bu belge ve bilgilerin denetim sürecinde Sayıştaya gönderilmesi ve Sayıştay tarafından ilgili idareye iadesi, ilgili idarece saklanması ve yok edilmesine ilişkin esas ve usullerin Maliye Bakanlığının görüşü alınmak suretiyle Sayıştayca hazırlanacak yönetmelikle belirleneceği hükme bağlanmıştır.

Madde 77- Bu madde 832 sayılı Kanununun 65 inci maddesi esas alınmak suretiyle düzenlenmiştir.

Madde 78- Bu madde 5018 sayılı Kanununun 69 uncu maddesinden aynen alınmıştır.

Madde 79- Sayıştay denetimleri ile ilgili yeni ortaya çıkan durumlarla ilgili olarak bu Kanun hükümlerinin uygulanmasına ilişkin gerekli düzenlemeleri yapmaya Sayıştay Başkanlığı yetkili kılınmıştır.

Madde 80- 832 sayılı Sayıştay Kanunu ile diğer kanunların bu Kanuna aykırılık taşıyan hükümlerinin yürürlükten kaldırılması sağlanmıştır.

Geçici Madde 1- Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulacak Sayıştay raporlarının Mecliste görüşülme esas ve usullerinin Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünde belirlenmesi öngörülmüş, İçtüzükte bu değişiklik yapılmıncaya kadar izlenmesi gereken süreç belirlenmiştir.

Geçici Madde 2- Bu Kanun gereğince hazırlanacak yönetmelik, standart, rehber ve diğer hukuki düzenlemelerin Kanunun yayımı tarihinden itibaren en geç bir yıl içinde çıkarılması öngörülmüştür.

190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin eki cetvellerde yer alan Sayıştay Başkanlığına ait kadroların kullanılmasına devam olunacağı hükme bağlanmış, ihdas ve iptal edilen kadrolara ilişkin düzenleme yapılmıştır.

Diğer taraftan, Kanunun yayımı tarihinde Sayıştay Başkanlığına ait kadrolarda bulunan meslek mensupları ile yönetim mensuplarının aynı unvanlı kadrolara; savcı yardımcısı kadrosu kaldırıldığından, savcı ve savcı yardımcılarının savcı kadrolarına başka bir işleme gerek kalmaksızın atanmış sayılması öngörülmüştür.

Geçici Madde 3- 5018 sayılı Kanun ile her bir kamu idaresinde oluşturulması zorunlu olan Strateji Geliştirme Birim Başkanlığı ile yeni yapılanmaya paralel olarak Yönetim Birim Başkanlıklarının oluşturulması amaçlanmıştır.

Geçici Madde 4- Bu madde ile, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce başlanmış denetim ve hükme bağlama işlemlerinin ilgili Kanun hükümlerine göre sonuçlandırılması esası getirilmiştir. Diğer kanunlarla 832 sayılı Sayıştay Kanununa yapılan atıfların, bu Kanuna yapılmış sayılacağı esası benimsenmiştir. Ayrıca, bu Kanununun 15 inci maddesinde belirtilen beşte üç oranı sağlanıncaya kadar

boş olan üyeliklere yapılacak seçimlerde eksik kontenjan için seçim yapılacağı esası getirilmiş, bu oranların uygulanmasında tamsayı yanında meydana gelen kesirlerin Sayıştay meslek mensupları kontenjanına aktarılması hususu benimsenmiştir

Madde 81 - Yürürlük maddesidir.

Madde 82- Yürütme maddesidir.

Avrupa Birliği Uyum Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Avrupa Birliği Uyum Komisyonu

23/2/2010

Esas No.: 2/594

Karar No.: 28

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIğINA

Yozgat Milletvekili Bekir BOZDAğ, Samsun Milletvekili Suat KILIÇ, Kayseri Milletvekili Mustafa ELİTAŞ, Giresun Milletvekili Nurettin CANIKLI, İstanbul Milletvekili Ayşe Nur BAHÇEKAPILI, Bilecik Milletvekili Fahrettin POYRAZ, İstanbul Milletvekili Alaattin BÜYÜKKAYA ve Kahramanmaraş Milletvekili Veysi KAYNAK tarafından 1/2/2010 tarihinde Başkanlığınıza sunulan (2/594) esas numaralı “Sayıştay Kanunu Teklifi” Başkanlığınıza 2/2/2010 tarihinde esas komisyon olarak Plan ve Bütçe Komisyonuna, tali komisyon olarak Anayasa Komisyonu ve Adalet Komisyonu ile AB Uyum Komisyonuna havale edilmiştir.

Komisyonumuz, 18/2/2010 tarihli 39 uncu toplantısında, teklif sahiplerinden Bilecik Milletvekili Fahrettin POYRAZ ile Sayıştay Başkanlığı, Maliye Bakanlığı, Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu ve Avrupa Birliği Genel Sekreterliği (ABGS) temsilcilerinin de katılımıyla anılan Kanun Teklifi’ni inceleyip görüşmüştür.

Teklif’in tümü üzerindeki görüşmeler sırasında teklif sahibi milletvekillerinden Fahrettin POYRAZ tarafından aşağıdaki hususlar belirtilmiştir:

- Teklif ile kamu fonlarının, kaynaklarının ve faaliyetlerinin Türkiye Büyük Millet Meclisi adına dış denetimini gerçekleştiren Sayıştay’ın uluslararası genel kabul görmüş denetim standartlarına uygun denetim yapabilmesinin sağlanması, Sayıştay denetimlerinde düzenlilik denetimi ve performans denetimi tekniklerinin eşit ağırlıkta uygulanması, Sayıştay’ın TBMM’ye rapor verme görevini gereği gibi yerine getirebilmesi, 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı “Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu” ile kamu mali yönetimi sisteminde meydana gelen köklü değişikliklere uyum sağlanması doğrultusunda düzenlemeler yapılmaktadır.

- Düzenlemenin kanun teklifi olarak sunulması, Sayıştay’ın merkezi yönetim bütçesi kapsamındaki kamu idareleri ile sosyal güvenlik kurumlarının bütün gelir ve giderleri ile mallarını Türkiye Büyük Millet Meclisi adına denetliyor olmasından kaynaklanmaktadır. Sayıştay Kanunu üzerinde yapılan değişikliklerde günümüze kadar genellikle tasarı sunulması yoluna gidilmemiş ve milletvekillerce teklif sunulması yönünde bir teamül oluşmuştur.

Sayıştay Başkanlığı temsilcisi tarafından aşağıdaki hususlar belirtilmiştir.

- Teklif ile Anayasa’nın Sayıştay’ı düzenleyen 160. maddesinde 2004 ve 2005 yıllarında gerçekleştirilen değişiklikler doğrultusunda düzenlemeler yapılmakta, 10/12/2003 tarihli ve Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile kamu mali yönetiminde getirilen yeniliklere uygun düzenlemeler getirilmekte ve Avrupa Birliği Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Programı’nda belirtilen dış denetimin yapılandırılması ve dış denetime uluslararası standartlar doğrultusunda işlerlik kazandırılması amaçları çerçevesinde düzenlemeler yapılmaktadır.

- Teklif ile Sayıştay'ın denetim alanı genişletilmiş, ancak Anayasa'mızda Sayıştay denetiminin (md. 160) ve Kamu İktisadi Teşebbüsleri (KİT) denetiminin (md. 165) farklı maddelerde düzenlenmesi nedeniyle halen KİT'lerin denetiminden sorumlu olan Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu ile Sayıştay'ın birleştirilmesi hususuna kanun teklifinde yer verilmemiş ve bu doğrultuda KİT'lerin denetimi kanun teklifinin kapsamına alınmamıştır.

- Teklif, Avrupa Birliği kriterleri ve uluslararası denetim standartlarıyla uyumlu olarak hazırlanmıştır.

- Sayıştay raporlarının TBMM tarafından değerlendirilmesi bağlamında TBMM bünyesinde bir komisyon kurulması uluslararası denetim standartlarına uyum sağlanması açısından yerinde olup, Meclisin takdirindedir.

ABGS temsilcisi tarafından aşağıdaki hususlar belirtilmiştir:

- Avrupa Birliği'nin yüksek denetim alanında direktif veya tüzüklerle kararlaştırılmış bir müktesebatı bulunmamasıyla birlikte, INTOSAI (Uluslararası Yüksek Denetim Kurumları Organizasyonu) standartları başta olmak üzere uluslararası denetim standartlarına atıfta bulunmaktadır. Kanun teklifinin söz konusu standartlara uygun olduğu değerlendirilmektedir.

- AB ile ilişkiler açısından, Sayıştay'a ilişkin yeni bir yasal düzenlemenin yapılması gerektiği 2008 yılı Türkiye İlerleme Raporu'nun "Siyasi Kriterler" bölümünde, 23 nolu "Vergi ve Temel Haklar" ile 32 nolu "Mali Kontrol" fasıllarında dile getirilmekte olup, 32 nolu faslın kapanış kriterlerinden biri de Sayıştay'ın uluslararası standartlar çerçevesinde denetim yapabilmesinin sağlanmasıdır.

- Teklifte KİT'ler Sayıştay'ın denetimi dışında tutulmakla birlikte Sayıştay denetimin kapsamının genişletilmiş olması ciddi bir iyileştirme olarak değerlendirilmektedir.

Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu temsilcisi tarafından aşağıdaki hususlar belirtilmiştir:

- Dünyada dış denetimin tek çatı altında toplanması yönünde gelen bir kabul bulunmaktadır. Bu durum INTOSAI standartlarında da yer almaktadır.

- Avrupa Birliği, kamunun tüm gelir ve giderlerinin parlamentolar tarafından denetlenmesini öngörmüş ve bu denetimin de genel idare içerisinde yer almayan, yargısal teminata sahip bir organ tarafından yapılması prensibini benimsemiştir. Avrupa Birliği Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin 2001 yılı Türkiye Ulusal Programı'nda da dış denetim birimlerinin bir çatı altında toplanmasının özellikle koordinasyon sorununun çözülmesi ve dış denetimin etkinliğinin sağlanması amacıyla önem taşıdığı ifadesine yer verilmiştir.

- Yukarıda ifade edilen gerekçelerle Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu'nun Sayıştay'la birleştirilmesi hususunun teklifte yer alması konusu değerlendirilebilir.

Teklif'in tümü üzerinde yapılan görüşmelerde Komisyon üyeleri tarafından aşağıdaki hususlar ifade edilmiştir:

- Teklifte farklı kamu idareleri için farklı denetim usullerine yer verilmemesi ve bu çerçevede Türk Silahlı Kuvvetleri'nin bütün gelir ve giderleri ile mallarının da Sayıştay'ın denetimine tabi tutulması, Anayasa'nın 160. maddesi ile uyumludur.

- Teklifte Sayıştay'ın işlevsel ve kurumsal olarak bağımsızlığı ile mali bağımsızlığının düzenlenmiş olması AB müktesebatına uygundur.

- Sayıştay'ın denetim alanının kamu kaynaklarının tamamına yakınına kapsayacak şekilde belirlenmesi yerindedir.

Komisyon tarafından bu aşamada; maddeler üzerinde ayrıca görüşme açılmaksızın Teklif'in tümü üzerindeki görüşmeler sırasında maddeler hakkında görüşlerin ortaya konulması kararlaştırılmış ve ortaya konulan görüşler çerçevesinde aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır:

- Sayıştay'ın dış denetimi sonunda elde edilen raporların TBMM tarafından etkin bir şekilde değerlendirilebilmesi için Meclis bünyesinde bir komisyon oluşturulması yerinde olacaktır.

- Avrupa Birliği'nin de taraf olduğu uluslararası standartlar çerçevesinde dış denetimin tek çatı altında toplanması için Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu'nun Sayıştay'la birleştirilmesi yerinde olacaktır.

Raporumuz yukarıdaki mülahazalar ve muhalefet şerhi eklenerek Plan ve Bütçe Komisyonu'na sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkanvekili	Sözcü	Üye
<i>Yusuf Ziya İrbeç</i>	<i>İsmail Hakkı Biçer</i>	<i>Afif Demirkıran</i>
Antalya	Kütahya	Siirt
Üye	Üye	Üye
<i>Burhan Kayatürk</i>	<i>İbrahim Kavaz</i>	<i>Mustafa Öztürk</i>
Ankara	Erzurum	Hatay
Üye	Üye	Üye
<i>Mehmet Sait Dilek</i>	<i>Mehmet Beyazıt Denizolgun</i>	<i>Musa Sivacıoğlu</i>
Isparta	İstanbul	Kastamonu
Üye	Üye	Üye
<i>Fazilet Dağcı Çıglık</i>	<i>Cüneyt Yüksel</i>	<i>Halide İncekara</i>
Erzurum	Mardin	İstanbul
Üye	Üye	Üye
<i>Nevin Gaye Erbatır</i>	<i>Algan Hacaloğlu</i>	<i>Mustafa Vural</i>
Adana	İstanbul	Adana
(Muhalefet şerhi ekte)	(Muhalefet şerhi ektedir)	
	(İmzada Bulunamadı)	

MUHALEFET ŞERHİ

I.- Sayıştay Genel Kurulu'nun ilgili yasa teklifi ile ilgili 56 farklı madde üzerinde görüşlerini ve değişiklik önerilerini kapsayan, Sayıştay Başkanı'nın imzası ile TBMM Başkanlığına sunulmuş olan 5 Şubat 2010 tarih ve 19416 sayılı yazı eki rapor, teklifin AB Uyum Komisyonunda görüşülmesinde dikkate alınmamıştır.

Sayıştay Genel Kurulu'nun, Sayıştay'ın yeniden düzenlenmesine ilişkin Yasa Teklifi üzerindeki görüşlerinin, komisyonda dikkate alınmaması, en azından AB müktesebatına uyum konusundaki eksikliklerin üzerinde durulmaması büyük bir eksikliktir, ciddiyle bağdaşmamaktadır.

II.- Teklifin 4'üncü maddesi Anayasa'nın 160'ıncı maddesine aykırıdır. Anayasanın 160'ıncı maddesinde, "...merkezi yönetim bütçesi kapsamındaki kamu idareleri ile sosyal güvenlik kurumlarının... ve mahalli idarelerin... bütün gelir ve giderleri ile mallarını TBMM adına denetler" demektedir. Oysa Yasa Teklifinin 4'üncü maddesi ile, Anayasa'da tadat edilerek sınırları belirlenen görev alanı aşılarak (özel kanunlarla anonim ortaklık şeklinde kurulmuş olanlar da dahil olmak üzere diğer kamu idarelerini - kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları hariç-) Anayasaya aykırı bir düzenleme öngörülmektedir.

III.- AB müktesebatına uyum açısından gözetmemiz gereken INTOSAI (Uluslararası Yüksek Denetleme Örgütü) denetim Standartlarında, devlet denetiminin 'Düzenlilik' ve 'Performans' denetimlerinden oluştuğu belirtilmekte, 'Mali denetim' ve 'Düzenlilik denetimi' eş anlamlı olarak kullanılmaktadır. (1.0.38 ve 1.0.39 nolu INTOSAI Denetim Standartları)

Oysa, Teklifin 2. Maddesinin (b) ve (c) fıkralarında ise, bu iki husus ayrı denetim uygulamaları olarak yer almaktadır.

Keza, INTOSAI'nin 1.0.40 nolu Denetim Standardında, 'Performans denetimi' tutumluluk, verimlilik ve etkinlikle ilgilidir. Teklifin 36. maddesinde yer alan 'Performans denetimi' tanımı INTOSAI denetim standartlarına aykırıdır ve bu aykırılık Sayıştay'ın denetim alanı ile yetkisini de sınırlandırmaktadır. Bu boyutu ile madde AB Müktesebatına da aykırıdır.

IV.- Yasa Teklifinin 7. maddesinin 3. fıkrasında yer alan 'kasıt, kusur, ihmal' gibi suçun unsurları ile failin eylemleri arasında nedensellik bağı kurulması, adli mahkemelerle idari disiplin kurullarının yargılama ve soruşturma usulleridir. Sayıştay'ın hesap yargılanmasında bunların aranması hem AB müktesebatının temelini oluşturan 'hukuk devleti' normlarına, hem de anayasaya aykırıdır.

Nevin Gaye Erbatur
Adana

Algan Hacaloğlu
İstanbul

Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Plan ve Bütçe Komisyonu

3/6/2010

Esas No.: 2/594

Karar No.: 19

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekilleri Yozgat Milletvekili Bekir BOZDAĞ, Samsun Milletvekili Suat KILIÇ, Kayseri Milletvekili Mustafa ELİTAŞ, Giresun Milletvekili Nurettin CANIKLI, İstanbul Milletvekili Ayşe Nur BAHÇEKAPILI ve 3 Milletvekili tarafından 2/2/2010 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve Başkanlıkça aynı tarihte tali komisyon olarak Anayasa, Adalet ve Avrupa Birliği Uyum Komisyonlarına, esas komisyon olarak da Komisyonumuza havale edilen (2/594) esas numaralı “Sayıştay Kanunu Teklifi”nin görüşmelerine; Komisyonumuzun 24/2/2010 tarihinde yaptığı 29 uncu Birleşiminde, Türkiye Büyük Millet Meclisini temsilen Meclis Başkanvekili Nevzat PAKDİL ile Sayıştay Başkanlığı, Maliye Bakanlığı, Milli Savunma Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, Genelkurmay Başkanlığı, Devlet Personel Başkanlığı, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası, Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı, Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu, Avrupa Birliği Genel Sekreterliği, Emniyet Genel Müdürlüğü, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı, Hazine Müsteşarlığı ve Sayıştay Denetçileri Derneği temsilcilerinin katılımlarıyla başlanmıştır.

Bilindiği gibi, devlet fonksiyonlarında ve devletin idari yapısında vatandaş odaklı bir bakış açısının benimsenmesi, kamu mali yönetimi anlayışının da yeniden gözden geçirilmesi ihtiyacını ortaya çıkarmış ve mali süreçlerin; makro disiplinin sağlanması, kaynakların stratejik önceliklere göre dağıtılmak suretiyle etkili ve verimli kullanılması ve hesap verebilirliğin sağlanmasını içerecek şekilde yeniden yapılandırılmasında önemli rol oynamıştır. Kamu kaynaklarının etkili ve verimli kullanılması ve kamusal iş ve işlemlerde hesap verebilirliğin sağlanması ihtiyacı ile birlikte; bütçe hakkı çerçevesinde bütçe kanunları ile kamu kaynaklarının toplanmasına ve bu kaynakların harcanmasına izin veren parlamentoların, kamu kaynakları üzerindeki denetim ve gözetim yetkilerini farklı bir anlayışla ele almaları sonucunu doğurmuştur. Bu nedenle, parlamentolar adına denetim faaliyetlerini yerine getiren sayıştayların işlevleri ve yapılanmaları konusunda çağın gereklerine uygun yasal düzenlemelerin yapılması da önemli hale gelmiştir.

Sayıştay’ın teşkilat yapısı ile yetki ve görevlerine ilişkin usul ve esaslar 21/2/1967 tarihinde kabul edilen ve halen yürürlükte olan 832 sayılı Sayıştay Kanununda yer almaktadır. Sayıştay Kanunu, bugüne kadar pek çok değişikliğe uğramış, bunların bir kısmı Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmiş, ancak iptallerle ortaya çıkan boşlukların bir bölümü bugüne kadar doldurulamamıştır.

Yüksek denetim organı olarak Sayıştayın düzenlediği raporların güvenilir olması ve kamu mali yönetiminin iyileştirilmesine katkı sağlayabilmesi, Sayıştayın denetim yetkisinin tüm kamu yönetimini kapsamına ve uluslararası denetim standartlarına uygun bir denetimin gerçekleştirilmesine bağlıdır ve bu durum Kamu Harcama Yönetimi Reformunun temel alanlarından birisini oluşturmaktadır.

Nitekim, Türk Sayıştayının da üyesi olduğu Uluslararası Yüksek Denetim Kurumları Organizasyonu (INTOSAI) bünyesinde oluşturulan ve temel amacı üye ülke denetim organları arasında denetim alanında birlik sağlamak olan Denetim Standartları Komitesi; belirlediği standartlar arasında sayıştayların görev ve yetki alanına bütün denetim faaliyetlerinin dahil edilmesi hususunu da almıştır. Ayrıca INTOSAI'nin Dokuzuncu Kongresinde kabul edilen Lima Bildirisi ile de, geleneksel devlet faaliyetlerinin, mali çerçeve ile sınırlı kalmıyarak ekonomik ve sosyal sektörleri de kapsayacak şekilde Sayıştay denetimine tabi olmasına vurgu yapılmıştır.

Diğer yandan, Merkezi ve Doğu Avrupa Ülkeleri Yüksek Denetim Kurumlarının entegrasyonu için oluşturulan “Ortak Temel Kriterleri Saptayan Çalışma Grubu”nun belirlediği tavsiye kararında; bütçe kapsamında olup olmadığına bakılmaksızın, tüm kamu kaynak ve faaliyetlerinin yüksek denetim organının denetimine tabi olmasını sağlayacak hükümlere anayasa ve kanunlarda açıkça yer verilmesi gerektiği belirtilmektedir.

Tavsiye kararına paralel olarak, Avrupa Birliği Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Programında da kamu kaynağı kullanılan ancak sayıştay denetimine tabi olmayan idarelerin kapsama dahil edilmesi ve kurumlar açısından sayıştay denetimine muafiyet getiren kanuni düzenlemelerin de yürürlükten kaldırılması bir amaç olarak yer almaktadır. Programda, sayıştayın denetim kapsamının genişletilmesine ilişkin hedeflerin yanı sıra kamuda performans esaslı denetime geçilmesi için gerekli yasal düzenlemelerin tamamlanması da hedefler arasında yer almaktadır.

Bununla birlikte; 832 sayılı Kanunda, Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne sunulması öngörülen raporlara konu olabilecek çalışmaların kapsamının belirgin ve sistematik bir şekilde düzenlenmemiş olması, bu tür denetimin yürütülmesinde, sonuçlandırılmasında ve raporlanmasında uygulanacak esas ve usullerin bulunmaması ve yapılan çalışmalar sonucu düzenlenen denetçi raporlarının hangi prosedürlerden geçerek Sayıştay raporu haline geleceği konusunda boşlukların bulunması, raporlamaya yönelik çalışmaları olumsuz etkilemektedir. Ayrıca, 5018 sayılı Kanun ile kamu malı yönetim sistemimizde köklü değişiklikler yapılmıştır. Bu değişiklikler, Sayıştay Kanununun hem denetim, hem de yargı fonksiyonu ile ilgili maddelerinde gerekli düzenlemelerin yapılmasını zorunlu hale getirmektedir.

Bunun yanı sıra, Türkiye Ulusal Programında da, “Kamuda performans odaklı denetim sistemine geçilmesi” ve “Sayıştayın güçlendirilerek denetim kapsamının genişletilmesi” bir hedef olarak yer almış ve gerekli yasal düzenlemelerin yapılması öngörülmüştür.

Sayılan gerekçelerle Sayıştay Başkanlığının; düzenlilik denetimi ve performans denetimi tekniklerini gerektiği şekilde uygulayabilmesine; tüm kamu fonlarını, kaynaklarını ve faaliyetlerini denetleyebilmesine; işleyiş ve fonksiyonel açıdan bağımsız olmasına; uluslararası genel kabul görmüş denetim standartlarına uygun denetim yapabilmesine; hazırladığı raporları zamanında ve belli bir prosedür dahilinde Türkiye Büyük Millet Meclisine ve kamuoyuna sunabilmesine; kamuda hesap verme sorumluluğu bilincinin ve saydamlığın yerleştirilmesine ve yaygınlaştırılmasına, böylece yolsuzlukların önlenmesine önemli katkılarda bulunabilmesine; görev ve yetkilerini daha etkin bir biçimde yerine getirebilmek için iyi bir organizasyon yapısına sahip olmasına imkan veren yasal düzenlemelerin yapılması ihtiyacı hasıl olmuştur.

Kanun Teklifi ve gerekçesi incelendiğinde;

- Kanunun uygulamasında anlam karışıklığına yol açılmaması ve Teklifte geçen kavramlara açıklık kazandırılması amacıyla, tanımların ayrıntılı bir şekilde düzenlenmesinin,

- Sayıştayın işlevsel ve kurumsal bağımsızlığının açık bir şekilde vurgulanmasının; 5018 sayılı Kanun hükümleri ve INTOSAI standartları dikkate alınarak; kamu mali yönetiminde etkin bir dış denetimin sağlanması ve kamu kaynaklarının kullanımında hesap verebilirliğin artırılması amacıyla Sayıştayın denetim alanının tüm kamu idarelerini, kamu fonlarını, kamu kaynaklarını ve kamu faaliyetlerini kapsayacak şekilde genişletilmesinin,

- Sayıştayın; Türkiye Büyük Millet Meclisi adına denetim yapmak ve sorumluların yasal düzenlemelere uygun olmayan ve kamu zararına yol açan hesap ve işlemlerini kesin hükme bağlamak şeklinde Anayasada belirtilen iki temel görevine uygun olarak, denetim alanına giren kamu kurum ve kuruluşlarında yasal düzenlemelere uygun olmayan ve kamu zararına yol açan hesap ve işlemler hakkında kesin hüküm tesis edebilmesinin; adına denetim yaptığı Türkiye Büyük Millet Meclisine düzenli raporlar sunmasının,

- 832 sayılı Kanunda farklı maddelerde yer alan Sayıştayın yetkilerinin tek bir maddede düzenlenmesinin,

- 5018 sayılı Kanun ile getirilen yeni sorumluluk anlayışı çerçevesinde, her türlü kamu kaynağının kullanılmasında görevli ve yetkili olanların, kaynakların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak elde edilmesi, kullanılması, muhasebeleştirilmesi, raporlanması ve kötüye kullanılmaması için gerekli önlemleri almaları amacıyla sorumluluk alanlarının ve sorumluların belirlenmesinin,

- 5018 sayılı Kanuna uygunluk sağlayacak şekilde, kamu idareleri ve görevlilerinin; denetim ve inceleme ile görevlendirilmiş olanlara, bu görevlerini yerine getirirken her türlü yardım ve kolaylığı göstermeleri yönündeki yükümlülüklerinin ve bu yükümlülüklerini yerine getirmeyenlere uygulanacak yaptırımların yeniden düzenlenmesinin,

- Sayıştay Başkan ve üyesi seçilebilmek için gerekli genel ve özel nitelikler ile bu seçimlere ilişkin prosedürlerin belirlenmesinin; Sayıştayın idari teşkilatlanmasının yeniden düzenlenmesi çerçevesinde; Sayıştay mensupları ile Sayıştay yargı ve karar organlarını belirleyen hükümlerin 832 sayılı Kanundan farklı olarak, “Birinci Başkan” unvanının “Sayıştay Başkanı”; “savcı” unvanının “başsavcı”; “savcı başyardımcısı” ve “savcı yardımcısı” unvanlarının da “savcı” olarak değiştirilmesinin;

- Kamu mali yönetiminde ortaya çıkan yeni anlayış çerçevesinde ve Sayıştayın yüklediği yeni misyonun etkin bir biçimde yerine getirilebilmesi amacıyla “Rapor Değerlendirme Kurulu ve Denetim, Planlama ve Koordinasyon Kurulu” adlarıyla Sayıştay bünyesinde yeni organların oluşturulmasının,

- Sayıştay Başkanının yedi yıl olan görev süresinin beş yıl olarak belirlenmesinin, Sayıştay Başkanının yeniden seçilebilmesini öngören düzenlemenin Başkanın en fazla iki defa seçilebilmesi şeklinde değiştirilmesinin,

- Sayıştayın denetim alanının genişlemesi ve görevlerinin artması nedeniyle faaliyetlerin daha etkin bir biçimde yürütülebilmesini teminen biri denetimden, diğeri yönetimden sorumlu olmak üzere üyeler arasından iki başkan yardımcısının ve başkan yardımcılara görevlerinde yardımcı olmak üzere de meslek mensupları arasından bölüm başkanlarının görevlendirilmesinin,

- Sayıştayın kamusal kaynakların kamu idarelerince kullanımını hususunda yapacağı denetim faaliyetleri ile ilgili olarak, yılda iki defa Plan ve Bütçe Komisyonunu ve gerektiğinde ilgili diğer komisyonları bilgilendirmesinin ve Sayıştay raporlarının Türkiye Büyük Millet Meclisinde görüşülmesi sırasında Sayıştay Başkanının ya da görevlendireceği bir başkan yardımcısının hazır bulunmasının,

- Sayıştayın yargı ve karar organları arasında yer alan Daireler, Genel Kurul, Temyiz Kurulu ve Daireler Kurulunun oluşumu ile görev ve yetkilerinin düzenlenmesinin,

- Sayıştay tarafından gerçekleştirilecek denetimlerin genel kabul görmüş uluslararası denetim standartlarına ve Avrupa Birliği uygulamalarına uyumlu olarak yapılabilmesi amacıyla; Sayıştaylar için en temel belge niteliğinde olan Lima Deklarasyonu ve INTOSAI Denetim Standartları çerçevesinde sayıştay denetiminin temel ilkelerinin düzenlenmesinin; Sayıştayın yerindelik denetimi yapamayacağını ve idarenin takdir yetkisini sınırlayacak ya da ortadan kaldıracak şekilde karar alamayacağını; Sayıştayın düzenlilik ve performans denetimlerini gerçekleştirirken hangi hususları dikkate alacağını; Sayıştay tarafından yerine getirilecek dış denetimde, idarelerin performansı ölçülürken belirlenmiş hedef ve göstergelerin veri olarak alınmak suretiyle oluşturulacak ölçme yöntemlerinin kullanılacağını; denetim faaliyetlerinin her aşamasının, kanunlar ile genel kabul görmüş uluslararası denetim standartlarına uygun olarak hazırlanacak ikincil mevzuatta ve rehberlerde belirtileceğinin;

- 5018 sayılı Kanun ile yasal dayanağa kavuşan ancak Sayıştay Kanunundaki gerekli değişikliklerin yapılamaması nedeniyle, Sayıştay tarafından hazırlanamayan Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun hazırlanmasına ilişkin usullerin belirlenmesinin; genel uygunluk bildiriminin ise dış denetim genel değerlendirme raporu, idare faaliyet raporları, genel faaliyet raporu ve bunlara ilişkin Sayıştay değerlendirmelerinin de dikkate alınarak hazırlanmasının,

- Teklifte belirtilen raporlardan ayrı olarak; yapılan denetim ve incelemeler sonucunda gerekli görülen hususların da raporlanarak Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmasına veya ilgili kamu idaresine gönderilmesine imkan sağlanmasının,

- Hesap verme sorumluluğu ve saydamlığın gereği olarak Sayıştay raporlarının Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulduğu veya ilgili kamu idaresine gönderildiği tarihten itibaren on beş gün içinde kamuoyuna açıklanmasının, Türk Silahlı Kuvvetleri, Milli İstihbarat Teşkilatı Müsteşarlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü ve Jandarma Genel Komutanlığının elinde bulunan taşınırların denetim sonuçlarının kamuoyuna duyurulmasıyla ilgili hususların ise ilgili kurumların görüşleri alınarak Bakanlar Kurulunca çıkarılacak bir yönetmelikle düzenlenmesinin,

- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının re'sen veya araştırma, soruşturma ve ihtisas komisyonlarının kararına istinaden Sayıştaydan denetim talebinde bulunabilmesine imkan tanınmasının, söz konusu denetim taleplerinin kurum ve konu bazında düzenlenmesinin,

- Sayıştayın yapacağı denetimler sırasında, denetim kapsamındaki kamu kurumlarına ilişkin hazırlanan diğer denetim raporlarından da yararlanmasının; hesap ve işlemlerini bağımsız dış denetçilere denettiren kurumların denetimi yapılırken Sayıştayın söz konusu kurumlara ilişkin hazırlanan dış denetim raporlarından da yararlanmasının,

- Sayıştay Başkanına; denetimler esnasında denetçinin gerekli görmesi halinde, denetçilerin koordinasyonunda çalışmak ve süresi geçici olmak üzere uzman görevlendirilmesi hususunda yetki verilmesinin; uzmanın kamu personeli olması halinde söz konusu uzmana görevli olduğu sürece belirli bir miktarda ek ödeme yapılmasının; kamu görevlileri haricinde uzman çalıştırılmasının ise 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu hükümleri uyarınca hizmet alımı şeklinde gerçekleştirilmesinin,

- 5018 sayılı Kanunla getirilen yeni kamu mali yönetim sistemine paralel olarak, kamu zararına yol açan hususların tespiti halinde; Sayıştay denetçileri tarafından sorumluların savunması alınarak yargılamaya esas raporun düzenlenmesinin, raporların ilgililere tebliği usulünün, raporların Sayıştay dairelerince incelenerek hükme bağlanmasının, yargılama neticesinde düzenlenecek ilamlarda yer alacak hususların, ilamların ilgililere tebliğine ve ilamlarda ortaya çıkabilecek yanlışlıkların düzeltilmesine ilişkin hususların düzenlenmesinin,

- Sayıştay tarafından yapılan yargılamalar sonucunda düzenlenecek ilamlara ilişkin ilgililerin başvurabileceği kanun yollarının temyiz, yargılamanın iadesi ve karar düzeltilmesi olarak belirlenmesinin; kanun yollarına başvurabilecek ilgililer ile başvuruya ilişkin usul ve esasların düzenlenmesinin,

- Sayıştay Genel Kurulu tarafından hangi hallerde içtihadın birleştirilmesi kararı verilebileceğinin; vergi ve benzeri mali yükümlülükler ve ödevler hakkında Danıştay ile Sayıştay ilamları arasında ortaya çıkacak uyumsuzluğun Danıştay kararı doğrultusunda giderilmesinin,

- Sayıştay Başkanlığının genel bütçe içinde kendi bütçesiyle yönetileceği belirtilerek Kurumun genel bütçeye dahil olduğuna vurgu yapılmasının; Sayıştay mensuplarının izin, aylık, ödenek, mali, sosyal, emeklilik ve diğer hakları ile teminatlarına ilişkin 2802 sayılı Hakim ve Savcılar Kanununda yer alan hükümlere paralel olarak düzenlemeler yapılmasının,

- Sayıştay Başkanı, daire başkanları ve üyeler ile bunlar dışında kalan Sayıştay mensuplarının, görevlerinin vakar ve şerefi ile bağdaşmayan veya hizmetin aksamasına neden olan hareketlerinin görülmesi halinde tabi olacakları disiplin kovuşturmasının; Başkan, daire başkanları ve üyeler için Yüksek Disiplin Kurulunca, bunlar dışında kalan Sayıştay mensupları için ise Meslek Mensupları Yükseltme ve Disiplin Kurulunca yapılmasının; bu kapsamda yapılacak disiplin kovuşturmasına ve verilecek disiplin cezalarına ilişkin esasların düzenlenmesinin,

- Sayıştay Başkanı, daire başkanları ve üyeler ile bunlar dışında kalan Sayıştay mensuplarının görevleri sebebiyle işledikleri suçlara ilişkin yapılacak ceza kovuşturmasında; Sayıştay Başkanı, daire başkanları ve üyelerin görevleri sebebiyle işledikleri suçların ön incelemesinin Genel Kurulca seçilecek üç daire başkanı ve iki üyeden oluşan heyet tarafından yapılmasının ve soruşturma izni verilmesi halinde dosyanın Anayasa Mahkemesine gönderilmesinin; Başkan, daire başkanı ve üyeler dışındaki meslek mensuplarının görevleri sebebiyle işledikleri suçlara ilişkin ön incelemenin ise Başkan tarafından görevlendirilecek bir üyenin başkanlığında bir uzman denetçi ve başdenetçiden oluşan kurul tarafından yapılmasının ve soruşturma izni verilmesi halinde dosyanın Yargıtaya gönderilmesinin; Başkan ve üyeler dışındaki meslek mensuplarının kişisel suçları hakkında soruşturma ve kovuşturmanın Ankara Cumhuriyet Başsavcısı ve Ağır Ceza Mahkemesince yapılmasının,

- Sayıştay Başkanı, daire başkanları ve üyelerin teminatına ilişkin hükümlerin düzenlenmesinin, bunlar dışında kalan Sayıştay meslek mensuplarının, hangi durumlarda görevlerine son verilebileceğinin ve görevden uzaklaştırılabileceklerinin; meslek mensuplarının meslekleri için tesis edilen sınıftan başka bir sınıfta çalıştırılmayacakları belirtilerek görev güvencelerinin sağlanmasının; meslek mensupları ile savcılarının sicillerine ilişkin hükümlerin düzenlenmesinin,

- Kanunda hüküm bulunan haller dışında, Sayıştay mensuplarının kamu idareleri ile gerçek ve tüzel kişiler yanında görev almalarının yasaklanmasının; ancak kooperatiflerin, hayır kurumlarının yönetim ve denetim organlarında görev alabilmeleri ile eğitim ve öğretim kurumlarında mesleki konularda ders verebilmeleri hususunun ise Sayıştay Başkanlığının onayına tabi olmasının; bu hükümlere aykırı hareket eden meslek mensuplarının istifa etmiş sayılmalarının,

- Sayıştay meslek mensuplarından bilgi ve görgülerini artırmak ve mesleki konularda araştırma yapmak isteyenlerin iki yılı; uluslararası kuruluşlarda görevlendirilenlerin ise üç yılı aşmamak üzere Sayıştay Başkanının onayı ile yurt dışına gönderilebilmelerinin ve yurt dışında oldukları süre içinde mali hak ve yükümlülükleri ile giderlerinin karşılanmasına ilişkin hususların düzenlenmesinin,

- Sayıştay denetçilerinin denetim ve incelemeleri sırasında konusu suç teşkil eden bir fiil ile karşılaştıklarında, ilgili denetçi tarafından delillerin derhal tespit edilerek Sayıştay Başkanlığına bildirilmesinin ve bu süreçten sonra Sayıştay Başkanlığı tarafından izlenecek usullerin,

- Sayıştayın denetlenmesine ilişkin olarak, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 69 uncu maddesindeki hükme paralellik sağlamak amacıyla düzenleme yapılmasının,

- Türkiye Büyük Millet Meclisi İttüzüğünde gerekli değişiklikler yapıncaya kadar Sayıştay tarafından Meclise sunulan raporların Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülerek Genel Kurulda genel görüşme konusu yapılmasının; Teklif ile öngörülen yönetmelik, standart ve rehberlerin Kanunun yayımı tarihinden itibaren en geç bir yıl içinde çıkarılmasının; Teklif ile Sayıştay kadrolarında öngörülen değişiklikler çerçevesinde 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararıyla gerekli değişikliklerin yapılmasının,

- Teklif ile Sayıştay bünyesinde ihdas edilen "Sayıştay Başkanlığı Birim Başkanı ve Sayıştay Başkanlığı Strateji Geliştirme Birim Başkanı" kadrolarının ek gösterge ve makam tazminatı alabilmelerini teminen, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun ek göstergelere ilişkin (II) sayılı cetveli ile makam tazminatına ilişkin (IV) sayılı cetvelinde değişiklik yapılmasının,

- Teklifte öngörülen yürürlük tarihi itibarıyla görevde bulunan Sayıştay Başkanının kalan görev süresini tamamlamasının, devam etmekte olan Sayıştay denetimleri ile Rapor Değerlendirme Kurulu ve Temyiz Kurulu üyeliklerinin seçimine ilişkin hususların düzenlenmesinin ve diğer kanunlarda 832 sayılı Kanuna yapılan atıfların Teklife yapılmış sayılmasının,

öngörüldüğü anlaşılmaktadır.

Komisyonumuzda Kanun Teklifinin geneli üzerinde yapılan görüşmelerde;

- Sayıştay Başkanlığının Anayasa uyarınca Türkiye Büyük Millet Meclisi adına kamu idarelerinin dış denetimini yaptığı; bütçe hakkının, hesap verme sorumluluğu ve mali saydamlık ilkeleri çerçevesinde gerçekleştirilmesinde Sayıştayın önemli görevler yüklediği; aynı zamanda Anayasanın yargı bölümünde görev ve yetkileri düzenlenen Sayıştayın uluslararası denetim organlarıncaya yapılan değerlendirmeler de dikkate alınarak yeniden yapılandırılmasının büyük önem arz ettiği,

- Mevcut 832 sayılı Sayıştay Kanununun, 5018 sayılı Kanun ile getirilen yeni kamu mali yönetim sisteminin dış denetim ayağını karşılamaktan uzak olduğu; Kanun Teklifinin Sayıştayın denetim yetkisini, kamu kaynağı kullanılan bütün hesap, işlem ve fonların denetimini içerecek şekilde genişlettiği; bu nedenle 5018 sayılı Kanun ile de paralellik sağlayan Kanun Teklifinin olumlu karşılandığı,

- Dünyada ofis tipi ve kurul tipi olmak üzere iki tür sayıştay örgütlenmesinin olduğu; söz konusu ayırımı, Sayıştayların yargılama yetkisine sahip olup olmamalarına göre yapıldığı, hesaplarla ilgili yargılama yetkisine sahip olan Türk Sayıştayının kurul tipi örgütlenme modeli içerisinde yer aldığı; Kanun Teklifi ile Sayıştay Başkanına ilave olarak başkan yardımcılığı müessesesinin getirildiği, bu şekilde hiyerarşik bir müessesenin ofis tipi sayıştaylara özgü bir yapı olduğu, Teklif ile öngörülen yeni teşkilat yapısında bu hususun dikkate alınarak değerlendirme yapılması gerektiği,

- Sayıştayın yönetici kadrosunda bulunanların, hazırlanan denetim raporları üzerinde mümkün olduğunca sınırlı bir yetkiye sahip olması gerektiği; bu nedenle, Sayıştayın teşkilat yapısının, görevlerinin ve Sayıştay yöneticilerinin hazırlanan raporlar üzerindeki yetkilerinin ayrıntılı bir şekilde düzenlenmesinin, Sayıştayın bağımsızlığı açısından büyük önem arz ettiği; Teklif ile ilama esas Sayıştay raporunu hazırlayan Sayıştay denetçisine de temyiz isteminde bulunabilme yetkisi verilmesinin bu anlamda yerinde bir düzenleme olduğu,

- 5018 sayılı Kanun ile dış denetim alanında tek yetkili kurumun Sayıştay olarak öngörüldüğü, bu nedenle Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulunun görev ve yetkileri ile birlikte Sayıştay Başkanlığına devredilmesinin dış denetim alanında çift başlılığın giderilmesi anlamında gerekli olduğu,

- Türk Silahlı Kuvvetleri, Emniyet Genel Müdürlüğü ve Milli İstihbarat Teşkilatı gibi kurumların hesap ve işlemlerinin Sayıştay tarafından yapılacak denetimlerine ilişkin ayrı bir usul belirlenmesinin, söz konusu kurumların yerine getirdiği faaliyetlerin niteliği düşünüldüğünde büyük önem arz ettiği, bu kurumlar hakkında yapılacak denetimler ile denetimler sonucunda hazırlanacak raporların kamuoyuna duyurulması hususlarının, ilgili kurumların görüşleri alınarak hazırlanacak bir yönetmelikle belirlenmesinin anılan sakıncaları gidereceği,

- Kariyer meslekler arasında olan Sayıştay denetçi yardımcılığına girişte adayların tabi olacağı sınav konuları arasına yabancı dilin dahil edilmemesinin, Sayıştayın nitelikli eleman temininde bir zafiyet oluşturabileceği,

- Kanun Teklifi ile Sayıştay raporlarının daha etkili ve işlevsel nitelik kazanmasını teminen Rapor Değerlendirme Kurulu adında yeni bir kurulun oluşturulmasının öngörüldüğü, bu yapının Sayıştay içerisinde bürokrasiyi artıracacağı, yeni bir kurul oluşturmak yerine Sayıştay Genel Sekreterliğinin yapısının anılan amacı sağlayacak şekilde geliştirilmesi gerektiği,

- Kanun Teklifi ile Sayıştayın denetim sürecine performans denetiminin dahil edilmesinin öngörüldüğü, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası ve Türk Silahlı Kuvvetlerinin performans denetimine ilişkin usul ve esasların Teklifte ayrıntılı bir biçimde düzenlenmesi gerektiği, bu konunun ikincil düzenlemelere bırakılmasının uygulamada sakıncalara yol açabileceği,

- Kamuda performans odaklı denetime geçilmesinin, kamu mali yönetiminde var olan güncel eğilimlerin başında geldiği, performans denetiminin sonuçları açısından Kanun Teklifinde detaylı düzenlemelerin yer almadığı, performans denetim sonuçlarının mali sorumlulukları da içermesi gerektiği, bu haliyle uygulamada Teklifin performans denetiminden ziyade performans ölçümüne yönelik düzenlemeler ihtiva ettiği,

- Kanun Teklifinde öngörülen yönetmeliklerin Sayıştay Başkanı, başkan yardımcıları, daire başkanları ve üyelerden oluşan Genel Kurul tarafından çıkarılmasının yerinde bir düzenleme olacağı,

- Sayıştay Kanun Teklifi ile Sayıştaya devri öngörülen Yüksek Denetleme Kurulu personeline ilişkin geçiş hükümlerinin hiçbir personeli mağdur etmeyecek şekilde düzenlenmesi gerektiği, halihazırda Kurulda üye olarak görev yapanların Sayıştay Başkanlığında denetçi kadrolarına geçişinin öngörüldüğü, bu personelin Sayıştay üye kadrolarına geçirilmesinin hakkaniyete daha uygun düşeceği,

- Sayıştayın Türkiye Büyük Millet Meclisi adına dış denetim yaptığı düşünüldüğünde, Sayıştay tarafından yapılacak denetimler sonucunda hazırlanacak raporların Türkiye Büyük Millet Meclisinde görüşülmesine ilişkin usul ve esasların Teklif ile detaylı bir şekilde belirlenmesi gerektiği, ancak bu şekilde hesap verebilirlik ilkesinin tam olarak gerçekleştirilebileceği,

- Kamu kaynaklarının verimli, etkin ve tutumlu kullanılıp kullanılmadığının Sayıştayın yapacağı performans denetimi ile belirleneceği, denetimler sonucunda ortaya çıkacak sorumluluk türlerinin de 5018 sayılı Kanunun ilgili maddelerinde belirtildiği, bu nedenle Kanunun uygulanmasında farklı anlaşılmalara da sebebiyet verilmesinin önlenmesi amacıyla Teklifte Sayıştayca gerçekleştirilen performans denetimlerinin mali ve hukuki sorumluluk doğurmayacağı şeklindeki bir hükme gerek olmadığı,

- Sayıştayın illerde denetim grup başkanlıkları kurma yetkisinin, günümüzün teknolojik ve ulaşım imkanlarının yanı sıra, Başkanlığın bütün illerde geçici görevlendirme yoluyla denetim yaptırma yetkisi de dikkate alındığında, denetimin etkililiği ve verimliliği açısından bir katkı sağlamayacağı,

- Kendi kuruluş kanunları veya ilgili diğer hukuki düzenlemeler uyarınca hesap ve işlemlerini bağımsız dış denetçilere denettiren kamu idarelerinin Sayıştayca yapılan denetiminde dış denetim raporlarından yararlanılması hususunun, Anayasanın 160 ıncı maddesindeki Türkiye Büyük Millet Meclisi adına denetim yapma yetkisinin sadece Sayıştaya ait olduğu hükmüne uygun düşmediği,

- Sayıştay uzman denetçileri, başdenetçiler, denetçiler ve denetçi yardımcılarının yapacakları denetimlerde bağımsızlığın ve tarafsızlığın vurgulanması ve sağlanması amacıyla, Başkan tarafından atanan bölüm başkanı yerine üyeler tarafından sicillerin verilebilmesine imkan sağlanması gerektiği,

- Kamu zararı kavramının kapsamının çok geniş tutulduğu, mevzuata aykırı karar, işlem veya eylemler ile illiyet bağı kurularak oluşturulan ilamda yer alan kamu zararına ilişkin sorumlulukta kasıt, kusur veya ihmallerin aranmaması gerektiği,

- Teklif ile, her türlü kamu kaynağının ve faaliyetinin Sayıştay denetimine tabi olması hususunun uygulamada tereddütlere neden olabileceği, bu nedenle Sayıştayın denetim kapsamını belirlerken çerçeveyi net bir biçimde ortaya koyacak şekilde düzenlemelerin yapılması gerektiği,

- Sayıştayın yönetim işlerini gerçekleştirecek birimlerin kurulmasında tek başına Sayıştay Başkanına yetki verilmesinin doğru olmadığı, bu gibi kararların Sayıştay Genel Kurulu tarafından alınmasının daha doğru olacağı,

şeklindeki görüş, eleştiri ve önerilerin ardından Sayıştay Başkanı tarafından yapılan tamamlayıcı açıklamalarda;

- Sayıştay Kanun Teklifi hazırlanırken; 5018 sayılı Kanun ile getirilen yeni mali yönetim sisteminin, Türkiye'nin Avrupa Birliği Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Programında yer alan önceliklerin, Sayıştayın da üyesi olduğu INTOSAI'nin dış denetime ilişkin kabul ettiği standartların ve Anayasa Mahkemesince verilen kararların dikkate alındığı, 832 sayılı Sayıştay Kanununun, bu gelişmeler neticesinde ortaya çıkan ihtiyaçları karşılamaktan uzak olduğu, Sayıştay Kanun Teklifine, 5018 sayılı Kanunun 2003 yılında kabul edildiği düşünüldüğünde uzun zamandır ihtiyaç duyulduğu,

- Türk Silahlı Kuvvetleri, Emniyet Genel Müdürlüğü ve Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası gibi kurumların Sayıştay tarafından denetlenmesine ilişkin usullerin Kanun Teklifinde ayrıntılı bir şekilde de düzenlenebileceği; ancak INTOSAI tarafından belirlenen standartlarda, Sayıştay denetimine esas olmak üzere belirli bir kuruma yönelik ayrı düzenleme yapılmasının belirtildiği, böyle bir düzenlemenin INTOSAI standartlarına aykırılık oluşturacağı, bu kurumların görevlerinin hassasiyetinin denetimler esnasında Sayıştay tarafından dikkate alındığı, bu anlayışın uygulamada da devam ettirileceği,

- Sayıştayın üyesi olduğu uluslararası organizasyonlar da düşünüldüğünde yabancı dil bilen personele her zaman ihtiyaç bulunduğu, ancak denetçi yardımcılığı giriş sınavı konuları arasına yabancı dilin dahil edilmesinin, özellikle yabancı dil eğitiminin düşük düzeyde verildiği Hukuk Fakültesi mezunlarının istihdam edilmesinde sıkıntılar oluşturabileceği, uygulamada denetçi yardımcılarının yabancı dil eksikliklerinin mesleğe alındıktan sonra düzenlenecek eğitim programları ile giderileceği, ayrıca Kanun Teklifinde denetçilerin devlet memurlarına ilişkin genel hükümler çerçevesinde yabancı dil eğitimi amacıyla yurt dışına gönderilmesine ilişkin düzenlemelerin de yer aldığı, böylece mesleğe alındıktan sonra Sayıştay denetçilerinin yabancı dil seviyesini belli bir düzeye çıkarmanın mümkün olacağı,

- Anayasa uyarınca hesap yargılaması yetkisine sahip olan Sayıştayın denetimleri sonucunda tespit edilen usulsüzlüklere ilişkin yargılama yaptığı, bu nedenle kurul tipi şeklinde bir örgütlenmeye sahip olan Sayıştay Başkanlığının denetimlerine etkinlik kazandırılması ve bürokrasinin azaltılması amacıyla Teklifte Sayıştay bünyesinde Başkan Yardımcılığı müessesesinin oluşturulduğu, bu düzenlemenin temel amacının, Sayıştay Başkanının idari görevlerinin paylaşılması olduğu, başkan yardımcılarının yargılama sürecinde yer almadığı,

- Teklif ile oluşturulan Rapor Değerlendirme Kurulunun Sayıştay raporlarının kesinleşme sürecine hız katacağı, Kurulun Sayıştay raporlarına ilişkin görüş vererek raporların olgunlaşmasına katkıda bulunacağı, raporların Genel Kurul marifetiyle olgunlaştırılmasının Genel Kurulun üye sayısı ve kompozisyonu dikkate alındığında süreci daha da uzatacağı,

- Teklifte öngörülen performans denetimi modeli ile, 5018 sayılı Kanunda düzenlenen performans esaslı bütçeleme modelinin denetim ayağının oluşturulduğu; Sayıştayın, performans denetimi ile kaynakların etkililik, verimlilik ve tutumluluk ilkeleri doğrultusunda kullanılıp kullanılmadığını değerlendirerek ilgili kurumun performansını ortaya koyacağı; performans denetim sonuçlarının, bu denetim modelini uygulayan diğer ülke örneklerinde olduğu gibi, mali sorumluluk içermemesinin performans denetimlerinin genel özelliği olduğu, mali sorumluluğun Sayıştayın yapacağı mali denetimler sonucunda ortaya konacağı,

- Sayıştay Genel Kurulunun Kanun Teklifi üzerindeki değerlendirmelerinin Teklifin hazırlık aşamasında dikkate alındığı; bunun yanı sıra Alt Komisyon çalışmaları esnasında da ilgili temsilcilere görüşlerini ifade etme imkanının sağlandığı; Kanun Teklifi üzerinde Genel Kurulun yanı sıra Sayıştay Denetçileri Derneğinin de görüşlerinin bulunduğu; bütün bu görüş ve önerilerin birlikte değerlendirildiği; böylece Sayıştayın güncel denetim ihtiyaçlarını karşılayacak ve INTOSAI standartlarını gerçekleştirecek bir düzenlemenin getirilmesinin hedeflendiği,

- Kanun Teklifi ile çıkarılması öngörülen yönetmelikleri hazırlama yetkisinin Denetim, Planlama ve Koordinasyon Kuruluna ait olduğu; ancak Teklifin geneli dikkate alındığında, yönetmelikler hakkında Genel Kurulun görüşünün alınmasının zorunlu olduğu, uygulamada yönetmelikleri hazırlama görevinin Genel Kurula verilmesi halinde bu durumun Genel Kurulun iş yükünü artıracacağı,

- Kanun Teklifi ile Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulunun görev, yetki ve sorumlulukları ile bütçesi ve personelinin bütün olarak Sayıştaya devrinin öngörüldüğü, devir sürecinde personele ilişkin belirlenen geçiş hükümleri uyarınca Kurul Başkanı ve üyelerinin Sayıştay denetçiliği kadrolarına, diğer personelin ise yönetim mensupları kadrolarına atanmalarının öngörüldüğü, Sayıştay üyelerinin Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından seçimle belirlendiği düşünüldüğünde, Bakanlar Kurulu tarafından atanan Kurul Başkanı ve üyelerinin Sayıştay üyeliğine geçirilmesinin mevzuat açısından da pek uygun düşmeyeceği,

- Sayıştayın; denetimlerinde, kendi kuruluş kanunları veya ilgili diğer hukuki düzenlemeler uyarınca hesap ve işlemlerini bağımsız dış denetçilere denetlettiren kamu idarelerinin dış denetim raporlarından yararlanmasının Sayıştayın gerçekleştirmesi gereken denetimini engellemeyeceği, şayet denetlenecek kurumla ilgili bu gibi denetim raporları mevcut ise denetimlerde bunların da göz önünde bulundurulabileceği şeklinde değerlendirilmesi gerektiği,

- Sayıştayın 5018 sayılı Kanun ile birlikte denetim alanının genişlediği, bu nedenle gerçekleştirilen denetimler sırasında teknik desteğe ihtiyaç duyulduğu, uzman çalıştırılması gereğinin de bu durumdan kaynaklandığı,

ifade edilmiştir.

Komisyonumuzda Teklifin geneli üzerinde yapılan görüşmelerin ardından, daha ayrıntılı bir şekilde incelenebilmesini teminen Teklifin öncelikle bir alt komisyonda ele alınmasına ve alt komisyon çalışmalarını müteakiben görüşmelere devam edilmesine karar verilmiştir.

Alt Komisyon; 24/2/2010, 09/3/2010, 10/3/2010, 11/3/2010, 16/3/2010, 17/3/2010, 24/3/2010 ve 31/3/2010 tarihlerinde ilgili kurum ve kuruluş temsilcilerinin katılımlarıyla toplanarak kapsamlı değerlendirmeler yapmış ve Teklif üzerindeki çalışmalarını tamamlamıştır.

Alt Komisyonda yapılan müzakerelerde Teklifin;

- 1 inci maddesi; madde metninde yer alan “hesap verme sorumluluğunun ve saydamlığın sağlanması” ibaresinin “hesap verme sorumluluğu ve mali saydamlık esasları çerçevesinde” şeklinde redaksiyona tabi tutulması ve Sayıştay tarafından kamu hesapları üzerinden yapılan hesap yargılaması ile Anayasa uyarınca bağımsız mahkemelere tanınan yargılama yetkisi arasındaki farkın açıkça belirtilmesi amacıyla maddede geçen “yargılama” ibaresinden önce gelmek üzere “hesap” ibaresinin eklenmesi suretiyle,

- 2 nci maddesi; maddede yer alan performans denetimi tanımının redaksiyona tabi tutulması suretiyle,

- 3 üncü maddesi; aynen,

- 4 üncü maddesi; birinci fıkranın (a) bendinde yer alan ve Sayıştay denetiminden istisna olma durumunu belirten “(kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları hariç)” ibaresinden, vakıf üniversiteleri ve derneklerin de Sayıştay denetimine tabi olacağına yönelik bir anlam çıkarılabilecek olması nedeniyle söz konusu vakıf üniversiteleri ve derneklerin Sayıştay denetimi kapsamında olmadığına açıkça ortaya konmasını teminen bu ibarenin birinci fıkradan çıkarılması; her türlü kamu kaynağı ve faaliyetinin Sayıştay denetimine tabi olması hususunun uygulamada tam olarak sağlanabilmesi amacıyla; bütçe kapsamı dışında da olsa belirli ölçüde kamu kaynağını kullanan Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının, Bankanın temel görev ve yetkileri dışında kalan faaliyetleriyle sınırlı olacak şekilde Sayıştay denetimine tabi olmasını; savunma, güvenlik ve istihbarat ile ilgili kamu idarelerinin ellerinde bulunan devlet mallarının Sayıştay

tarafından yapılacak denetimine ilişkin esas ve usullerin, anılan kamu idarelerinin görev alanlarının taşıdığı hassasiyet nedeniyle Sayıştay tarafından ayrıca belirlenmesini; merkezi yönetim bütçesi kapsamındaki kamu idareleri ile sosyal güvenlik kurumlarının bütün gelir ve giderleri ile mallarını ve mahalli idarelerin hesap ve işlemlerini Türkiye Büyük Millet Meclisi adına denetlemekle görevli olan Sayıştayın; Türkiye Büyük Millet Meclisince denetlenmesi öngörülen ve 3346 sayılı “Kamu İktisadi Teşebbüsleri ile Fonların Türkiye Büyük Millet Meclisince Denetlenmesinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun” kapsamına giren kamu kurum, kuruluş ve ortaklıklarının denetimini de gerçekleştirmesini teminen maddeye yeni fıkralar eklenmesi suretiyle,

- 5 inci maddesi; aynen,

- 6 ncı maddesi; madde ile Sayıştayın denetimler esnasında gerekli gördüğü her türlü belge, defter ve kayıtlar ile işlem, faaliyet ve malların fiili ve fiziki durumunu görmeye veya dilediği yere getirtmeye yönelik yetkisinin, yalnızca belge, defter ve kayıtlarla sınırlanmasını teminen “dilediği yere getirtmeye” ibaresinden önce gelmek üzere “mallar hariç” ibaresinin eklenmesi; uzman çalıştırılması veya bilirkişi görevlendirilmesi hususlarında uygulamaya açıklık kazandırılması amacıyla “uzman çalıştırılabilir veya” ve “uzman çalıştırılması ve” ibarelerinin “uzman veya” şeklinde değiştirilmesi suretiyle,

- 7 nci maddesi; mevzuata aykırı karar, işlem veya eylemler sonucunda oluşacak kamu zararı ile kamu görevlileri arasında illiyet bağı kurulmasında ilgililerin kasıt, kusur veya ihmallerinin aranmasının, sorumluluk kapsamını gereğinden fazla genişletmesi nedeniyle, maddeden “kasıt, kusur veya ihmallerinden kaynaklanan” ifadesinin çıkarılması suretiyle,

- 8, 9, 10 ve 11 inci maddeleri; aynen,

- 12 nci maddesi; Sayıştay Başkanının seçiminde, adaylarda aranacak belirli görevlerde bulunmuş olmaya ilişkin kriterler arasına, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Sekreterliği görevinin de dahil edilmesi ve maddenin redaksiyona tabi tutulması suretiyle,

- 13, 14, 15, 16, 17 ve 18 inci maddeleri; aynen,

- 19 uncu maddesi; madde ile Sayıştayın yönetim işlerini yürütmek üzere kurulacak yönetim birimlerinin, Sayıştay Başkanının onayı ile kurulmasının Sayıştayın teşkilat yapısı incelendiğinde uygulamada karışıklığa neden olabileceği ve yönetim birimlerinin kurulmasına ilişkin sürece Genel Kurulun da dahil edilmesinin koordinasyonun sağlanması açısından önem arz etmesi nedeniyle, yönetim birimlerinin kurulmasına ilişkin sürecin; “Sayıştay Başkanının teklifi ve Sayıştay Genel Kurulunun kararı ile” kurulmasını temin edecek şekilde değiştirilmesi suretiyle,

- 20 nci maddesi; Üçüncü Bölüm Başlığının redaksiyona tabi tutulması suretiyle aynen,

- 21 inci maddesi; Başkan Yardımcılarının görev ve sorumluluklarının 22 nci maddede ayrıntılı biçimde düzenlenmiş olması nedeniyle, birinci fıkrasının son cümlesinin metinden çıkarılması suretiyle,

- 22, 23 ve 24 üncü maddeleri; aynen,

- 25 inci maddesi; ikinci fıkrada yer alan bent numaralarının, kanun tekniğine uygun olarak redaksiyona tabi tutulması suretiyle,

- 26 ncı maddesi; ikinci fıkrada yer alan “olmaz” ibaresinin “yoktur” şeklinde değiştirilmesi suretiyle,

- 27, 28, 29 ve 30 uncu maddeleri; aynen,

- 31 inci maddesi; Denetim, Planlama ve Koordinasyon Kurulunun görevleri arasına “mesleki etik kurallarının belirlenmesini” de dahil eden bir ibarenin ikinci fıkraya eklenmesi suretiyle,

- 32 nci maddesi; madde ile denetim ve denetim destek grup başkanlıklarının çalışma esas ve usulleri ile grup başkanlarının görev ve sorumluluklarının ve illerde kurulacak denetim grup başkanlıklarında görevlendirme kriterlerine yönelik hususların tek bir yönetmelikte düzenlenmesini teminen maddeye yeni bir fıkranın eklenmesi ve anılan yönetmeliklerin hazırlanmasına yönelik hükümlerin metinden çıkarılması suretiyle,

- 33 üncü maddesi; ilama ilişkin yargılamaya esas raporları hazırlayan denetçiye, Başsavcı aracılığı ile temyiz isteminde bulunabilme hakkının tanınmasını ve Başsavcının temyiz isteminde bulunmaması durumunda ise bu durumu gerekçeleri ile birlikte yazılı olarak ilgili denetçiye bildirilmek üzere Başkanlığa sunmasını temin eden bir düzenlemenin maddenin ikinci fıkrasının (b) bendine ve maddede geçen “yargılama” ibaresinden önce gelmek üzere de “hesap” ibaresinin eklenmesi suretiyle,

- 34 üncü maddesi; anlatıma açıklık kazandırılması amacıyla maddenin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan “kamu yönetiminin faaliyetleri ve bu faaliyetlerin sonuçları” ibaresinin “kamu idarelerinin faaliyet sonuçları” ve (c) bendinde yer alan “kamu yönetimini geliştirmek üzere” ibaresinin “kamu idarelerinin” şeklinde değiştirilmesi suretiyle,

- 35 inci maddesi; maddenin birinci fıkrasında denetimlerin gerçekleştirilmesinde belirlenecek metotlar bakımından; maddede geçen güncel denetim metodolojileri ibaresinin genel ve kapsayıcı bir nitelik arz etmesi nedeniyle (ç) bendinde yer alan “sistem tabanlı teknikler, analitik inceleme teknikleri, istatistikî örnekleme ve bilişim sistemlerinin denetimi dahil” ibaresinin çıkarılması suretiyle,

- 36 ncı maddesi; maddede esasları belirtilen “düzenlilik denetimi” kapsamına; kamu idarelerinin diğer hesap ve işlemlerinin de dahil edilmesinin, uygulamada denetim sınırlarının tespitinde tereddütlere yol açabilecek olması nedeniyle, düzenlilik denetimi kapsamına girecek hesap ve işlemlerin, kamu idarelerinin gelir, gider ve mallarına ilişkin hesap ve işlemler olduğunun belirtilmesini temin edecek şekilde düzeltilmesi ve maddenin ikinci fıkrasının (a) bendinde belirtilen “kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygun olup olmadığının tespiti” ifadesinin; “kamu idarelerince alınan mali karar ve yapılan işlemler ile program ve faaliyetlerin hukuka uygunluğunun değerlendirilmesini” de kapsaması nedeniyle (c) bendinin metinden çıkarılması ve üçüncü fıkranın redaksiyona tabi tutulması suretiyle,

- 37 nci maddesi; aynen,

- 38 inci maddesi; redaksiyona tabi tutulmak suretiyle,

- 39 ve 40 ıncı maddeleri; aynen,

- 41 inci maddesi; maddenin ikinci fıkrasında yer alan “dış denetim genel değerlendirme raporu, idare faaliyet raporları ve genel faaliyet raporu” ibarelerinin, sayılan tüm raporları kapsayacak şekilde “denetim sonuçları ve faaliyet raporları” şeklinde değiştirilmesi suretiyle,

- 42 nci maddesi; maddenin ikinci fıkrasında, diğer denetim raporlarının Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulması veya ilgili kamu idaresine gönderilmesi hususunda Sayıştay Başkanına inisiyatif tanınması yerine, fıkranın Sayıştay Başkanının söz konusu raporları Türkiye Büyük Millet Meclisine sunmasını veya ilgili kamu idaresine göndermesini temin edecek şekilde değiştirilmesi ve Sayıştaya; “anlam, uygulama veya sonuçları bakımından kamu zararına yol açıcı nitelikte görülen kanun ve diğer hukuki düzenlemeler hakkında da rapor düzenleyebilme” yetkisi tanıyan üçüncü fıkranın, yasama yetkisinin Sayıştay tarafından denetlenebilmesi gibi Anayasaya aykırılık teşkil eden bir yetkiyi öngörüyor olması nedeniyle metinden çıkarılması suretiyle,

- Teklifin 4 üncü maddesinde; Sayıştayın denetim yetkisine, 3346 sayılı Kanun kapsamına giren kamu kurum, kuruluş ve ortaklıklarının denetimlerinin de dahil edilmesi nedeniyle, bu kuruluşlara ilişkin yapılacak denetimler sonucunda hazırlanacak yıllık denetim raporlarının hazırlanma ve Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne gönderilme usulünün; raporların en geç ilgili olduğu yılın bitimini takip eden Eylül ayı sonuna kadar Rapor Değerlendirme Kuruluna gönderilmesi ve Kurulun raporlara Ekim ayı sonuna kadar son şeklini vermesi, hazırlanan raporların denetlenen kuruluşa ve bir örneğinin de ilgili Bakanlığa gönderilmesi ve denetlenen kuruluşa ait denetim raporu ile ilgili kuruluşlardan gelen cevapların en geç ilgili olduğu yılın bitimini takip eden yılın sonuna kadar Sayıştay Başkanı tarafından Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne sunulması ve aynı zamanda Devlet Planlama Teşkilatı ile Hazine Müsteşarlığına gönderilmesi şeklinde düzenlenmesini; denetlenen kuruluşların yıllık faaliyet sonuçlarını içeren genel raporun da her yıl yayımlanmasını temin eden düzenlemenin metne "Üçüncü Bölüm, Kamu İktisadi Teşebbüslerinin Denetimi ve Raporlanması" şeklinde açılan ayrı bir Bölüm başlığı altında ve "Denetim ve Raporlama" madde başlığını taşıyan yeni 43 üncü madde olarak eklenmesi suretiyle,

- 43 üncü maddesi; Türk Silahlı Kuvvetleri, Milli İstihbarat Teşkilatı Müsteşarlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü ve Jandarma Genel Komutanlığının ellerinde bulunan taşınırların denetimi sonucunda hazırlanacak raporların kamuoyuna duyurulması hususu ile ilgili olarak; "taşınırlar" ibaresinin "devlet malları" şeklinde değiştirilmesi; faaliyet alanları itibariyle özel bir öneme sahip olan kamu idarelerinin yanı sıra, gelecekte kurulması muhtemel benzer görevlere sahip kamu idarelerinin de bu kapsamda değerlendirilebilmesi amacıyla, "Türk Silahlı Kuvvetleri, Milli İstihbarat Teşkilatı Müsteşarlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü ve Jandarma Genel Komutanlığının" ibaresinin, benzer kamu idarelerini de kapsayacak şekilde "savunma, güvenlik ve istihbarat ile ilgili kamu idarelerinin" şeklinde değiştirilmesi; anılan kamu idarelerinin raporlarının kamuoyuna duyurulmasıyla ilgili olarak Bakanlar Kurulu tarafından çıkarılması öngörülen yönetmeliğin, ilgili kamu idarelerinin görüşleri alınmak suretiyle Sayıştay tarafından hazırlanarak Bakanlar Kurulunca çıkarılmasını teminen değiştirilmesi ve madde numarasının 44 olarak teselsül ettirilmesi suretiyle,

- 44 üncü maddesi; Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı tarafından yapılacak denetim talepleriyle ilgili olarak, denetim talebinin sadece araştırma, soruşturma ve ihtisas komisyonlarının istemi üzerine Meclis Başkanlığı tarafından yapılmasını teminen maddede yer alan "resen veya" ibaresinin metinden çıkarılması; ikinci fıkrada öngörülen ve denetim taleplerinin ne şekilde karşılanacağına ilişkin yönetmeliğe, uygulamada Türkiye Büyük Millet Meclisinden gelen denetim taleplerinde öngörülen usul ve esasların belirtilecek olması nedeniyle ihtiyaç duyulmayacağından, söz konusu yönetmeliğe ilişkin ifadenin metinden çıkarılması ve madde numarasının 45 olarak teselsül ettirilmesi suretiyle,

- 45 inci maddesi; maddenin birinci fıkrasında Sayıştayın diğer denetim raporlarından yararlanmasına ilişkin hususun, Sayıştaya bu hususta inisiyatif tanınmasını temin edecek şekilde değiştirilmesi; Sayıştayın, hesap ve işlemlerini bağımsız dış denetçilere denettiren idarelerin denetimini yaparken, dış denetim raporlarından yararlanmasına yönelik ikinci fıkranın, uygulamada Anayasa uyarınca Sayıştaya verilen dış denetim yetkisini zedeleyebilecek olması nedeniyle metinden çıkarılması ve madde numarasının 46 olarak teselsül ettirilmesi suretiyle,

- 46 ncı maddesi; 6 ncı maddede yapılan değişikliğe paralel olarak "uzman çalıştırma" ibaresinin "uzman görevlendirme" olarak değiştirilmesi ve maddenin birinci fıkrasında yer alan ve uzman görevlendirmeye süre sınırlaması getiren "geçici olmak üzere" ibaresinin anlamına açıklık kazandırılması amacıyla "incelenen konu ile sınırlı olmak üzere" şeklinde değiştirilmesi ve madde numarasının 47 olarak teselsül ettirilmesi suretiyle,

- 47 nci maddesi; Sayıştay tarafından yapılan yargılamanın hesap yargılaması olduğunun belirtilmesini teminen Bölüm başlığında ve maddede geçen “yargılama” ibaresinden önce gelmek üzere “hesap” ibaresinin eklenmesi; yargılamaya esas raporların ilgililere tebliğine ilişkin maddenin ikinci fıkrasında yer alan hükümlerin; ilgililerin farklı şehirlerde ikamet etmesi halinde tebliğ sürecinin tamamlanmasını ve yargılama sürecine geçilmesini geciktirmesi nedeniyle, raporların tebliğ sürecinin yargılamanın yapılacağı daireye gönderilmesi ile tamamlanmasını teminen, ikinci fıkradan tebliğe ilişkin hükümlerin çıkarılması ve madde numarasının 48 olarak teselsül ettirilmesi suretiyle,

- 48 inci maddesi; madde ile düzenlenen hesap yargılaması esnasında savunma dinleme ve açıklama istemeye ilişkin hususların, hesap yargılaması sürecinden bağımsız hususlar olmaması nedeniyle, dinleme ve açıklama istemeye ilişkin hususları düzenleyen üçüncü fıkranın metinden çıkarılması; dördüncü fıkra da geçen “yargılama” ibaresinden önce “hesap” ibaresinin eklenmesi ve madde numarasının 49 olarak teselsül ettirilmesi suretiyle,

- 49 uncu maddesi; maddenin üçüncü fıkrasında geçen yargılamanın hesap yargılaması olduğunun belirtilmesini teminen, “yargılama” ibaresinden önce gelmek üzere “hesap” ibaresinin eklenmesi ve madde numarasının 50 olarak teselsül ettirilmesi suretiyle,

- 50 nci maddesi; ilam nüshalarının saklanmasına ilişkin hususların anlam bakımından açıklığa kavuşturulacak şekilde redaksiyona tabi tutulması ve maddede geçen yargılama ibarelerinden önce “hesap” ibarelerinin eklenmesi ve madde numarasının 51 olarak teselsül ettirilmesi suretiyle,

- 51 inci maddesi; ilamların ilgililere tebliğine ilişkin olarak, ilama esas olan denetim raporunu hazırlayan Sayıştay denetçisine ilamın tebliğ edilmesinin süreci uzatacak olması nedeniyle, tebliğ edilecek taraflar arasından “ilgili denetçi” ibaresinin çıkarılması ve madde numarasının 52 olarak teselsül ettirilmesi suretiyle,

- 52 ve 53 üncü maddeleri; madde numaralarının 53 ve 54 olarak teselsül ettirilmesi suretiyle,

- 54 üncü maddesi; maddede geçen yargılamanın hesap yargılaması olduğunun belirtilmesini teminen ikinci fıkranın (c) bendindeki “yargılama” ibaresinden önce gelmek üzere “hesap” ibaresinin eklenmesi; madde numaralarında yapılan teselsül çerçevesinde maddede yer alan “51 inci” ibaresinin “52 nci” olarak redaksiyona tabi tutulması ve madde numarasının 55 olarak teselsül ettirilmesi suretiyle,

- 55 inci maddesi; madde numaralarında yapılan teselsül çerçevesinde maddede yer alan “51 inci” ibaresinin “52 nci” olarak redaksiyona tabi tutulması; ikinci ve üçüncü fıkra da geçen yargılamaların hesap yargılaması olduğunun belirtilmesini teminen “yargılama” ibarelerinden önce gelmek üzere “hesap” ibarelerinin eklenmesi ve madde numarasının 56 olarak teselsül ettirilmesi suretiyle,

- 56 ncı maddesi; madde numaralarında yapılan teselsül çerçevesinde, maddede yer alan “51 inci” ibaresinin “52 nci” olarak redaksiyona tabi tutulması ve madde numarasının 57 olarak teselsül ettirilmesi suretiyle,

- 57 nci maddesi; maddenin redaksiyona tabi tutulması ve madde numarasının 58 olarak teselsül ettirilmesi suretiyle,

- 58 inci maddesi; madde numarasının 59 olarak teselsül ettirilmesi suretiyle,

- 59 uncu maddesi; madde numaralarında yapılan teselsül çerçevesinde, maddede yer alan “51 inci” ibarelerinin “52 nci”, “55 inci” ibaresinin “56 ncı” şeklinde redaksiyona tabi tutulması ve madde numarasının 60 olarak teselsül ettirilmesi suretiyle,

- 60 ıncı maddesi; madde numarasının 61 olarak teselsül ettirilmesi suretiyle,
- 61 inci maddesi; birinci fıkrada geçen “Sayıştay genel bütçe içinde kendi bütçesiyle yönetilir” ifadesinin, “Sayıştay genel bütçeye dahildir” şeklinde değiştirilmesi ve madde numarasının 62 olarak teselsül ettirilmesi suretiyle,
- 62 nci maddesi; madde numarasının 63 olarak teselsül ettirilmesi suretiyle,
- 63 üncü maddesi; madde numaralarında yapılan teselsül çerçevesinde, maddede yer alan “65 inci” ibaresinin “66 ncı” olarak redaksiyona tabi tutulması ve madde numarasının 64 olarak teselsül ettirilmesi suretiyle,
- 64 üncü maddesi; madde ile düzenlenen Sayıştay Başkanı, daire başkanları ve üyeler hakkında yapılacak disiplin soruşturmasıyla ilgili olarak, dördüncü fıkrada geçen “ilgiliye isnat olunan hal ve hareketi bildirerek savunmasını alır” şeklindeki hükmün, disiplin hukuku hükümleri çerçevesinde, savunmanın Yüksek Disiplin Kurulunca alınmasını teminen değiştirilmesi; madde numaralarında yapılan teselsül çerçevesinde maddede yer alan “63 üncü” ibaresinin “64 üncü” olarak redaksiyona tabi tutulması ve madde numarasının 65 olarak teselsül ettirilmesi suretiyle,
- 65 inci maddesi; Sayıştay Başkanı, daire başkanları ve üyelerinin görevleri sebebiyle işledikleri suçlarla ilgili yapılacak ceza kovuşturmasının, suçun sabit olmasından itibaren değil, böyle bir suçun işlendiğinin iddia edildiği aşamadan itibaren yapılabilmesini teminen “görevleri sebebiyle işlediği” ibaresinden sonra gelmek üzere “iddia edilen” ibaresinin eklenmesi ve madde numarasının 66 olarak teselsül ettirilmesi suretiyle,
- 66 ncı maddesi; madde numaralarında yapılan teselsül çerçevesinde, maddede yer alan “64 üncü” ibaresinin “65 inci” şeklinde; “67 nci” ibaresinin de “68 inci” olarak redaksiyona tabi tutulması ve madde numarasının 67 olarak teselsül ettirilmesi suretiyle,
- 67 nci maddesi; 657 sayılı Devlet Memurları Kanununda disiplin cezalarına ilişkin hükümlerin tereddüde yer vermeyecek şekilde açıkça düzenlenmiş olması nedeniyle, disiplin cezalarının uygulanmasına ilişkin hususların yönetmelikle belirlenmesini öngören ikinci fıkranın metinden çıkarılması ve madde numarasının 68 olarak teselsül ettirilmesi suretiyle,
- 68 inci maddesi; 65 inci maddede yapılan değişikliğe paralel olarak Sayıştay Başkanı, daire başkanları ve üyeler dışındaki meslek mensupları hakkında yapılacak ceza kovuşturmasının “suç işlendiğinin iddia edilmesi” halinde başlatılmasını temin edecek şekilde değiştirilmesi; işlediği suç sabit olmadan ilgilileri sanık olarak nitelendirilmenin hukuka uygun düşmemesi nedeniyle ikinci fıkrada yer alan “sanığa” ibaresinin “şüpheliye” şeklinde değiştirilmesi; Sayıştayın bütün meslek mensuplarının kişisel suçları hakkında soruşturma ve kovuşturma yetkisinin Ankara Cumhuriyet Başsavcısı ve Ağır Ceza Mahkemesine verilmesinin ortaya çıkaracağı tereddütlerin önüne geçilmesi amacıyla; grup başkanlığı bulunan illerde görevli meslek mensupları açısından, soruşturma ve kovuşturma yetkisinin grup başkanlığının bulunduğu il cumhuriyet başsavcısına ve ağır ceza mahkemesine verilmesini temin edecek şekilde maddenin üçüncü fıkrasının değiştirilmesi ve madde numarasının 69 olarak teselsül ettirilmesi suretiyle,
- 69 uncu maddesi; madde numaralarında yapılan teselsül çerçevesinde, maddede yer alan “64 üncü” ibaresinin “65 inci” olarak değiştirilmesi ve madde numarasının 70 olarak teselsül ettirilmesi suretiyle,
- 70 inci maddesi; madde numarasının 71 olarak teselsül ettirilmesi suretiyle,

- 71 inci maddesi; Sayıştay denetimlerinde bağımsızlığın ve tarafsızlığın daha etkin bir şekilde temin edilmesi amacıyla aktif olarak denetim süreçlerine katılan uzman denetçi, başdenetçi, denetçi ve denetçi yardımcılarının sicillerinin düzenlenmesinde yetkili olarak sayılan “İlgili bölüm başkanı” ibaresinin “bir üye” olarak değiştirilmesi ve madde numarasının 72 olarak teselsül ettirilmesi suretiyle,

- 72 nci maddesi; Sayıştay mensuplarının üniversiteler veya diğer eğitim ve öğretim kurumlarında mesleki konularda ders verebilmelerini teminen Sayıştay Başkanlığı olarak belirlenen onay makamının, bürokratik işlemlerin azaltılması amacıyla Sayıştay Başkanı olarak değiştirilmesi; maddenin son fıkrasında yer alan ve maddeye aykırı hareket edenlerin istifa etmiş sayılmalarına ilişkin hükmün hakkaniyetle bağdaşmaması nedeniyle, maddeye aykırı hareket edenlerin durumlarının disiplin kurulunca karara bağlanmasını temin edecek şekilde değiştirilmesi ve madde numarasının 73 olarak teselsül ettirilmesi suretiyle,

- 73 üncü maddesi; Sayıştay meslek mensuplarının yabancı ülkelere gönderilmesiyle ilgili olarak, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu ile paralellik sağlanması amacıyla; birinci fıkraya “uluslararası kuruluşlarda” ibaresinden önce gelmek üzere “yabancı memleketlerde veya” ibaresinin eklenmesi, fıkrada geçen “ya da yüksek denetim organlarında” ibaresinin metinden çıkarılması ve fıkrada yer alan “üç yılı aşmamak üzere” ibaresinin “beş yılı aşmamak üzere” şeklinde değiştirilmesi; üçüncü fıkrada yabancı ülkelere gönderilenlere uygulanacak Devlet Memurlarına ilişkin hükümler arasına “derece yükselmeleri, kademe ilerlemeleri ve emeklilik” hususlarının da dahil edilmesi; maddenin dördüncü fıkrasında yer alan yabancı ülkelere gönderilenlerin aylık, ödenek ve diğer bütün özlük haklarının devam edeceğine ilişkin hükmün 657 sayılı Kanun ile paralel hale getirilmesi için fıkranın metinden çıkarılması ve madde numarasının 74 olarak teselsül ettirilmesi suretiyle,

- 74, 75, 76 ve 77 nci maddeleri; madde numaralarının 75, 76, 77 ve 78 olarak teselsül ettirilmesi suretiyle aynen,

- 78 inci maddesi, Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından görevlendirilecek denetim elemanlarının, Sayıştayın denetimini yaparken, hesaplar ve bunlara ilişkin belgelerin yanı sıra diğer dokümanları da esas alarak denetim yapabilmelerini teminen “belgeler” ibaresinden sonra gelmek üzere “de” ibaresinin eklenmesi ve madde numarasının 79 olarak teselsül ettirilmesi suretiyle,

- 79 uncu maddesi, madde numarasının 80 olarak teselsül ettirilmesi suretiyle,

- Geçici 3 üncü maddesi; maddenin süreklilik arz eden hükümler ihtiva etmesi nedeniyle “Çeşitli Hükümler” başlığı altında madde numarasının 81 olarak değiştirilmesi suretiyle,

- 80 inci maddesi; Teklifle Yüksek Denetleme Kurulunun görev ve yetkilerinin, Sayıştaya devredilmiş olması nedeniyle, Yüksek Denetleme Kurulunun görev ve yetkilerini düzenleyen 24/6/1983 tarihli ve 72 sayılı Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin yürürlükten kaldırılmasını temin eden bir hükmün maddeye yeni bent olarak eklenmesi ve madde numarasının 82 olarak teselsül ettirilmesi suretiyle,

- Geçici 1 inci maddesi; madde numaralarında yapılan teselsül çerçevesinde, maddede yer alan “78 inci” ibaresinin, “79 uncu” olarak değiştirilmesi suretiyle,

- Geçici 2 nci maddesi; savcının başsavcı kadrosuna, savcı başyardımcıları ve savcı yardımcılarının ise savcı kadrolarına atanmalarını teminen dördüncü fıkrasının değiştirilmesi ve maddenin redaksiyona tabi tutulması suretiyle,

- Geçici 4 üncü maddesi; Geçici 3 üncü madde olarak aynen,

- Kanun Teklifi ile, 4 üncü maddede yapılan değişiklik çerçevesinde, Sayıştayın denetim alanına 3346 sayılı Kanun kapsamındaki kamu kurum, kuruluş ve ortaklıklarının da dahil edilmesi nedeniyle, söz konusu kamu kurum, kuruluş ve ortaklıklarının denetimlerini gerçekleştiren Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulunun personel, araç, gereç ve her türlü taşınır ve taşınmaz mallarının ve bütçesinin Sayıştaya devredilmesini; Kurulda görevli personelden;

• Yüksek Denetleme Kurulu başkan ve üyelerinin başka hiçbir işleme gerek kalmaksızın ve kadro şartı aranmaksızın birinci sınıfa ayrılmış, birinci sınıfa ayrıldıktan sonra dokuz yılını tamamlamış ve birinci sınıfa ayrılma niteliklerini kaybetmemiş Sayıştay uzman denetçisi, başdenetçi, denetçi ve denetçi yardımcıları kazanılmış hak, aylık ve derecelerine uygun uzman denetçi, başdenetçi, denetçi ve denetçi yardımcısı kadrolarına atanmasına ilişkin hususların Sayıştay Genel Kurulunca belirlenmesine,

• Sözleşmeli personelin, sözleşmeli statüde geçen hizmet süreleri ve öğrenim durumları itibarıyla yükselbilecekleri dereceyi aşmamak şartıyla ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu ile 5289 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerine Bir Derece Verilmesi Hakkında Kanun hükümleri dikkate alınarak durumlarına uygun kadrolara Sayıştay Başkanınca atanmasına,

• Yeni kadrolara atanarlara, atandıkları kadrolarda alacakları aylık, ek gösterge, her türlü zam ve tazminatları ile diğer mali hakları toplamı net tutarının, eski kadrolarında almakta olduklarından düşük olması halinde aradaki farkın, fark giderilinceye kadar ve atandıkları kadrolarda kaldıkları sürece tazminat olarak ödenmesine,

ve Teklifin yürürlük tarihinden önce başlayan denetimlerin Sayıştay tarafından tamamlanmasına ve çeşitli kanunlarda Başbakanlık Yüksek Denetleme Kuruluna yapılan atıfların Sayıştaya yapılmasına yönelik değişikliklerin metne yeni Geçici 4 üncü madde olarak eklenmesi suretiyle,

- Yürürlük ve Yürütmeye ilişkin 81 ve 82 nci maddeleri; madde numaralarının 83 ve 84 olarak teselsül ettirilmesi suretiyle,

kabul edilerek Kanun Teklifinin görüşmeleri tamamlanmıştır.

Teklif metninde yapılan değişiklik ve ilavelerin yanı sıra Alt Komisyon;

• Kanun Teklifinde; uzman veya bilirkişi görevlendirilmesine; Sayıştay denetçi yardımcılığına giriş sınavı esas ve usulleri ile mesleki eğitimde okutulacak dersler ve staja; yönetim birimlerinin görevleri ve görevlerin yürütülmesine; denetim destek grup başkanlıklarının çalışma esas ve usulleri ile görev ve sorumluluklarına; başsavcılığın çalışma esas ve usullerine; bağımsız dış denetçilerden yararlanmaya; meslek mensupları ve savcılarının sicillerine; meslek mensuplarının yabancı ülkelere gönderilmesine; eğitim ve yayın faaliyetlerine; başsavcı ve savcılarının resmi kıyafetleri ile bunların giyilme yer ve zamanlarına ve kurumların hesap ve işlemlerine ilişkin belgelerini saklamalarına yönelik usul ve esasların Sayıştay tarafından ayrı ayrı çıkarılacak yönetmeliklerle düzenlenmesinin mevzuat karışıklığına yol açabilecek olması nedeniyle, yukarıdaki hususları içeren tek ve kapsamlı bir yönetmeliğin çıkarılmasının daha uygun olacağı,

• Teklifte, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile getirilen stratejik planlama, performans esaslı bütçeleme, orta vadeli harcama planlaması, mali saydamlık ve hesap verme sorumluluğu gibi ilkeleri içeren yeni kamu mali yönetim sisteminin dış denetim ayağının anılan Kanuna paralel olarak düzenlendiği; ancak, Anayasa uyarınca Türkiye Büyük Millet Meclisi adına dış denetimi gerçekleştiren Sayıştayın, denetim sonuçlarına ilişkin hazırlayacağı raporların Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde görüşülmesine ilişkin hükümlere Teklifte yer verilmediği, her ne kadar

Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin çalışma usul ve esasları Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünde düzenlenmiş olsa da, özel olarak Sayıştay raporlarının ve denetim sonuçlarının Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde görüşülmesine ilişkin usullerin, denetim sonuçlarının üçüncü kişiler üzerinde doğuracağı etkiler de göz önüne alınarak Teklifte düzenlenmesinin bir gereklilik arz ettiği,

• Sayıştay raporlarının Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde görüşülmesine ilişkin usul ve esasların da belirlendiği bir İçtüzük değişikliği teklifinin 107 sıra sayısı ile Türkiye Büyük Millet Meclisi gündeminde yer aldığı, Sayıştay raporlarının Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde görüşülme usul ve esasları düzenlenmeden Sayıştay Kanun Teklifinin kabul edilmesinin Teklifin bütünü ile amaçlanan hedeflere ulaşılmasını güçleştireceği, bu nedenle Türkiye Büyük Millet Meclisi gündeminde bulunan İçtüzük değişikliği teklifiyle de paralel olarak, Plan ve Bütçe Komisyonu bünyesinde Komisyon üyelerinden oluşan ve Sayıştay raporları ile dış denetim sonuçlarını görüşmekle yetkili daimi bir alt komisyonun kurulmasının Sayıştay Kanun Teklifi ile getirilmek istenen sistemin bütünlüğünü tamamlayacağı,

• Sayıştayın, belediyeler ile kamu idarelerine bağlı veya bu idarelerin kurduğu veya doğrudan doğruya ya da dolaylı olarak ortak oldukları her çeşit idare, kuruluş, müessese, birlik, işletme ve şirketlerin hesap ve işlemlerinin denetiminde bağımsız dış denetçilerden yararlanabilmesini teminen Sayıştaya yetki verilmesi,

• Sayıştayın denetimlerini çağın gereklerine uygun olarak sürdürebilmesi için nitelikli uzman personele ihtiyaç duyacağı, bu nedenle Sayıştay meslek mensuplarından Sayıştay denetçi yardımcılarının işe alınmalarında uygulanacak sınava, adaylık süresince verilecek eğitime, tabi olacakları staj ve denetçiliğe atanmalarına ilişkin hususların ayrıntılı bir biçimde düzenlenmesi, Sayıştayın uluslararası kuruluşlarla olan ilişkileri de dikkate alındığında denetçi yardımcılığına ilişkin zorunlu sınav konuları arasına yabancı dilin de dahil edilmesinin uygun olacağı,

hususlarının uygun görüşle Plan ve Bütçe Komisyonunda değerlendirilmesine karar vermiştir.

Alt komisyonda yapılan müzakerelerin ardından, Komisyonumuzun 7/4/2010 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisini temsilen Meclis Başkanvekili Sadık YAKUT ile Sayıştay Başkanlığı, Maliye Bakanlığı, Milli Savunma Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, Genelkurmay Başkanlığı, Devlet Personel Başkanlığı, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası, Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı, Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu, Avrupa Birliği Genel Sekreterliği, Emniyet Genel Müdürlüğü, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı, Hazine Müsteşarlığı ve Sayıştay Denetçileri Derneği temsilcilerinin katılımlarıyla yaptığı 38 inci Birleşiminde, Kanun Teklifinin görüşmelerine Alt Komisyon metni esas alınarak devam edilmesine karar verilmiştir.

Alt Komisyon metninin;

- 1 ve 2 nci maddeleri; aynen,

- 3 üncü maddesi; maddenin Sayıştayın denetleme ve kesin hükme bağlama işlerini yaparken işlevsel ve kurumsal olarak bağımsız olduğunun açıkça belirtilmesini temin edecek şekilde redaksiyona tabi tutulması suretiyle,

- 4 üncü maddesi; Sayıştayın denetimine tabi kamu idarelerinin denetiminde, denetlediği idarenin mevzuatında yer alan hükümler çerçevesinde denetimini gerçekleştirmesi esas olduğundan, bu çerçevede mükerrerlik arz eden fıkraların metinden çıkarılması ve KİT'lerin Anayasa uyarınca Türkiye Büyük Millet Meclisince denetlenmesinin öngörülmesi nedeniyle, maddenin son fıkrasında KİT denetimlerinin Sayıştaya devredilmesi anlamına gelebilecek olan "ile ilgili görevler" ve "Sayıştay tarafından" ibarelerinin metinden çıkarılması suretiyle,

- 5 inci maddesi; birinci fıkranın (a) bendinde geçen “kamu idarelerinin faaliyetlerinin” mali faaliyetler olduğunun açıklığa kavuşturulması amacıyla “idarelerinin” ibaresinden sonra gelmek üzere “mali” ibaresinin eklenmesi suretiyle,

- 6 ncı maddesi; Sayıştayın yetkilerinin daha açık ve anlaşılır bir biçimde ifade edilmesini temin edecek şekilde maddenin yeniden düzenlenmesi suretiyle,

- 7 ve 8 inci maddeleri; aynen,

- 9 uncu maddesi; Sayıştayın denetimleri sırasında kamu idarelerindeki sorumlular veya diğer ilgililerce Sayıştay denetçileri tarafından talep edilen belgelerin verilmesine ve gösterilmesine ilişkin usule açıklık kazandırılması; sorumlular ve ilgililerce bu Kanun hükümlerine göre hesabın zamanında ve tam olarak verilmemesi ve denetlenen kamu idarelerindeki görevlilerin denetleme ve yargılama sırasında gerekli bilgi, belge ve defterleri vermemeleri, denetleme ve yargılamayı güçleştirmeleri ile Sayıştay ilamlarının infazının izlenmemesi ve gereklerinin yerine getirilmemesi gibi durumlarda uygulanacak yaptırımların belirlenmesini temin edecek şekilde maddenin yeniden düzenlenmesi suretiyle,

- 10 uncu maddesi; aynen,

- 11 inci maddesi; madde ile Sayıştayın Başkanlık, yargı ve karar organlarının düzenlendiği dikkate alınarak; madde matlabının maddenin içeriğini yansıtmaması ve madde matlabı ile madde içeriğinin uyumunun sağlanması amacıyla redaksiyona tabi tutulması suretiyle,

- 12 nci maddesi; maddenin ikinci fıkrası ile Sayıştay Başkanlığına aday olabileceklerde bulunması öngörülen görevlerin yeniden düzenlenmesini teminen fıkradan “daire başkanlığı veya”, “Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Sekreterliği” ve “veya dekanlık” ibarelerinin çıkarılması; Başbakanlığa bağlı kuruluşların genel müdürlük ve başkanlıklarının da kapsama girmesini teminen (d) bendine “Başbakanlık” ibaresinin eklenmesi; fıkra kapsamına Başbakanlık ve Bakanlıklar Teftiş Kurulu Başkanlıkları ile Düzenleyici ve Denetleyici Kurul Başkanlıklarının da eklenmesini öngören yeni (f) ve (g) bentlerinin eklenmesi; Sayıştay Başkanlığına ve üyeliğine aday olabileceklerin sayılan görevlerde “toplam bir yıl” çalışmış olmasını teminen ikinci ve üçüncü fıkralarda değişiklik yapılması; Sayıştay üyeliğine aday olabileceklerde bulunması öngörülen görevlerin arasına “müsteşar yardımcılığının” da dahil edilmesi ve maddenin redaksiyona tabi tutulması suretiyle,

- 13 üncü maddesi; maddenin üçüncü fıkrasında yer alan ve Sayıştay Başkanı seçilebilmek için Türkiye Büyük Millet Meclisinde aranacak salt çoğunluk kriterinde, Anayasanın 96 ncı maddesine paralellik sağlanması amacıyla fıkrada geçen “mevcudun” ibaresinin “toplantıya katılanların” şeklinde değiştirilmesi suretiyle,

- 14 ve 15 inci maddeleri; aynen,

- 16 ncı maddesi; 13 üncü maddede yapılan değişiklik çerçevesinde üçüncü fıkrada yer alan “mevcudun” ibaresinin madde metninden çıkarılması suretiyle,

- 17 nci maddesi; Sayıştay denetçiliğine girişte adaylarda aranacak yaş şartının, “yüksek lisans veya doktora yapanlar için farklılaştırılmasının” sağlanması amacıyla maddenin ikinci fıkrasında yer alan “31 yaşını” ibaresinden sonra gelmek üzere “(yüksek lisans veya doktora derecesine sahip olanlar için 35 yaşını)” ifadesinin eklenmesi suretiyle,

- 18 inci maddesi; Başsavcının, birinci sınıfa ayrılmış dokuz yılını doldurmuş denetçilerin özlük haklarına sahip olmasını teminen maddenin üçüncü fıkrasında yer alan “altı” ibaresinin “dokuz” olarak değiştirilmesi suretiyle,

- 19 ve 20 nci maddeleri; aynen,

- 21 inci maddesi; maddenin beşinci fıkrası ile Sayıştay Başkanına verilen meslek ve yönetim mensuplarının görevlerini ve görev yerlerini tayin ve tespit etme yetkisinin, Sayıştay Başkanının meslek mensuplarının sadece görev yerlerini; yönetim mensuplarının ise görevleri ile görev yerlerini tayin ve tespit edecek şekilde ayrıştırılmasını teminen fıkranın değiştirilmesi; yedinci fıkrasının ise anlatıma açıklık kazandırılması amacıyla redaksiyona tabi tutulması suretiyle,

- 22, 23, 24 ve 25 inci maddeleri; aynen,

- 26 ncı maddesi; maddenin birinci fıkrası ile temyiz kuruluna seçilecek daire başkanları ile üyelerin görev sürelerinin “dört” yıl olarak değiştirilmesi, buna paralel olarak temyiz kurulu üyelerinin her yıl yarısının yenilenmesine ilişkin hükmün de “üye sayısının her yıl dörtte birinin yenilenmesini”, üyeliği sona erenlerin ise “dört yıl” geçmeden tekrar seçilemeyeceklerini temin edecek şekilde değiştirilmesi suretiyle,

- 27 nci maddesi; aynen,

- 28 inci maddesi; anlatıma açıklık kazandırmak amacıyla birinci fıkranın redaksiyona tabi tutulması suretiyle,

- 29, 30, 31, 32 ve 33 üncü maddeleri; aynen,

- 34 üncü maddesi; maddenin birinci fıkrasının (a) bendinin, daha iyi ifade edilebilmesini teminen redaksiyona tabi tutulması suretiyle,

- 35 inci maddesi; maddenin birinci fıkrasının (a) bendinde geçen “işlem ve faaliyetlerin” mali işlem ve faaliyetler olduğunun belirtilmesini teminen “işlem” ibaresinden önce gelmek üzere “mali” ibaresinin eklenmesi suretiyle,

- 36 ncı maddesi; aynen,

- 37 nci maddesi; maddenin birinci fıkrasının (ç) bendinde yer alan “hazırlanan” ibaresinin anlatıma açıklık kazandırılması amacıyla metinden çıkarılması ve denetim sürecine ilişkin hususların düzenleneceği yönetmelik, standart ve rehberlerin kanunlara uygun olarak ve genel kabul görmüş uluslararası denetim standartlarından yararlanılarak hazırlanmasını teminen son fıkranın redaksiyona tabi tutulması suretiyle,

- 38 inci maddesi; Teklifin 21 inci maddesinde Sayıştay Başkanının “kanunlarla verilen görevlerin iyi yapılması ve yönetimin düzenli bir surette yürütülmesiyle” görevli olduğunun belirtilmesi nedeniyle mükerrerliğin giderilmesi için altıncı fıkranın madde metninden çıkarılması suretiyle,

- 39, 40, 41 ve 42 nci maddeleri; aynen,

- 43 üncü maddesi; maddenin üçüncü fıkrasında geçen “yayımlanır” ibaresinin, “duyurulur” olarak redaksiyona tabi tutulması suretiyle,

- 44, 45 ve 46 ncı maddeleri; aynen,

- 47 nci maddesi; Anayasa uyarınca Türkiye Büyük Millet Meclisi adına dış denetim yapan Sayıştayın, özel sektör ve meslek kuruluşlarından denetim sürecinde hizmet satın almasının, Sayıştayın kuruluş amaçlarına uygun olmaması nedeniyle maddenin son fıkrasının metninden çıkarılması suretiyle,

- 48 inci maddesi; Teklifin 6 ncı maddesinde yapılan düzenlemeye paralellik sağlanması amacıyla 6 ncı maddenin ikinci fıkrasına yapılan atfın, dördüncü fıkrasına yapılmasını teminen birinci fıkrada geçen “ikinci” ibaresinin “dördüncü” olarak değiştirilmesi suretiyle,

- 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67 ve 68 inci maddeleri; aynen,

- 69 uncu maddesi; maddenin üçüncü fıkrasında geçen “soruşturma ve kovuşturma” ibaresinden sonra gelmek üzere “yetkisi” ibaresinin anlatıma açıklık kazandırılması amacıyla madde metnine eklenmesi suretiyle,

- 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79 ve 80 inci maddeleri; aynen,

- 81 inci maddesi; Avrupa Birliği hukuku ve uluslararası uygulamalara uyumun sağlanması ve her türlü kamu kaynağı ve faaliyetinin Sayıştay denetimine tabi olması esas olmakla birlikte, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının, Bankanın temel görev ve yetkileri dışında kalan faaliyetleriyle ilgili hesap ve işlemlerinin Sayıştay denetimine tabi olduğuna açıklık getirmek amacıyla maddeye yeni bir fıkranın eklenmesi suretiyle,

- 82 nci maddesi; aynen,

- Geçici 1 inci maddesi; son yıllarda kamu mali yönetimi ve kontrol sistemi alanında dünyada yaşanan önemli gelişmeler neticesinde stratejik planlama, performans esaslı bütçeleme, orta vadeli harcama planlaması, mali saydamlık ve hesap verme sorumluluğu gibi kavramların ön plana çıkması, bu gelişmeler ışığında ülkemizde de yeni bir kamu mali yönetimi ve kontrol sistemi anlayışını getiren 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun kabul edilmesi, söz konusu Kanun ile; merkezi yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin kendilerine bütçe kanunu ile verilen kamu kaynaklarını, etkili ve verimli bir şekilde kullanıp kullanmadıklarının denetlenmesi bir zorunluluk haline getirildiğinden; bu kapsamda Türkiye Büyük Millet Meclisinin rolünün etkinleştirilmesinin sağlanması amacıyla;

• Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünde gerekli düzenlemeler yapıncaya kadar, aksine bir hüküm bulunmadıkça Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulan Sayıştay raporlarının Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülmesinin hüküm altına alınmasını, Kanun Teklifi ve 5018 sayılı Kanunda görüşme usulü belirtilmeyen Sayıştay raporlarından bütçe ve kesinhesap kanun tasarıları ile birlikte görüşülecekler ile genel görüşme konusu olacaklara Plan ve Bütçe Komisyonunca karar verilmesini, genel görüşme konusu olmasına karar verilmeyen raporlara ilişkin usullerin düzenlenmesini,

• Bütçe hakkının daha etkili kullanılması ve Türkiye Büyük Millet Meclisinin izleme ve gözetim fonksiyonunun etkin bir hale getirilmesi amacıyla kesinhesap kanun tasarısı ve ekinde yer alan belgeleri, faaliyet raporlarını, 5018 sayılı Kanun uyarınca Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulan Sayıştay raporlarını ve diğer Sayıştay raporlarını hesap verme sorumluluğu ve mali saydamlık esasları çerçevesinde değerlendirmek üzere Plan ve Bütçe Komisyonu bünyesinde Kamu Hesapları Alt Komisyonunun kurulmasını,

• Kamu Hesapları Alt Komisyonun; merkezi yönetim kapsamındaki kamu idareleri ile mahalli idareler hariç Sosyal Güvenlik Kurumları, T.C. Merkez Bankası ve TOKİ gibi diğer kamu idarelerinin, hesap verme sorumluluğu ve mali saydamlık esasları çerçevesinde kamu kaynağını elde etmeleri ve kullanmalarına yönelik mali yıl içindeki gerçekleşmeleri izlemesi ve değerlendirmesi ile Alt Komisyonda bu çalışmaların tabi olacağı usullerin belirtilmesini,

teminen maddede gerekli değişikliklerin yapılması suretiyle,

- Geçici 2 nci maddesi; aynen,

- Geçici 3 üncü maddesi; Teklifin 26 ncı maddesinde temyiz kurulu üyelerinin her yıl üye sayısının dörtte bir oranında yenilenmesine yönelik yapılan değişikliğe paralellik sağlanması amacıyla maddenin üçüncü fıkrasında geçen "yarısının" ibaresinin "dörtte birinin" olarak değiştirilmesi suretiyle,

- Geçici 4 üncü maddesi; aynen,

- Yürürlük ve yürütmeye ilişkin 83 ve 84 üncü maddeleri ise; aynen,

kabul edilmiştir.

Ayrıca, Alt Komisyon metni, kanunların hazırlanmasına ilişkin esas ve usuller çerçevesinde atıf yapılan kanunların tarih ve numaraları belirtilerek ve fıkraya numaraları eklenerek redaksiyona tabi tutulmuştur.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan <i>M. Mustafa Açıkalın</i> Sivas	Başkanvekili <i>Recai Berber</i> Manisa	Sözcü <i>Hasan Fehmi Kinay</i> Kütahya (Bu Raporun Sözcüsü)
Kâtip <i>Süreyya Sadi Bilgiç</i> Isparta (Bu Raporun Sözcüsü)	Üye <i>Necdet Ünüvar</i> Adana	Üye <i>Halil Aydoğan</i> Afyonkarahisar (Bu Raporun Sözcüsü)
Üye <i>Sadık Badak</i> Antalya	Üye <i>Osman Kaptan</i> Antalya (Karşı oy ektedir)	Üye <i>Mehmet Günal</i> Antalya (Muhalefet şerhi ektedir)
Üye <i>İsmail Özgün</i> Balıkesir	Üye <i>Ali Osman Sali</i> Balıkesir	Üye <i>Zeki Ergezen</i> Bitlis
Üye <i>Sedat Kızılcıklı</i> Bursa	Üye <i>Cahit Bağcı</i> Çorum	Üye <i>Mehmet Yüksel</i> Denizli
Üye <i>Emin Haluk Ayhan</i> Denizli (Muhalefet şerhi ektedir)	Üye <i>Necdet Budak</i> Edirne	Üye <i>Alaattin Büyükkaya</i> İstanbul (Bu Raporun Sözcüsü)
Üye <i>Tuğrul Yemişçi</i> İzmir	Üye <i>Bülent Baratalı</i> İzmir (Karşı oy yazısı ektedir)	Üye <i>Muzaffer Baştopçu</i> Kocaeli
Üye <i>Eyüp Ayar</i> Kocaeli	Üye <i>Hasan Angı</i> Konya	Üye <i>Mustafa Kalaycı</i> Konya (Muhalefet şerhi eklidir)
Üye <i>Ferit Mevlüt Aslanoğlu</i> Malatya (Karşı oy ektedir)	Üye <i>Erkan Akçay</i> Manisa (Muhalefet şerhimiz vardır)	Üye <i>Süleyman Çelebi</i> Mardin
Üye <i>Ali Er</i> Mersin	Üye <i>Gürol Ergin</i> Muğla (Karşı oy yazısı ektedir)	Üye <i>Münir Kutluata</i> Sakarya (Muhalefet şerhi ektedir)
Üye <i>Osman Özçelik</i> Siirt (Karşı oy yazısı ektedir)	Üye <i>Kadir Tıngiroğlu</i> Sinop	Üye <i>Hasip Kaplan</i> Şırnak (Karşı oy yazısı)
Üye <i>Faik Öztrak</i> Tekirdağ (Karşı oy yazısı ektedir)	Üye <i>Osman Demir</i> Tokat	Üye <i>M. Akif Hamzaçebi</i> Trabzon (Karşı oy yazısı ektedir)
Üye <i>Kerem Altun</i> Van	Üye <i>İlhan Evcin</i> Yalova	

KARŞI OY YAZISI

Teklifin Bütünü Hakkında Görüşlerimiz

Sayıştay Kanunu Teklifi ile 43 yıldır yürürlükte bulunan 21.02.1967 tarih ve 832 sayılı Sayıştay Kanunu yürürlükten kaldırılmaktadır.

832 sayılı Kanunun yürürlükten kaldırılmasının nedenleri Teklifin Genel Gerekçesinde,

- 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunundaki değişikliklere,
- Türkiye Ulusal Programına,
- INTOSAI (Uluslararası Sayıştaylar Birliği) Denetim Standartlarına,
- Anayasa Mahkemesinin İptal Kararlarının Yarattığı Boşluğa,

dayandırılmıştır.

5018 sayılı Kanun, kamu mali yönetiminde köklü değişiklikler getirmiştir. Ancak, 5018 sayılı Kanunda esas olarak kamu mali yönetimi ile iç kontrol sistemi düzenlenmiş ve yürürlüğe girdiği tarihten itibaren uygulayıcıların ihtiyaçları doğrultusunda yirminin üzerinde değişiklik yapılmıştır.

5018 sayılı Kanunda Sayıştay denetimine ilişkin düzenlemelere de yer verilmiştir.

Neredeyse değişmeyen maddeleri de bu alandakiler olmuştur. Çünkü, uygulamaya girmediğinden, değişim ihtiyacı dile getirilememiştir. Yeni bir Sayıştay Kanunu çıkarılması öngörülürken, Sayıştay Kanununun bütünüyle 5018 sayılı Kanunda yer alan düzenlemelere uyarlanması değil; 5018 sayılı Kanunda yer alan dış denetime ilişkin hükümlerin de gözden geçirilmesinin temel bir ihtiyaç haline geldiği Alt Komisyon ve Komisyon görüşmelerinde ortaya çıkmıştır. Sayıştay Kanunu hazırlanırken hukuksal anlamda esas alınması gereken asıl düzenleme Anayasamızın 160 ve 164 üncü maddeleri olmak durumundadır. Bu husus "hukuk devleti" ilkesinin asgari şartıdır.

832 sayılı Kanun, 1050 sayılı Kanuna göre çıkarıldı; 1050 sayılı Kanun 5018 sayılı Kanunla yürürlükten kaldırıldı ve dolayısıyla 5018 sayılı Kanuna uygun bir Sayıştay Kanunu çıkarılarak 832 sayılı Kanunun yürürlükten kaldırılması gerekir gibi Teklifin gerekçesinde yer alan bir düşünce yanlışır.

Bilindiği üzere 1050 sayılı Muhasebe-i Umumiye Kanunu 1927 yılında, 1050 sayılı Kanun doğrultusunda hazırlanan 2514 sayılı Divanı Muhasebat Kanunu ise 1934 yılında yürürlüğe girmiştir. 832 sayılı Sayıştay Kanunu ise, 1961 Anayasasına göre önce 30.06.1965 tarihli ve 763 sayılı Kanun olarak, bu Kanunun Sayın Cumhurbaşkanı tarafından TBMM'ye iadesi üzerine ise 27.02.1967 tarihli olarak hazırlanarak yürürlüğe girmiş ve böylece 2514 sayılı Divanı Muhasebat Kanununu yürürlükten kaldırmıştır.

832 sayılı Kanunun gerekçeleri incelendiğinde, 1050 sayılı Kanunla uyumun sağlanmasından söz edilmek yerine, Anayasaya uyumun sağlanması ile denetimde ortaya çıkan çağdaş gelişmelerin Sayıştay'a kazandırılması, harcama öncesi vizenin merkezin taşra teşkilatına yaygınlaştırılması ve bilirkişilik müessesesinin ihdası gibi hususların öne çıktığı görülecektir.

Sayıştay Kanunu Teklifi incelendiğinde ise, maddelerin büyük bir kısmının 832 sayılı Sayıştay Kanunundan aynen alındığı; bir kısmının ise 5018 sayılı Kanunda yer alan hükümlerin tekrarı olduğu anlaşılacaktır. Teklifin maddeleri 832 sayılı Kanun ile 5018 sayılı Kanun hükümlerinden oluşuyor ve bu kanunlar yürürlükte bulunuyor ise, 832 sayılı Kanunun tümünden yürürlükten kaldırılmasının

gerekçesinin bulunmadığını kabul etmek gerekir. Öte yandan, 5018 sayılı Kanunda düzenlenmesi öngörülen raporlar ile 5018 sayılı Kanunla Sayıştay denetimi kapsamına alınan idarelerin 832 sayılı Sayıştay Kanununda da aynen yer alması zorunlu görülüyorsa, bu durumda 832 sayılı Kanunun en fazla dört maddesinin değiştirilerek bu ihtiyacın karşılanacağı aşikardır. Tüm bunlara rağmen, 832 sayılı Kanun tümden yürürlükten kaldırılıyor ise, Teklifin başka amaçlarının olduğu yadsınamaz bir gerçektir.

Türkiye Ulusal Programında, "Kamuda performans odaklı denetim sistemine geçilmesi" ve "Sayıştayın güçlendirilerek denetim kapsamının genişletilmesi"nin hedeflendiği ve gerekli yasal düzenlemelerin yapılmasının öngörüldüğü bir gerçektir.

Sayıştay, 832 sayılı Kanunda 26.06.1996 tarih ve 4149 sayılı Kanunun 8 inci maddesiyle yapılan değişiklikten bu yana performans denetimi yapmaktadır. Teklif ise Sayıştayın 14 yıldır uluslararası standartlara uygun bir şekilde yaptığı **performans denetimi** yerine **performans ölçümünü/değerlendirmesini** getirmektedir.

Teklifin Alt Komisyon ve Komisyon görüşmeleri sırasında, Teklifte öngörülen performans denetiminin, mali denetimin bir unsuru olan performans ölçümü olduğunu, INTOSAI Denetim Standartları ile INTOSAI Performans Denetimi Uygulama Rehberi'ne dayalı olarak ortaya koymamıza rağmen; Komisyonun AKP'li üyelerinin sayısal çoğunluğuna bu nesnel gerçekliği kabul ettirebilmemiz mümkün olamamıştır.

İlginç olanı AKP'nin bunu bilgisizlikten değil, bilinçli yapıyor olmasıdır. Nitekim 26.5.2010 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan Mali Kural Kanun Tasarısının 7 nci maddesinin dördüncü fıkrasında, yıllık gerçekleştirmelere ilişkin Mali Kural İzleme Raporunda yer alan verilerin Sayıştay tarafından doğruluk, güvenilirlik ve önceden belirlenmiş standartlara uygunluk yönünden değerlendirileceği ve sonuçlarının Raporun yayımından itibaren kırkbeş gün içinde kamuoyuna duyurulacağı yer almaktadır. Sayıştaya burada verilen görev, faaliyet raporlarında olduğu üzere raporun doğruluğu, güvenilirliği ve raporlama standartlarına uygunluğunun denetimidir. Bu denetime de tasdik denetimi (certification audit) denilmektedir.

Performans ölçümünün performans denetimi olarak kabul edilmesi, INTOSAI Denetim Standartlarına aykırı olmanın yanında, Türkiye Ulusal Programı bağlamında da kabul edilebilir değildir. Öte yandan, Teklif ile Sayıştay'ın performans denetimi yapmaya başlayacağını ileri süren Teklif sahiplerinin, Sayıştay'ın 14 yıldır yapmakta olduğu uluslararası standartlara uygun performans denetimini Teklif ile ortadan kaldırmalarının ise denetimden kaçış dışında hiçbir açıklaması bulunmamaktadır.

832 sayılı Sayıştay Kanununun, denetim alanının darlığı dışında INTOSAI Denetim Standartlarına aykırı hükümlerinin olduğunu veya INTOSAI Denetim Standartlarına uygun olmadığını bu güne kadar hiç kimse ileri sürmemiş; sürememiştir.

832 sayılı Kanunu yürürlükten kaldırmayı öngören bu Teklif ise denetimin tanımı, yöntemi, teknikleri, süreçleri, amaçları, raporlama ve yargılama esasları ile denetçinin ve Sayıştayın tarafsızlığı ve bağımsızlığına ilişkin konularda INTOSAI Denetim Standartlarına bütünüyle aykırı düzenlemeler içermektedir. Üzülerek belirtmek durumundayız ki AKP, INTOSAI Denetim Standartlarına uygun denetimden kaçmaktadır ve Teklifin temel amacı da budur.

Anayasa Mahkemesinin verdiği iptal kararları, Teklifte yeni bir Sayıştay Kanunu hazırlanmasına gerekçe yapılırken, iptal edilen hükmün ayısının Teklifin 71 inci maddesinde öngörülmesini, Teklifin tutarsızlığı olarak değerlendiriyoruz. Bu hükmün ısrarlarımız sonucunda Alt Komisyonda değiştirilmesini ise olumlu bir gelişme olarak görüyoruz. Ancak, Teklifin Anayasaya aykırı hükümleri bununla sınırlı değildir. Teklifte yer alan tanımlardan denetim sonuçlarının raporlanması ve yargılanmasına, denetçi alım sisteminden denetçi üzerinde kurulan hiyerarşik makamlara, Sayıştay'ın teşkilat yapısından kurulların yetkilerine kadar bir çok konuda Anayasaya aykırı düzenlemelere gidilmiştir.

AKP iktidarında çıkarılan birçok yasada olduğu üzere Sayıştay Kanunu Teklifinde de **saydamlık, hesap verebilirlik ve katılımcılık** gibi günümüz kamu yönetiminin revaçta olan ilkelerine çokça yer verilmiştir. Ancak, bu ilkelerin amaçlananlar doğrultusunda altı doldurulmadığı ve işlerlik kazandıracak mekanizmaları kurulmadığı için, demokratik sistemlerde çok önemli işlevleri olan söz konusu ilkeler, AKP'nin reklam amaçlı halkla ilişkiler operasyonunu öne alan zihniyetine feda edilmiştir. Daha kötüsü, bu ilkelere o derece ilgisiz maddelerde yer verilmiştir ki idarelere ait olan ilkesel yükümlülükler dahi Sayıştay'a izafe edilmiştir.

Kamu yönetiminin temel ilkeleri arasında da yer alan bu ilkeleri AKP iktidarı yasa yapma süreçlerinde dahi uygulamadığından, 1789 Fransız "İnsan ve Yurttaş Hakları Bildirisi"nden günümüze siyasi ve hukuki bir içerikte ulaşan söz konusu ilkelerin içi boşaltılarak gelip geçici moda kavramlara dönüştürülmüştür.

Katılımcılık ilkesi, yasanın düzenlediği alandan etkilenen ya da konuya taraf olan tüm kesimlerin yasa yapma süreçlerine aktif katılımını içermektedir. Teklif ile Anayasal bir kurum olan Sayıştay'ın Türkiye Büyük Millet Meclisi adına yapacağı denetimler düzenlenmekte ve bu denetimin kapsamına tüm kamu kurum ve kuruluşları girmektedir. Dolayısıyla Teklif hakkında tüm kamu kurum ve kuruluşlarının görüşlerinin alınması katılımcılık ilkesinin asgari şartıdır.

Bu görüşler alınmamıştır. Teklifin yasalaşması durumunda yasayı Sayıştay meslek mensupları uygulayacaktır. Sayıştay meslek mensuplarının örgütlü gücü olan Sayıştay Denetçileri Derneği, Teklifin birçok maddesi hakkında olumsuz görüş bildirerek öneriler getirmiş olmasına rağmen; söz konusu görüş ve öneriler Alt Komisyon ve Komisyon görüşmelerinde dikkate alınmamıştır.

Yürürlükte bulunan 832 sayılı Sayıştay Kanununun 19 uncu maddesinde, Sayıştaya ilişkin kanun tasarı ve teklifleri hakkında görüşlerini tespit etmek Sayıştay Genel Kuruluna görev olarak verilmiştir. Dolayısıyla bu hükmeye göre, Teklif hakkında Sayıştay Genel Kurulunun görüşü alındıktan sonra Teklifin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulması gerekirken; Teklif, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulduktan sonra Sayıştay Genel Kurulundan görüş alınmak yoluna gidilmiştir.

Sayıştay Genel Kurulu, yürürlük ve yürütme dahil 82 maddelik Teklifin, tam 56 maddesinde değişiklik yapılması yönünde görüş bildirmesine rağmen; bir buçuk asırlık bir birikimin taşıyıcısı olan Sayıştay Genel Kurulunun görüşleri Alt Komisyon ve Komisyon görüşmelerinde dikkate alınmamıştır. Görüşmelere Sayıştay kurumunu temsilen katılan Sayıştay Başkanı ile Başkanlık görevlileri, Sayıştay Genel Kurulunu temsil ederek Sayıştay'ın Kanunundan kaynaklanan kurumsal görüşlerini Komisyona açıklamak yerine, makamları üzerinden Teklif sahiplerinin düşüncelerini Komisyona dikte etme gibi kabul edilemez bir tutum sergilemişlerdir.

Sayıştay Kanunu Teklifi, ulusal ve uluslararası düzeydeki mali kuram ve uygulamalar ile denetim literatür ve standartlarına kavramsal düzeyde dahi hakim değildir ve "**Enron Skandalı**" sonrasında denetim kuram ve uygulamalarında meydana gelen uluslararası düzeydeki büyük değişim, dönüşüm ve gelişmeleri içermemektedir. Teklif, yanlış bir zemin üzerine bina edilmenin yanında teknik hatalarla da maluldür.

Sayıştay Genel Kurulu ve Sayıştay Denetçileri Derneğinin görüşlerine ve tüm hata, yanlış ve eksiklikleri bütün açıklığı ile ortaya koyan açıklamalarımıza rağmen, Alt Komisyon ve Komisyon görüşmelerinde ortak aklın gücü, kas gücünün harekete geçirdiği havaya kalkan parmakların sayısına yenik düşmüş; umudumuz Genel Kurul görüşmelerine kalmıştır.

Teklifin Maddeleri Hakkında Görüşlerimiz

• Madde 1- Amaç ve Kapsam

1- Kanunun amaç ve kapsamının düzenlendiği Teklifin 1 inci maddesi, çok uzun olmanın yanında, özne ile yüklem belli olmamasından kaynaklanan ifade bozukluğu ve anlam karışıklığını içermektedir. Kanunlar, okuyan herkesin anlayabileceği açıklıkta olmalı; çok farklı yorumlara ve değerlendirmelere konu oluşturacak ifadeleri içermemelidir.

Maddede yer alan, "*Hesap verme sorumluluğu ve mali saydamlık*", "*kamu idarelerinin etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak çalışması*" ve "*kamu kaynaklarının öngörülen amaç, hedef, kanunlar ve diğer hukuki düzenlemelere uygun olarak elde edilmesi, muhafaza edilmesi ve kullanılması için*" gibi ifadeler Teklifin sonraki maddelerinde de sürekli tekrar edilmektedir. Sürekli tekrarlarla popülerleştirilen bu ifadeler, Teklife ek bir değer katmadığı ve Sayıştay denetimine özgün ve yeni açılımlar getirmediği gibi idarelere ait olan söz konusu görevler, Sayıştaya aitmiş gibi yanlış bir izlenim de yaratmaktadır.

Bu bağlamda maddenin, Sayıştay'ın görevi olmayan ve görevlerini yapmasına yeni bir açılım getirmeyen ifadelerden arındırılarak sadeleştirilmesi gerekir.

• Madde 2- Tanımlar

2- Teklifin 2 nci maddesinde Teklifte yer alan kavramların tanımları yapılmıştır. Yasaların tanımlar başlığı altındaki tanımlara, yasa metni içinde birden fazla geçen kavramların her defasında yeniden tanımlanmaması ve kavramın her geçtiği yerde aynı şekilde anlaşılması için yer verilmektedir.

Oysa, Teklifin 2 nci maddesinin (a) bendinde yer alan "Sayıştay denetimi", (b) bendinde yer alan "Düzenlilik denetimi", (d) bendinde yer alan "Performans denetimi" kavramları Teklifin 36 ncı maddesinde aynı ifadelerle yeniden tanımlanmış; (c) bendinde yer alan "Mali denetim" ile (ç) bendinde yer alan "Uygunluk denetimi" kavramlarına ise Teklifin başka hiçbir maddesinde yer verilmemiştir.

Öte yandan, Teklifin 2 nci maddesinin (a), (b), (c) ve (ç) bentlerinde düzenlilik, mali ve uygunluk denetimi kavramlarının ayrı ayrı tanımlanması, bunların bağımsız olarak uygulanabilen ayrı ve birbirinden kopuk denetimler olduğu gibi yanıltıcı ve yanlış bir izlenim vermektedir. Denetim literatüründe mali denetim, düzenlilik denetimi, tasdik denetimi ve hesap denetimi terimleri aynı tür denetimi anlatmak için kullanılmaktadır.

INTOSAI Denetim Standartlarında ise, devlet denetiminin düzenlilik denetimi (regularity audit) ve performans denetiminden oluştuğu belirtilerek kapsamlı bir tanım yapılmakta ve çoğu kez

düzenlilik (regularity) kavramının yanında parantez içinde mali (financial) kavramı kullanılmak suretiyle, düzenlilik ve mali denetimin aynı anlamda kullanıldığı görülmektedir. Kaldı ki 1999 yılında patlak veren "**Enron Skandalı**" sonrasında INTOSAI, düzenlilik denetimi kavramını tamamen terk ederek denetim standartları için hazırladığı uygulama rehberlerinde devlet denetimini "mali denetim" ve "performans denetimi" olarak ikiye ayırmaktadır.

Enron Skandalı, tasarruf sahipleri ile kreditorler için mali tabloların tam, doğru ve denk olması kadar, mali tabloların dayanağını oluşturan işlemlerin hukuka uygunluğunun da vaz geçilmez derecede öneme sahip olduğunu ortaya koymuştur. Karar alma süreçlerinde bağımsız dış denetim raporlarını kullanan tasarruf sahibi, kreditor, devlet kuruluğu, alıcı ve satıcı zinciri kuran holding gibi aktörlerin talepleri, özel sektör dış denetiminde otorite kabul edilen Uluslararası Bağımsız Muhasebeciler Federasyonu (IFAC) Standartlarında değışikliğe gidilmesi ve mali tabloların denetimi ile sınırlı olan mali/finansal denetimin, işlemlerin hukuka uygunluğunu kapsayacak şekilde genişletilmesiyle sonuçlanmıştır. IFAC Standartlarında ki bu gelişme, yargı yetkisi bulunmayan "Ofis Tipi" Sayıştaylara yansımış ve 2000'li yıllarla birlikte Ofis Tipi Sayıştaylar da mali denetim kapsamında hukuka uygunluk denetimi yapmaya başlamışlardır. INTOSAI Denetim Standartlarındaki değışimin gerisinde bu süreç yatmaktadır.

Türk mali literatüründe ve Sayıştay uygulamasında ise, öteden beri mali denetim veya hesap denetimi terimleri yaygın biçimde kullanılmakta ve bu mali denetim terimi finansal tabloların doğruluğunun test edilmesi ile bu tabloların dayanağını teşkil eden hesap ve işlemlerin mevzuata uygunluğunu içermektedir. Başka bir anlatımla, uluslararası dış denetim, Türk Sayıştay'ının da üyesi olduğu Yargı Tipi Sayıştay modeline göre evrilmektedir. Uluslararası dış denetim literatür ve uygulamaları Sayıştay'ın 832 sayılı Kanuna göre yürüttüğü denetime yaklaşıırken; Teklifin Sayıştay denetimini "Enron Skandalı" öncesine taşınması kabul edilemez bir gelişmedir.

Bu bağlamda, Teklifin 2 nci maddesinin (a), (b), (c) ve (ç) bentlerindeki denetim ayırım ve tanımları INTOSAI ve IFAC Standartlarına aykırı ve teknik anlamda hatalı olduğundan değıştirilmesi gerekmektedir.

(d) bendinde yer alan, performans denetimi tanımı ise hatalıdır. Fıkra da yer alan, "*Hesap verme sorumluluğu çerçevesinde idarelerce belirlenen hedef ve göstergeler ile ilgili olarak faaliyet sonuçlarının ölçülmesi ve değerdendirilmesi*" biçimindeki ifade mali denetimin/tasdik denetiminin bir türü olan performans ölçümüdür. Sayıştay burada idareler tarafından hazırlanan faaliyet raporlarının, raporlama standartlarına uygun hazırlanıp hazırlanmadığını inceleyecek ve uygun hazırlanmış ise tasdik edecektir. Bu denetim türüne uluslararası terminolojide tasdik denetimi/mali denetim denilmektedir.

Fıkranın "ile" bağlacından sonra gelen, "*kamu kaynaklarının etkin, ekonomik ve verimli olarak kullanılıp kullanılmadığının incelenmesi*" ifadesi ise performans denetimi ile ilgilidir.

Dolayısıyla mali/tasdik denetimin bir türü olan performans ölçümü/değerdendirmesi ile performans denetiminin, aynı fıkrada ve performans denetimi olarak tanımlanması çok büyük bir hatadır ve başka ülke Sayıştaylarında örneğine rastlanmadığı gibi INTOSAI Denetim Standartlarına da bütünüyle aykırıdır.

Bu hatalı tanıma Teklifin 36 ncı maddesinin üçüncü fıkrasında aynen yer verilerek hata tekrarlanmış ve Teklifin 35 ve 36 ncı maddelerindeki Sayıştay denetiminin genel esasları ile 38 ve 39 uncu maddelerindeki raporlar bu hatalı tanımın üzerine inşa edildiğinden ya da 35, 36,37 ve 38 inci maddelerdeki düzenlemeler bu hatalı tanımdan türetildiğinden dünyada başka bir örneğine rastlanılmayacak ölçüde büyük bir yanlışın içine düşülmüştür.

Teklifin genel gerekçesinde INTOSAI Denetim Standartlarından bolca söz edilmesine ve Sayıştay'ın denetim alanı ve yetkisinin genişletildiği ileri sürülmesine rağmen, Teklifte yapılan performans denetimi tanımı INTOSAI Denetim Standartlarına aykırıdır ve bu aykırılık Sayıştay'ın denetim alanı ile yetkisini de sınırlandırmaktadır.

Denetimin bu yanlış ayırım ve tanımlamalarına dayalı olarak Teklifin (f) bendinde "Yargılamaya esas rapor" ve (g) bendinde ise "Denetim raporu" tanımlarına yer verilmiştir.

(f) bendindeki, "yargılamaya esas rapor" ifadesi Tekliften çıkarılmalı ve "Mali denetim raporu" adı altında yeniden düzenlenmelidir. Çünkü bu raporları yargılamaya esas kabul etmek, Sayıştayın kendine özgü hesap yargısı kavramı ile bağdaşmamaktadır. Denetçi tarafından hazırlanan mali denetim raporları, öncelikle hesabın bütününe/mali tabloların tamlığını, doğruluğunu ve denkliğini göstermekte; işlemlerden kaynaklanan kamu zararını ise bundan sonra gündeme gelmektedir.

Mali denetim raporuna, Teklifte "yargılamaya esas rapor" olarak yer verilmesinin gerisinde ise, bir yandan bağımsız dış denetimde yukarıda değinilen sürecin anlaşılabilmesi, diğer yandan da Teklifin 7 nci maddesinin gerekçesinde yer aldığı üzere, "5018 sayılı Kanun peşinen zimmethar olma anlayışını tamamen değiştirmiş ve kamu görevlilerini kusuru oranında sorumlu tutan bir anlayışı benimsemiştir." gibi oldukça iddialı ve iddialı olduğu ölçüde de dayanaktan yoksun bir düşünce yatmaktadır. Bu iddialı düşünceye dayanarak da Sayıştay'ın sorumluların hesaplarını/mali tablolarını kesin hükme bağlamak yerine, mali tablolar hakkında görüş bildireceği ileri sürülmektedir.

Sayıştay'ın sorumluların hesaplarını yargılamasının ortadan kalktığı iddiası üzerinden, sorumluların işlemlerini yargılama yetkisini de tartışmalı hale getiren bu yorum doğru değildir. Yargı yetkisi bulunan Sayıştayların davaya ya da nizaya dayanmayan hesap ve işlem yargısı, sorumluların kusuruna değil; objektif sorumluluklarına göre işlemektedir. İddia edildiği gibi, bidayetden zimmetharlık/sorumluluk kalkmış ve Sayıştay yargılaması sorumluların kusuruna dayanıyor ise, bu halde Sayıştay'ın işlemler üzerinde de kesin hüküm tesis etmesine gerek kalmaz ve kamu görevlilerinin sorumluluğuna genel hükümlere göre hukuk mahkemelerinde karar vermek gerekir. Nitekim yargı yetkisi bulunmayan Ofis Tipi Sayıştayların bulunduğu ülkelerde, mali süreçte görev alan görevlilerin sorumluluklarına subjektif sorumluluk esas alınarak hukuk mahkemelerinde karar verilmekte; Anglo-Sakson modeli ile Kıta Avrupası modeli arasındaki temel fark da burada yatmaktadır.

Bilindiği üzere, Anayasamızın 160 ıncı maddesinde, hesap ve işlem ayırımı yapılmadan, Sayıştay'ın sorumluların hesap ve işlemlerini kesin hükme bağlayacağı yazılıdır. Bidayetden zimmetharlık da bizatihi Anayasamızın Sayıştay'a sorumluların hesap ve işlemlerini kesin hükme bağlama görevini vermiş olmasından kaynaklanmaktadır.

5018 sayılı Kanunda ise, Sayıştayın hesap ve işlem yargısı sürecinde tazmine muhatap olacak sorumlular muhasebe yetkilisi, gerçekleştirme görevlisi, harcama yetkilisi ve bazı durumların gerçekleşmesi halinde üst yönetici olarak tek tek sayılmış ve mali sorumlulukları belirtilmiştir. 5018 sayılı Kanunda 1050 sayılı Kanundan farklı olan, saymanın/muhasebe yetkilisinin işlemlere ilişkin mevzuata uygunluk sorumluluğunun ortadan kaldırılarak harcama yetkilisine/ita amirine devredilmiş olmasıdır. Ancak 5018 sayılı Kanunda da hesabın tam, doğru ve denk olarak verilmesinden sayman/muhasebe yetkilisi sorumlu tutulmuştur.

Nitekim, 5018 sayılı Kanununun 61 inci maddesinin birinci fıkrasında, gelirlerin ve alacakların tahsili, giderlerin hak sahibine ödenmesi, para ve parayla ifade edilebilen değerlerin alınması, saklanması, ilgililere verilmesi, gönderilmesi ve diğer tüm **mali işlemlerin kayıtlarının yapılması ve**

raporlanması işlerinin muhasebe hizmeti olduğu ve bu işlemlerin muhasebe yetkilileri tarafından yürütüleceği; ikinci fıkrasında, muhasebe yetkililerinin, bu hizmetlerin yapılmasından ve **muhasebe kayıtlarının usulüne uygun, saydam ve erişilebilir şekilde tutulmasından sorumlu oldukları**; beşinci fıkrasında ise, muhasebe yetkililerinin işlemlerine ilişkin defter, kayıt ve belgeleri **muhafaza edecekleri ve denetime hazır bekletecekleri** hüküm altına alınmıştır.

Bu bağlamda, 5018 sayılı Kanunla peşinen zimmetharlık kalktı iddiası üzerinden muhasebe yetkilisi hesaplarındaki açık ve yanlışlıkların Sayıştay'ca kesin hükme bağlanmayacağı düşüncesiyle sorumluların hesap ve işlemlerindeki açık, hata ve mevzuata aykırılıklar için düzenlenmesi gereken mali denetim raporunun, sadece kamu zararıyla ilişkilendirilerek "yargılamaya esas rapor" olarak tanımlanması doğru değildir. Dolayısıyla (t) bendinin "mali denetim raporu" olarak yeniden tanımlanması gerekir.

(t) bendindeki "kamu idaresi" tanımı hatalıdır ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile çelişmektedir. Fıkranın bu şekilde düzenlenmesi ile Sayıştay kamu idaresi sayılan kurumları denetlememekte, idareler Sayıştay denetimine tabi kılınmak için kamu idaresi olarak tanımlanmaktadır. Bu fıkranın; *"Kamu idaresi: Bu Kanunun uygulaması yönüyle, Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununda kamu idaresi olarak sayılan kurumlara, bunlara ait veya tabi bulunan müessese, birlik, işletme, bağlı ortaklık ve şirketleri"* şeklinde, yeniden düzenlenmesi uygun olacaktır.

(k) fıkrasında Kamu zararı, Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununda belirtilen kamu zararı biçiminde tanımlanmış; göndermede bulunulan Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 71 inci maddesinin 04.05.2007 tarih ve 5628 sayılı Kanunun 4 üncü maddesiyle değişik birinci fıkrasında, *"kamu zararı, kamu görevlilerinin kasıt, kusur veya ihmallerinden kaynaklanan mevzuata aykırı karar, işlem veya eylemleri sonucunda kamu kaynağında artışa engel veya eksilmeye neden olunmasıdır."* denilirken; Teklifin 7 nci maddesinin üçüncü fıkrasında ise, *"Sorumlular; kasıt, kusur veya ihmallerinden kaynaklanan mevzuata aykırı karar, işlem veya eylemleri ile illiyet bağı kurularak oluşturulan ilamda yer alan kamu zararından tek başlarına veya birlikte tazmin ile yükümlüdür."* ifadesine yer verilmiştir.

Kamu görevlilerinin kasıt, kusur ve ihmallerinden kaynaklanan mevzuata aykırı karar, işlem veya eylemlerinden dolayı kamu kaynağında artışa engel veya eksilmeye neden olunması durumunda, bu sorumluluğun saptanacağı yetkili merciler, Sayıştay yargılama daireleri değil, adli mahkemeler ile idari disiplin kurullarıdır. Sayıştay'a denetim görevinin yanında, sorumluların hesap ve işlemlerini yargılama yetkisinin verilmesi, sorumluların objektif sorumluluğunun baştan kabul edilmesinin doğrudan sonucudur. Bu itibarla (k) bendinin madde metninden çıkarılması gerekir.

● Madde 3- Bağımsızlık

3- Teklifin 3 üncü maddesinde Sayıştay'ın bağımsızlığı düzenlenmek istenmişse de madde metni ile başlık arasında anlam bütünlüğü ve uyumu bulunmamaktadır. Maddede sıralanan ve bütünü kapsamaktan uzak olan söz konusu "işleri" yapma görev ve yetkisi, başta 1 inci maddede olmak üzere çeşitli maddelerde defalarca tekrarlanmakta olup, Sayıştay'ın kuruluşu ya da bağımsızlığı ile herhangi bir ilgisi bulunmamaktadır. Ayrıca, Sayıştay'ın kuruluşu, teşkilat yapısını ilgilendiren bir husus olup, İkinci Kısımda zaten düzenlenmiştir. Bu nedenle Teklifteki düzenlemenin buna ilişkin kısımlarına ihtiyaç yoktur.

INTOSAI Denetim Standartlarının 2.2.9 ve 2.2.14 nolu standartlarına göre, Sayıştay'ın bağımsızlığı, denetim yaklaşımlarının belirlenmesi, denetim konularının seçimi, denetim sonuçlarının raporlanması ve yargılanması faaliyetlerinde, hiçbir sınırlamaya ve dış müdahaleye tabi olmaksızın hareket etmesini ifade etmektedir.

Sayıştay'ın bağımsızlığı, denetim yaklaşımlarının belirlenmesi, denetim konularının seçimi, denetim sonuçlarının raporlanması ve yargılanması faaliyetlerinde, hiçbir sınırlamaya ve dış müdahaleye tabi olmaksızın hareket etmesini ifade etmektedir. Bu anlamda bağımsızlığın sağlanabilmesi; kurumun yönetsel ve mali bağımsızlığı ile meslek mensuplarının hakim teminatına sahip olmasına bağlıdır. Bu nedenle ilgili maddelerde bu hususlara yer verilmesi uygun olacaktır.

• **Madde 4- Denetim Alanı**

4- Teklifin 4 üncü maddesinde Sayıştay denetiminin kapsamı düzenlenmiştir. Dünya uygulamasına bakıldığında Sayıştayların, bütçe rejimleri ve/veya kamu kudretini kullanmaları yönüyle kamu idaresi sayılan kuruluşların hesap ve işlemleri ile faaliyetlerini denetim kapsamı içine aldıkları görülmektedir. Kamu idareleri üzerindeki Sayıştay denetimi klasik ve periyodik bir denetimdir. Bu denetim, mali denetim ve performans denetimi gibi iki ana kolda yürümektedir. Kamu idaresi sayılmamakla birlikte, özel hukuk hükümlerine tabi olup olmadıklarına bakılmaksızın kamu kaynak veya imkanlarını kullanan her tür kuruluş kamu kaynaklarının aktarım amacına uygunluk ve kullanılma usul ve esasları bakımından Sayıştaylarca gerektiğinde denetlenebilmektedir.

Dolayısıyla 4 üncü maddede Sayıştayın kamu idareleri üzerinde yürüteceği klasik denetim ile kamu kaynağı ve/veya kudreti kullanan kuruluşlar üzerinde yürüteceği denetim arasında formülasyon açısından bir ayırım yapılması, hem Anayasaya uygunluk, hem teknik, hem de Sayıştayın iş gücü potansiyelini daha rasyonel ve verimli kullanmasına imkan verilmesi açısından gereklidir.

Öte yandan, Sayıştayın kamu idareleri üzerinde yürüteceği denetimin hesap, işlem ve faaliyetler üzerinde olduğunun kapsam maddesinde de belirtilmesi, Anayasaya ve Sayıştayın misyonuna uygun düşecektir.

Alt Komisyon Raporuyla maddeye dördüncü fıkraya olarak eklenen savunma, güvenlik ve istihbarat görevi yürüten kamu idarelerinin elinde bulunan Devlet mallarının denetimine ilişkin özel düzenleme, Komisyon tarafından madde metninden çıkarılmıştır. Savunma, güvenlik ve istihbarat hizmetlerine ilişkin malların Sayıştay'larca denetlenmesi ve denetim sonuçlarının raporlanması, Dünyanın tüm ülkelerinde yürütülen hizmetin niteliği dikkate alınarak özel düzenlemelere tabi tutulmaktadır. Milli Savunma Bakanlığının elindeki savunma silah ve sistemlerinin, MİT'in elindeki istihbarata ilişkin malların, Emniyet Genel Müdürlüğünün elindeki güvenlik silah ve sistemleri ile istihbarata ilişkin malların, örneğin Karayolları Genel Müdürlüğünün makine parkı ile aynı esas ve usullerle denetlenmesinin öngörülmesi sadece bir sorumsuzluk olarak değerlendirilemez. Eğer hedefe bir şey konulduğu düşünülüyor ise hedefe konanın TSK, MİT ya da Emniyet değil; Türkiye'nin dış ve iç güvenliği olduğunu bir kez daha belirtiyor; yapılanın Devlet adamlığı ciddiyet ve sorumluluğu yanında yurtseverlikle bağdaşmazlığını vurgulamayı görev olarak addediyoruz.

Bu itibarla, Teklifin 4 üncü maddesine dördüncü fıkraya olarak, "*Savunma, güvenlik ve istihbarat hizmetlerine ilişkin Devlet mallarının Sayıştayca yapılacak denetimine ilişkin esas ve usuller Milli Savunma ve İçişleri Bakanlığı ile Başbakanlığın görüşleri alınarak Sayıştay Genel Kurulu tarafından hazırlanacak yönetmelikte belirlenir.*" hükmünün eklenmesini temel bir zorunluluk olarak görüyoruz.

• **Madde 5- Sayıştayın Görevleri**

5- Teklifin 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde, "*doğru, yeterli, zamanlı bilgi ve raporlar sunar*" ifadesine yer verilmiştir. Sayıştay bilgi değil, rapor sunar; bilgi sunduğu raporun içinde yer alır. Bu bağlamda, sunduğu raporun içinde yer alan bilgi, rapor ile eşdeğermiş ve dolayısıyla rapordan ayrı olarak bilgi de sunabilirmiş gibi "bilgi ve raporlar sunar" denilmesi doğru bir anlatım değildir. "Doğru ve yeterli bilgiye dayalı zamanlı raporlar sunar" denilmek isteniyorsa, denilmek istendiği şekilde yazılmalıdır. Kaldı ki ne şekilde yazılırsa yazılsın bu ifade, bilgi ve raporların taşınması gereken özelliklere işaret etmektedir. Rapor ve bilginin özelliklerinin belirlenmesi, bir yasanın değil, denetim rehberleri ile mesleki standartların konusudur.

Yasal düzenlemelerin doğru, açık ve belirgin olması, tartışmalı ifadeler içermemesi gerekir. Yerleşmiş hukuki terimler yerine, kulağa hoş gelen moda ifadelerin gelişigüzel şekilde ya da yerleşmiş hukuki terimlerin bambaşka anlamları ifade etmek üzere kullanılması, belirsizliğe dayalı tartışmalar yaratır ve bu tartışmalar Anayasaya aykırılığa kadar uzanır.

• **Madde 6- Sayıştayın Yetkileri**

6- Sayıştayın yetkilerinin düzenlendiği Teklifin 6 ncı maddesinin Komisyon görüşmeleri sırasında ileri sürdüğümüz görüş ve öneriler doğrultusunda değiştirilmiş olmasını önemsiyoruz. Ancak, bizim maddenin (1) nolu fıkrasına ilişkin, "*gerekli gördüğü belge, defter ve kayıtları göndereceği mensupları aracılığıyla görmeye veya dilediği yere getirtmeye*" biçimindeki önerimiz, fıkarda "*gerekli gördüğü belge, defter ve kayıtları göndereceği mensupları aracılığıyla görmeye, mallar hariç dilediği yere getirtmeye*" biçiminde yer almıştır. Cümlede görülecekler arasında "mallar" da sayılmış olsaydı, dilediği yerlere getirtilecekler için "*mallar hariç*" ibaresine yer verilebilirdi. Ancak, görülecekler arasında "mallar" sayılmazken, dilediği yerlere getirecekler için "mallar hariç" ibaresine yer verilmesinin hiç bir anlamı ve işlevi bulunmadığı gibi ifadeyi de bozmaktadır. Esasen "mal" ibaresi maddenin (3) nolu fıkrasında "*eşya ve malları*" şeklinde yer almış olduğundan, "mallar"ın maddenin (1) nolu fıkrasıyla ilişkisi de bulunmamaktadır. Bu itibarla ifade bozukluğunun giderilerek anlam bütünlüğünün sağlanması için (1) nolu fıkarda yer alan "*mallar hariç*" ibaresinin metinden çıkarılması ve yerine "*veya*" bağlacının yazılması gerekmektedir.

• **Madde 7- Sorumlular ve Sorumluluk Halleri**

7- Teklifin 7 nci maddesinde sorumlular ve sorumluluk halleri düzenlenmiş ve birinci fıkarda 5018 sayılı Kanuna göndermede bulunulmuştur. Hem 5018 sayılı Kanunda, hem bu Teklifte, "*hesap verme sorumluluğu*", "*sorumluluk*" olarak ifade edilerek bir kavram kargaşasına yol açılmıştır. Hesap verme sorumluluğu bir iyi yönetim ve raporlama sorumluluğu iken; sorumluluk ise mali ödemeyle yükümlü tutulmadır. Bu bağlamda sorumluluk hukuksal yaptırıma bağlanmıştır. Kavramların yerli yerinde kullanılması ve dolayısıyla hesap verme sorumluluğu ile sorumluluk ibarelerinin ayrıştırılması gerekir.

Öte yandan maddenin beşinci fıkrasında, "*Bakanlar, kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli kullanılması ile hukuki ve mali konularda Başbakan ve Türkiye Büyük Millet Meclisine karşı sorumludur.*" denilirken; altıncı fıkrasında ise, "*Sayıştay tarafından gerçekleştirilen performans denetimleri mali ve hukuki sorumluluk doğurmaz.*" hükmüne yer verilmiştir. Bu iki fıkra birbiriyle çelişik hükümler ifade etmekte ve hesap verme sorumluluğu çevriminin anlaşılmadığını ortaya koymaktadır.

TBMM, yürütmenin beyan ettiği mali tablolar ve faaliyet raporları ile Sayıştay'ın bildirdiği tespit, öneri ve bulgular ışığında bakanların ve üst yöneticilerin hesap verme sorumluluğunu yerine getirip getirmediğini görüşerek karara bağlayacaktır. Bu kararlar, elbette ki mali, hukuki ve yönetsel sorumluluklar doğurabilecektir. Bu itibarla, 7 nci maddenin son fıkrasında yer alan, "*Sayıştay tarafından gerçekleştirilen performans denetimleri mali ve hukuki sorumluluk doğurmaz.*" ifadesi bir yandan TBMM'nin, bütçe hakkından kaynaklanan denetim yetkisine Anayasaya aykırı bir sınırlama getirirken; diğer yandan Sayıştay denetimini hiçbir sonuç doğurmayan ve boşa kaynak ve emek harcanan bir Anayasal denetim durumuna düşürmektedir. Dolayısıyla maddenin son fıkrasının madde metninden çıkarılması gerekir.

Ayrıca, maddenin dördüncü fıkrasının, bu maddeyle bir ilişkisi ve anlam bütünlüğü bulunmadığından madde metninden çıkarılması ve ilgili olduğu 8 inci maddeye beşinci fıkra olarak eklenmesi gerekir. .

• **Madde 9- Kamu İdareleri ve Görevlilerinin Sorumluluğu**

8- Teklifin 9 uncu maddesi, 832 sayılı Sayıştay Kanununun 29 uncu maddesinin dördüncü fıkrası, 49 uncu maddesi, 51 inci maddesinin ikinci fıkrası ve 106 ncı maddesi hükümlerinin paçal hale getirilmesiyle oluşturulmuş; ancak, bu paçal düzenlemeye aynı Kanunun 51 inci maddesinin birinci fıkrası ile 52, 53 ve 54 üncü maddelerindeki sorumluluk hükümleri ise dahil edilmeyerek bir yandan Sayıştay'ın 832 sayılı Kanundan kaynaklanan yetkileri budanırken, diğer yandan farklı hukuki sorumlulukları düzenleyen farklı yaptırımlar toptancı bir yaklaşımla "görevden uzaklaştırma ve haklarında soruşturma" gibi tek bir yaptırıma bağlanarak hukuka aykırı ve adil olmayan bir durum yaratılmıştı.

Komisyon görüşmeleri sırasında düzenlemenin hata, eksik ve tutarsızlıkları ile hukuka aykırılıklarını bütün yönleriyle ortaya koymamız üzerine, görüş ve önerilerimiz doğrultusunda maddenin yeniden düzenlenmesi düşüncesi kabul edildi. Ancak, buna rağmen temel bir yanlışlık yapıldı ve bizim (3) nolu fıkra olarak yaptığımız öneri maddeye (7) nolu fıkra, (4) nolu fıkra önerimiz ise maddeye (3) nolu fıkra olarak konuldu. Böylece maddenin (3) nolu fıkrasındaki eylemler, aynı fıkroda özel yaptırımlara tabi tutulmuş ve (4) nolu fıkra ile da (3) nolu fıkraya gönderme yapılmış iken, "Yukarıdaki hükümlere uymayanlar" ifadesiyle başlayan (7) nolu fıkradaki genel yaptırımlar (3) ve (4) nolu fıkralardaki eylemleri de kapsar hale getirilmiş oldu.

Bu hukuki karmaşanın ortadan kaldırılması için ya (7) nolu fıkranın önerimiz doğrultusunda maddede (3) nolu fıkra olarak düzenlenmesi ya da (7) nolu fıkroda "Yukarıdaki hükümlere uymayanlar" biçiminde yer alan ifadenin, "Bu maddenin birinci, ikinci, beşinci ve altıncı fıkraları hükümlerine uymayanlar" şeklinde değiştirilerek, maddenin (3) ve (4) nolu fıkralarının (7) nolu fıkranın kapsamı dışında tutulması gerekmektedir.

Öte yandan, emeklilik, istifa, başka göreve atanma, geçici görev gibi nedenlerle görevinden ayrılacak olan muhasebe yetkililerinin, hesabını yerine gelecek muhasebe yetkilisine devretmeden görevlerini bırakmaları halinde ne gibi yaptırımlara tabi tutulacağı 832 sayılı Kanunda düzenlenmiş bulunmaktadır. Aynı düzenlemelerin teklifin bu maddesinde de yer alması gerektiğini düşünüyoruz.

• **Madde 11- Sayıştayın Yargı ve Karar Organları**

9- Sayıştayın yargı ve karar organlarının düzenlendiği Teklifin 11 inci maddesinin (a) bendinde Başkanlık denilmiş ve 20 nci maddesinde Başkanlık düzenlenmiştir. Başkanlık Sayıştayda bir karar

organı değil, idari bir makamdır. Başkanlık, yargı yetkisine sahip olmayan Anglo-Sakson hukuk sistemine bağlı ülkelerin "ofis tipi" Sayıştaylarında karar organı olarak yer almaktadır. Kıta Avrupa'sı modelinin "yargı tipi" Sayıştaylarında ise başkanlık idari bir makamdır. Yargı tipi Sayıştaylarda karar organı kurullardır. İdari bir makam olan Başkanlığın, Sayıştayın yargı ve karar organlarının sıralandığı Teklifin 11 inci maddesi ile 20 nci maddesinden çıkarılmasının ve Danıştay ve Yargıtay'da örneği bulunduğu üzere bir karar organı olarak "Başkanlar Kurulu"nun ihdas edilmesinin uygun olacağı değerlendirilmektedir.

Yine Teklifin 11 inci maddesinin (e) bendinde Rapor Değerlendirme Kuruluna, (ğ) bendinde ise Denetim, Planlama ve Koordinasyon Kuruluna yer verilmiş ve Teklifin 28 inci maddesinde Rapor Değerlendirme Kurulu, 31 inci maddesinde ise Denetim, Planlama ve Koordinasyon Kurulu düzenlenmiştir. Bu kurulların Teklif metninden çıkarılması ve bu kurullara verilen görevlerin, Sayıştay Genel Kurulunun kendi üyeleri arasından seçeceği bir kurul başkanı ile birinci sınıfa ayrıldıktan sonra üç yılını doldurmuş uzman denetçiler arasından seçeceği on üyeden oluşacak "**Denetim Kurulu**"na verilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Öte yandan, maddenin (h) bendinde yer alan Başsavcılık, adli ve idari yargıdaki başsavcılıklardan farklı olarak Sayıştay'ın yargı ve karar organlarında Hazinesin çıkarlarını korumak amacıyla ve Hazinesin temsilcisi sıfatıyla bulunmaktadır. Dolayısıyla yanlış anlamalara yol açmamak için 832 sayılı Kanunda olduğu üzere maddenin "*Hazine temsilcisi sıfatıyla Başsavcılık bu kuruluşu da dahildir.*" biçiminde düzenlenmesi gerekmektedir.

• **Madde 12- Sayıştay Başkan ve Üyelerinin Nitelikleri**

10- Teklifin 12 nci maddesinde Sayıştay başkan ve üyelerinin nitelikleri düzenlenmiştir.

Sayıştay, Anayasamızın 160 ve 164 üncü maddelerinde yüksek denetim kurumu ve hesap mahkemesi olarak düzenlenmiş ve Sayıştay'a, merkezi yönetim bütçesi kapsamındaki kamu idareleri ile sosyal güvenlik kurumlarının bütün gelir ve giderleri ile mallarını Türkiye Büyük Millet Meclisi adına denetleme ve sorumluların hesap ve işlemlerini kesin hükme bağlama; mahalli idarelerin hesap ve işlemlerinin denetimi ve kesin hükme bağlanması ile genel uygunluk bildirimini ilişkin olduğu kesin hesap kanunu tasarısının verilmesinden başlayarak en geç yetmişbeş gün içinde Türkiye Büyük Millet Meclisine sunma görevleri verilmiştir.

Hesapların hükme bağlanması, Sayıştay denetçileri tarafından denetlenen hesaplara ilişkin olarak düzenlenen raporların, yargılama dairelerinde üyeler tarafından müzakere edilerek yargılanması şeklinde olmaktadır. TBMM'ne sunulacak raporların değerlendirilmesi de üyeler tarafından yerine getirilmektedir. Bu bağlamda üyelerin yapacakları görev, denetim elemanlığı şeklinde olmasa da en azından mali mevzuatın kuram ve uygulama süreçlerinde çalışmış olmalarını gerekli kılmaktadır. Sayıştay Genel Kurulunun başkanı olan Sayıştay Başkanı gerekli gördüğünde Temyiz Kurulu ve Daireler Kuruluna da başkanlık edeceğine göre aynı gereklilikler Sayıştay Başkanı için de söz konusudur.

Sayıştay Başkan ve üyeliklerinin, yapılacak görevle yakın bir ilgisi bulunmayan çok geniş bir mesleki yelpazeye yayılması, görevin gereği gibi yapılamamasına yol açarak Sayıştay'ın güç kaybetmesi yanında, politikleşmesine de zemin hazırlamaktadır. Sayıştay Başkan ve üyelerinin gerekli mesleki yeterliğe sahip olmamaları ile Sayıştayın politize olması denetimin bağımsızlığı ve tarafsızlığına ilişkin INTOSAI Denetim Standartlarına aykırıdır.

Bu bağlamda, Sayıştay Genel Kurulunun görüşleri de dikkate alınarak Teklifin 12 nci maddesinin birinci fıkrasındaki "en az onaltı yıl" ibaresinin, "en az yirmi yıl" şeklinde değiştirilmesi; ikinci fıkranın (c) bendinde yer alan "veya valilik", (d) bendinde yer alan "veya başkanlık" ibareleri ile (f) ve (g) bentlerinin madde metninden çıkarılması; üçüncü fıkranın (d) bendinin ise, "*Maliye Bakanlığı ile Hazine Müsteşarlığı merkez denetim elemanlığı görevlerinde*" biçiminde değiştirilmesi uygun olacaktır.

• **Madde 13- Sayıştay Başkanının Seçimi**

11- Teklifin 13 üncü maddesinde Sayıştay Başkanının seçimi düzenlenmiş ve dördüncü fıkrasında, Sayıştay Başkanının görev süresinin beş yıl olduğu ve bir kimsenin en fazla iki defa başkan seçilebileceği bir sistem öngörülmüştür.

INTOSAI Denetim Standartlarının 2.2.21 nolu standardı;

"Sayıştay Başkanının görev süresine ilişkin şartlar kurumun yürütme organından bağımsızlığına katkı sağlar. Bu husus, atamanın uzun ve sabit süreli olması veya belirli bir emeklilik yaşına kadar sürmesi haliyle temin edilir. Bunun aksine Sayıştayı, yürütmeyi memnun etme baskısı altına sokan 'görev süresine ilişkin şartlar' kurum bağımsızlığı üzerinde zedeleyici bir etki yapar. Bu nedenle ilke olarak, görevden alma veya göreve son vermeye ilişkin hükümlerin, sadece hakim veya benzeri statüde olanlara uygulanan özel işlemlere benzer bir biçimde uygulanması arzuya şayandır." şeklindedir.

Sayıştay Başkanının görev süresinin beş yıla indirilerek aynı kişinin üst üste iki defa başkan seçilmesinin öngörülmesi, yukarıya alınan INTOSAI'ın 2.2.21 nolu Denetim Standardında da vurgulandığı üzere, Sayıştay'ın kurumsal bağımsızlığını zedeleyen bir işleve sahiptir. Mevcut yedi yıllık görev süresinin devam ettirilmesi ve aynı kişinin üst üste iki defa başkan seçilemeyeceğinin öngörülmesi, bu Teklifle çok önemli görevler verilen Sayıştay Başkanının, görevlerini bir sonraki seçime endekslemeden tarafsızlık içinde yapmasına imkan sağlayacaktır.

• **Madde 17- Sayıştay Denetçilerinin Nitelikleri ve Mesleğe Alınmaları**

12- Teklifin 17 nci maddesinde Sayıştay denetçilerinin mesleğe alınmalarında, denetçinin ve Sayıştay'ın bağımsızlığı ve tarafsızlığı ile örtüşmeyen, mesleğin gerekleriyle uyuşmayan, sübjektif değerlendirmelere açık ve Anayasaya aykırı bir sınav sistemi benimsenmiştir.

Sayıştay'ın hesap yargılamasının kapsam ve içeriğini denetçi raporu belirlemekte; raporun kapsam ve içeriği de **Sayıştay Denetçisinin mesleki yetkinliği ile tarafsızlığı ve bağımsızlığına bağlı olmaktadır.**

Öte yandan, ister yargı yetkisine sahip Yargı Tipi (Türk Sayıştay'ının da tabi olduğu Kıta Avrupa'sı modeli), ister rapor üreten Ofis Tipi (Anglo Sakson modeli) olsun tüm Sayıştayların ortak özellikleri vardır. Bunların başında, denetçilerin ve Sayıştay'ın bağımsızlığı, tarafsızlığı ve mesleki yeterliği ile mesleki ahlak kuralları gibi özellikler yer almakta ve bunlar uluslararası düzeyde kurallara bağlanarak standartlaşmış bulunmaktadır.

Sayıştay'ımızın da üyesi olduğu INTOSAI (Uluslararası Yüksek Denetim Kurumları Teşkilatı) Denetim Standartları ile INTOSAI Kamu Sektörü Denetçileri İçin Mesleki Ahlak Kuralları bunların başında gelmektedir.

INTOSAI Denetim Standartlarının 2.1.1 inci maddesi;

"Genel denetim standartlarına göre;

a) Denetçi ve Sayıştay bağımsız olmalıdır.

b) Sayıştay, denetçi ile denetlenen arasında çıkar çatışması olmamasına dikkat etmelidir.

c) Denetçi ve Sayıştay gerekli yeterliğe (ehliyete) sahip olmalıdır.

d) Denetçi ve Sayıştay INTOSAI denetim standartlarına uyma konusunda gerekli özeni göstermelidir."

Biçiminde iken; 2.1.2 nci maddesinde ise aynen; "Genel denetim standartları, Sayıştay'ın; (a) Gerekli niteliklere sahip personeli işe almasını (...) şart koşmaktadır." denilmektedir.

INTOSAI Lima Deklarasyonu Denetim Usulleri Rehberinin 14 üncü maddesinin (1) no.1u fıkrası, "Sayıştayların üye ve denetçileri, görevlerini tam anlamıyla yerine getirmek için gereken nitelik ve ahlaka sahip olmalıdır." biçiminde iken; (2) no.1u fıkrası, "Sayıştay'lara denetçi alımında, ortalama üstü bilgi ve yeteneğe ve yeterli profesyonel deneyime gerekli önem verilir." şeklindedir.

INTOSAI Mesleki Ahlak Kurallarının 6 ncı maddesinde;

"Yüksek Denetim Kurumunun güvenilen ve inanılan bir kurum olarak değerlendirilmesi çok büyük önem taşımaktadır. Denetçi bu amaca ancak;

Dürüstlük, Bağımsızlık, Tarafsızlık, Güvenirlilik ve Yeterlik gibi beş temel kelimedede saklı olan mesleki ahlakın gerektirdiği kavramları kabul ederek ve bunları uygulayarak hizmet edebilir." denilmekte; 12 ve 13 üncü maddesinde, "Dürüstlük"; 14-19 uncu maddelerinde, "Bağımsızlık, Nesnel Davranış ve Yansızlık"; 20 ve 21 inci maddelerinde, "Politik Tarafsızlık"; 22-26 ncı maddelerinde, "Çıkar Çatışması"; 27 nci maddesinde, "Meslek Sırlarının Saklanması", 28-30 uncu maddelerinde ise, "Mesleki Yeterlik" düzenlenmektedir.

Bu bağlamda Sayıştay denetimlerinin, mesleki yeterlilik ile tarafsızlık ve bağımsızlığa sahip denetçiler tarafından yürütülmesine güvence oluşturacak sınav sistemlerinin kurulması ve Sayıştay'a denetçi alımında ortalama üstü bilgi ve yeteneğe gerekli önemin verilerek gerekli niteliklere sahip personelin işe alınmasının sağlanması sadece Anayasa ile iç hukukun değil, Türk Sayıştay'ının da üyesi bulunduğu INTOSAI standartlarının da gereğidir.

Teklifin 17 nci maddesinin dördüncü fıkrasının ilk cümlesinde, "Eleme sınavı; alan bilgisi, genel kültür ve genel yetenek sorularından oluşur ve test usulüne göre yapılır." denilmektedir.

Bu düzenlemeyle 832 sayılı Kanunun verdiği yetkiyle Sayıştay Genel Kurulu tarafından hazırlanarak yürürlüğe giren ve günümüze kadar uygulanan mülga Yönetmeliğin 8 inci maddesinin dördüncü fıkrasındaki; "Eleme sınavı; alan bilgisi, genel kültür ve genel yetenek ile yabancı dil bilgisi sorularından oluşur. Alan bilgisi testi, iktisat, maliye ve hukuk bilgisi sorularını; yabancı dil bilgisi testi ise adayın tercihinə göre İngilizce veya Almanca veyahut Fransızca dil bilgisi sorularını kapsar." ile beşinci fıkrasındaki; "Eleme sınavı değerlendirmesi 100 tam puan üzerinden yapılır. Alan bilgisi yüzde elli, genel kültür ve genel yetenek yüzde otuz, yabancı dil bilgisi yüzde yirmi oranında değerlendirmeye dahil edilerek ağırlıklı puan hesaplanır." hükümleri geçersiz kılınmaktadır.

Sayıştay Genel Kurulunun eleme sınavında yüzde yirmi ağırlıkta yabancı dil sınavına yer vermesinin, hizmetin ve denetçilik mesleğinin günümüzdeki özelliklerine dayalı çok önemli gerekçeleri bulunmaktadır.

Piyasaların entegrasyonu ve küreselleşme ile birlikte denetim hizmetleri de uluslararasılaşmıştır. Sayıştay'ımız, INTOSAI (Uluslararası Yüksek Denetim Kurumları Teşkilatı), EUROSAI (Avrupa Yüksek Denetim Kurumları Teşkilatı), ECOSAI (Ekonomik İşbirliği Ülkeleri Sayıştayları Birliği) ve ASOSAI (Asya Sayıştayları Birliği) üyesidir.

Sayıştay'ın bu çok yönlü ilişkilerini sürdürebilmesi, geliştirebilmesi, başka ülkeler Sayıştaylarının mesleki deneyimlerinden yararlanabilmesi ve ortak denetim projeleri yürütebilmesi, denetçilerin uluslararası alanda geçerli olan yabancı dillerden en azından birini bilmelerini zorunlu kılmaktadır.

Öte yandan Türkiye'de yabancı dil ile eğitim yapan üniversitelerin yanında, üniversitelerin büyük bir çoğunluğunda yabancı dil eğitimi veren hazırlık sınıfları açılmakta; yabancı dil orta öğretim kurumları ile üniversitelerin ders programlarında yer almakta ve ayrıca günümüz koşullarında meslek sahibi olabilmenin yabancı dilden geçtiğini gören öğrenciler üniversite eğitimleri süresince fazladan yabancı dil kurslarına giderek en azından bir yabancı dili bilebilir hale gelebilmektedirler.

Bu bağlamda Sayıştay'ın ihtiyacı ile Sayıştay denetçiliğine aday olanların özellikleri çakışmaktadır. Eleme sınavında yüzde yirmi ağırlığa sahip olan yabancı dil bilgisinin kaldırılması, Sayıştay'ın ihtiyaçları ve mesleğin gerekleri ile bağdaşmamaktadır. Meslek sınavında yabancı dil bilgisine yer vermek yerine, "Sayıştay yabancı dili denetçilere meslek içinde öğretsin" gibi bir yaklaşımın ise, bir yabancı dili öğrenebilmenin en azından iki yılı aştığı göz önüne alındığında, Sayıştay açısından zaman kaybına, Hazine açısından da kaynak israfına yol açtığı ve kamu yararına aykırı olduğu çok açıktır. Öte yandan, kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli kullanılmasının denetimi ile görevlendirilmiş bir kurumun, yasayla zaman ve kaynak israfına yol açacak uygulamalara zorlanması, vahim bir gelişme olarak değerlendirilmelidir.

Teklifin 17 nci maddesinin dördüncü fıkrasının ikinci cümlesinde, "*Eleme sınavı sonucunda, yetmiş puandan az olmamak üzere en yüksek puandan başlayarak sınav ilanında belirtilen kadronun beş katına kadar yazılı sınavla çağrılır.*" denilirken; aynı maddenin beşinci fıkrasının ikinci cümlesinde, "*Yazılı sınav sonucunda, yetmiş puandan az olmamak üzere, en yüksek puandan başlayarak eleme sınavı ilanında belirtilen kadronun üç katına kadar aday mülakata çağrılır.*" denilmektedir.

Bu düzenlemeye göre adaylarının 2/5 (% 40)'ı yazılı sınavda elenir ve 3/5 (% 60)'ı mülakata çağrılırken; 2/3 (% 66,3)'ü mülakatta elenerek 1/3 (%33,3)'ü mülakata kazanmış olmaktadır. Böylece, Sayıştay denetçi yardımcısı adaylığı giriş sınavında önel değerlendirmeye açık mülakat, nesnel değerlendirmeye dayalı yazılı sınavdan daha önemli hale getirilmekte ve bunun da ötesinde mülakata yazılı sınavın nesnel sonuçlarını ortadan kaldırarak ortalama üstü bilgi ve yeteneğe sahip olanların Sayıştay'a girmesini engelleme işlevi yüklenmektedir. Ortalama üstü bilgi ve yeteneğin tespiti, nesnel ölçme ve değerlendirmeye konu olan eleme ve yazılı sınavla mümkün olduğundan, Sayıştay denetimlerinin mesleki yetkinlik ile bağımsızlık ve tarafsızlığa sahip denetçiler eliyle yürütülebilmesi mülakata olabildiğince az sayıda kişinin çağırılmasını zorunlu kılmaktadır.

Mülakata atama yapılacak kadronun üç katının çağırılması, bilgi dışında mülakata ölçülecek olan hususlar ne olursa olsun, üç adaydan ikisinin aranan koşulları taşımadığının baştan kabulü demektir. Üniversite düzeyinde eğitim görerek yazılı sınavı kazanmış kişilerin 2/3'sinin aranan koşulları taşımayacağı yasal olarak kabul edilmesi, Anayasa ve evrensel hukuk kuralları gibi gerekçeler bir yana, yürütülecek meslek ve yapılacak iş ne olursa olsun, aranan koşulları koşul olmaktan çıkararak seçleştirir. Kaldı ki, kol/kas gücü yerine, zihinsel faaliyetlere dayalı bir mesleğe, zihinsel yeterliğini eleme ve yazılı sınavlarda ortaya koymuş üç aday arasından bir tanesini bilimsel, nesnel ve hukuksal kriterlere uygun olarak seçebilecek hiçbir mülakat yöntemi de olamaz.

Maddenin yedinci fıkrasının ikinci cümlesinde, "*Mülakatta başarılı sayılmak için, komisyon başkan ve üyelerinin yüz tam puan üzerinden verdikleri puanların aritmetik ortalamasının en az yetmiş olması şarttır.*" denilerek mülakat, eleme ve yazılı sınav ile aynı önem ve nesnellik derecesine sahip kılınmaktadır. Eleme ve yazılı sınavda soruların hangi konulardan sorulacağı önceden ilan edilmekte, sorulan soruların, soruların puan değerlerinin, sorulara verilecek cevaplar ile adayların verdiği cevapların yazılı belgeleri bulunmakta ve her adaya aynı sorular sorulduğundan ölçme ve değerlendirmenin sonucu kesine yakın bir nesnellik taşımaktadır. Mülakatta ise değerlendirmenin konusunu tamamıyla bilgi dışı faktörler oluşturmakta ve adaylar farklı sorular üzerinden değerlendirilmek yanında, bunların yazılı belgeleri de bulunmadığı gibi değerlendirmenin konusunu kişiden kişiye değişebilen **bilgi dışı normatif değerler** oluşturduğundan, mülakat niteliği gereği, öznel değerlendirmeye açık bir mahiyet taşımaktadır.

832 sayılı Kanuna göre Sayıştay Genel Kurulu tarafından hazırlanmış Yönetmelikte, adayların kompozisyon ve seçimlik konular dışındaki alan bilgisi konularında sözlü sınava tabi tutulmasının ve sözlü sınav soruları üzerinden adayların zeka intikal sürati ile ifade ve temsil yeteneklerinin de dikkate alınmasının öngörüldüğü sistemde, 50 puan barajı getirilirken; Teklifin 17 nci maddesinin altıncı fıkrasındaki faktörler bağlamında yapılması öngörülen mülakatta 70 puan barajının getirilmesinin, Anayasal bir kurumda kadrolaşmayı hukuku devre dışı bırakarak sağlama ve kadrolaşırken mülakat komisyonunda görev alanların vicdanlarını rahatlatma dışında hiç bir amaç taşımadığı anlaşılmaktadır.

Anayasanın 2 nci maddesinde, Türkiye Cumhuriyetinin, demokratik, laik, **sosyal bir hukuk Devleti** olduğu belirtilmiştir. Sosyal hukuk Devleti, fırsat eşitliğine dayanan Devlettir ve hukuk Devletinde yasaların amacı, hukuk güvenliğini ve kamu yararını gerçekleştirmektir. Yasa koyucu, Sayıştay Genel Kurulunca hazırlanmış Yönetmeliği, daha üst bir hukuk normu olan yasa ile hükümsüz kılma yetkisine sahiptir. Ancak bunu yaparken, Anayasanın temel ilkelerine uyması, hizmetin gereklerini göz önünde bulundurması ve kamu yararından başka bir amaç taşımaması gerekir.

Yasakoyucunun kişisel, siyasi ya da saklı bir amaç güttüğü durumlarda, yani hizmet gerekleri ve kamu yararı dışındaki özel ve başkaca bir amaca ulaşmak için bir konuyu yasayla düzenlediği durumlarda bir "yetki saptırması" ve giderek de amaç ögesi bakımından yasanın sakatlığı ve dolayısıyla Anayasanın 2 nci maddesinde belirtilen sosyal hukuk devleti ilkesine aykırılığı söz konusu olur. Getirilen sınav sistemi Sayıştay denetiminin, iç hukukun yanında INTOSAI Denetim Standartlarının da öngördüğü üzere mesleki yetkinlik ile tarafsızlık ve bağımsızlığa sahip denetçiler tarafından yürütülmesine güvence oluşturmak üzere Sayıştay'a ortalama üstü bilgi ve yetenek ile gerekli niteliklere sahip olanları almayı amaçlamamaktadır. Tam tersine Sayıştay'da siyasi bir kadrolaşma amaçlanmakta ve bu kadrolaşmanın geniş bir havuz içinden, hukuki ve ahlaki sorunlarla karşılaşmadan yapılabilmesi için sözlü yerine mülakat getirilmekte, mülakata olabildiğince fazla kişi çağırılmakta ve sözlüdeki 50 puan barajı mülakatta 70 puana çıkarılmaktadır. Bu bağlamda, eleme ve yazılı sınavda üstün başarı gösteren kişilerin mülakatta başarısız sayılmalarının yasayla olağanlaştırılarak kişilerin sosyal hukuk Devletinin fırsat eşitliğinden ve hukuk güvenliğinden mahrum bırakılmasını ve TBMM'nin ve dolayısıyla tüm yurttaşların bütçe hakkının doğal uzantısı olan Sayıştay denetiminin siyasallaştırılarak etkisizleştirilmesini amaçlayan Teklifin 17 nci maddesinin üçüncü fıkrası, dördüncü fıkrası, beşinci fıkrasının ikinci cümlesi, yedinci fıkrasının ikinci cümlesi, sekizinci fıkrasının birinci cümlesi Anayasanın 2 ve 160 ıncı maddelerine aykırıdır.

Öte yandan Anayasanın 10 uncu maddesinin birinci fıkrasında, herkesin dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetmeksizin kanun önünde eşit olduğu; 70 inci maddesinde ise, kamu hizmetine alınmada, görevin gerektirdiği niteliklerden başka hiçbir ayırım gözetilemeyeceği hüküm altına alınmıştır.

Sayıştay Denetçiliğine ilk adımın bilgiyi ölçen nesnel değerlendirmeler yerine, görevin gerekleriyle bağdaşmayan kayırmacılığa açık öznel değerlendirmelerle atılması, Anayasanın 10 uncu maddesindeki yasa önünde eşitlik ilkesi ile 70 inci maddesindeki kamu hizmetine alınmada görevin gerektirdiği niteliklerden başka hiçbir ayırım gözetilemeyeceğine ilişkin hükmüne; denetçinin daha mesleğe ilk adımını atma aşamasında borçlandırılarak tarafsızlık ve bağımsızlığının ipotek altına alınması ise yürütülen hizmetin gerekleriyle ve kamu yararıyla örtüşmediğinden Anayasanın 160 ıncı maddesine aykırıdır.

Bu itibarla Teklifin 17 nci maddesinin üçüncü, dördüncü, beşinci ve yedinci fıkralarının Anayasal hükümlere ve INTOSAI standartlarına uygun hale getirilmesi gerekmektedir.

Teklifin 17 nci maddesinin altıncı fıkrasında adayların mülakatta değerlendirilmesine esas alınan ölçütlerden adayın (a) bendinde, *"bir konuyu kavrayıp özetleme, ifade ve muhakeme gücü"* denilmektedir.

Bir konuyu kavrayıp özetleme, ifade yeteneği ve muhakeme gücünün, Sayıştay denetçiliği mesleğinde aranması gereken özellikler arasında yer aldığı hiçbir kuşku bulunmamaktadır. Ancak, takdir edilecektir ki kişilerin hiç bilmedikleri veya ilk defa karşılaştıkları konuları kavramaları ve üstüne bir de özetlemeleri neredeyse imkansızdır. Çünkü kavrama birikimli bir süreç izler ve zeka bilinmeyenleri bilinenler üzerine inşa eder. Bu bağlamda, adaylardan birinin önüne mülakatına girdiği meslekle hiçbir ilgisi bulunmayan Kuantum Fiziği yada hücrenin bölünmesi ile bir pasaj, diğerine de enflasyon yada merkezîyetçilik ile ilgili bir pasaj koyup, kavrayıp özetlemelerini istemek ve bunun üzerinden ifade ve muhakeme güçlerini değerlendirmek, eğitim pedagojisine aykırı olmanın yanında, hukuka uygun bir değerlendirme yöntemi de olamaz. Dolayısıyla adayların kavrama, özetleme, ifade ve muhakeme güçlerinin değerlendirilmesi, (herhangi) bir konuda değil, sadece girdikleri meslek sınavının kapsamı içinde olan belirli konular bağlamında yapılırsa, eğitsel ve hukuksal anlamda bir değer ifade eder.

Teklifin 17 nci maddesi altıncı fıkrasının (b) bendinde, *"Liyakati, temsil kabiliyeti, davranış ve tepkilerinin mesleğe uygunluğu,"* denilirken; (c) bendinde, *"Özgüveni, ikna kabiliyeti ve inandırıcılığı,"* denilmektedir.

Liyakat, Türkçe sözlükte; (1) layık olma, (2) yeterlilik anlamına gelmekte ve 657 sayılı Kanununun 3/C maddesinde ise, *"Devlet kamu hizmetleri görevlerine girmeyi, sınıflar içinde ilerleme ve yükselmeyi, görevin sona erdirilmesini liyakat sistemine dayandırmak ve bu sistemin eşit imkanlarla uygulanmasında Devlet memurlarını güvenliğe sahip kılmaktır."* şeklinde tanımlanmaktadır. 657 sayılı Kanuna göre, Devlet memurluğuna girişi liyakat sistemine dayandırmak hukuksal bir zorunluluktur ve Devlet memurluğuna girişteki liyakat ise, giriş sisteminin eşit imkanlarla uygulanması suretiyle adayları güvenliğe sahip kılmakla olmaktadır. Sayıştay denetçi yardımcılığına girişte illa bir mülakat sistemi uygulanacak ise, söz konusu hukuksal zorunluluğun yerine getirilebilmesi için, hizmet gereklerine ve kamu yararına uygun ve tüm adaylara eşit imkanlarla uygulanabilir ve ölçülebilir faktörlerin belirlenmesi ve bu faktörler temelinde yapılacak ölçme ve değerlendirme sonucunda kişilerin liyakatine karar verilmesi gerekmektedir.

Nitekim, Anayasa Mahkemesi, 11.06.2003 tarih ve Esas 2001/346, Karar 2003/63 sayılı Kararında, "*Anayasanın 2 nci maddesinde belirtilen hukuk devletinin unsurlarından biri de vatandaşlarına hukuk güvenliği sağlamasıdır. Hukuk güvenliği, kurallarda belirlilik ve öngörülebilirlik gerektirir.*" demiştir.

Teklifin 17 nci maddesinin altıncı fıkrasının (a) bendinde yer alan, "*bir konuyu kavrayıp özetleme, ifade ve muhakeme gücü*" ifadesi ile (b) bendinde yer alan "*Liyakati*" ibaresi kurallarda belirlilik ve öngörülebilirlik koşulları ile 657 sayılı Kanunun liyakat ilkesine uymadığından Anayasanın 2 nci maddesi ile 10 uncu maddesindeki eşitlik ilkesine ve 70 inci maddesindeki kamu hizmetine alınmada görevin gerektirdiği niteliklerden başka hiçbir ayırım gözetilemeyeceğine ilişkin hükmüne aykırıdır.

Fıkranın (b) bendinde yer alan, "*davranış ve tepkilerinin mesleğe uygunluğu,*" ile (c) bendinde yer alan, "*Özgüveni, ikna kabiliyeti ve inandırıcılığı,*" kriterleri ise, soyut olmanın da ötesinde, kişinin en fazla 30 dakika süreli mülakattaki tutumları üzerinden kişilik analizini içermektedir.

Tutum ve davranışlar üzerinden kişilik analizini yapacaklar ise, maddenin yedinci fıkrasında, Sayıştay Birinci Başkanı veya görevlendireceği daire başkanının başkanlığında iki üye ile üç uzman denetçiden oluşan altı kişilik mülakat komisyonu olarak düzenlenmiştir.

Kişilik bozukluklarının en uç durumu olan ve tıbbi tedaviyi gerektiren nevroitik ve bunun bir üst aşaması olan psikozlu tanısı dahi, 6 yıl süreli tıp eğitimi üzerine 4 yıl uzmanlık eğitimini tamamlayarak psikanalist unvanını kazanan uzmanların birkaç seanstan sonra varabildikleri bir kanı iken; psikoloji ve psikanaliz eğitimi almamış kişilerden oluşan bir heyetten, kişilerin mülakattaki tutum ve davranışları üzerinden kişilik analizlerini yapmalarını ve bunu en fazla 30 dakikalık bir süre içinde tamamlayarak bir karara varmalarını beklemek ve bu karara hukuksal bir değer atfetmek, söz konusu olan bilim, uzmanlık ve hukuksa mümkün olamaz.

Kaldı ki adayın davranış ve tepkilerinin mesleğe uygunluğu ile özgüveni, ikna kabiliyeti ve inandırıcılığı gibi kişilik özellikleri, genel psikolojinin bile değil, genel psikolojinin değişik alt dallarının uzmanlık alanlarına girmekte ve bu yanı sıra da özel uzmanlık bilgisine sahip birden fazla uzmanı gerektirmektedir.

Bu itibarla, en fazla 30 dakikalık mülakat süresi içinde işin uzmanı olmayan mülakat komisyonunun adayların mülakattaki tutum ve davranışları üzerinden kişilik analizlerini yaparak bir sonuca varmalarını öngören Teklifteki, "*davranış ve tepkilerinin mesleğe uygunluğu,*" ile "*Özgüveni, ikna kabiliyeti ve inandırıcılığı,*" ifadeleri, Anayasanın 2 nci maddesindeki sosyal hukuk devleti ilkesine, mülakatta kayırmacılığı teşvik ettiği için ise, 10 uncu maddesindeki eşitlik ilkesine aykırıdır.

Fıkranın (ç) bendinde ise, mülakatta adayın genel kültür ve genel yeteneğinin değerlendirileceği hüküm altına alınmaktadır. Genel kültür oldukça geniş bir alandır. Dünya'nın en yüksek tepesinden, en derin çukuruna; sanatın değişik dallarındaki akımlardan, siyasal kuramlara; İmam Gazali ile İbn-i Rüşd arasındaki felsefi tartışmadan, Gılgamış Destanının Sümer'deki kahramanına kadar koskoca bir alan genel kültürün kapsamı içinde bulunmaktadır. Bu bağlamda genel kültürün herkese aynı sorular sorularak değerlendirilmesi, ölçümün nesnellığı bağlamında büyük önem taşımaktadır. Adayın birine Türkiye'nin coğrafi bölgeleri sorulurken, diğerine resim sanatındaki sürrealist akımın başlıca temsilcileri sorulursa ortaya çıkan sonucun değerlendirilmesinin nesnellığından söz edilemez. Bunun içindir ki, tüm adaylar, aynı sorular üzerinden eleme sınavında genel kültür ve genel yetenek sınavına tabi tutulmakta ve ölçme ve değerlendirme sonuçları nesnel olarak ortaya konmaktadır. Adayların mülakatta tekrar ve farklı sorular üzerinden genel kültürlerinin değerlendirilmesi, mükerrerliğin ötesinde eleme ve yazılı sınavın nesnel sonuçlarını, farklı sorular temelinde ortadan kaldırma işlevi görmektedir.

AKP iktidarlarında aynı sınav sistemi, Sayıştay denetçiliği yanında hakim-savcılık ile kaymakamlık meslekleri için de getirilmiştir.

Hakimlik sınavını üç kez kazanmasına rağmen mülakatlarda elenen ve elenme işlemini yargı kararıyla iptal ettiren Tunceli'li Mahir Demir'e aynı gün 10'ar dakika arayla girdiği mülakatlarda, "*ilk sesli Türk filmi ne zaman çekildi?* ", "*ilk Türk sopranosu kim?* ", "*bilgisayarda kaç virüs var?*" gibi sorular sorulduğu basına yansımıştır (Radikal Gazetesi internet sitesi, 14.03.2010). Bu soruların hakimlik ve savcılık mesleğiyle ilgisi olmamasına karşın, tüm adayların girdiği eleme sınavında sorulması ölçme ve değerlendirmenin objektifliği bağlamında yine de bir anlam ifade edebilir. Ancak, mülakatta sorulmasının adayı elemeye matuf olduğu çok açıktır.

Bu itibarla, mülakat komisyonunun adayların hakkını yemek için bu tür sorular sorması kadar; onlara bu tür sorular sorma imkanını sağlayan yasa koyucuların da sorumluluğu vardır ve bunun hesabı bu Dünyada değil de öbür Dünyada mutlaka sorulacaktır. Bundan şüphe duymuyoruz.

Zihinsel faaliyetlere dayalı Sayıştay denetçi yardımcılığına ilişkin sözlü veya mülakatta, adayların genel yeteneğinin değerlendirilmeye teknik olarak müsait olmadığı, mülakatta ancak terzilik, ayakkabıcılık, aşçılık, mobilyacılık, resim, müzik, itfaiyecilik, polislik vb. gibi el becerileri ve kas gücü ile görsel ve işitsel yetenekleri gerektiren mesleklerde genel yeteneğin değerlendirmeye konu oluşturabileceği ve değerlendirme yerinin de mülakat salonları değil, atölye ve işlik gibi yerler olacağı apaçık bir gerçekliktir.

Fıkranın (d) bendinde, mülakatta adayın "*bilimsel ve teknolojik gelişmelere açıklığı*" yönünden değerlendirileceği yer almaktadır. Bilimsel ve teknolojik gelişmelere açıklığı ifadesinin açıklamaya ihtiyacı vardır. Evrim Teorisi yerine, Yaradılış Teorisini benimsemek midir; Newton Fiziki yerine, Kuantum Fizikini kabul etmek midir; tren yerine, uçakla seyahat etmek midir; mektup yerine, e-mail ile haberleşmek midir; daktilo ile yazmak yerine, bilgisayarı daktilo olarak kullanmak mıdır; araştırmalarda ampirik yöntem yerine, diyalektiği yada fonksiyonalizmi veya yapısalcılığı tercih etmek midir; nedir bilimsel ve teknolojik gelişmelere açıklığın ölçüsü ve buna kim, nasıl ve ne şekilde karar verecektir? Kaldı ki, en son bilimsel teori veya teknolojik buluş, her durum ve şartta en iyisi veya en kullanışlı olmayabilir. Bugün hala taşıt araçları ile diğer mekanik araç, gereç, makine ve silahlar ile yapım işleri Newton Fizikine dayanmakta; dağlık arazideki bir patika yolda en ilkel ulaşım teknolojisi olan katırı kullanmak en rasyoneli olabilmektedir. Sevgiliye etrafı işlemeli pembe pelür kağıda yazılmış aşk mektubunun yerini, hangi e-mail veya telefon mesajı doldurabilir?

Öte yandan, bilim ve teknolojinin art arda kullanılarak bilimsel ve teknolojik denilmiş olmasıyla, bilimsel ifadesiyle temel bilimlerden/fizik bilimlerinden söz edildiği anlaşılmaktadır. Çünkü teknoloji temel bilimlerin kuramlarının mühendisler tarafından üretime uyarlanmasıyla ortaya çıkan ürünlerdir. Bu durumda bilimsel ve teknolojik gelişmelere açıklık (en son kuram ve teknolojik ürünlerin üretim bilgisi bağlamında), Sayıştay denetçiliğinde değil de, bu alanda faaliyet yürüten üniversitelerin temel bilimler fakülte ve bölümlerine araştırma görevlisi veya kamu ve özel araştırma enstitülerine araştırmacı alınırken adaylarda aranabilecek bir faktör olabilir. Bunu değerlendirecek olanların da Yasada öngörülen mülakat komisyonu değil, konunun uzmanları olacağı kuşkusuzdur.

Aksine, bilimsel ifadesiyle sosyal bilimlerden ve teknolojik ifadesiyle de teknolojinin tüketiminden/kullanımından söz edilmek isteniyorsa; Sayıştay denetçiliğinde aranabilecek bilimsel gelişmelere açıklık, sosyal bilimlerdeki araştırma yöntem ve tekniklerinin bilgisi; teknolojik gelişmelere açıklık ise bilişim teknolojilerinin kullanımı ile sınırlıdır. Bu durumda da yapılması

gereken, eleme ve yazılı sınav konuları arasında, adayların sosyal bilimlerde araştırma yöntem ve teknikleri konusundaki yeterliğini ölçmeye yönelik sorular eklemek ile mülakatin yapıldığı yere bir bilgisayar koyarak adayın en son sürümleri kullanıp kullanmadığını değerlendirmek olmalıdır. Günümüzde artık 30 yaş altında bilmeyenlerin kalmadığı ve hiç bilmeyenlerin dahi bir ay süreli bir hizmet içi eğitim kursuyla, en bilenler katına ulaşabildiği bilgisayar kullanma becerisini, veri hazırlama kontrol işletmeni ya da zabıt katibi alıyormuşçasına Sayıştay denetçi yardımcılığı mülakat sistemine koyarak bir değerlendirme faktörü haline getirmenin mesleki değersizliğinden söz etmeye dahi gerek bulunmamaktadır.

Öte yandan, maddenin altıncı fıkrasında adayın mülakattaki liyakatini ölçmeye ve değerlendirmeye yönelik yukarıdaki faktörler sıralandıktan sonra fıkranın son cümlesinde aynen, "Bunun dışında mülakat ile ilgili herhangi bir kayıt sistemi kullanılmaz." denilmektedir. Böylece mülakatta adayın bilimsel ve teknolojik gelişmelere açıklığını ölçme ve değerlendirmeye tabi tutan Teklif, sıra söz konusu ölçme ve değerlendirmenin nasıl yapıldığının günümüz teknolojisini aracılığıyla nesnel olarak ortaya konmasına gelince, Danıştay Onikinci Dairesi'nin 07.07.2009 tarih ve 2009/1043 Esas sayılı kararında idari işlemin yürütmesini durdurma nedeni saydığı "sınavın sesli ve görüntülü kayıt yapılmak suretiyle gerçekleştirilmemesi" gerekçesine muhatap olmamak için, çağımız teknolojisinin kullanımını yasaklamaktadır. Bu durum, Teklifteki niyetin, hizmet gereklerini dikkate alarak kamu yararını gerçekleştirmek olmadığını; tam tersine bir yandan Sayıştay Denetçiliği mesleğinde siyasi kadrolaşmaya gitme gibi saklı bir amaç güderken, diğer yandan bu kadrolaşmanın yargı denetimini bertaraf ederek gerçekleştirmenin amaçlandığını bir kez daha ortaya koymaktadır.

Bu itibarla Teklifin 17 nci maddesinin altıncı fıkrası (d) bendindeki, "bilimsel ve teknolojik gelişmelere açıklığı" ifadesi, belirsizliği ve normatifliği nedeniyle nesnel bir değerlendirme faktörü olmaması, mülakatı olabildiğince sübjektif değerlendirmeye ve kayırmacılığa açık hale getirmesi, mesleğin gerekleriyle bağdaşmaması, bilişim teknolojilerinin kullanımı bağlamında ise günümüz şartlarında ve Sayıştay denetçiliği mesleğinde bir değer taşımaması nedenleriyle Anayasanın 2, 10, 70 ve 160 ıncı maddelerine aykırıdır.

Fıkranın, "Bunun dışında mülakat ile ilgili herhangi bir kayıt sistemi kullanılmaz." biçimindeki son cümlesi ise, adil yargılanma hakkını sınırladığı için Anayasanın 36 ncı; idari işlemin tüm unsurlarıyla yargı denetimine tabi olmasını sınırladığı için 2 ve 125 inci; Danıştay Onikinci Dairesinde görülmekte olan bir dava hakkında Yasama Meclisinde görüşme yapılmış olması nedeniyle 138 inci maddesinin üçüncü ve Yasama organının Danıştay Onikinci Dairesinin yukarıda sözü edilen yürütmeyi durdurma kararını değiştirmiş olması nedeniyle 138 inci maddesinin dördüncü fıkrasına aykırıdır.

Bu bağlamda, Teklifin 17 nci maddesinde düzenlenen Sayıştay denetçi yardımcılığına giriş sınavının Anayasaya ve INTOSAI Denetim Standartlarına uygun hale getirilmesi gerekmektedir.

• **Madde 138- Başsavcı ve Savcıların Nitelikleri ve Atanmaları**

13- Teklifin 18 inci maddesinin bir ve ikinci fıkralarında Sayıştay Başsavcılığı ile savcılığına atamada ortak esas ve usuller getirilirken; üçüncü fıkrasında, başsavcının birinci sınıfa ayrılmış ve bu sınıfta dokuz yılını doldurmuş denetçinin sahip olduğu haklardan yararlanacağı öngörülmektedir.

Öncelikle birinci sınıfa ayrılma ve dokuz yılını doldurma Kanunda öngörülen şartların yerine getirilmesiyle elde edilen bir haktır ve bu şartları yerine getirmeyen birinin belli bir göreve atanmış olmakla bu haklardan yararlandırılması Anayasanın hukuk devleti ilkesine aykırıdır. İkincisi, Sayıştay

Başsavcısı ile savcıların söz konusu görevlere atanmalarına ilişkin bütün şartlar aynı iken, başsavcının birinci sınıfa ayrılmış ve birinci sınıfta dokuz yılını doldurmuş denetçinin haklarına sahip kılınması, buna karşın savcılarının birinci sınıfa ayrılma esas ve usullerine tabi tutulması Anayasanın eşitlik ilkesine aykırıdır.

Öte yandan, Teklifte Sayıştay savcılarının da denetçiler gibi birinci sınıfa ayrılmaları öngörülmektedir. Böylelikle Sayıştay savcılığı kariyer meslek haline getirilmektedir. Hiç Sayıştay savcılığı yapmayan bir kamu görevlisinin, birinci sınıfa ayrılmış Sayıştay savcılarının başına başsavcı olarak atanması kariyer mesleğin gerekleriyle bağdaşmaz. Dolayısıyla Sayıştay Başsavcısı görevine atanacakların görevin gerektirdiği birikim, deneyim ve niteliklere sahip olan birinci sınıfa ayrılmış Sayıştay savcıları arasından atanması gerekir.

Ayrıca, birinci sınıfa ayrılmak için, 2802 sayılı Kanunda birinci dereceye yükselmenin yanında meslekte on yılını doldurmuş olmak şartı da arandığından, Sayıştay savcılığına atanmak için öngörülen en az 16 yıl hizmet süresi fazladır. Bu sürenin 12 yıla çekilmesi daha uygun olacaktır.

• **Madde 20- Başkanlık (İlgili Maddeler 11, 21, 22, 23)**

14- Sayıştayın yargı ve karar organlarının düzenlendiği Teklifin 11 inci maddesinde, (a) bendi olarak "Başkanlık" denilmiş ve Teklifin 20 nci maddesinde de Başkanlık düzenlenmiştir. Başkanlık, Sayıştayda bir yargı ve karar organı değil; idari bir makamdır. Nitekim Teklifin 20 nci maddesi, "Başkanlık; Sayıştay Başkanı, başkan yardımcıları ve bölüm başkanlarından oluşur. Denetim ve denetim destek grup başkanlıkları ile yönetim birimleri doğrudan Başkanlığa bağlı olarak görev yapar." biçiminde düzenlenerek Başkanlığın yargı ve karar organı olmadığı hususu, Başkana bağlı idari birimlerin sayılması suretiyle Teklifte de dolaylı olarak kabul edilmiş ve yargı ve karar organı olarak nitelendirilen Başkanlığa Teklifte hiçbir görev verilmemek suretiyle de yargı ve karar organı olmadığı hususu bir kez daha ve bu defa doğrudan kabul edilmiştir. Bu durumda da idari bir makam olan Başkanlığa, Sayıştayın yargı ve karar organları arasında yer verilmesi, hukuki ve yönetsel bir yanlışlığın ötesinde, bir mantık hatasıdır ve Teklifin de benimsemediği bir yaklaşım olması nedeniyle en azından tutarlılık açısından Teklif metninden çıkarılmalıdır.

Öte yandan, Yargıtay ve Danıştay'da karar organı olarak düzenlenmiş bulunan "Başkanlar/Başkanlık Kurulu"na Teklifte yer verilmediği görülmektedir. Yargıtay ve Danıştay üyeleri Hakim ve Savcılar Yüksek Kurulunca, Yargıtay ve Danıştay Başkan ve daire başkanları ise kendi genel kurullarınca seçilmektedir. Ancak, yeni seçilen üyelerin dairelere ayrılmaları, zorunlu hallerde daire başkanı ve üyelerin dairelerinin değiştirilmesi, daireler arasında iş dağılımının düzenlenmesi vb. görevler, 2797 sayılı Yargıtay Kanununun 18 inci, 2575 sayılı Danıştay Kanununun ise 52 nci maddeleriyle Başkanlar/Başkanlık Kuruluna görev olarak verilmiş bulunduğu halde, Teklifte söz konusu yetkiler Sayıştay Başkanına verilmiş bulunmaktadır.

Sayıştay üyeleri de Sayıştay Başkanı gibi TBMM tarafından seçilmektedir. Dolayısıyla TBMM tarafından seçilen üyelerin, dairelere dağılımı, görev yerlerinin değiştirilmesi ve daireler arasında iş dağılımının düzenlenmesi gibi hususlar, doğrudan Sayıştay Başkanının yetkisine bırakılmak yerine; Sayıştay Başkanı ve daire başkanlarından oluşturulacak Başkanlar Kurulu'na görev olarak verilmesi, Yargıtay ve Danıştay gibi yargı yeri olan ve kurullar halinde çalışan Sayıştayın yapısına daha uygun düşeceği gibi, bu derece önemli yetkilerin bir kişi elinde toplanmak yerine, bir kurula görev olarak verilmesi kamu yararı açısından da uygun olacaktır.

Bu bağlamda, Teklifin 20 nci maddesinin madde başlığı ile birlikte madde metninden çıkarılması, Sayıştay Başkanı başlıklı 21 inci maddesinin yeniden düzenlenerek 20 nci madde olarak, Daireler başlıklı 23 üncü maddesinin ise 21 inci madde olarak düzenlenmesi, üyelerin, dairelere

dağılımı, daire başkanı ve üyelerin görev yerlerinin değiştirilmesi ve daireler arasında iş dağılımının düzenlenmesi vb. görevleri yapmak ve Sayıştay Başkanı ile daire başkanlarından oluşmak üzere "Başkanlar Kurulu" başlığı altında 22 nci maddenin ihdas edilerek madde numaralarının buna göre teselsül ettirilmesi gerekmektedir.

● **Madde 21- Sayıştay Başkanı**

15- Teklifin 21 inci maddesinin altıncı fıkrasında, "Sayıştay Başkanı, gerekli gördüğü durumlarda, en çok beş denetçiyi Başkanlık danışmanı olarak görevlendirebilir." hükmü getirilmektedir. Maddenin beşinci fıkrasında getirilen "denetim destek grup başkanlıkları", fiilen denetimle görevli olmadıkları için Başkanlık danışmanlığı görevini de yapabileceklerdir. Denetim destek grup başkanlıkları var iken, ayrıca beş denetçiye daha danışmanlık görevi verilmesi, denetim destek grupları ile danışmanlar arasında uyumsuzluklara yol açabileceği gibi, denetçilerin denetim görevinden alıkonulması ve Sayıştayın denetimle görevli işgücü kapasitesinin savurganca kullanılması anlamına da geldiğinden Teklif metninden çıkarılmasının uygun olacağı değerlendirilmektedir.

● **Madde 22- Başkan Yardımcıları**

16- Teklifin 22 nci maddesinde, Sayıştay Başkanının biri denetim diğeri yönetim ile ilgili işlerde kendisine yardımcı olmak üzere üyeler arasından iki başkan yardımcısı görevlendireceği ve Başkan yardımcılarının daire başkanı statüsünde olacakları; başkan yardımcılara verilen görevlerin yerine getirilmesine yardımcı olmak üzere de Sayıştay Başkanının onayı ile en çok sekiz bölüm başkanı görevlendirileceği hükmü getirilerek, Sayıştay Genel Sekreterliği görevi ortadan kaldırılmaktadır.

Bilindiği üzere, Dünya'da Ofis Tipi Sayıştaylar (Anglo-Sakson Modeli) ve Yargı Tipi Sayıştaylar (Kıta Avrupası Modeli) olmak üzere iki tür Sayıştay örgütlenmesi bulunmaktadır ve Türk Sayıştayı da kurulduğu andan itibaren Yargı Tipi Sayıştay olagelmıştır. Örgütlenme modelleri arasındaki farklılığın temelinde, Sayıştaylara verilen görev ve yetkilerdeki farklılıklar yatmakta ve bu görev ve yetki farklılığı ifadesini/yansımasını örgütlenme modelinde bulmaktadır.

Kıta Avrupası sayıştayları, denetim ve raporlama görevlerinin yanında yargı yetkisine de sahiptirler ki, bunların kuruluşunda öteden beri yüksek mahkemelerin örgütlenme biçimi esas alınarak Başkan ve kurullar şeklinde örgütlenmişler ve yönetim işlerinde başkana yardımcı olmak üzere de genel sekreterlik makamı ihdas edilmiştir.

Yargı yetkisine sahip olmayan ve görevi parlamentolara ve kamuoyuna denetim raporu üretmek olan anglo-sakson sayıştayları ise, başkan, başkan vekilleri ve başkan yardımcıları şeklinde hiyerarşik bir örgütlenme modelini benimsemişlerdir. Örneğin Kanada Sayıştayında bir başkan, bir başkan vekili ve onbir başkan yardımcısı bulunurken; İngiltere Sayıştayında bir başkan, bir başkan vekili ve altı başkan yardımcısı bulunmaktadır.

Sayıştay Kanun Teklifi, pek çok konuda olduğu gibi, örgütlenme modeli konusunda da anglo-sakson yüksek denetim kurumlarının monokratik (kurumsal olmayan/tekçi) yapılanmalarından izler taşımakta ve bu izleri amacını aşacak şekilde bambaşka biçimlere dönüştürmektedir. Örneğin Kanada ve İngiltere Sayıştaylarında bir olan ve esas olarak yokluğunda başkana vekalet görevi verilen başkan vekilliği, Teklifle başkan yardımcısı adı altında ikiye çıkarılmakta ve vekaletin ötesinde denetim ve idari işlerde Kanunla icrai görevler verilmektedir. Öte yandan Kanada ve İngiltere Sayıştaylarında, sırasıyla onbir ve altı olan ve başkan adına denetim gruplarını yöneten, bu yanlarıyla da 832 sayılı Sayıştay Kanununun uygulamasında grup şefliği, Teklifle de grup başkanlığı görevine tekabül eden görevin dışında, Teklifle bölüm başkanı adı altında sekiz adet idari kadro ihdas edilerek başkan yardımcılara ait icrai görevleri yürütmeleri öngörülmektedir. Böylece Türk Sayıştayının

başkan/genel sekreter - grup başkanı - denetçiler biçimindeki yönetsel örgütlenme modeli, anglo-sakson modelinin Başkan - başkan vekili - başkan yardımcıları - denetçiler biçiminde olan hiyerarşik yapılanmasının da ötesine taşınarak başkan - başkan yardımcıları - bölüm başkanları - grup başkanları - denetçiler biçimine dönüştürülmektedir. Bu bağlamda, başkan ile denetçiler arasında oluşturulan başkan yardımcılığına ek olarak anglo-sakson modelinde de bulunmayan bölüm başkanlığı gibi yeni bir hiyerarşik kademe oluşturulmaktadır.

Yönetimde hiyerarşik kademelerin artırılması bir yandan bürokrasiyi artırarak işlerin gereksiz yere uzamasına yol açarken, diğer yandan bağımsız ve tarafsız yürütülmesi gereken denetim olgusunun doğasına aykırı düşmektedir. Ayrıca, anglo-sakson modelindeki başkan yardımcıları, 832 sayılı Kanunun uygulamasındaki grup şefleri ve Teklifteki grup başkanları gibi başkanı oldukları denetim grubundaki denetçilerle birlikte fiilen denetim faaliyetinde bulunarak bunun sorumluluğunu taşırlarken, Teklifte öngörülen başkan yardımcılığı ile bölüm başkanlarının, fiilen denetim yapmayıp denetim yapanlara yönetsel amirlik etmesi öngörülmektedir ki, denetçinin üzerinde bu kadar fazla sayıda hiyerarşik amirlik yaratılması hususu, denetimin tarafsızlığı ve bağımsızlığının ötesinde, Sayıştayın hesap yargısı yetkisinin denetim raporları esas alınarak gerçekleştirildiği gerçeği göz önüne alındığında, yargı yetkisine sahip olmanın asgari gerekleriyle de hiçbir şekilde uyuşmamaktadır. İşlevi ve işlerliği düşünülmeden birilerine idari kadrolar yaratmak için hiçbir sisteme sığmayan bir Sayıştay yaratılması düşünülmemelidir.

INTOSAI Denetim Standartlarının 1.0.13 nolu Denetim Standardı:

"Bazı Sayıştayların yapısından ve yaklaşımından kaynaklanan nedenlerle yaptıkları işin her yönüne denetim standardı uygulanmaz, Örneğin, mahkeme şeklinde kurulan Sayıştaylarca yapılan kontrollerin yargısal ve kurumsal yapısı, bunların bir Genel Denetçi veya Kontrolör başkanlığı altında hiyerarşik bir şekilde yapılmış diğer Sayıştaylarca yürütülen mali ve performans denetiminden temelde farklı olmasına yol açar, " biçimindedir.

Buna göre, Sayıştayın yargı yetkisine sahip Sayıştaylar gibi Başkan, kurullar ve idari işlerinde Başkana yardımcı olan Genel Sekreterlik şeklinde örgütlenmesi gerekirken; Teklifin 22 nci maddesinde Başkan, başkan yardımcılığı, bölüm başkanları ve grup başkanları gibi yargı yetkisine sahip olmayan "Ofis Tipi" Sayıştayların hiyerarşik örgütlenme modelinin öngörülmesi, INTOSAI'nın 1.0.13 nolu DS'na aykırıdır.

İlginç olanı, hiçbir modele sığmayacak derecede eklektik bir örgütlenme modelinin benimsenmesinin nedeni olarak Sayıştayın denetim alanının genişlemesi dışında bir açıklamaya Teklifin gerekçelerinde rastlanılmamasıdır. Örgütlenme modeli üzerinden Sayıştay tarihinden ve görev ve yetkilerinin niteliğinden kopararak bağımsız ve tarafsız görev yapamayacak hale getirebilecek olan bu düzenlemeler, sessizlikle geçirilemeyecek derecede önemlidir. Dolayısıyla değişikliği zorunlu kılan nedenlere Teklifin gerekçesinde mutlaka yer verilmek gerekir. Hiçbir ihtiyaç yokken, Sayıştayın denetim alanı genişledi diye yeni yönetsel kadrolar yaratılması, bir yandan Sayıştay Başkanı etrafında oluşacak güç birliği ile Kurullar arasında yersiz çatışma alanlarının doğmasına aracılık ederken, diğer yandan denetçi üzerindeki hiyerarşik kademelerin artırılması, denetçi bağımsızlığı ile tarafsızlığını tehdit edecektir.

Yasa koyucunun, Anayasanın 160 ıncı maddesinde öngörüldüğü üzere Sayıştay'ın Anasayal Devlet kurumu olarak bir yüksek denetim ve hesap mahkemesi mi, yoksa hükümetin Toplu Konut İdaresi Başkanlığı gibi bir hizmet örgütü mü olduğuna karar vermesi gerekmektedir. Çünkü, teşkilatlanma bu karara bağlıdır.

Öte yandan Sayıştay daire başkanlığı görevine Sayıştay Genel Kurulunun yapacağı seçimle gelinmektedir. Teklifte ise, Sayıştay Başkanının bireysel tercihiyle seçeceği başkan yardımcılarının daire başkanı statüsünde olacağı öngörülmektedir. Bu husus, Sayıştay Genel Kurulunun kolektif iradesiyle Sayıştay Başkanının bireysel tercihinin eşdeğer olduğu anlamına gelmektedir ki, bu anlayışı hukuken muteber kabul etmek mümkün değildir.

Bu bağlamda, Teklifin 22 nci maddesinin Teklif metninden çıkarılması ve Sayıştayın tarihi ile Anayasal görevlerine uygun düşen ve bu zamana kadar da sorunsuz işleyen Yargı Tipi Sayıştay modelinin Genel Sekreterlik görevinin, 832 sayılı Sayıştay Kanunundaki mevcut hali (ve Genel Sekreter yardımcısı sayısının biri mesleki eğitim, araştırma, inceleme ve yayından, biri mali denetimden, biri performans denetiminden ve ikisi de idari işlerden sorumlu olmak üzere, üçten beşe çıkarılmış şekli) ile Teklif metni haline getirilmesi, Yargı Tipi Sayıştay olmanın vazgeçilmez şartıdır. Genel Sekreter yardımcısı sayısının üçten beşe çıkarılması suretiyle, Teklif gerekçesinde neden olarak ileri sürülen Sayıştayın denetim alanının genişlemesine dayalı ihtiyaç da giderilmiş olacaktır.

• **Madde 23- Daireler**

17- Teklifin 23 üncü maddesinin birinci fıkrasında dairelerin bir hesap mahkemesi olduğuna yer verilmiş; ikinci fıkranın (b) bendinde ise, hesap mahkemesi olan dairelerin TBMM'ne sunulacak denetim raporları hakkında görüş bildirecekleri belirtilmiştir.

TBMM'ne esas olarak performans denetimi raporları sunulacaktır. Mali denetim raporlarının yargılama uzmanlaşmış yargılama dairelerinin bambaşka metodolojiler çerçevesinde gerçekleştirilen performans denetimi raporlarının teknik değerlendirmesini yaparak görüş bildirmelerinin uzmanlık alanlarının dışında olduğunu kabul etmek gerekir. Dolayısıyla TBMM'ne sunulacak raporların teknik inceleme ve değerlendirmesinin bu süreçlerde görev almış denetçilerden oluşturulacak bir kurula görev olarak verilmesi daha uygun olacağından ikinci fıkranın (b) bendinin madde metninden çıkarılması gerekir.

• **Madde 25- Genel Kurul**

18- Teklifin 25 inci maddesinde Genel Kurulun görevleri düzenlenmiş; ancak, Sayıştay Raporları hakkında görüş bildirme görevi Genel Kurul'a verilmek yerine, Teklifin 28 inci maddesiyle Rapor Değerlendirme Kuruluna verilmiştir.

Sayıştayın en üst ve en yetkili karar organı olan Sayıştay Genel Kurulunu, Sayıştay görüşünü içeren ve bu yanıyla da Sayıştayı bağlayıcı nitelikte bulunan Sayıştay Raporları konusunda devreden çıkarılması, Anayasaya aykırı olmanın yanında, fonksiyonel de değildir. Sayıştay kuruluşundan bu yana kurullar şeklinde çalışmış ve Genel Kurul, Sayıştay'ın en üst ve en yetkili bir organı olagelmıştır. Rapor Değerlendirme Kurulu Sayıştay Genel Kurulunun ikamesi olamaz. Sayıştay Genel Kurulunun TBMM'ne gönderilecek Sayıştay Raporları konusunda süreç dışına itilmesi, bir yandan Sayıştay'ın tarafsızlığı ve bağımsızlığını gölgelerken; diğer yandan Sayıştay Raporlarının güvenilirliği ve yeterliliği hususunda tereddütlere yol açacaktır. Sayıştay Raporlarının nihai olarak görüşülüp son şeklini alacağı yer, hiç kuşkusuz Sayıştay üyelerinin tamamından oluşan ve Sayıştayın en üst ve en yetkili karar organı olan Sayıştay Genel Kurulu olmalıdır. Yargı yetkisine sahip olsun yada olmasın Avrupa Birliği Sayıştayı (Court of Auditors- court sözcüğü yargı yetkisine sahip olmasına değil - çünkü yoktur-, mahkemeler gibi heyet halinde karar almasına atfı yapar.) dahil, tüm Sayıştayların ortak özelliği, denetimin nasıl yapılacağı ile Sayıştay raporları hakkındaki nihai sözün Genel Kurula ait olmasıdır ve Sayıştayları Sayıştay yapan da bu temel özelliğidir.

Öte yandan, maddenin ikinci fıkrasının (c) bendinde yönetmelikler hakkında görüş bildireceği belirtilirken; Teklifin 31 inci maddesinin (ç) bendinde, "Denetime ilişkin yönetmelik, standart, rehberleri hazırlamak ve mesleki etik kuralları belirlemek" görevi Denetim Planlama ve Koordinasyon Kuruluna verilerek denetime ilişkin standart, rehber ve mesleki etik kuralların Genel Kurula getirilmeyeceği öngörülmüştür.

Öncelikle Genel Kurulun yönetmelikler hakkında görüş bildirmekle sınırlı bir görev yapmaması gerekeceğini, yönetmelikleri görüşerek karara bağlayacağını vurgulamak gerekir. Tersî durumda Yönetmelikler hakkında kararın Sayıştay Başkanı tarafından verileceğini kabul etmek gerekir ki bu durum Sayıştayların kurumsal yapısına terstir. İkincisi, denetime ilişkin standart, rehber ve mesleki etik kuralların görüşülerek karara bağlanacağı yer de yönetmeliklerde olduğu üzere Genel Kuruldur. Yönetmelikler yanında, standart ve rehberler de Sayıştay denetiminin iç mevzuatı içinde yer alan temel dokümanlar olduğundan, bunların bağlayıcı metinler haline getirilebilmesi için nihai olarak Genel Kurulda görüşülmesi gerekli görülmektedir. Tersî bir durum Anayasanın 160 inci maddesi yanında INTOSAI Denetim Standartlarına da aykırıdır.

• **Madde 28- Rapor Değerlendirme Kurulu**

19- Teklifin 28 inci maddesinde Rapor Değerlendirme Kurulu düzenlenmiş ve Kurula, "Sayıştay raporları ile Sayıştay Başkanı tarafından incelenmesi istenen konular hakkında görüş bildirme" görevi verilmiştir.

Rapor Değerlendirme Kuruluna verilen, Sayıştay raporları hakkında görüş bildirme görevinin, Teklifin Genel Kurul başlıklı 25 inci maddesine ilişkin değerlendirmelerimizde Genel Kurula verilmesi önerilmiştir. Geriye Sayıştay Başkanının görüşülmesini istediği konularda görüş bildirmek görevi kalmaktadır ki, Sayıştay Başkanına Teklifin 25 inci maddesinde Genel Kuruldan, 27 nci maddesinde Daireler Kurulundan, 31 inci maddesinde Denetim Planlama ve Koordinasyon Kurulundan görüş alma yetkisi tanınmış bulunmaktadır. Dolayısıyla Rapor Değerlendirme Kurulunun Tekliften çıkarılmasının hiçbir eksikliği hissedilmeyecek; Sayıştay raporları hakkında nihai sözün Genel Kurula verilmesi bağlamında ise gereği yapılmış olacaktır.

INTOSAI Denetim Standartlarının 2.2.34 nolu DS:

"Sayıştayın sahip olduğu görev ve yetkiler ona; denetimine ilişkin bir kanaat, sonuç ve tavsiye oluşturarak bunları rapor etme işini yükler. Bazı Sayıştaylarda bu görev Sayıştay başkanının sorumluluğuna verilmişken, kurullar şeklinde teşkilatlanmış olan Sayıştaylarda bu görev, kurumun kendisine verilmiştir." biçimindedir.

TBMM'ne sunulacak Sayıştay raporlarının görüşülerek karara bağlandığı yer Sayıştay Genel Kurulu olması gerekirken; bu görevin Teklifin 28 inci maddesiyle Rapor Değerlendirme Kuruluna verilmesi INTOSAI'ın 2.2.34 nolu DS'na aykırıdır.

Öte yandan, maddeye göre Rapor Değerlendirme Kurulu bir başkan ve on üye olmak üzere 11 kişiden oluşacak; üye tam sayısının üçte ikisi ile toplanacak ve mevcudun salt çoğunluğu ile karar verecektir. Bu düzenlemeye göre beş üye, Sayıştay raporlarının TBMM'ne sunulmasına veya sunulmamasına karar verebilecek ve bu karar Sayıştay'ı bağlayacaktır. Teklifin 23 üncü maddesinde yargılama dairelerinin de bir başkan ve dört üye ile toplanacağı yazılıdır. Ancak Dairelerin verdiği kararların son hüküm mercii yine Teklifin 26 ncı maddesine göre Temyiz Kuruludur. Yargılamaya ilişkin olunca beş kişinin verdiği karar temyize tabi tutulurken; Sayıştay görüşüne ilişkin olunca beş kişinin verdiği kararın muteber kabili edilmesi ve bu muteberliğin Sayıştay'ı bağlayacak nitelikte olması kabul edilemez. Beş kişinin kararı hiçbir şekilde bir başkan ve elli altı üyeden oluşan Sayıştay Genel Kurulunun vereceği kararın yerine geçemez. Genel uygunluk bildirimi TBMM'ne Genel Kurul kararıyla sunulurken; aynı nitelikteki Sayıştay raporlarının TBMM'ne sunulması görevinin Genel Kuruldan alınması Anayasanın 160 inci maddesine aykırıdır.

Sayıştay Genel Kurulunun sayısal yapısının, gelecekte sayılarının artacağı öngörülen Sayıştay raporlarını görüşmeye yeterince elvermeyeceği ve dolayısıyla söz konusu raporların Genel Kurula bütün yönleriyle incelenerek teknik değerlendirmesi yapılmış bir şekilde gelmesi gerektiği düşünülebilir. Bu düşünce doğrudur. Ancak bu durumda da, söz konusu inceleme ve değerlendirmenin yapılacağı kurul, Kanun Teklifinde yer alan ve üyeleri Genel Kurul üyelerinden oluşan, bu yönüyle de Genel Kurulun bir nevi alt kurulu konumunda bulunan Rapor Değerlendirme Kurulunun olmaması gerekir.

TBMM'ye sunulacak Sayıştay raporlarının Sayıştay Genel Kurulunda görüşülerek nihai hali kararlaştırılmadan önce incelenmesi, tartışılması ve teknik değerlendirilmesinin yapılması görevinin, denetimlerin planlanması, yürütülmesi ve sonuçlandırılarak raporlanması aşamalarında görev ifa etmeyen Sayıştay üyelerinden oluşturulacak bir kurula değil, bu süreçlerde görevli olan denetçilerden oluşturulacak bir kurula verilmesi, işin doğasına daha uygundur. Öte yandan bu kurulun yapısının denetimin bağımsızlığı ve tarafsızlığı ile etkinliğine güvence oluşturacak bir şekilde oluşturulması ise hayati önem taşımaktadır.

Sürekli görev yapmak üzere denetim metodolojisinin belirlenmesi, geliştirilmesi ve performans ölçüm sistemlerinin oluşturulması ile denetimin izlenmesi ve değerlendirilmesi görevleri yanında, denetim grup başkanlıklarınca hazırlanan Sayıştay raporlarının incelenmesi ve teknik değerlendirmelerinin yapılması görevlerini de üstlenecek bir Denetim Kurulu kurulması ve kurulun Sayıştay Genel Kurulunun kendi üyeleri arasından seçeceği bir kurul başkanı ile birinci sınıfa ayrıldıktan sonra üç yılını doldurmuş ve Sayıştay üyeliğine seçilme hakkını kaybetmemiş uzman denetçiler arasından seçeceği on üyeden oluşturulması tüm sorunları çözecektir.

Önerdiğimiz sistemin kabul edilmesiyle Denetim Kurulu, TBMM'ne sunulmak üzere hazırlanan Sayıştay Raporlarını inceleyip, teknik değerlendirmesini yaparak Sayıştay Genel Kuruluna sunacak; raporlarının TBMM'ne sunulmasına yada sunulmamasına ilişkin nihai kararı ise Sayıştay Genel Kurulu verecektir.

Bu itibarla, Sayıştay raporlarının TBMM'ne Sayıştay Genel Kurulu tarafından sunulmasını teminen Teklifin 28 inci maddesindeki Rapor Değerlendirme Kurulunun Teklif metninden çıkarılması ve yerine TBMM'ne sunulacak Sayıştay raporlarının incelenerek teknik değerlendirmesini yapmak üzere Denetim Kurulu kurulması gerekmektedir.

• **Madde 31- Denetim Planlama ve Koordinasyon Kurulu**

20- Teklifin 31 inci maddesinde Denetim, Planlama ve Koordinasyon Kurulu düzenlenmiş ve Kurula (a) kurum stratejik planı ve yıllık performans programını hazırlamak, (b) Türkiye Büyük Millet Meclisinin, kamuoyunun ve denetlenen kamu idarelerinin beklentileri de dikkate alınarak denetim stratejik planlarını ve yıllık denetim programlarını yapılacak risk analizleri doğrultusunda hazırlamak; (c) Plan ve programların uygulanmasını izlemek, değerlendirmek, gerekli koordinasyonu sağlamak, performans ölçüm sistemlerini oluşturmak ve Sayıştay faaliyet raporunu hazırlamak; (ç) Denetime ilişkin yönetmelik, standart ve rehberleri hazırlamak; (d) Sayıştay Başkanının görüşülmesini istediği konularda görüş bildirmek görevleri verilmiş bulunmaktadır.

Denetim Planlama ve Koordinasyon Kurulunun yapısı, Teklifin 31 inci maddesinde yer alan görevlere uygun düşmemektedir. Çünkü, söz konusu kurul, Sayıştay Başkanı ile seçtiği iki başkan yardımcısı ve sekiz bölüm başkanı olmak üzere niceliksel olarak onbir kişiden oluşuyor gibi görünürken, niteliksel olarak sadece bir kişiden yani Sayıştay Başkanından oluşmaktadır. Sayıştay Başkanı ise, Sayıştayın üst yöneticisidir ve bu sıfatıyla Sayıştayın sevk ve idaresinden ve denetimin yürütülmesinden sorumludur. Sayıştayın sevk ve idaresi ile denetimin yürütülmesi ve koordinasyonu görevini yürüten Sayıştay Başkanına veya kişiliğinde oluşturulan hiyerarşik bir kurula, performans ölçüm sistemlerinin oluşturulması ve buna göre denetimin ve dolayısıyla denetçinin değerlendirilmesi yetkilerinin tanınması, denetimin bağımsızlığı ve tarafsızlığı ilkesiyle bağdaşmadığı gibi, denetimin

etkinliğinin gerekleriyle de örtüşmemektedir. Ayrıca, denetim stratejisinin belirlenmesi, planlanması, programlanması ve denetim metodolojisinin oluşturulması gibi teknik nitelik ve yeterlik gerektiren görevlerin, sevk ve idare ile yürütmeden sorumlu üst yöneticilerden oluşturulan bir kurula görev olarak verilmesi, kurulun kapasitesini de aşmaktadır.

Bu itibarla, Teklifin 31 inci maddesinin Tekliften çıkarılması ve Denetim Planlama ve Koordinasyon Kuruluna verilen görevlerin Teklifin 28 inci maddesinde öngördüğümüz Denetim Kuruluna verilmesinin uygun olacağı değerlendirilmektedir.

• **Madde 32- Denetim ve Denetim Destek Grup Başkanlıkları**

21- Teklifin 32 nci maddesinin yedinci fıkrasında, Sayıştay Başkanının teklifi ve genel Kurulun kararıyla gerek görülen illerde denetim gurup başkanlıkları kurulabileceği yazılıdır.

Sayıştay kurulduğu andan itibaren Anayasal bir kurum olarak başkentte hizmet yürütmüş ve taşra teşkilatı olmamıştır. Günümüzün teknolojik gelişmeleriyle ulaşım imkanlarının geçmişle kıyaslanamayacak düzeyde olduğu ve Başkanlığın bütün illerde geçici görevlendirme yoluyla denetim yaptırma yetkisinin bulunduğu göz önüne alındığında, illerde denetim grup başkanlıkları kurulmasının hangi ihtiyaçtan doğduğu sorusu gündeme gelmektedir.

Bu sorunun iki cevabı olabilir. Birincisi, günümüzün geçerli akımı olan yerelleşme rüzgarına kapılma; diğeri ise denetim faaliyetini yürüten denetçilerin Ankara dışındaki illere atanma tehdidi altında görev yapmalarını sağlamadır.

Sayıştay'ın yerelleşmesinin denetimin verimliliğine ve etkililiğine hiç bir katkısının olmayacağı; aksine uzun süreli ve yerleşik olarak görev yapmanın yerel ilişki ağlarının doğmasına ve geliştirilmesine yol açarak denetimin tarafsızlığını tehdit edeceği ortadadır. Başkanlığa başka illere atama yetkisinin verilmesi ise, görevlerini hiçbir etki altında kalmadan yürütmek zorunda olan denetçilerin başında Demokles'in Kılıcı gibi asılı duracak ve denetçinin ve denetimin bağımsızlığını doğrudan veya dolaylı yollarla etkileyebilecektir.

Oysa, bu tür önerilerin somut bir ihtiyaca ve iş analizlerine dayanması gerekir.

Denetim grup başkanlığı kurulan her ilde hizmet binaları ile lojmanlar satın alınacak; yaptırılacak veya kiralanacaktır. Ayrıca hizmet binaları tefriş edilecektir. Bunların hepsi bütçe üzerine ek maliyetler getirecektir. Öte yandan, örneğin Diyarbakır ilinde kurulan denetim grup başkanlığında görevli denetçinin, hemen yanındaki Batman ilinde geçici görevle görevlendirilmesi durumunda buna ödenecek geçici görev yolluğu ile Ankara'dan Batman iline görevlendirilecek denetçiye ödenecek geçici görev yolluğu arasında hiçbir fark bulunmayacaktır.

Bu bağlamda, taşra teşkilatı kurulması denetimin verimliliği ile etkinliğine üzerinde olumlu değişimler sağlamadığı gibi denetimin bağımsızlığı ile tarafsızlığını tehdit etmekte ve ayrıca denetimin maliyetini yükselten harcamaları gerektirmektedir. Bu itibarla düzenlemenin madde metninden çıkarılması uygun olacaktır.

• **Madde 34- Denetimin Amacı**

22- Teklifin 34 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde, "bütçe hakkının gereği olarak" ifadesine yer verilmiştir. Türkiye Büyük Millet Meclisi, merkezi yönetim kapsamındaki kamu idareleri ile sosyal güvenlik kurumları üzerinde bütçe hakkını kullanmakta; yerel yönetimler ile birlik, vakıf, işletme, bağlı ortaklık ve şirketler ise bütçe hakkının kapsamı dışında bulunmaktadır. Bu durumda, bütçe hakkının kapsamı dışında bulunan kamu idareleri için TBMM'ne ve kamuoyuna güvenilir ve yeterli bilgi sunulmayacağı kabul edilmekte; sunulacak ise de hangi gerekçeyle sunulacağı sorusu cevapsız kalmaktadır.

Bu nedenle öncelikle "bütçe hakkı" kavramının tanımına ihtiyaç vardır. Bilindiği üzere "bütçe hakkı", 1215 yılında İngiltere Kralı Yurtsuz Jonh ile Papa III. Innocent ve baronlar

arasında imzalanan Büyük Özgürlükler Sözleşmesi (Magna Carta Libertatum) bağlamında vergiler ile başlamış; Fransız Ulusal Meclisininin 26 Ağustos 1789 tarihinde açıkladığı İnsan ve Yurttaş Hakları Bildirgesi (Declaration des Droits de l'Homme et du Citoyen) ile de kapsamına kamu harcamaları da girmiştir. Günümüzün temsili demokrasilerinde ise, kamu hizmetlerinin kapsam ve niteliği ile nelerin kamu hizmetinden sayılıp, nelerin sayılmayacağını, kamu hizmetinden sayılanların finansman biçimleri ile kaynak tahsislerinin ve bunların hangi teşkilatlar eliyle nasıl, ne şekilde ve ne tür personel eliyle yürütüleceklerinin parlamentoların "bütçe hakkı"nın kapsamı içinde olduğu kabul edilmektedir. Bu itibarla TBMM'nin "bütçe hakkı"nın tanımı değilse de kapsamına nelerin girdiğinin belirtilmesi ve böylece 39 uncu maddenin ikinci fıkrasında yazılı olduğu üzere, "Mahalli idarelerin idare faaliyet raporları hakkındaki Sayıştay değerlendirmesinin bir örneği İçişleri Bakanlığına, bir örneği de ilgili mahalli idarenin meclisine gönderilir. " gibi ifadelerin yasa maddesi haline getirilmesinden kaçınılması gerekir.

Öte yandan, Türkiye Büyük Millet Meclisine ve kamuoyuna güvenilir ve yeterli bilgi sunulması, Sayıştayların değil; kamu idarelerinin görevidir. Sayıştayların bu süreçteki görevi, parlamentolara ve kamuoyuna sunulan bilgilerin yeterli ve güvenilir olup olmadığını denetleyerek parlamentolara raporlamaktır. Ayrıca, Sayıştayların kamuoyuna bilgi sunması ayrı, Sayıştay raporlarının kamunun erişimine açık olması ayrı şeylerdir. Sayıştay ve kamuoyu açısından önemli olan Sayıştay raporlarının kamuoyunun erişimine açık olmasıdır.

Maddenin (a) bendi, (c) bendinde ifade edilen hususu da kapsadığından (c) bendi tekrar mahiyetindedir.

Maddenin (d) bendinde ifade edilen, hesap verme sorumluluğu ve mali saydamlığın yerleştirilmesi ve yaygınlaştırılması, Sayıştayın değil, iç kontrolün meselesidir ve bu anlamda idarelerin amacıdır. Sayıştay bu sürece, ancak yaptığı denetimlerle katkı sağlayabilir.

Sayıştayın görevleri Anayasada düzenlenmiş ve bu Teklifte de Anayasanın kanuna bıraktığı hususların düzenlemesi yapılmaktadır. Sayıştay denetiminin amacı ise kendisine Anayasa ve kanunlarla verilen görevler bağlamında şekillenmektedir. Bu bağlamda Sayıştayın kuruluşunu, işleyişini, denetim usulleri ile mensuplarının atanmaları, ödev ve yetkileri, hakları, teminatları ve yükümlülüklerini düzenlemeyi amaçlayan bu kanun Teklifinde denetimin amacının yer almaması gerekir.

Sayıştay denetiminin amacı, Anayasa ve kanunlarla verilen görevlerin en iyi şekilde yapılmasını teminen Sayıştay'ın strateji bildirimleri ile stratejik planlarında yer alacak bir husustur.

Teklifin 34 üncü maddesi, kanuni düzenleme yerine strateji bildirimleri ile stratejik planlara konu oluşturan bir hususu, üstelik yanlış ve eksik bir şekilde düzenlemeyi öngördüğünden Tekliften çıkarılmalıdır.

• Madde 35- Denetimin Genel Esasları

23- Denetimin genel esasları başlığını taşıyan Teklifin 35 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde denetimin genel esaslarından söz edilmek yerine, denetimin tanımı yapılmaya çalışılmış ise de yapılan tanımlama denetimin unsurlarını taşımaktan uzaktır. Kaldı ki, Teklifin Tanımlar başlıklı 2 nci maddesinde denetimin değişik türlerinin tanımı yapılmıştır.

Öte yandan (a) bendinin ikinci cümlesinde Sayıştay tarafından yerindelik denetimi yapılamayacağı ve idarenin takdir yetkisini sınırlayacak ve ortadan kaldıracak karar alınamayacağı hükmü getirilmektedir. Performans denetimi kaynakların ekonomik, verimli ve etkin kullanımıyla ilgilidir ve bu kıstaslara göre sistem ve süreçlerin değerlendirilmesi, iyi uygulama örnekleriyle karşılaştırılması ve

performansın iyileştirilmesine yönelik önerileri zorunlu olarak içermektedir. Performans denetiminin doğasından kaynaklanan değerlendirme, analiz, karşılaştırma ve tavsiyeler, (a) bendinde yer alan bu hükümle birlikte yerindelik denetimi olarak algılanmaya ve idarenin takdir yetkisine müdahalede bulunma gibi sunulmaya müsaittir ve bu bağlamda (a) bendi hükmü denetimin tarafsızlığı ile bağımsızlığına çok açık bir müdahaledir. Bu şekilde bir ifade, INTOSAI Denetim Standartlarına aykırıdır ve Dünyanın hiçbir ülkesinin Sayıştay mevzuatında bulunmamaktadır.

Anayasanın Yargı yolu başlıklı 125 nci maddesinin dördüncü fıkrasında, yargı yetkisinin, idari eylem ve işlemlerin hukuka uygunluğunun denetimi ile sınırlı olduğu; yürütme görevinin kanunlarla gösterilen şekil ve esaslara uygun olarak yerine getirilmesini kısıtlayacak, idari eylem ve işlem niteliğinde veya takdir yetkisini kaldıracak biçimde yargı kararı verilemeyeceğinin hüküm altına alındığı ileri sürülebilirse de, Anayasadaki bu hüküm yargı kararlarına ilişkindir ve Sayıştayın yapacağı performans denetimleri sonucunda metodolojiden kaynaklanan zorunluluklardan dolayı getireceği eleştiri ve önerilerle herhangi bir ilişkisi bulunmamaktadır.

Maddenin (b) bendinde, denetimin genel kabul görmüş uluslararası denetim standartlarına uygun olarak yürütüleceği belirtilmektedir. Öncelikle uluslararası denetim literatüründe, “genel kabul görmüş denetim standartları” ve “uluslararası denetim standartları” kavramsallaştırmaları bulunmakla birlikte, “genel kabul görmüş uluslararası denetim standartları” gibi bir ifadenin kesinlikle olmadığını belirtmek durumundayız. Dolayısıyla bu ifade 5018 sayılı Kanundan kaynaklanmış olsa dahi, 5018 sayılı Kanunda yer alan hatalı tanımın aynen Sayıştay Kanununa taşınması ve böylece Sayıştay’ın olmayan bir şeye uygun denetim yapmaya yasayla zorlanması düşünülemez.

Ayrıca Sayıştay’ın denetimlerini, belli standartlara uygun olarak yürütmesi ayrı bir şey, denetimlerinde standartları göz önünde bulundurması ise farklı bir şeydir.

INTOSAI Denetim Standartlarının;

1.0.6a nolu DS, “Sayıştaylar önemli olarak nitelendirilebilecek her konuda INTOSAI Denetim Standartlarına uymalıdır. Belirli standartlar gerek mahkeme şeklinde kurulan Sayıştayların, gerek diğer Sayıştayların yaptıkları bazı işlere ve özellikle de denetim dışı işlere uygulanmayabilir. Sayıştaylar, bu tür işlerin üstün vasıflı olmasını temin için bunlara uygulanabilecek standartları kendileri tespit etmelidir. “ biçimde iken;

1.0.13 nolu DS, “Bazı Sayıştayların yapısından ve yaklaşımından kaynaklanan nedenlerle yaptıkları işin her yönüne denetim standartları uygulanmaz. Örneğin; mahkeme şeklinde kurulan Sayıştaylarda yapılan kontrollerin yargısal ve kurumsal yapısı, bunların bir Genel Denetçi veya Kontrolör başkanlığı altında hiyerarşik bir şekilde yapılmış diğer Sayıştaylarca yürütülen mali ve performans denetiminden temelde farklı olmasına yol açar. “ şeklindedir.

Sayıştay Anayasal bir yüksek denetim kurumu ve hesap mahkemesidir. Anayasanın 160 ıncı maddesinde Sayıştay’a TBMM adına denetim yapma ve sorumluların hesap ve işlemlerini kesin hükme bağlama görevi verilmiştir. Dolayısıyla Sayıştay’ın Anayasal görevini Anayasaya uygun bir şekilde yerine getirebilmesi için, uluslararası denetim standartlarını aynen benimsemesi değil; tüm Dünya Sayıştaylarının yaptığı gibi kendine uyarlaması gerekir. Uyarlamanın yapılacağı yer de Kanun değil; yönetmelik ve rehberler olmalıdır.

Maddenin (c) bendinde, Sayıştay ve denetçilerin denetim faaliyetini bağımsız ve tarafsız olarak yürütecekleri belirtilmektedir. Bu bendin, denetimin genel esaslarının düzenlendiği 35 inci madde ile ilgisi bulunmadığından, Sayıştay’ın bağımsızlığının düzenlendiği Teklifin 3 üncü maddesinde yer alması gerekmektedir.

Maddenin (ç) bendi ise Teklifin ilk halinde, “Denetimler: sistem tabanlı teknikler, analitik inceleme teknikleri, istatistiki örnekleme ve bilişim sistemlerinin denetimi dahil güncel denetim metodolojilerinin uygulanmasında gerekli özen gösterilerek gerçekleştirilir. “ şeklinde idi. Alt Komisyon görüşmelerinde, “sistem tabanlı teknikler” yerine yarın “sistem tavanlı teknikler” güncel denetim tekniği haline gelir ise yasa değişikliğine mi gidilecektir? sorumuz ve dolayısıyla bunların yasalarda değil, alt metinlerde düzenlenmesi gerekeceği yönündeki eleştirimiz üzerine (ç) bendi, “Denetimler; güncel denetim metodolojilerinin uygulanmasında gerekli özen gösterilerek gerçekleştirilir.” şeklinde düzenlendi. Bundan memnunuz. Ancak, Sayıştay, bir haber ajansı, reklam veya kamuoyu araştırma şirketi değil, sorumluların hesap ve işlemlerini kesin hükme bağlamakla görevli Anayasal bir kurumdur. Denetim metodolojisinin salt güncel olması nedeniyle Sayıştay tarafından uygulanmasının yasa ile öngörülmesi doğru bir yaklaşım olamaz. Çünkü, güncel olan her şey popüler olabilir; fakat, doğru olması sınanarak test edilmesinden geçer. Yargı yetkisi bulunan bir kurumdur, ne olduğu belirsiz güncelin peşine takılması değil, bilimselliği test edilerek sınanmış, tartışma götürmeyen metodolojilere dayalı denetim yapması beklenmelidir.

Maddenin (d) bendinde yer alan, kurum mensuplarının teknik ve mesleki kapasitelerinin geliştirilmesi, çağdaş yönetim anlayışının temel ilkesidir ve yasal düzenlemeye konu olmasına da gerek bulunmamaktadır.

Maddenin (e) bendinde kalite güvencesinin sağlanması sürekli gözden geçirmeye indirgenmiştir ki, bu düzenlemeyle kalite güvencesinin sağlanmasına yönelik diğer unsurları dışlamaktadır. Kaldı ki bu husus, yasanın değil, alt düzenlemelerin konusudur.

Teklifin 35 inci maddesi denetimin genel esasları bağlamında hiçbir açılım getirmediği, çoğu bentlerinin denetimin genel esaslarıyla ilgisi bulunmadığı, INTOSAI Denetim Standartlarına aykırı hükümler içerdiği ve yönetmelik ve daha alt düzenlemelere konu oluşturabilecek hususları yasa maddesi haline getirmeyi öngördüğü için Teklif metninden tamamen çıkarılması gerekmektedir.

Öte yandan, Teklifte kamu idarelerinin gelir, gider ve mallarıyla hesap ve işlemlerinden söz edilmesine rağmen, gelir, gider ve mal hesaplarının ne olduğu ve nelerden oluştuğuna, hesapların Sayıştaya tam ve eksiksiz verilmesi gerekeceği ile hükmen onanmasına ilişkin olarak Sayıştay denetiminin ve hesap yargılamasının temelini oluşturan hükümlere yer verilmemiştir.

Söz konusu eksikliklerin, 832 sayılı Kanunun 40 ve 66 ncı maddeleri gözetilerek “Hesapların niteliği” başlığı altında 35 inci madde olarak düzenlenmesi suretiyle giderilmesi doğru bir tercih olacaktır.

• Madde 36- Sayıştay Denetimi

24- Teklifin 36 ncı maddesinde Teklifin Tanımlar başlıklı 2 nci maddesinde hatalı ve yanlış bir şekilde yapılan tanımlar yeniden yapılarak hata ve yanlışlar tekrarlanmıştır.

Teklifin 2 nci maddesine yönelik eleştirilerimizde de belirttiği üzere, uluslararası denetim literatüründe, Enron Skandalı sonrasında düzenlilik denetimi ve bunun alt kolları olarak mali/finansal denetim ve uygunluk denetimi gibi kavramsallaştırmalar yoktur. 2000’li yıllardan sonra çıkarılmış bütün INTOSAI dokümanlarında dış denetimin mali denetim ve performans denetiminden oluştuğu hiçbir tartışmaya yer vermeyecek açıklıkta belirtilmektedir. INTOSAI Denetim Standartlarını kendine gerekçe edinen bu Teklifin böylesine esaslı bir çelişki içinde bulunmasının, denetim literatürüne hakim olmama ve Sayıştay denetimini kısıtlama dışında hiçbir açıklaması bulunmamaktadır.

Öte yandan maddede düzenlilik denetiminin düzenlendiği ikinci fıkranın (b) bendinde, “Kamu idarelerinin mali rapor ve tablolarının, bunlara dayanak oluşturan ve ihtiyaç duyulan her türlü

belgelerin değerlendirilerek, bunların güvenilirliği ve doğruluğu hakkında görüş bildirilmesi” denilirken; performans denetiminin düzenlendiği üçüncü fıkrasında, “Performans denetimi; hesap verme sorumluluğu çerçevesinde idarelerce belirlenen hedef ve göstergeler ile ilgili olarak faaliyet sonuçlarının ölçülmesi ve değerlendirilmesi ile kamu kaynaklarının etkin, ekonomik ve verimli olarak kullanılıp kullanılmadığının incelenmesi suretiyle gerçekleştirilir. “ denilmektedir.

Yine Teklifin 2 nci maddesine ilişkin eleştirilerimizde belirttiğimiz üzere, 36 ncı maddenin üçüncü fıkrasında performans denetimi olarak yer alan, “idarelerce belirlenen hedef ve göstergeler ile ilgili olarak faaliyet sonuçlarının ölçülmesi ve değerlendirilmesi” işlemi de, kamu idareleri tarafından hazırlanan mali rapor ve tablolar gibi yine kamu idareleri tarafından hazırlanan faaliyet raporları üzerinde yapılacak bir denetimdir. Her iki denetim de kamu idareleri tarafından yapılan bildirimlerin değerlendirilerek doğruluğu hakkında görüş bildirilmesi şeklinde yapılacaktır ki bu denetime uluslararası denetim standartlarında, INTOSAI Denetim Standartlarında ve dünya Sayıştayları uygulamasında mali denetim/tasdik denetimi denilmektedir. Dolayısıyla, Sayıştayın idarelerin hazırladığı faaliyet raporları üzerinden idarelerce belirlenen hedef ve göstergeler ile ilgili olarak faaliyet sonuçlarının ölçülmesi ve değerlendirilmesi şeklinde yapacağı mali denetimi performans denetimi olarak tanımlamak örneğine rastlanmayacak büyük bir hata olmanın yanında, Sayıştayın 14 yıldan bu yana INTOSAI Denetim Standartlarına uygun yaptığı performans denetimi yetkisini de tartışmalı hale getirmektedir.

Belirtilmesi gereken başka bir önemli husus ise, Kıta Avrupa’sı hukuk sisteminin geçerli olduğu ülkelerin mali sisteminde ve dolayısıyla yargı tipi Sayıştaylarında kamu idarelerinin hesabı-sorumluların hesabı ayırımının olmasıdır. Nitekim, Anayasamızın 164 üncü maddesinde Sayıştayın kamu idarelerinin mali tabloları hakkında Genel Uygunluk Bildiriminde bulunacağı belirtilirken; 160 ncı maddesinde ise sorumluların hesap ve işlemlerini yargılayarak kesin hükme bağlayacağı yazılıdır.

Bu itibarla maddenin, Teklifin 2 nci maddesi ile yukarıda yer alan görüşlerimiz doğrultusunda INTOSAI Denetim Standartlarına ve Anayasanın 160 ve 164 üncü maddeleri hükümlerine uygun hale getirilmesi gerekmektedir.

• Madde 37- Denetim Süreci

25- Teklifin 37’nci maddesinde, “Programın hazırlanması ve uygulanması, sonuçların raporlanması ve raporların izlenmesi “ denetimin aşamaları arasında sayılmaktadır. Ancak maddede programla ilgili herhangi bir açılım yer almamaktadır.

Ayrıca, mali denetimde raporların izlenmesi de söz konusu değildir. Yıllık olarak ve periyodik gerçekleşen denetimlerde raporların izlenmesinden ve izleme raporları üretilmesinden bahsedilemez. Muhtemelen madde, mali denetim ile performans denetiminin aynı süreç içinde gerçekleştirileceği varsayımıyla kaleme alınmıştır. Oysa bu iki denetim türü çok farklıdır.

Öte yandan (ç) bendinde hazırlanan raporların, Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulması ve ilgili kamu idaresine gönderilmesinin bir denetim aşaması olduğu ileri sürülmektedir ki, bunu denetimin bir aşaması olarak kabul etmek mümkün değildir.

Konuya genel olarak bakılacak olunursa, mali denetim ve performans denetimi dahil bütün denetimlerin, (a) planlama, (b) uygulama ve (c) raporlama olmak üzere üç aşaması bulunur. Mali denetim ile performans denetimi arasındaki fark, amacın farklılığına bağlı yöntem farkıdır. Her iki denetim türü için ortak aşamaların gösterilmesi ya da her iki denetim türünün aşamalarının ayrı ayrı yasa hükmü haline getirilmesi gibi çözümler üretmek mümkün ise de denetim rehberlerinin konusu olan bu hususa yasada hiç yer verilmemesi en uygun çözüm olacaktır. Bu itibarla maddenin tekliften çıkarılması gerekir.

Kaldı ki maddenin ikinci fıkrasında, denetim sürecine ilişkin diğer hususların, kanunlar ile genel kabul görmüş uluslararası denetim standartları çerçevesinde hazırlanacak yönetmelik, standart ve rehberlerde belirtileceğine yer verilmektedir. Genel kabul görmüş uluslararası denetim standartları gibi bir ifadenin yanlışlığı ile Sayıştay'ın Anayasal yapısı ve görevlerine uygun uluslararası standartlardan hangilerini kabul edeceğinin Sayıştay'ın yetkisinde bulunduğu INTOSAI Denetim Standardı olduğuna daha önce değinilmişti. Bu itibarla maddenin Tekliften çıkarılması gerekir.

• **Madde 38- Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu**

26- Teklifin 38 inci maddesinde, düzenlilik ve performans denetimi raporlarının idareler itibariyle yıllık olarak birleştirilmesi ve idarelerce cevaplandırıldıktan sonra Genel Uygunluk Bildirimi ile birlikte T.B.M.M' ye sunulması hususları takvime bağlanarak düzenlenmiş bulunmaktadır.

Öncelikle belirtilmesi gereken, Teklifin 38 inci maddesinde yer alan performans denetimi raporlarının idareler itibariyle ve yıllık birleştirilmesinin mümkün ve anlamlı olmadığı hususudur. Mümkün değildir; çünkü performans denetimini mali denetimden ayıran en önemli fark bütçe yılı ile bağlantısının bulunmayışı ve yıllık, periyodik bir denetim olmayışıdır. Performans denetimi, kurumların bazı faaliyetlerini, hatta çoğunlukla birden fazla kurumu ilgilendiren kamusal faaliyetleri konu alır ve konunun gerektirdiği zaman dilimine kadar uzanır. Anlamlı değildir; çünkü ayrı ayrı faaliyetlerin, ayrı ayrı kriterlerle denetlenmesi sonucu, ayrı zamanlarda sonuçlanan denetim raporlarının bir araya getirilmesi fiziki bir birleşmeden öteye hiç bir anlam taşımaz.

Teklifin bu maddesinde geçen performans denetimi, Teklifin 2/d maddesi ile 36 ncı maddesinin üçüncü fıkrasında düzenlendiği gibi performans ölçümü/değerlendirmesi anlamında kullanılıyor ise, bu durumda da bu ölçme/değerlendirme Teklifin 39 uncu maddesinin konusunu oluşturmaktadır. İdarelerin tek bir faaliyet raporu üzerinden dış denetim genel değerlendirme raporu ve faaliyet genel değerlendirme raporu adlarında iki farklı rapor üretilemeyeceğine göre burada bir terslik var demektir.

Terslik, Teklifin performans denetimi konusundaki INTOSAI Denetim Standartlarına da aykırı kavrayış eksikliği ile Dünyada Anglo Sakson modeli "Ofis Tipi" ve Kıta Avrupası modeli "Yargı Tipi" olmak üzere iki farklı tür Sayıştay olduğu ve Türk Sayıştay'ının da Yargı Tipi Sayıştaylar arasında yer aldığı olgusunu Anayasanın 160 ve 164 üncü maddelerine rağmen görmezden gelmekte ısrar etmesinden kaynaklanmaktadır.

Bu ısrarın kaynağında ise, 5018 sayılı Kanun yatmaktadır. 5018 sayılı Kanun, kamu mali yönetimi ve iç kontrol sistemini Anglo Sakson modeline göre biçimlendirmekle yetinmemiş; Sayıştay denetimini Ofis Tipi Sayıştay modeline dönüştürmeyi, performans denetimini de performans ölçümüne indirgemeyi öngörmüştür.

Çünkü, maddede performans denetimi raporlarının idareler itibariyle birleştirilmesinin imkansızlığı bir yana, düzenlilik denetimi sonucunda düzenlenen denetim raporlarının idareler itibariyle birleştirileceği, cevaplandırılmak üzere kamu idaresinin üst yöneticisine gönderileceği, alınan cevaplar sonucunda yeniden düzenlenen raporların maddede belirtilen süreçlerden geçtikten sonra TBMM'ne sunulacağı yazılıdır.

Ancak, Anayasanın 160 ıncı maddesinde Sayıştaya merkezi yönetim bütçesi kapsamındaki kamu idareleri ile sosyal güvenlik kurumlarının bütün gelir ve giderleri ile mallarını Türkiye Büyük Millet Meclisi adına denetleme ve sorumluların hesap ve işlemlerini kesin hükme bağlama, mahalli idarelerin hesap ve işlemlerinin denetimi ve kesin hükme bağlanması ve kanunlarla verilen inceleme, denetleme ve hükme bağlama görevleri verilirken; 164 üncü maddesinde ise, genel uygunluk bildirimini ilişkin

olduğu kesin hesap kanunu tasarısının verilmesinden başlayarak en geç yetmişbeş gün içinde Türkiye Büyük Millet Meclisine sunma görevi verilmiş ve kesin hesap kanunu tasarısı ve genel uygunluk bildiriminin Türkiye Büyük Millet Meclisine verilmiş olmasının ilgili yıla ait Sayıştayca sonuçlandırılmamış denetim ve hesap yargılamasını önlemeyeceği ve karara bağlandığı anlamına gelmeyeceği belirtilmiştir.

Bu hükümlere göre Sayıştayın sorumluların hesap ve işlemlerini kesin hükme bağlayabilmesi için, hesap ve işlemlerin incelenmesi, mevzuata aykırı bulunan denetim bulguları hakkında sorgu düzenlenerek sorumluların savunmalarının alınması ve sorgu ve savunmalara göre düzenlenen raporların yargılama dairelerine intikal ettirilmesi; raporun yargılama dairelerinde yargılanması ve temyiz aşamasından geçerek kesin hüküm niteliği kazanması gerekmektedir.

Ancak, 5018 sayılı Kanunun 68 inci maddesi ile Teklifin 38 inci maddesi söz konusu bulgular hakkında üst yöneticilerin cevaplarını alarak üst yöneticilerin yönetsel sorumluluklarına esas oluşturmak üzere TBMM’ne raporlanmasını öngörmektedir.

Bulguların Sayıştay’da kesin hükme bağlanmadan TBMM’ne raporlanması birtakım hukuki sorunları beraberinde getirmektedir. Çünkü, TBMM’ne raporlanmış bulgular hakkında Sayıştay yargılama daireleri sorumluların savunmalarını yerinde görerek beraatlarına karar verebilecekleri gibi, tazmin hükmü verilmiş olsa dahi sorumluların temyizi üzerine Temyiz Kurulu daire kararının değiştirilerek onanmasına veya tamamen kaldırılmasına karar verebilir.

Sayıştay’ın mevzuata aykırı bularak TBMM’ne raporladığı bulguların, sonradan Sayıştay yargılama dairelerinde mevzuata aykırı bulunmaması, neden olacağı hukuki sorunların yanında, Sayıştayın TBMM’ne sunduğu raporların doğruluğu ve güvenilirliği hakkında derin kuşkulara yol açarak Sayıştay denetim ve yargılamasını siyasi tartışma ve polemik konusu haline getirebilir. Ya da bulguların mevzuata aykırı görülerek TBMM’ne raporlanmış olması, Sayıştay yargılama dairelerini hukuka aykırı tazmin kararları vermeye zorlayabilir.

Dolayısıyla, Sayıştay’ın sorumluların hesap ve işlemlerini yargılamasına konu oluşturan mevzuata aykırı bulguların, üst yöneticilerin sorumluluklarının tespiti amacıyla TBMM’ne raporlanması hukuka ve INTOSAI Denetim Standartlarına uygun bir yaklaşım değildir.

Çünkü; INTOSAI Denetim Standartlarının:

1.0.21 nolu DS;

“ ... Bazı Sayıştayların yargı yetkisine haiz bir konumu bulunmaktadır. Bu yargı yetkisi, uygulandığı ülke şartlarına bağlı olarak hesaplar, saymanlar ve hatta idareciler üzerinde kullanılmaktadır. Bu kurumların aldıkları kararlar ve verdikleri hükümler, görevlendirildikleri denetim fonksiyonunun doğal tamamlayıcısıdır. Bu Sayıştayların yaptığı yargısal faaliyetler, dış denetimce incelenen genel hedeflerin ve özellikle de muhasebe sorunlarına ilişkin olan hedeflerin mantığının bir parçası olarak değerlendirilmek gerekir.”

1.0.36 nolu DS;

“Düzenleme biçimi ne olursa olsun Sayıştayın temel işlevi kamusal hesap verme sorumluluğunu yerleştirmek ve geliştirmektir. Belirli ülkelerde Sayıştay hakimlerden oluşan mahkeme tarzında olup, kendisine hesap vermek zorunda bulunan saymanlar üzerinde yetkiye sahiptir. Bu yargısal fonksiyon Sayıştayın, kamu fonlarıyla uğraşan kişilerin kendisine karşı sorumlu olmalarını ve bu sorumlulukları nedeniyle Sayıştayın yargı yetkisine tabi tutulmalarını, sağlamasını gerektirir.”

4.0.18 nolu DS;

“Yargı yetkisi bulunan Sayıştaylar, mali tablolarda tespit edilen düzensizlikler konusunda yaptırımında bulunma gücüne sahiptir. Saymanlar için para cezası öngörebildikleri gibi, belli durumlarda açığa alınmalarına veya azledilmelerine yol açabilir.”

şeklindedir.

Teklifin 38 inci maddesi Anayasaya aykırı olmanın yanında INTOSAI’ın 1.0.21, 1.0.36 ve 4.0.18 nolu standartlarına da açıkça aykırıdır.

Bununla birlikte, denetim sonucunda elde edilen bulgulardan bir kısmı, üst yönetimin sorumluluğunda olan iç kontrol sisteminin çalışmaması veya zafiyete uğraması ya da üst yönetimin mevzuata aykırı yönerge ve emirlerinden kaynaklanıyor ise, kısaca mevzuata aykırılık ile üst yönetimin iyi yönetim sorumluluğu arasında ilgi kurulabiliyorsa, ilgi kurulan hususların TBMM’ye raporlanması gerekebilir. Sayıştay’ın yapacağı mali denetimler sonucunda üst yöneticilerin iyi yönetim, bakanların ise siyasi sorumluluklarının görüşülmesine dayanak oluşturmak üzere TBMM’ne raporlayacağı hususlar da bunlarla sınırlıdır.

Öte yandan, Sayıştay Başkanlığı da yönetsel sorumluluğunun gereği olarak yıllık faaliyet raporu hazırlayacak ve TBMM’ne sunacaktır. Bu faaliyet raporlarında Sayıştayın bir yıllık dönem içinde denetlediği kamu idareleri ve denetimler sonucunda tespit edilen bulguların kamu idareleri bazında özetleri ile yargılama daireleri ve kurulların verdiği kararların kamu idareleri bazında özet bilgileri ayrıntılı olarak yer alacaktır. Dolayısıyla kamu idarelerinin gelir, gider ve mallarına ilişkin hesap ve işlemlerinin mevzuata uygunluğu, Sayıştayın kamu idareleri üzerinde yaptığı mali denetime ilişkin bulgu ve kararlarının kamu idareleri bazında ayrıntılı özet bilgilerinin yer aldığı Sayıştayın faaliyet raporları temelinde TBMM’nin bilgisine sunulacaktır.

Özetle;

- Performans denetiminin maddede öngörülen zamanlama kapsamından çıkarılması ve kendi denetim planı çerçevesinde sonuçlandırılarak TBMM’ye raporlanması sağlanmalı;

- Sayıştayın hesap yargısı kapsamı dışında bulunan kamu idarelerinin mali denetim sonuçlarının TBMM’ye raporlanacağı bir sistem öngörülmesi;

- Sayıştayın hesap yargısı kapsamında bulunan kamu idareleri sorumlularının mevzuata aykırı hesap ve işlemleri yargılamaya tabi tutulmakla birlikte, söz konusu mevzuata aykırılıklardan üst yöneticilerin uygulamalarıyla ilgisi kurulabilenlerin, üst yöneticilerin iyi yönetim sorumluluğu ile bakanların siyasi sorumluluğunun karara bağlanmasına temel oluşturmak üzere TBMM’ye raporlanacağı bir sistem kurulmalı;

- Sorumluların mevzuata aykırı hesap ve işlemlerinin kamu idareleri bazında ayrıntılı bilgileri ile Sayıştay daire ve kurul kararlarının kamu idareleri bazında ayrıntılı özetleri ise, Sayıştayın yönetsel sorumluluğunun görüşülmesine temel oluşturmak üzere hazırlanarak TBMM’ye sunulacak olan Sayıştay faaliyet raporlarında yer almalıdır.

• **Madde 39- Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu**

27- Teklifin 39 uncu maddesinde, 5018 sayılı Kanunun faaliyet raporları başlıklı 41 inci maddesi esas alınarak kamu idarelerinin yönetsel hesap verme sorumluluklarının yerine getirilmesinde Sayıştay’ın rol ve katkısı düzenlenmektedir.

Teklifin 39 uncu maddesinin birinci fıkrasında faaliyet raporlarının Sayıştay’ca değerlendirileceğinden söz edilmesine karşın, değerlendirmenin nasıl yapılacağı, değerlendirmenin yöntem, teknik ve araçlarının ne olacağı gibi hususlara yer verilmemiştir. Öte yandan faaliyet raporlarının değerlendirilmesi Teklifin pek çok maddesinde performans denetimi ile karıştırıldığından konunun açıklığa kavuşturulması gerekmektedir.

Hesapverme sorumluluğunun, mali ve yönetsel/performans hesapverme yükümlülüğü olmak üzere iki boyutu vardır.

TBMM, yılları Bütçe Kanunları ile hükümete, gelirlerin toplanması ve giderlerin yapılması konusunda izin ve yetki vermektedir. Hükümet gelirlerin toplanması ve giderlerin yapılması izin ve yetkisini alırken, nereden ne kadar gelir elde edeceği ile nerelere ne kadar harcama yapacağı yanında, hangi faaliyetlerde bulunarak hangi hedeflere ulaşacağını da açıklamaktadır. Hesap verme sorumluluğu çevriminin tamamlanabilmesi için, hükümetin mali yılın sonunda topladığı gelir, yaptığı harcama ve yürüttüğü faaliyetleri izin ve yetkiyi veren TBMM’ne raporlaması gerekmektedir.

Toplanan gelirlerle yapılan harcamaların mali boyutu mali tablo ve raporlarla ortaya konmaktadır. Mali hesapverme sorumluluğunun yerine getirilme biçimi, Anayasanın 164 üncü maddesi ile 5018 sayılı Kanunun “Kesin hesap kanunu” başlıklı 42 nci maddesinde düzenlenmiş; Sayıştay’ın bu süreçteki rolü ise, aynı Kanunun “Genel uygunluk bildirimini” başlıklı 43 üncü maddesinde açıklanmıştır.

Kamu kaynaklarının nerelere ne tutarlarda harcandığı kadar, hangi program ve faaliyetlere, hangi hedeflere ulaşmak için harcandığının ve hedeflere ulaşıp ulaşılmadığının önceden belirlenmiş performans ölçü ve göstergeleri temelinde raporlanması da önem taşımaktadır. Literatürde, “program/performans hesapverme sorumluluğu” olarak adlandırılan hesapverme sorumluluğunun bu biçiminin nasıl yerine getirileceği ise 5018 sayılı Kanunun “Faaliyet raporları” başlıklı 41 inci maddesinde düzenlenmiştir.

Performans ölçümü, stratejik amaç ve hedeflerin, program ve faaliyetlerin, performans ölçü ve göstergelerinin tespiti, performans bilgisinin üretilmesi, önceden belirlenen amaç ve hedeflere göre elde edilen çıktı ve sonuçların değerlendirilmesi, raporlanması ve nihayet iyileştirmeye yönelik önlemlerin alınmasını kapsayan bir süreçtir ve esas olarak da yönetimin ve iç kontrolün meselesidir.

İdarelerin program/performans hesapverme sorumluluklarının yerine getirilmesinde Sayıştaya düşen görev ise, idarelerin hazırladığı faaliyet raporlarının, bu raporların hazırlanmasına ilişkin olarak belirlenmiş bulunan esas ve usullere uygunluğu ve hedeflerin gerçekleşme durumu ile faaliyet raporunun ilişkin olduğu kamu idaresinin mali denetimleri sonucunda elde edilen bulgu ve verilerle uyumunu içeren bir görüş oluşturmaktan ibarettir.

Bu bağlamda, gerçekçi olmak ve faaliyet raporlarının Sayıştay tarafından değerlendirilmesine gereğinden fazla önem atfetmemek gerekmektedir.

İdarelerin hazırladığı performans programlarındaki hedeflerin faaliyetlerle ilgisinin kurulup kurulmadığı, performans ölçü ve göstergelerinin doğru şeyleri ölçüp ölçmediği, performans ölçüm sisteminin güvenilir, ölçülmüş sonuçları sağlamaya elverişli olup olmadığı gibi idarelerin performans ölçme ve değerlendirme sistemlerinin yeterliliğinin analiz ve değerlendirilmesi ise Sayıştay’ın performans denetimi metodolojisine göre yapacağı performans denetimlerinin konusunu oluşturmaktadır.

Öte yandan, Sayıştay, merkezi yönetim bütçesi kapsamındaki idarelerle sosyal güvenlik kurumlarını TBMM adına denetlemekte; diğer idarelerin denetim yetkisini ise Anayasadan almaktadır. Kaldı ki üniter devlet modelinde mahalli idareler de parlamentonun “bütçe hakkı”nın kapsamında bulunmaktadır. Bu itibarla Sayıştayın mahalli idarelerin faaliyet raporlarını değerlendirme sonuçlarını mahalli idarelerin meclislerine göndermesi düşünülemez. Sayıştayın değerlendirme raporlarının kamuoyunun bilgisine ve ilgililerin erişimine açık olması gerekir. Çünkü, mahalli idarelerin faaliyet raporlarının değerlendirilmesinden, mahalli idarelerin meclisleri kadar, mahalli idarelerin hemşerileri ile sivil toplum kuruluşları ve demokratik kitle örgütleri de ilgilidir.

Bu bağlamda, Teklifin 39 uncu maddesinin bu değerlendirmeler ışığında yeniden düzenlenmesi gerekmektedir.

• **Madde 40- Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporu**

28- Teklifin 40 ıncı maddesinde yer alan mali istatistikler, Parlamenta sunulmadığından, TBMM’ye bu konuda Sayıştayca verilecek bir değerlendirme raporunun hesap verme sorumluluğu ilişkisini destekleyici bir yönü bulunmamaktadır.

Diğer yandan, mali istatistiklerin doğruluğu ve güvenilirliği üzerinde değerlendirme yapmak, uygulamada bunları yine başka mali veriler ile test etmeyi gerektirmektedir. Mali istatistiklerin de dahil olduğu mali işlem, hesap ve belgeler, mali denetimler sırasında incelenmekte ve mali denetimlerin sonucu, uygunluk bildirim eki olarak TBMM’ ne raporlanmaktadır. Kaldı ki, iyi niyetle getirilmiş olsa dahi, mali denetim yapmadan mali istatistikler hakkında beyanda bulunması Sayıştay’dan beklenmemelidir. Bu itibarla maddenin Tekliften çıkarılması gerekir.

• **Madde 42- Diğer Raporlar**

29- Teklifin 42 nci maddesinin birinci fıkrasında, “Denetim ve incelemeler sonucunda hazırlanan ve bu Kanunun diğer maddelerinde öngörülenler dışında kalan raporlardır.” gibi toptancı ve içeriği belirsiz bir ifadeye yer verilerek Sayıştayın her konuda rapor yazabileceği öngörülmektedir.

Sayıştaya böylesine toptancı bir görev verilmesi doğru olmadığı gibi, bu genel görevlendirme, verilen görevin kapsamı içinde olabilecek raporların da hazırlanmaması gibi bir sonuca yol açabilir. Bu itibarla raporun konusu ve amacının açıkça yazılması görevin yerine getirilmesinin ön şartıdır. Öte yandan, Anayasanın 2 nci maddesinde “hukuk devleti” Türkiye Cumhuriyetinin temel nitelikleri arasında sayılmıştır. Hukuk devleti, kurallarda belirlilik gerektirir. Dolayısıyla bu düzenleme aynı zamanda Anayasaya da aykırıdır. Bu bağlamda içeriği belirsiz toptancı ifadeler yerine, 832 sayılı Sayıştay Kanununda yer alan raporların madde metnine aynen alınması her açıdan daha uygun olacaktır.

Maddenin ikinci fıkrasında ise, Sayıştayın hazırladığı raporların ilgisine göre kamu idarelerine gönderilebileceği öngörülmektedir. Sayıştay, TBMM adına denetim yaptığından denetim bulgularını da TBMM’ne sunmak durumundadır. Sayıştay raporları, bakanlar ile üst yöneticilerin hesap verme sorumluluklarının TBMM’ de görüşülmesine temel oluşturmak üzere hazırlanacağından, Sayıştayın denetlediği kuruma rapor üretmesi gibi bir durum söz konusu olamaz. Kaldı ki raporda konu edilen hususların gereğinin yerine getirilmesini kamu idarelerinden isteyecek olan da Sayıştay değil, TBMM olmalıdır.

• **Madde 43- Denetim ve Raporlama**

30- Teklifin 43 üncü maddesinde Kamu İktisadi Teşebbüslerinin denetimi ve denetim sonuçlarının raporlanması düzenlenmiştir. KİT’lerin denetimi sonucunda hazırlanan yıllık denetim raporunun görüşüleceği yer Rapor Değerlendirme Kurulu değil; Teklifin 28 nci maddesine ilişkin görüşümüzde belirttiğimiz üzere Denetim Kurulu olmalıdır. Bu itibarla, maddede Rapor Değerlendirme Kurulu olarak yer alan ifadenin Denetim Kurulu olarak değiştirilmesi uygun olacaktır.

• **Madde 45- Türkiye Büyük Millet Meclisinden Gelen Denetim Talepleri**

31- Teklifin 45 inci maddesindeki düzenlemeye göre, Sayıştay’ın görev alanının ve önceliklerinin yasama organından gelecek taleplere göre şekillendirilmesi, Sayıştay’ın bağımsızlığı açısından sakınca yaratmaktadır. Zira, TBMM Başkanlığı ile komisyonlar, iktidar partisi ya da partiler koalisyonunun sayısal gücüne göre oluştuğundan, bu uygulama zaman içinde Sayıştay’ın bağımsızlığı ve tarafsızlığını tartışılır hale getirebilecektir. Ayrıca, yasama organından gelecek taleplerin, Sayıştay’ın inceleme ve denetleme programı üzerinde olumsuz etkileri de olacaktır.

Bu gibi sakıncalara yol açılmaması için Sayıştay sadece rapor sunduğu ihtisas komisyonundan (Plan ve Bütçe Komisyonu ile KİT Komisyonu) gelecek talepleri sonuçlandırmalıdır. TBMM Başkanlığının resen veya araştırma ve soruşturma komisyonlarının taleplerine istinaden Sayıştay’dan inceleme talebinde bulunması önlenmeli ve önceliklerin tespiti de Sayıştay’a bırakılmalıdır. Nitekim, diğer ülke Sayıştayları ile AB Sayıştay’ına ilişkin düzenlemeler de bu şekildedir. Avrupa Birliği Sayıştay’ının sadece iki komisyon ile yani bütçe komisyonu ve bütçe kontrol komisyonu ile ilişkisi bulunmaktadır.

Araştırma ve Soruşturma Komisyonlarının inceleyecekleri konuları, Sayıştay’a incelemek yerine, öteden beri devam etmekte olduğu üzere Komisyonlarda görevlendirilmek üzere Sayıştay’dan denetçi talebinde bulunarak incelemeleri hem komisyonlar açısından, hem Sayıştay açısından daha uygun olacaktır. Öte yandan, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının resen Sayıştay’dan inceleme talebinde bulunmasının ise demokratikliği tartışmalı olduğu gibi, Anayasal temelleri de bulunmamaktadır.

Dolayısıyla madde metni sadece Plan ve Bütçe Komisyonu ile KİT Komisyonundan gelecek taleplerin yerine getirilmesiyle sınırlı şekilde formüle edilmeli, önceliklendirme yetkisi ise mutlaka Sayıştay’a bırakılmalıdır.

• **Madde 48- Yargılamaya Esas Rapor**

32- Teklifin 48 inci maddesinin madde başlığı ile metninde yer alan “yargılamaya esas rapor” ifadesinin, “Tanımlar” başlıklı 2 nci maddenin (f) fıkrası değişiklik gerekçesi ve bu gerekçeye dayalı önerimize uygun olarak, “**Mali denetim raporu**” olarak değiştirilmesi gerekir.

Öte yandan maddede, “*Genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin hesap ve işlemlerinin denetimi sırasında denetçiler tarafından kamu zararına yol açan bir husus tespit edildiğinde*” denilerek yargılamaya esas raporun düzenlenmesi “kamu zararına” indirgenmiş; kamu zararı tespit edilememiş ise yargılamaya esas rapor yazılmayacağı gibi bir esas benimsenmiştir. Kaldı ki “mali denetim raporu” yerine “yargılamaya esas rapor” ifadesinin tercih edilmesinin temelinde de bu husus yatmaktadır.

Teklifin 2/f maddesine ilişkin karşı oy yazımızda da belirtildiği üzere, denetçi tarafından hazırlanan mali denetim raporları, öncelikle mali tabloların tamlığını, doğruluğunu ve denliğini göstermekte; mali tablo ve eki cetvellerde yanlış, hata veya tutarsızlık var ise, bunların giderilmesi; giderilememesi halinde ise usulsüzlüğün niteliğine göre işten el çektirilmesinden, suç duyurusunda bulunmaya uzanan yaptırımlar dizisi gündeme gelmektedir.

Bunun temelinde ise, Anayasanın 160 ıncı maddesinde Sayıştay’a sorumluların hesap ve işlemlerini kesin hükme bağlama görevinin verilmiş olması yatmaktadır. Teklifin bu maddesi ise, Sayıştayın sorumluların işlemlerini kesin hükme bağlamasını; hesaplarını ise kesin hükme bağlamayarak, olumlu/olumsuz görüş vermesini öngörmektedir.

Mali tablolar hakkında görüş bildirme, özel hukuka tabi firmaları denetleyen bağımsız dış denetim kuruluşları ile yargı yetkisi bulunmayan ofis tipi Sayıştayların öteden beri uyguladıkları bir sistemdir.

Özel hukuka tabi firmaların mali tabloları hakkında bağımsız dış denetim kuruluşlarının verdikleri olumsuz görüş, piyasa yaptırımları aracılığıyla çok önemli sonuçlar doğurur. Çünkü, piyasa aktörlerinin piyasaya ilişkin kararlarında dış denetim raporları birinci derecede etkilidir. Örneğin, olumsuz görüş verilen firmaların, borsaya kote kağıtlarındaki yatırımlar çekilerek firma iflasa sürüklenebilir; kreditorler kredi vermez, verdikleri kredileri geri çağırırlar; kamu kuruluşları ihale vermez, verilen ihaleler iptal edilir; distribütörlük, temsilcilik, bayilik, alt yüklenicilik, tedarikçilik işleri yapamaz hale gelirler. Kısaca piyasadan silinirler. Olumsuz görüşün özel sektör firmaları üzerindeki piyasa yaptırımları bu derece ağırdır.

Ancak, yasalarla özel yaptırımlar öngörülmemiş ise, kamu hukukuna tabi kuruluşlar üzerinde verilen olumsuz görüşün hiçbir yaptırımı bulunmamakta; hatta mali tablolarda yapılmış bulunan hata, yanlış ve tutarsızlıkların üzerini örten bir işlev görmektedir.

Kaldı ki, mali tablolar ile eki cetveller muhasebe kayıtlarından türetilmekte ve kamu idarelerinin muhasebe kayıtlarının nasıl yapılacağı ile mali tabloların muhasebe kayıtlarından nasıl üretileceği yönetmeliklerde belirlenmektedir. Yönetmelik mevzuatın bir parçasıdır ve bu görevleri yürütenler görevlerini belirlenmiş bulunan esas ve usullere göre yürütmekten sorumlu tutulmuşlardır. Bu durumda, Anayasanın 160 ncı maddesindeki açık hükme rağmen, Sayıştay'ın sorumluların hesapları üzerinde görüş bildirmesinin öngörülmesi Anayasa'ya aykırıdır.

Ofis tipi Sayıştayların denetledikleri kamu idarelerinin hesapları üzerinde görüş bildirdikleri ileri sürülebilir. Bilinmelidir ki ofis tipi Sayıştayların yargı yetkisi bulunmamaktadır ve ayrıca Sayıştay'ımız da Anayasamızın 164 üncü maddesine göre kamu idarelerinin hesapları üzerindeki görüşünü genel uygunluk bildirimleri ile Türkiye Büyük Millet Meclisine raporlamaktadır.

Bu itibarla maddenin, Anayasaya uygun olarak Sayıştay'ın sorumluların hesaplarını da kesin hükme bağlayacak şekilde düzenlenmesi gerekir.

Öte yandan Teklifin 6 ncı maddesine ilişkin önerilerimizde, istisna niteliğindeki kısmi denetimin anlam ve süreç bütünlüğünün sağlanması için yargılama usulünün de 6 ncı maddede (dördüncü fıkrâ) düzenlenmesi önerilmişti. Dolayısıyla maddenin birinci fıkrasında "Ancak" diye başlayan cümlenin madde metninden çıkarılması önerilmektedir.

Ayrıca, savunma hakkı güvencesini geliştirmek için, Teklifin anılan maddesine yapılacak bir ilave ile savunmada ileri sürülen hususların karşılanması gereği açıkça vurgulanmalıdır. Bu amaçla söz konusu maddenin ilk fıkrasına "*Savunmaları alınarak*" ibaresinden sonra "*ve savunmalarda ileri sürülen hususlar da karşılanarak*" şeklinde bir ifade eklenmesinin isabetli olacağı düşünülmektedir.

• Madde 55- Temyiz

33- Teklifin 55 inci maddesinde yer alan "*gibi*" ibaresi, temyiz sebeplerini belirsizleştirerek genişletmekte; bu genişleme sayesinde, "yargılamanın iadesi" ve "karar düzeltilmesi" kapsamına giren kanun yollarının "temyiz" kapsamında kullanılmasına yol açılmakta; farklı kanun yollarının temyiz ile sonuçlanması, diğer kanun yollarını geçersiz kılmaktadır.

Öte yandan, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 49 uncu maddesinde temyiz sebepleri, görev ve yetki dışında işe bakılmış olması, hukuka aykırı karar verilmiş olması ve usul hükümlerine uyulmamış olması olarak sıralanmış ve "gibi" ifadesine yer verilmeyerek temyiz sebepleri belirgin hale getirilmiştir.

2577 sayılı Kanunla bütünlüğün sağlanarak temyiz sebeplerinin belirginleştirilmesi ve diğer kanun yollarına giren hususların temyiz kapsamında değerlendirilmesine engel olunması için "gibi" ibaresinin madde metninden çıkarılması uygun olacaktır.

• **Madde 61- Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun Uygulanacağı Haller**

34- Teklifin 61 inci maddesinde Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununa genel bir göndermede bulunulmakla yetinilerek, anılan Kanuna hangi hallerde başvurulacağı belirgin hale getirilmemiştir.

2577 sayılı idari Yargılama Usulü Kanununun 31 inci maddesinde ise, hangi hallerde Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu hükümlerinin uygulanacağı sayma suretiyle belirtilerek konuya açıklık getirilmiştir.

Aynı açıklığa Sayıştayın hesap yargılamasında da ihtiyaç bulunmaktadır. Bu itibarla hesap yargısının özellikleri de dikkate alınarak Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu hükümlerinin hangilerinin uygulanacağını Sayıştay Genel Kurulunun görüşleri doğrultusunda madde metninde açıkça yer alması gerekir.

• **Madde 66- Sayıştay Başkanı, Daire Başkanları ve Üyeler Hakkında Ceza Kovuşturması**

35- Teklifin 66 ncı maddesinin birinci fıkrasında “*Sayıştay Başkanı, daire başkanları ve üyelerden birinin görevleri sebebiyle işlediği iddia edilen bir suçtan dolayı*” denilerek, maddede sayılanların görevleri sırasında işledikleri suçları kapsam dışına alınmıştır. Aynı husus, 832 sayılı Sayıştay Kanununun 96 ncı maddesinin birinci fıkrasında, “*görevi ile ilgili veya görev sırasında*”, 2575 sayılı Danıştay Kanununun 76 ncı maddesinin birinci fıkrasında ise “*görevlerinden doğan veya görevleri sırasında*” biçiminde düzenlenmiştir. Sayıştay Başkan ve üyelerinin ceza kovuşturmasında görevleri sırasında işledikleri iddia edilen suçların maddenin kapsamı dışına çıkarılması, teminatlarında bir geriye gidişe tekabül etmektedir. Bu geriye gidişe ilişkin olarak da maddenin gerekçesinde her hangi bir açıklama bulunmamaktadır. Bu geriye gidişin 832 ve 2575 sayılı Kanunlara göre düzeltilmesi gerekir.

• **Madde 69- Sayıştay Başkanı, daire başkanları ve üyeler dışındaki meslek mensupları hakkında ceza kovuşturması**

36 -Teklifin 69 uncu maddesinin birinci fıkrasında Sayıştay Başkan ve üyeleri dışındaki meslek mensuplarının “görevden doğan veya görev sırasında” işledikleri suçları, “görev sebebiyle” işlenen suçlarla daraltılarak “görev sırasında” işlenen suçları kapsam dışına taşımaktadır.

Aynı konu 832 sayılı Kanunun 99 uncu maddesinde, “görevleriyle ilgili veya görevleri sırasında”, 2802 sayılı Kanunun 82 ve 89 uncu maddelerinde ise, “görevden doğan veya görev sırasında” biçiminde düzenlenmiştir. Denetçilerin görevlerinin gereği olan teminatlarında geriye gidişin gerekçesi bulunmamaktadır. Konunun Sayıştay Genel Kurulunun görüşü ile 832 ve 2802 sayılı Kanunlarda yer aldığı biçimde düzenlenmesi uygun olacaktır.

• **Madde 71- Sayıştay Başkanı, daire başkanları ve üyeler dışındaki meslek mensuplarının görevden uzaklaştırılması**

37- Teklifin 70 inci maddesinde Sayıştay meslek mensuplarından Sayıştay Başkanı, daire başkanları ve üyelerin teminatı, 71 inci maddesinde ise bunlar dışında kalan meslek mensuplarının teminatı ile işten el çektirilmesi düzenlenmiştir.

70 inci maddenin birinci fıkrası teminata, ikinci fıkrası ise işten el çektirmeye ilişkin iken, madde başlığına “Sayıştay Başkanı, daire başkanları ve üyelerin teminatı” denilmiş; buna karşın 71 inci maddenin birinci fıkrası teminata, iki, üç ve dördüncü fıkraları ise işten el çektirmeye ilişkin iken, madde başlığında teminattan hiç söz edilmeyerek, “Sayıştay Başkanı, daire başkanları ve üyeleri dışındaki meslek mensuplarının görevden uzaklaştırılması” denilmiştir.

Böylece, madde metinleriyle uyumsuz olan madde başlıkları temelinde ayrımcılık yapılırken; esas olarak da Sayıştay denetçilerinin teminatı tartışmalı kılınmak istenmiştir.

Teklifin 70 inci maddesi 832 sayılı Kanunun 7 nci, 71 inci maddesi ise 90 ncı maddesinden alınmıştır. Ancak, 832 sayılı Kanunun 90 ncı maddesinin madde başlığı “Meslek Mensuplarının Teminat, İşten El Çektirme” dir.

Teklifin 71 inci maddesinin birinci fıkrası Sayıştay Başkan ve üyeleri dışındaki meslek mensuplarının teminatını düzenlediğinden, madde başlığının da 832 sayılı Kanunda yer aldığı gibi teminatı da içerecek şekilde yazılarak madde metniyle uyumlu hale getirilmesi gerekmektedir.

Öte yandan maddenin ikinci fıkrasında, “resmi hastane sağlık kurulu” gibi anlamsız bir ibareye yer verilmiştir. Doğrusu “Resmi Sağlık Kurulu” dur ve ikinci fıkradaki söz konusu ibare ile üçüncü fıkradaki anlatım bozukluğunun düzeltilmesi gerekir.

Dördüncü fıkarda görevden uzaklaştırmaya ilişkin olarak 657 sayılı Kanuna yapılan atfın ise 2802 sayılı Kanunla düzeltilmesi uygun olacaktır.

• **Madde 73- Başka Görev Yasağı**

38- Teklifin 73 üncü maddesinin birinci fıkrasındaki, “Sayıştay Başkanlığının bilgisi dahilinde davet olundukları milli ve milletlerarası kongre, konferans ve toplantılara katılanlar” ibaresi davet edenlerin, davet edilenler yanında davetten Sayıştay Başkanlığını da bilgilendirmesi gerekeceği gibi bir anlam kaymasına yol açarak Sayıştay Başkanlığının bilgilendirilmediği davetlere katılmayacağı sonucunu doğurmaktadır. Oysa ki, görevlendirme yetkisi zaten Sayıştay Başkanlığında olduğundan ve görevlendirilmenin yapılabilmesi için de, davet edilenlerin daveti Sayıştay Başkanlığına sunması gerekeceğinden, “Sayıştay Başkanlığının bilgisi dahilinde” ibaresinin fıkra metninden çıkarılması uygun olacaktır.

Öte yandan, Sayıştay meslek mensuplarının kamu idarelerinde görev almalarının, Teklifin 73 üncü maddesinin ikinci fıkrasında “Sayıştay Başkanının iznine” tabi kılınması, kamu idarelerini Sayıştay meslek mensuplarının bilgi birikimi ve deneyiminden mahrum etmeye yönelik bir düzenlemedir ve madde metninden çıkarılması gerekir.

• **Madde 79- Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Sayıştayın Denetlenmesi**

39- Teklifin 79 uncu maddesinde Sayıştayın denetlenmesi düzenlenmiştir. Anayasanın 160 ıncı maddesinde merkezi yönetim bütçesi kapsamındaki kamu idarelerinin Türkiye Büyük Millet Meclisi adına denetiminin Sayıştay tarafından yapılacağı belirtilmiştir. 5018 sayılı Kanunda Sayıştayın merkezi yönetim bütçesi kapsamında kamu idaresi olduğu belirtildiğine göre, Sayıştayın denetiminin de Sayıştay tarafından yapılması gerekmektedir. Aksine düzenlemeler Anayasanın 160 ıncı maddesine aykırıdır.

Ancak, denetimin tarafsızlığını sağlamak için görevlendirilecek denetçilerin Sayıştay Başkanı yerine, Sayıştay Genel Kurulu tarafından seçilmesi uygun olacaktır.

• **Madde 81- Çeşitli Hükümler**

40- Teklifin 81 inci maddesinin ikinci fıkrasında Sayıştayın TCMB üzerindeki denetim yetkisininin, 1211 sayılı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanununun 4 üncü maddesinde sayılan temel görev ve yetkileri dışında kalan faaliyetlerle ilgili hesap ve işlemlerle sınırlı olduğu hükmü getirilmektedir.

TCMB’nın, 1211 Sayılı Kanunun 4 üncü maddesinde sayılan temel görevleri, hükümetin uygulamakta olduğu ekonomi ve maliye politikalarıyla etkileşim içindedir. TCMB’nın belirlediği para politikasının hedeflerine ulaşabilmesi, hükümetin taahhüt ettiği maliye politikasının başarısına sıkı sıkıya bağlıdır. Bu bağlamda TCMB’nın hedefleri bir yönüyle hükümet programının türevidir. Bu nedenle TCMB’nın denetimi, tüm faaliyetlerini kapsayacak şekilde doğrudan TBMM tarafından yapılmalı;

Sayıştay ise bu denetimin yapılmasına katkı sağlamalıdır. Merkez Bankasının bağımsızlığının, hesap verme sorumluluğunu yerine getirmemesi gibi sonuç yaratmaması gerekir. Merkez Bankası temel görevleri konusunda parlamentoya hesap verebilmelidir. Bu itibarla, TCMB'nın denetiminin KİT'lerin denetimine ilişkin mevzuata tabi olacağı yönünde değiştirilmesi gerektiğini düşünüyoruz.

Geçici Madde 1-

41- Teklifin Geçici 1 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde Plan ve Bütçe Komisyonu bünyesinde Kamu Hesapları Alt Komisyonu kurulması ve alt komisyon üyelerinin Komisyon üyeleri arasından siyasi parti grupları ile bağımsızların Komisyondaki temsil oranları dikkate alınarak seçilmesi; üyelerin kendi aralarından bir başkan seçmesi ve Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanının gerektiğinde Alt Komisyona başkanlık etmesi öngörülmektedir.

24 Mart 2001 tarih ve 24352 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan “Avrupa Birliği Muktesabatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Programı’nın “Mali Kontrol ve Mali ve Bütçesel İşlemler” başlıklı 4.29 sayılı bölümünde;

“Halen yürürlükte bulunan TBMM İçtüzüğünde Sayıştay Raporlarının hangi işleme tabi tutulacağı konusunda herhangi bir düzenleme yer almamaktadır. Plan ve Bütçe Komisyonunun iş yükünün fazlalığı dolayısıyla bu Komisyonun Sayıştay raporlarının görüşülmesine ve karara bağlanmasına yeterince zaman bulması pratikte mümkün bulunmamaktadır. Bu nedenle Anglo-Sakson örneklerinden yararlanılarak TBMM dahilinde Sayıştay Raporlarının görüşülüp değerlendirileceği daimi bir komisyonun oluşturulması Sayıştay raporlarının etkililiği açısından gerekli görülmektedir” taahhüdü yer almıştır.

Aradan 9 yıl geçtikten sonra, Sayıştay Raporlarının görüşülmesi ve karara bağlanması için bir komisyon kurulmasını olumlu bir gelişme olarak değerlendiriyoruz. Ancak, Ulusal Programda kurulacak komisyonun alt komisyon biçiminde değil, Anglo-Sakson örneklerinden yararlanılarak daima komisyon şeklinde kurulması taahhüt edilmiştir.

Gelişmiş demokratik ülkelerde kamu hesapları komisyonları, hükümetlerin hesap verme sorumluluklarının görüşülerek karara bağlandığı ayrıcalıklı yerlerdir. İngiltere örneğinde, komisyon başkanlığı eş başkanlık şeklinde yürütülmekte; eş başkanın biri iktidar partisinden, diğeri ise ana muhalefet partisinden olmaktadır. Öte yandan, parlamentere denetimi şekli olmaktan çıkarıp, hesap verme sorumluluğunun yerine getirilmesine güvence oluşturmak amacıyla bazı ülkelere komisyondaki muhalefet partilerinin üye sayısı iktidar partilerinden fazla olmaktadır.

Bu gerekçelerle, Kamu Hesapları Alt Komisyonunun sekizi muhalefet partilerinden ve yedisi iktidar partisi veya partiler grubundan olmak üzere toplam onbeş üyeli olması ve Alt Komisyonun onbeş üye arasından biri iktidar partisi veya partiler grubu üyelerinden, diğeri ise ana muhalefet partisi grubundan iki eş başkan seçmesinin Ulusal Programdaki taahhüde daha uygun olacağını düşünüyoruz. Gelişmiş demokratik ülkelerde görülen bu uygulamanın, Türkiye Büyük Millet Meclisinin “bütçe hakkı” kapsamında bulunan kamu kaynaklarının etkin, verimli ve hukuka uygun kullanılıp kullanılmadığına ilişkin denetim görevini layıkıyla yapabilmesine imkan sağlayacağını değerlendiriyoruz.

<i>M. Akif Hamzaçebi</i>	<i>Osman Kaptan</i>	<i>Bülent Baratalı</i>
Trabzon	Antalya	İzmir
<i>Ferit Mevlüt Aslanoğlu</i>	<i>Gürol Ergin</i>	<i>Faik Öztrak</i>
Malatya	Muğla	Tekirdağ

MUHALEFET ŞERHİ

Anayasanın 160'ıncı maddesinde; Sayıştay, merkezi yönetim bütçesi kapsamındaki kamu idareleri ile sosyal güvenlik kurumlarının bütün gelir ve giderleri ile mallarını Türkiye Büyük Millet Meclisi adına denetlemek ve sorumluların hesap ve işlemlerini kesin hükme bağlamak ve kanunlarla verilen inceleme, denetleme ve hükme bağlama işlerini yapmakla görevlidir. Sayıştayın kesin hükümleri hakkında ilgililer yazılı bildirim tarihinden itibaren onbeş gün içinde bir kereye mahsus olmak üzere karar düzeltilmesi isteminde bulunabilirler. Bu kararlar dolayısıyla idari yargı yoluna başvurulamaz. Vergi, benzeri mali yükümlülükler ve ödevler hakkında Danıştay ile Sayıştay kararları arasındaki uyumsuzluklarda Danıştay kararları esas alınır. Mahalli idarelerin hesap ve işlemlerinin denetimi ve kesin hükme bağlanması Sayıştay tarafından yapılır. Sayıştayın kuruluşu, işleyişi, denetim usulleri, mensuplarının nitelikleri, atanmaları, ödev ve yetkileri, hakları ve yükümlülükleri ve diğer özlük işleri, Başkan ve üyelerinin teminatı kanunla düzenlenir." hükümleri yer almaktadır.

Sayıştay, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin bütçe hakkının kullanımına ve denetim görevini yerine getirmesine katkıları sunan çok önemli bir anayasal kuruluşumuzdur. Sayıştay, kamu kaynakları üzerindeki denetim yetkisini TBMM adına kullanmaktadır.

Bütçe hakkı, Parlamento'ya, vatandaşlar adına gelir toplama ve bu gelirleri belirli alanlara ve amaçlara tahsis etme yetkisini vermektedir. Bu hakkın kullanılması kamu mali yönetim sisteminin belirlenen usullere uygun şekilde denetlenmesi sorumluluğunu da beraberinde getirmiştir.

10.12.2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrolü Kanunu; kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde elde edilmesi ve kullanılmasını, hesap verebilirliği ve mali saydamlığı sağlamak üzere, kamu malî yönetiminin yapısını ve işleyişini, kamu bütçelerinin hazırlanmasını, uygulanmasını, tüm malî işlemlerin muhasebeleştirilmesini, raporlanmasını ve mali kontrolünü amaçlamaktadır.

5018 sayılı Kanunun 68'inci maddesinde dış denetime ilişkin hükümler yer almaktadır. Bu Kanunun hükümlerinin tümüyle yürürlüğe girdiği 2005 yılından itibaren 5 yıl geçmiş olmasına rağmen bu Kanunda düzenlenen hükümler doğrultusunda bir işlem yapılmamış, dış denetim genel değerlendirme raporları ile diğer raporlar hazırlanıp, Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmamıştır.

Türkiye Büyük Millet Meclisinin görev ve yetkilerini belirleyen Anayasanın 87'nci maddesinde göre, yasama ve diğer görevlerinin yanı sıra, Bakanlar Kurulunu ve bakanları denetlemek; bütçe ve kesin hesap kanun tasarılarını görüşmek ve kabul etmek; görevleri de sayılmaktadır. Bu durumda, kamu idarelerinin denetiminde yararlanılmak üzere Sayıştay tarafından hazırlanması gereken dış denetim raporlarının sunulmaması nedeniyle Türkiye Büyük Millet Meclisinin denetim görevini gerektiği şekilde yapamadığı görülmektedir.

Sayıştay yetkilileri, 832 sayılı Sayıştay Kanununun 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrolü Kanunu ile uyumlu olmadığı, 5018 sayılı Kanunla uyumlu yeni Sayıştay Kanununun çıkarılmamış olması nedeniyle dış denetimi 5018 sayılı Kanun hükümleri doğrultusunda yapamadığı ve öngörülen raporları hazırlayamadığı görüşünü savunmakta ise de, esasen 5018 sayılı Kanunun da bir kanun olduğu gerçeğinden hareketle, kanunla verilen görevlerin yerine getirilmesi tartışmasız açık olduğundan bu görüşüne tam katılmamakla birlikte 5 yıldır yeni Sayıştay Kanununun çıkarılmadığı da bir gerçektir.

Bu itibarla, 5018 sayılı Kanunla uyumlu yeni Sayıştay Kanununun çıkarılması kamu mali yönetimi ve kontrolü açısından önem arz etmektedir.

TBMM Başkanlığına sunulan 1/2/2010 tarihli Sayıştay Kanun Teklifi, Plan ve Bütçe Komisyonunun 24/2/2010 tarihli gündemine alınmış, Teklifin Alt Komisyon ve Komisyon görüşmeleri 3 ay sürmüştür.

Plan ve Bütçe Komisyonunca dağıtılan Kanun Teklifi ile birlikte, Sayıştay Başkanlığı tarafından 15/2/2010 tarihli yazı ekinde gönderilen ve 57 maddeden oluşan Sayıştay Genel Kurulunun Kanun Teklifine dair görüşleri yer almıştır.

Ancak gerek Alt Komisyon, gerekse Komisyon görüşmelerinde, Sayıştay'ın resmi görüşü niteliğinde olan ve Kanun Teklifi hakkında Sayıştay Genel Kurulunun 57 maddeden oluşan görüşleri hiç dikkate alınmamıştır. Sayıştay Başkanlığını temsilen toplantılara katılan yetkililerin, söz konusu Sayıştay görüşlerini gündeme getirmek yerine tümüyle Kanun Teklifinin sahibi gibi bir tavır sergilemeleri dikkat çekici olmuştur. Dolayısıyla 57 maddeden oluşan Sayıştay Genel Kurulu görüşlerini ve gerekçelerini savunacak yetkililer görüşmelerde yer almamış, böylelikle anılan görüşler hiç değerlendirilememiştir.

Kanun Teklifinin Sayıştay'ın denetim alanını belirleyen 4'üncü maddesi yoğun tartışmalara neden olmuş, görüşmelerde AKP milletvekilleri çelişkili ve tutarsız tavırlar sergilemişlerdir. Bu nedenle, maddede tekrar tekrar değişiklikler yapılmıştır.

Buna göre; Alt Komisyon tarafından Teklifin 4'üncü maddesinin dördüncü fıkrasında yer verilmesi kabul edilen "Savunma, güvenlik ve istihbarat ile ilgili kamu idarelerinin ellerinde bulunan devlet mallarının Sayıştay tarafından yapılacak denetimine ilişkin esas ve usuller, ilgili kamu idarelerinin görüşleri alınarak Sayıştay tarafından hazırlanıp Bakanlar Kurulunca çıkarılacak bir yönetmelikle belirlenir." şeklindeki düzenleme, Alt Komisyon görüşmelerinin tamamlandığı ifade edildikten sonra yapılan son toplantıda "Savunma, güvenlik ve istihbarat ile ilgili kamu idarelerinin ellerinde bulunan devlet mallarının Sayıştay'ca yapılacak denetimine ilişkin esas ve usuller Sayıştay tarafından ayrıca belirlenir." şekline dönüştürülmüştür.

Ancak, bu düzenleme de Komisyon görüşmelerinde yine AKP'li üyelerin teklif ve oylarıyla madde metninden çıkarılmıştır.

Yine, Alt Komisyon tarafından Teklifin 4'üncü maddesinin dördüncü fıkrasında yer verilmesi kabul edilen "Sayıştayın Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası üzerindeki denetim yetkisi; 14/1/1970 tarihli ve 1211 sayılı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanununun 4'üncü maddesinde sayılan temel görev ve yetkileri dışında kalan faaliyetlerle ilgili hesap ve işlemlerle sınırlıdır." şeklindeki düzenleme, Komisyon görüşmelerinde AKP'li üyelerin teklif ve oylarıyla madde metninden çıkarılmış, ancak daha sonra yine AKP'li üyelerin teklif ve oylarıyla 4'üncü madde yerine, bu defa alakası olmayan bir maddeye "Çeşitli hükümler" başlıklı 81'inci maddeye ilave edilmiştir.

Yine, Alt Komisyon görüşmelerinde, belediyelere ait çok sayıda şirketlerin denetiminin yapılabilmesi amacıyla bağımsız dış denetçilerin hizmetlerinden yararlanılabilmesi için Teklifin 46'ncı maddesinde yer alması kabul edilen fıkralar, anlaşılmasız bir şekilde Tekliften çıkarılmıştır.

Kamu kaynaklarıyla kurulan belediye şirketleri yıllardır Sayıştay tarafından denetlenememektedir. Yani, bu şirketlerin kamu iradesiyle ortaya çıkan bir denetimi söz konusu değildir. Ciddi bir yasal boşluktan kaynaklanan bu durum mali açıdan çok büyük kayıplara yol açmaktadır. Kanun Teklifinde bu şirketler de Sayıştay denetimi kapsamına alınmakla birlikte, çok sayıda bulunan bu şirketlerin Sayıştay tarafından düzenli olarak denetimlerinin yapılabilmesinin mevcut denetim elemanı sayısı itibarıyla fiilen mümkün olmadığı açıktır. Nitekim komisyon görüşmelerinde Sayıştay yetkilileri de bu yönde görüş belirtmişlerdir. Dolayısıyla anılan şirketlerin yine denetimsiz kalacağı anlaşılmaktadır.

Kanun teklifi ile denetim alanı genişleyen Sayıştayın mevcut durumda bile denetim elemanı sayısının yeterli olmadığı dikkate alınarak, halen dış denetim niteliğinde denetim yapan Maliye Bakanlığı muhasebat kontrolörlerinin Sayıştay’a devrine ilişkin vermiş olduğumuz teklif AKP’li üyelerin oylarıyla reddedilmiştir.

Kanun Teklifinin 4’üncü maddesine “2/4/1987 tarihli ve 3346 sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri ile Fonların Türkiye Büyük Millet Meclisince Denetlenmesinin Düzenlenmesi Hakkında Kanunun 2’nci maddesi kapsamına giren kamu kurum, kuruluş ve ortaklıklarının Türkiye Büyük Millet Meclisince denetlenmesi ile ilgili görevler, bu Kanun ve diğer kanunlarda belirtilen usul ve esaslar çerçevesinde Sayıştay tarafından yerine getirilir.” fıkrası ilave edilmek suretiyle Sayıştay’ın denetim alanı genişletilmiş, böylelikle Türkiye’de iki ayrı yüksek denetim kurumunun bulunması uygulamasına son verilmesi kabul edilmiştir. Bu çerçevede; kamu iktisadi teşebbüslerinin denetimi ve raporlanması ile Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulunun personeli, araç, gereç ve her türlü taşınır ve taşınmaz malları ve bütçesi ile Sayıştaya devrine ilişkin hükümlere Kanun Teklifinde yer verilmiştir.

Ancak; tüm benzeri düzenlemelerde yapıldığı üzere Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulundan daha önce emekli olan personelinin bu düzenlemeden yararlanmasını sağlayacak intibak hükümlerine teklifimize rağmen yer verilmemiştir. Bu durum, ileride intibak işlemlerinde ihtilaflara sebebiyet verebilecektir.

Ayrıca, 72 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye göre, üç yılı üst düzey görev olmak üzere 20 yıllık kamu hizmetinin ardından Bakanlar Kurulu Kararlarıyla atanmış olan Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu Başkan ve üyelerinin, Sayıştay’a uzman denetçi olarak geçirilmesi de hakka, hukuka ve vicdana sığmamaktadır. Yapılan bu haksızlığın düzeltilmesi için Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu Başkan ve üyelerinin, Sayıştay’a üye olarak alınmasına dair vermiş olduğumuz teklif AKP’li üyelerin oylarıyla reddedilmiştir.

Kanun Teklifinin 2’nci ve 36’nci maddelerinde yapılan performans denetimi tanımlamaları uluslararası standartlarla ve 5018 sayılı Kanunla uyuşmamaktadır.

Uluslararası denetim standartları içinde kabul edilen INTOSAI (Uluslararası Yüksek Denetim Kurumları Teşkilatı) Performans Denetimi Uygulama Rehberi’nde performans denetimi; “devlet/hükümet faaliyetlerinin, programlarının veya organizasyonlarının verimliliğinin ve etkinliğinin, ekonomiklik ve iyileştirmelere yol açma amacı gözetilerek bağımsız bir biçimde incelenmesidir” şeklinde tanımlanmıştır. Performans denetiminin amacı ise; performans hesap verme sorumluluğunu geliştirmek, kurum faaliyetlerinin performansının geliştirilmesini desteklemek, idari ve mali reformları teşvik etmek, parlamentoya ve kamuoyuna objektif performans bilgisi sağlamaktır.

5018 sayılı Kanunun 68’inci maddesinde performans denetimi; “Kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli olarak kullanılıp kullanılmadığının belirlenmesi, faaliyet sonuçlarının ölçülmesi ve performans bakımından değerlendirilmesi” olarak tanımlanmıştır.

Kanun teklifinin 2’nci ve 36’nci maddelerinde yapılan performans denetimi tanımı ise, “Hesap verme sorumluluğu çerçevesinde idarelerce belirlenen hedef ve göstergeler ile ilgili olarak faaliyet sonuçlarının ölçülmesi ve değerlendirilmesi ile kamu kaynaklarının etkin, ekonomik ve verimli olarak kullanılıp kullanılmadığının incelenmesi” şeklinde yer almıştır.

“İdarelerce belirlenen hedef ve göstergeler ile ilgili olarak faaliyet sonuçlarının ölçülmesi ve değerlendirilmesi” şeklinde öngörülen performans denetim modeli, kamu idaresinin kendisi tarafından yapılan ‘performans ölçme’ işleminin Sayıştay tarafından yeniden yapılmasına dayanmaktadır. Kanun teklifi ve gerekçesi incelendiğinde uluslar arası denetim standartlarına göre ‘performans denetimi’ olarak tanımlanan faaliyetin yerine, yine aynı standartlara göre ‘performans ölçümü’ olarak tanımlanan faaliyetin getirilmek istendiği görülmektedir. Bu durumda Sayıştay’ın denetim yetki ve alanının kısıtlandığı açıktır.

Uluslar arası standartlarda denetim yapılması için bu tanımın standartlara uygun şekilde değiştirilmesi şarttır. Kanun teklifi gerekçesinde dile getirildiği gibi hükümet politikalarını değerlendirmek performans denetiminin yetkisi ve kapsamı dahilinde değildir. Performans denetimi politikaları değil, politika uygulama sonuçlarını değerlendirir. Sayıştay tarafından gerçekleştirilen performans denetimi sonuçları da buna örnek olarak gösterilebilir.

Sayıştay, 832 sayılı Kanunun Ek 10’uncu maddesi gereği 1996 yılından bu yana uluslar arası denetim standartlarına uygun şekilde performans denetimi çalışmalarını yürütmektedir. Dünya Sayıştaylarına bakıldığında da gelişmiş ya da gelişmekte olan birçok ülkede aynı yöntemle performans denetimi yapıldığı görülecektir. Kanun teklifinde yer aldığı şekilde yapılacak performans denetimi uluslar arası denetim standartlarında olmayacak, 5018 sayılı Kanunla uyumlu olmayan raporlar üretilmesine sebep olacaktır.

Teklifin 2’nci maddesinin (f) bendinde yer alan yargılamaya esas rapor tanımındaki, “genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin” ibarelerinin “Sayıştay denetimine tabi kurumların” şeklinde ve “sırasında tespit edilen kamu zararına ilişkin” ibarelerinin de “sonucunda” şeklinde değiştirilmesi gerekmektedir. Aksi taktirde Sayıştay bir taraftan denetim alanı genişlemesine rağmen diğer taraftan halen denetlediği ancak genel yönetim tanımı kapsamında olmayan döner sermaye işletmelerinin hesapları ile ASKİ, İSKİ gibi yerel yönetimlerin bağlı kuruluşlarının hesaplarının kesin hükme bağlanması mümkün olmayacaktır.

Kanun teklifinin 2’nci maddesinin (k) bendinde, kamu zararı, Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununda belirtilen kamu zararı biçiminde tanımlanmış; göndermede bulunulan Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 71’inci maddesinin 04.05.2007 tarih ve 5628 sayılı Kanunun 4’üncü maddesiyle değişik birinci fıkrasında, “kamu zararı, kamu görevlilerinin kasıt, kusur veya ihmallerinden kaynaklanan mevzuata aykırı karar, işlem veya eylemleri sonucunda kamu kaynağında artışa engel veya eksilmeye neden olunmasıdır.” denilirken; Teklifin 7’nci maddesinin üçüncü fıkrasında ise, “Sorumlular; mevzuata aykırı karar, işlem veya eylemleri ile illiyet bağı kurularak oluşturulan ilamda yer alan kamu zararından tek başlarına veya birlikte tazmin ile yükümlüdür.” ifadesine yer verilmiştir.

Kamu görevlilerinin kasıt, kusur ve ihmallerinden kaynaklanan mevzuata aykırı karar, işlem veya eylemlerinden dolayı kamu kaynağında artışa engel veya eksilmeye neden olunması durumunda, bu sorumluluğun saptanacağı yetkili merciler, Sayıştay yargılama daireleri değil, adli mahkemeler ile idari disiplin kurullarıdır. Gerçekten de 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 21’inci maddesinde kast ve 22’nci maddesinde ise taksir tanımlanırken; 204’üncü maddesinde resmi belgede sahtecilik, 235’inci maddesinde ihaleye fesat karıştırma, 236’ncı maddesinde edimin ifasına fesat karıştırma, 247’nci maddesinde zimmet, 250’nci maddesinde irtikap, 251’inci maddesinde denetim görevini ihmal, 252’nci maddesinde rüşvet ve 257’nci maddesinde ise görevi kötüye kullanma suçları düzenlenmiştir. Dolayısıyla söz konusu suçları kasten veya taksirle işleyen kamu görevlilerinin cezai

sorumluluklarına ceza mahkemelerinde karar verilmektedir. Ayrıca personel kanunlarında, kamu görevlilerinin idareye ve kişilere verdikleri zararların tazminine ve bu görevlilere verilecek disiplin cezalarına ilişkin hükümler yer almakta; idari kararlar aleyhine de idari yargı mercilerinde dava açılmaktadır. Öte yandan kusura dayalı haksız fiiller ile bundan doğan sebepsiz zenginleşme ve tazminat davaları ise Borçlar Kanununun konusunu oluşturmakta ve sorumluluk da hukuk mahkemelerinde hükme bağlanmaktadır.

Kasıt, kusur ve ihmalden kaynaklanan mevzuata aykırılıklarda sorumluluğun saptanacağı yetkili merciler adli mahkemeler ile idari makam ve disiplin kurulları olmasına rağmen; Anayasamızın 160'ıncı maddesinde, Sayıştay'ın merkezi yönetim kapsamındaki kamu idareleri ile sosyal güvenlik kurumlarının ve mahalli idarelerin bütün gelir ve giderleriyle mallarını denetleyeceği ve sorumluların hesap ve işlemlerini kesin hükme bağlayacağı; Sayıştay'ın kesin hükümleri hakkında ilgililerin bir defaya mahsus olmak üzere karar düzeltilmesi isteminde bulunabilecekleri ve bu kararlar dolayısıyla idari yargıya başvurulamayacağı hüküm altına alınmıştır.

Anayasamızdaki bu hükme paralel olarak da 832 sayılı Sayıştay Kanununun Sorumluluk Halleri başlıklı 45'inci maddesinin birinci fıkrasında, "Sorumlularca; gelir, gider, mal ve kıymetlerden mevzuata uygun olarak tahakkuk ettirilmediği, alınmadığı, harcanmadığı, verilmediği, saklanmadığı veya idare edilmediği Sayıştay'ca kesin hükme bağlananları, sorumlular keyfiyetin idarece kendilerine bildirilmesinden başlayarak üç ay içinde Hazineye ödemekle zorludurlar." denilirken; ikinci fıkrasında ise, "Sayıştay'ca haklarında verilen kesin hükümler sorumlulara ve ayrıca gerekli kovuşturma yapılmak üzere Maliye Bakanlığına 63'üncü madde uyarınca tebliğ edilir." hükmüne yer verilmiştir.

Dolayısıyla, Türk Sayıştay'ının da dahil olduğu yargı tipi Sayıştayların, yargısal görevlerinin niteliğine ve özelliğine ilişkin teorik açıklamalara girmeden, yukarıdaki hükümler çerçevesinde, Sayıştay'ın hesap yargılamasında esas olanın mevzuata aykırılık olup; idari disiplin soruşturmaları ile adli ceza kovuşturmalarında aranan kasıt, kusur ve ihmâl gibi suçun unsurları ile suçla faili arasındaki illiyet bağlantısının Sayıştay yargılamasında aranmayacağı; haksız fiilden kaynaklanan sorumlulukların ise hukuk mahkemelerinde karara bağlanacağı belirtilmek durumundadır. Nitekim, Sayıştay'ca verilen kesin hükümlerin Maliye Bakanlığında bildirilmesinin yegane amacı, 832 sayılı Kanunun 45'inci maddesinin ikinci fıkrasında da belirtildiği üzere, kesin hükme konu olan işlem ve kararlar, mevzuata aykırılığın yanında aynı zamanda kasıt, kusur ve ihmalden kaynaklanıyor ise sorumlular hakkında idari soruşturma yürütülmesini temine matuftur. Suç teşkil eden fiile rastlanması durumunda konunun yetkili makamlara bildirilmesi ise hem 832 sayılı Kanunun 65'inci, hem 5237 sayılı Kanunun 279'uncu maddelerinin amir hükümleridir.

Bu bağlamda 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunundaki kamu zararı tanımı, memurların idareye ve kişilere verdikleri zararların, ilgili memurlardan idari yollarla tahsili ve ayrıca idari soruşturma ve davalarla adli kovuşturma ve davalara ilişkindir ve Sayıştay'ın sorumluların hesap ve işlemleri hakkında tesis edeceği kesin hükümlerle herhangi bir ilgisi bulunmamaktadır. Bundan dolayı teklifte yer alan kamu zararı tanımının madde metninden çıkarılması gerekmektedir.

Teklifin "Sayıştayın görevleri" başlıklı 5'inci maddesinin, (b) bendinin "Denetimine tabi kurumların; gelir, gider ve mal hesaplarıyla bu hesaplarla ilgili işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygun olup olmadığını yargılama yoluyla kesin hükme bağlar." şeklinde değiştirilmesi gerekir. Çünkü taslakta Sayıştay'ın denetim kapsamı sadece Genel Yönetim kapsamındaki kurumlar değil yerel yönetimlerin bağlı kuruluşları ve döner sermayeli kuruluşlar dahil her türlü kamu kaynağının denetimini kapsamaktadır. Bu nedenle bu fıkranın, yukarıdaki değişikliklerle, Sayıştayın görev kapsamının denetim kapsamına paralel hale getirilmesi gerekmektedir.

Kanun teklifinin 7’nci maddenin son fıkrasında yer alan “Sayıştay tarafından gerçekleştirilen performans denetimleri mali ve hukuki sorumluluk doğurmaz.” ifadesi performans denetimi genel felsefesinde olmaması gereken bir durumdur. Bunun kanun maddesi içinde yer alması esasen performans denetimi kavramına ne kadar uzak olduğunun göstergesidir. Performans denetimi raporlarına dayanılarak hesap verme sorumluluğunun sorgulanması Türkiye Büyük Millet Meclisinin yetkisinde olmalıdır. Bu yönüyle performans denetimi kamuda hesap sorumluluğunun geliştirilmesine katkı sağlar.

Teklifin 11’inci maddesinde Sayıştayın yargı ve karar organları sayılırken hangilerinin karar, hangilerinin istişari, hangilerinin yargı organı olduğu ayrımı yapılmamıştır. Bu maddenin bu ayrıma göre yeniden düzenlenmesi gerekir.

Teklifin 12’nci maddesinde yer alan Sayıştay Başkan ve üyelerinin niteliklerinin belirlenmesinde, belli görevlere başkanlık ve belli görevlere de üyelik hakkı verilmesi bakımından daha seçici olunması gerektiği düşünülmektedir.

Kanun Teklifinin 17’nci maddesi Sayıştay denetçilerinin nitelikleri ve mesleğe alınmaları hükümlerini içermektedir. Bu düzenleme 832 sayılı Kanununun 19/11/2009 tarih ve 5294 sayılı Kanunla değiştirilen 9’uncu maddesi hükümlerine paralel ifadeleri içermektedir. Yıllardır uygulanan “Sayıştay Denetçi Yardımcısı Adaylığına Giriş Sınavı ve Denetçi Yardımcısı Adayları ile Denetçi Yardımcılarının Yetiştirilme ve Meslek Sınavı Yönetmeliği” ile düzenlenen denetçi yardımcısı adaylığına giriş sınavı ve diğer hususlarla ilgili hükümler değiştirilmiş olup, kanun maddesi adeta yönetmelik gibi ayrıntılar içermekte, sözlü sınav kaldırılarak yerine mülakat getirilmekte, eleme sınavında yer alan yabancı dil bilgisi soruları çıkarılmakta ve kazanmış sayılanların sayısı artırılmaktadır.

Ayrıca mali denetimle görevli Sayıştaya denetçi yardımcılığı yazılı sınavı için muhasebe konusunun seçimlik konu olarak belirtilmesi dikkat çekicidir. Zira mali denetim yapılabilmesi için muhasebe bilgisi şarttır. Muhasebe konusunun seçimlik olmaktan çıkarılması ve zorunlu konular arasına sayılması gerekir.

Teklifin üçüncü bölüm başlığı altında yer alan organların hangisinin karar, hangisinin yargı hangisinin istişari olduğu net olarak ifade edilmelidir.

Teklifin “Sayıştay Başkanı” başlıklı 21’inci maddesinin beşinci fıkrasında geçen “meslek mensuplarının” tabirinin üyelerin bağımsızlığı dikkate alınarak “daire başkanı ve üyeler dışındaki meslek mensuplarının” olarak, son fıkrasının da Sayıştay’ın gelenekleri dikkate alınarak Başkanın bulunmadığı hallerde en kıdemli üyenin başkan vekilliği yapmasını sağlayacak şekilde değiştirilmelidir.

Teklifin “Başkan yardımcıları” başlıklı 22’nci maddesinin birinci fıkrasının son cümlesi olan, “Başkan yardımcıları daire başkanı statüsündedir.” cümlesi, Sayıştay’da Daire Başkanlığı statüsünün atama değil seçimle elde edildiği hususu dikkate alınarak metinden çıkartılmalıdır.

Teklifin “Daire Başkanları ve üyeler” başlıklı 24’üncü maddesinin birinci fıkrasındaki “çalışmaya ara verilme süresi hariç en geç altı ay içinde” ibareleri, yargılamaya esas raporun tekellümünün bazı raporlarda 6 aydan fazla süreceği gerçeği hale hazırda bilindiğinden, fiili imkansızlıklar dikkate alınarak “en kısa sürede” şeklinde, üçüncü fıkradaki “geciktirmeden” ibaresi şık olmadığından “zamanında” olarak değiştirilmesi daha uygun olacaktır.

Sayıştayın bağımsızlığının esas itibarıyla karar alma mekanizmasının kurullar şeklinde örgütlenmesinden kaynaklandığı açıktır. Bu nedenle denetim ve yargılama faaliyetine ilişkin düzenleyici nitelikteki nihai kararların Başkanlık yerine en üst karar organı olan Genel Kurulda alınacak kararlarla şekillenmesi gerekir. Bu nedenle Genel Kurulun Sayıştay’ın en üst karar organı olduğu vurgulanarak, Teklifin 25’inci maddesinin yeniden tanzim edilmesi Sayıştayın Bağımsızlığının yegane güvencesi olacaktır.

Teklifin “Temyiz Kurulu” başlıklı 26’ncı maddesinin birinci fıkrası, 832 sayılı Kanunun halen yürürlükte bulunan 16’ncı maddesindeki metin esas alınmak suretiyle, “Temyiz Kurulu; Sayıştay Genel Kurulunca, daire başkanları ile üyeler arasından dört yıl için seçilecek dört daire başkanı ve her daireden seçilecek ikişer üyenin katılımı ile kurulur. Her yıl Kurul üyelerinin dörtte biri yenilenir. Üyeliği sona erenler yeniden seçilebilir. Kurula en kıdemli daire başkanı başkanlık eder.” şeklinde değiştirilmeli, ikinci fıkrasındaki “kıdem esasına göre” ibareleri metinden çıkarılmalıdır.

Teklifin “Daireler Kurulu” başlıklı 27’nci maddesinin üçüncü fıkrasının (a) bendinde ve son fıkrasında geçen “Genel yönetim” ibareleri, denetim kapsamına uygun hale getirilerek “Sayıştay denetimi” şeklinde ve yine son fıkrasındaki “otuz” ibaresi de uygulamada karşılaşılan zorluklar dikkate alınarak “altmış” şeklinde değiştirilmelidir.

Teklifin “Denetim Planlama ve Koordinasyon Kurulu” başlıklı 31’inci maddesinin birinci fıkrasında, Kurulun Başkan, Başkan Yardımcıları ve Bölüm Başkanlarından oluştuğu ifade edilmektedir. Bu tanım 20’nci maddedeki Başkanlık tanımıyla aynıdır. Dolayısıyla bu bir kurul değil başkanlıktır. Bu nedenle burada yer alan görevlerin Başkanlığın görevleri olduğu anlaşılmaktadır. Öyleyse aynı, tanımlı iki organ olmayacağından bu kurulun kaldırılması ya da esas itibariyle hazırlık çalışması yaptığı anlaşıldığından, bu hazırlama görevlerinin bir birime verilmesi daha doğru olacak veya buradaki hazırlama görevlerinin 20’nci maddede sayılması daha uygun olacaktır.

Teklifin “Denetimin genel esasları” başlıklı 35’inci maddesinin (a) fıkrasında yer alan, “Sayıştay tarafından yerindelik denetimi yapılamaz, idarenin takdir yetkisini sınırlayacak ve ortadan kaldıracak karar alınmaz.” cümlesi; kanunlarda neyin yapılamayacağı değil, neyin yapılacağı ifade edildiği hususu dikkate alınarak, kanunların zaten vermediği bir yetkinin verilmediğini ayrıca ifade etmenin anlamsız ve gereksiz olacağı, ayrıca yanlış anlaşılmalara sebebiyet verebileceğinden metinden çıkartılmalıdır.

Teklifin 36’ncı maddesinin üçüncü fıkrası, uluslararası standartlar ve halen Sayıştay’ca yapılan performans denetim uygulamaları dikkate alınarak; “Performans denetimi; Kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli olarak kullanılıp kullanılmadığının belirlenmesi, faaliyet sonuçlarının ölçülmesi ve performans bakımından değerlendirilmesidir” şeklinde değiştirilmelidir.

Teklifin “Dış denetim genel değerlendirme raporu” başlıklı 38’inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “... yeniden düzenlenen ...” ibaresi, kurumdan gelen cevaplar sonrasında yeniden rapor düzenlenmesi söz konusu olamayacağı dikkate alınarak “son şekli verilir” olarak değiştirilmelidir.

Teklifin “Yargılamaya esas rapor” başlıklı 47’nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “Genel yönetim” ifadesi, denetim kapsamıyla uyumlaştırmak için “Sayıştay denetimi” olarak değiştirilmelidir.

Teklifin “Meslek mensupları ve savcılarının sicilleri” başlıklı 72’nci maddesinin, denetçilerin görevlerini yaparken tam bir bağımsızlık içerisinde hareket etmelerini engelleyeceği, idarenin etkisi altına girebileceği dikkate alınarak halen mevcut sisteme uygun olarak maddenin yeniden düzenlenmesi gerekli görülmektedir.

Yukarıda açıklanan nedenlerle Teklife muhalefet ettiğimizi bilgilerinize arz ederiz.

Münir Kutluata

Emin Haluk Ayhan

Mustafa Kalaycı

Sakarya

Denizli

Konya

Erkan Akçay

Mehmet Günal

Manisa

Antalya

Türkiye Büyük Millet Meclisi

(S. Sayısı: 510)

ADALET VE KALKINMA PARTİSİ GRUP BAŞKANVEKİLLERİ YOZGAT MİLLETVEKİLİ BEKİR BOZDAĞ, SAMSUN MİLLETVEKİLİ SUAT KILIÇ, KAYSERİ MİLLETVEKİLİ MUSTAFA ELİTAŞ, GİRESUN MİLLETVEKİLİ NURETTİN CANIKLI, İSTANBUL MİLLETVEKİLİ AYŞE NUR BAHÇEKAPILI VE 3 MİLLETVEKİLİNİN TEKLİFİ

SAYIŞTAY KANUNU TEKLİFİ

BİRİNCİ KISIM

Genel Hükümler

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam ve Tanımlar

Amaç ve kapsam

MADDE 1- Bu Kanunun amacı; kamuda hesap verme sorumluluğunun ve saydamlığın sağlanması, kamu idarelerinin etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak çalışması ve kamu kaynaklarının öngörülen amaç, hedef, kanunlar ve diğer hukuki düzenlemelere uygun olarak elde edilmesi, muhafaza edilmesi ve kullanılmasını sağlamak için Türkiye Büyük Millet Meclisi adına yapılacak denetimleri, sorumluların hesap ve işlemlerinin kesin hükme bağlanmasını ve kanunlarla verilen inceleme, denetleme ve hükme bağlama işlerini yapmak üzere Sayıştayın kuruluşunu, işleyişini, denetim ve yargılama usullerini, mensuplarının niteliklerini ve atanmalarını, ödev ve yetkilerini, haklarını ve yükümlülüklerini ve diğer özlük işlerini, Başkan ve üyelerinin seçim ve teminatını düzenlemektir.

Tanımlar

MADDE 2- Bu Kanunun uygulanmasında;

- a) Sayıştay denetimi: Düzenlilik ve performans denetimini,
- b) Düzenlilik denetimi: Mali denetim ve uygunluk denetimini,
- c) Mali denetim: Kamu idarelerinin hesap ve işlemleri ile mali faaliyet, mali yönetim ve kontrol sistemlerinin değerlendirme sonuçları esas alınarak, mali rapor ve tablolarının güvenilirliği ve doğruluğuna ilişkin denetimi,
- ç) Uygunluk denetimi: Kamu idarelerinin gelir, gider ve mallarına ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunun incelenmesine ilişkin denetimi,
- d) Performans denetimi: Hesap verme sorumluluğu çerçevesinde idarelerce belirlenen hedef ve göstergeler ile ilgili olarak faaliyet sonuçlarının ölçülmesi, değerlendirilmesi, kamu kaynaklarının etkin, ekonomik ve verimli olarak kullanılıp kullanılmadığının incelenmesini,
- e) Hesap yargılaması: Kanunlarla belirlenen sorumluların hesap ve işlemlerinin mevzuata uygun olup olmadığının yargılama yoluyla kesin hükme bağlanmasını ve bununla ilgili kanun yollarını,
- f) Yargılamaya esas rapor: Sayıştay dairelerince yapılacak yargılamaya esas olmak üzere, denetçiler tarafından genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin hesap ve işlemlerinin denetimi sırasında tespit edilen kamu zararına ilişkin düzenlenen raporu,
- g) Denetim raporu: Sayıştay raporlarına esas olmak üzere, denetim ve incelemeler sonucunda denetim grup başkanlıkları veya denetçiler tarafından hazırlanan raporu,
- ğ) Sayıştay raporu: Denetim ve incelemeler sonucu hazırlanarak Sayıştay Başkanı tarafından Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulan veya kamu idarelerine gönderilen raporu,
- h) Sayıştay incelemesi: Sayıştayın kesin hükme bağlama ve denetim dışında kalan diğer çalışmalarını,

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

SAYIŞTAY KANUNU TEKLİFİ

BİRİNCİ KISIM

Genel Hükümler

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam ve Tanımlar

Amaç ve kapsam

MADDE 1- (1) Bu Kanunun amacı; kamuda hesap verme sorumluluğu ve mali saydamlık esasları çerçevesinde, kamu idarelerinin etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak çalışması ve kamu kaynaklarının öngörülen amaç, hedef, kanunlar ve diğer hukuki düzenlemelere uygun olarak elde edilmesi, muhafaza edilmesi ve kullanılması için Türkiye Büyük Millet Meclisi adına yapılacak denetimleri, sorumluların hesap ve işlemlerinin kesin hükme bağlanmasını ve kanunlarla verilen inceleme, denetleme ve hükme bağlama işlerini yapmak üzere Sayıştayın kuruluşunu, işleyişini, denetim ve hesap yargılaması usullerini, mensuplarının niteliklerini ve atanmalarını, ödev ve yetkilerini, haklarını ve yükümlülüklerini ve diğer özlük işlerini, Başkan ve üyelerinin seçim ve teminatını düzenlemektir.

Tanımlar

MADDE 2- (1) Bu Kanunun uygulanmasında;

- a) Sayıştay denetimi: Düzenlilik ve performans denetimini,
- b) Düzenlilik denetimi: Mali denetim ve uygunluk denetimini,
- c) Mali denetim: Kamu idarelerinin hesap ve işlemleri ile mali faaliyet, mali yönetim ve kontrol sistemlerinin değerlendirme sonuçları esas alınarak, mali rapor ve tablolarının güvenilirliği ve doğruluğuna ilişkin denetimi,
- ç) Uygunluk denetimi: Kamu idarelerinin gelir, gider ve mallarına ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunun incelenmesine ilişkin denetimi,
- d) Performans denetimi: Hesap verme sorumluluğu çerçevesinde idarelerce belirlenen hedef ve göstergeler ile ilgili olarak faaliyet sonuçlarının ölçülmesi ve değerlendirilmesi ile kamu kaynaklarının etkin, ekonomik ve verimli olarak kullanılıp kullanılmadığının incelenmesini,
- e) Hesap yargılaması: Kanunlarla belirlenen sorumluların hesap ve işlemlerinin mevzuata uygun olup olmadığının yargılama yoluyla kesin hükme bağlanmasını ve bununla ilgili kanun yollarını,
- f) Yargılamaya esas rapor: Sayıştay dairelerince yapılacak yargılamaya esas olmak üzere, denetçiler tarafından genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin hesap ve işlemlerinin denetimi sırasında tespit edilen kamu zararına ilişkin düzenlenen raporu,
- g) Denetim raporu: Sayıştay raporlarına esas olmak üzere, denetim ve incelemeler sonucunda denetim grup başkanlıkları veya denetçiler tarafından hazırlanan raporu,
- ğ) Sayıştay raporu: Denetim ve incelemeler sonucu hazırlanarak Sayıştay Başkanı tarafından Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulan veya kamu idarelerine gönderilen raporu,
- h) Sayıştay incelemesi: Sayıştayın kesin hükme bağlama ve denetim dışında kalan diğer çalışmalarını,

(Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekilleri Yozgat Milletvekili Bekir Bozdağ, Samsun Milletvekili Suat Kılıç, Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş, Giresun Milletvekili Nurettin Canikli, İstanbul Milletvekili Ayşe Nur Bahçekapılı ve 3 Milletvekilinin Teklifi)

- 1) Kamu idaresi: Kamu veya özel hukuk hükümlerine tabi olup olmadığına bakılmaksızın Sayıştay denetimine tabi tüm idare, kuruluş, müessese, birlik, işletme, bağlı ortaklık ve şirketleri,
 - i) Genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri: 10.12.2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununda tanımlanan genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerini,
 - j) Merkezi yönetim kapsamındaki kamu idareleri: Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununda tanımlanan merkezi yönetim kapsamındaki kamu idarelerini,
 - k) Kamu zararı: Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununda belirtilen kamu zararını,
 - 1) Kamu kaynakları: Kamuya ait veya kamu gücü kullanılarak elde edilen gelirler, taşınır ve taşınmazlar ile Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerler, para, alacak ve haklar, borçlanma suretiyle elde edilenler dahil her türlü değerler ile bağış ve yardımları,
 - m) Sayıştay denetçisi: Uzman denetçi, başdenetçi, denetçi ve denetçi yardımcısını,
 - n) Performans: Kamu idarelerince belirlenen hedef ve göstergelere ulaşma seviyesini, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Sayıştayın Bağımsızlığı, Denetim Alanı, Görev ve Yetkileri

Bağımsızlık

MADDE 3- Sayıştay; işlevsel ve kurumsal bağımsızlığı olan, bu Kanun ve diğer kanunlarla verilen inceleme, denetleme ve kesin hükme bağlama işlerini yapmakla görevli ve yetkili bir kurumdur.

Denetim alanı

MADDE 4- Sayıştay;

- a) Merkezi yönetim bütçesi kapsamındaki kamu idareleri ile sosyal güvenlik kurumlarını, mahalli idareleri, özel kanunlarla anonim ortaklık şeklinde kurulmuş olanlar da dahil olmak üzere diğer kamu idarelerini (kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları hariç),
 - b) (a) bendinde sayılan idarelere bağlı veya bu idarelerin kurdukları veya doğrudan doğruya ya da dolaylı olarak ortak oldukları her çeşit idare, kuruluş, müessese, birlik, işletme ve şirketleri (kamu payının yarıdan az olması halinde ortaklık hakları yönüyle),
 - c) Kamu idareleri tarafından yapılan her türlü iç ve dış borçlanma, borç verilmesi, borç geri ödemeleri, yurt dışından alınan hibelerin kullanımı, hibe verilmesi, Hazine garantileri, Hazine alacakları, nakit yönetimi ve bunlarla ilgili diğer hususları; tüm kaynak aktarımları ve kullanımları ile Avrupa Birliği fonları dahil yurt içi ve yurt dışından sağlanan diğer kaynakların ve fonların kullanımını,
 - ç) Kamu idareleri bütçelerinde yer alıp almadığına bakılmaksızın özel hesaplar dahil tüm kamu hesapları, fonları, kaynakları ve faaliyetlerini, denetler.
- Sayıştay; yapılan anlaşma veya sözleşmedeki esaslar çerçevesinde uluslararası kuruluş ve örgütlerin hesap ve işlemlerini de denetler.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

- 1) Kamu idaresi: Kamu veya özel hukuk hükümlerine tabi olup olmadığına bakılmaksızın Sayıştay denetimine tabi tüm idare, kuruluş, müessese, birlik, işletme, bağlı ortaklık ve şirketleri,
 - i) Genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri: 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununda tanımlanan genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerini,
 - j) Merkezi yönetim kapsamındaki kamu idareleri: Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununda tanımlanan merkezi yönetim kapsamındaki kamu idarelerini,
 - k) Kamu zararı: Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununda belirtilen kamu zararını,
 - l) Kamu kaynakları: Kamuya ait veya kamu gücü kullanılarak elde edilen gelirler, taşınır ve taşınmazlar ile Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerler, para, alacak ve haklar, borçlanma suretiyle elde edilenler dahil her türlü değerler ile bağış ve yardımları,
 - m) Sayıştay denetçisi: Uzman denetçi, başdenetçi, denetçi ve denetçi yardımcısını,
 - n) Performans: Kamu idarelerince belirlenen hedef ve göstergelere ulaşma seviyesini, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Sayıştayın Bağımsızlığı, Denetim Alanı, Görev ve Yetkileri

Bağımsızlık

MADDE 3- (1) Sayıştay; bu Kanun ve diğer kanunlarla verilen inceleme, denetleme ve kesin hükme bağlama işlerini yaparken işlevsel ve kurumsal bağımsızlığı olan bir kurumdur.

Denetim alanı

MADDE 4- (1) Sayıştay;

a) Merkezi yönetim bütçesi kapsamındaki kamu idareleri ile sosyal güvenlik kurumlarını, mahalli idareleri, özel kanunlarla anonim ortaklık şeklinde kurulmuş olanlar da dahil olmak üzere diğer kamu idarelerini,

b) (a) bendinde sayılan idarelere bağlı veya bu idarelerin kurdukları veya doğrudan doğruya ya da dolaylı olarak ortak oldukları her çeşit idare, kuruluş, müessese, birlik, işletme ve şirketleri (kamu payının yarıdan az olması halinde ortaklık hakları yönüyle),

c) Kamu idareleri tarafından yapılan her türlü iç ve dış borçlanma, borç verilmesi, borç geri ödemeleri, yurt dışından alınan hibelerin kullanımı, hibe verilmesi, Hazine garantileri, Hazine alacakları, nakit yönetimi ve bunlarla ilgili diğer hususları; tüm kaynak aktarımları ve kullanımları ile Avrupa Birliği fonları dahil yurt içi ve yurt dışından sağlanan diğer kaynakların ve fonların kullanımını,

ç) Kamu idareleri bütçelerinde yer alıp almadığına bakılmaksızın özel hesaplar dahil tüm kamu hesapları, fonları, kaynakları ve faaliyetlerini, denetler.

(2) Sayıştay; yapılan andlaşma veya sözleşmedeki esaslar çerçevesinde uluslararası kuruluş ve örgütlerin hesap ve işlemlerini de denetler.

(3) 2/4/1987 tarihli ve 3346 sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri ile Fonların Türkiye Büyük Millet Meclisince Denetlenmesinin Düzenlenmesi Hakkında Kanunun 2 nci maddesi kapsamına giren kamu kurum, kuruluş ve ortaklıklarının Türkiye Büyük Millet Meclisince denetlenmesi, bu Kanun ve diğer kanunlarda belirtilen usul ve esaslar çerçevesinde yerine getirilir.

(Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekilleri Yozgat Milletvekili Bekir Bozdağ, Samsun Milletvekili Suat Kılıç, Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş, Giresun Milletvekili Nurettin Canikli, İstanbul Milletvekili Ayşe Nur Bahçekapılı ve 3 Milletvekilinin Teklifi)

Sayıştayın görevleri

MADDE 5- Sayıştay;

a) Kamu idarelerinin faaliyet, karar ve işlemlerini hesap verme sorumluluğu çerçevesinde denetler ve sonuçları hakkında Türkiye Büyük Millet Meclisine doğru, yeterli, zamanlı bilgi ve raporlar sunar.

b) Genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin; gelir, gider ve mallarına ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygun olup olmadığını denetler, sorumluların hesap ve işlemlerinden kamu zararına yol açan hususları kesin hükme bağlar.

c) Genel uygunluk bildirimini Türkiye Büyük Millet Meclisine sunar.

ç) Kanunlarla verilen inceleme, denetleme ve hükme bağlama işlerini yapar.

Sayıştayın yetkileri

MADDE 6- Sayıştay, bu Kanun veya diğer kanunlarla kendisine verilen görevlerin yerine getirilmesi sırasında kamu idareleri ve görevlileri ile bankalar dahil diğer gerçek ve tüzel kişilerle doğrudan yazışmaya, bilgi ve belge istemeye, gerekli gördüğü her türlü belge, defter ve kayıtlar ile işlem, faaliyet ve malların fiili ve fiziki durumunu işlem ve olayın her aşamasında görevlendirdiği mensupları aracılığıyla görmeye veya dilediği yere getirtmeye ve sözlü bilgi almak üzere her derece ve sınıftan kamu görevlileri ile ilgilileri çağırmaya, denetimi ile ilgili idare ve diğer tüzel kişilerden temsilci istemeye yetkilidir.

Kamu idarelerinin hesap, işlem ve faaliyetleri ile malları, hesap veya faaliyet dönemine bağlı olmaksızın yılı içinde veya yıllar itibarıyla, denetlenebileceği gibi sektör, program, proje ve konu bazında da denetlenebilir.

Denetimler sırasında gerekli görülmesi halinde, Sayıştay dışından uzman çalıştırılabilir veya bilirkişi görevlendirilebilir. Bilirkişinin hukuki durumu, yetkisi ve sorumluluğu genel hükümlere tabidir. Uzman çalıştırılması ve bilirkişi görevlendirilmesine ilişkin esas ve usuller yönetmelikle belirlenir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Sorumlular ve Sorumluluk

Sorumlular ve sorumluluk halleri

MADDE 7- Bu Kanunun sorumlular ve sorumluluk halleri uygulamasında; 5018 sayılı Kanun ve Sayıştay denetimi ile ilgili diğer kanunlarda belirtilen sorumlular ve sorumluluk halleri esas alınır.

Her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında görevli ve yetkili olanlar; kaynakların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak elde edilmesinden, kullanılmasından, muhasebeleştirilmesinden, raporlanmasından ve kötüye kullanılmaması için gerekli önlemlerin alınmasından sorumludur. Bu sorumluluğun yerine getirilip getirilmediği Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulacak Sayıştay raporlarında belirtilir. Kamu zararına sebep olunan durumlar ise bu zararın tazminine ilişkin hükme bağlama işlemi ile sonuçlandırılır.

Sorumlular; kasıt, kusur veya ihmallerinden kaynaklanan mevzuata aykırı karar, işlem veya eylemleri ile illiyet bağı kurularak oluşturulan ilamda yer alan kamu zararından tek başlarına veya birlikte tazmin ile yükümlüdür.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Sayıştayın görevleri

MADDE 5- (1) Sayıştay;

a) Kamu idarelerinin mali faaliyet, karar ve işlemlerini hesap verme sorumluluğu çerçevesinde denetler ve sonuçları hakkında Türkiye Büyük Millet Meclisine doğru, yeterli, zamanlı bilgi ve raporlar sunar.

b) Genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin; gelir, gider ve mallarına ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygun olup olmadığını denetler, sorumluların hesap ve işlemlerinden kamu zararına yol açan hususları kesin hükme bağlar.

c) Genel uygunluk bildirimini Türkiye Büyük Millet Meclisine sunar.

ç) Kanunlarla verilen inceleme, denetleme ve hükme bağlama işlerini yapar.

Sayıştayın yetkileri

MADDE 6- (1) Sayıştay, bu Kanunla veya diğer kanunlarla yüklendiği görevlerin yerine getirilmesi sırasında kamu idareleri ve görevlileriyle doğrudan yazışmaya, gerekli gördüğü belge, defter ve kayıtları göndereceği mensupları aracılığıyla görmeye, mallar hariç dilediği yere getirtmeye, sözlü bilgi almak üzere her derece ve sınıftan ilgili memurları çağırma, kamu idarelerinden temsilci istemeye yetkilidir.

(2) Sayıştay, denetimine giren işlemlerle ilgili her türlü bilgi ve belgeyi, kamu idareleri ile bankalar dahil diğer gerçek ve tüzel kişilerden isteyebilir.

(3) Sayıştay, denetimine giren kamu idarelerinin işlemleriyle ilgili kayıtları, eşya ve malları, işleri, faaliyetleri ve hizmetleri görevlendireceği mensupları veya bilirkişiler tarafından yerinde ve işlem ve olayın her safhasında incelemeye yetkilidir. Bilirkişinin hukuki durumu, yetkisi ve sorumluluğu genel hükümlere tabidir.

(4) Sayıştay, kamu idarelerinin hesap, işlem ve faaliyetleri ile mallarını, hesap veya faaliyet dönemine bağlı olmaksızın yılı içinde veya yıllar itibariyle denetleyebileceği gibi sektör, program, proje ve konu bazında da denetleyebilir.

(5) Denetimler sırasında gerekli görülmesi halinde, Sayıştay dışından uzman görevlendirilebilir. Bilirkişi ve uzman görevlendirilmesine ilişkin esas ve usuller yönetmelikle belirlenir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Sorumlular ve Sorumluluk

Sorumlular ve sorumluluk halleri

MADDE 7- (1) Bu Kanunun sorumlular ve sorumluluk halleri uygulamasında; 5018 sayılı Kanun ve Sayıştay denetimi ile ilgili diğer kanunlarda belirtilen sorumlular ve sorumluluk halleri esas alınır.

(2) Her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında görevli ve yetkili olanlar; kaynakların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak elde edilmesinden, kullanılmasından, muhasebeleştirilmesinden, raporlanmasından ve kötüye kullanılmaması için gerekli önlemlerin alınmasından sorumludur. Bu sorumluluğun yerine getirilip getirilmediği Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulacak Sayıştay raporlarında belirtilir. Kamu zararına sebep olunan durumlar ise bu zararın tazminine ilişkin hükme bağlama işlemi ile sonuçlandırılır.

(Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekilleri Yozgat Milletvekili Bekir Bozdağ, Samsun Milletvekili Suat Kılıç, Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş, Giresun Milletvekili Nurettin Canikli, İstanbul Milletvekili Ayşe Nur Bahçekapılı ve 3 Milletvekilinin Teklifi)

Usulüne uygun biçimde görevlendirilmediği halde kendiliğinden veya verilen emir üzerine gelirleri tahakkuk ettiren, toplayan, harcayan ve bu işlemleri onaylayanlar, malları muhafaza eden ve idare edenlerle her türlü mali iş ve işlemleri yürütenlerin işlemleri bir hesaba dahil edilmediği takdirde, sorumluluk bu kişiler hakkında da uygulanır. Bu durum yöneticilerin yazılı emirleri üzerine meydana gelmiş ise sorumluluğa yöneticiler de ortak olur.

Bakanlar, kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli kullanılması ile hukuki ve mali konularda Başbakan ve Türkiye Büyük Millet Meclisine karşı sorumludur.

Sayıştay tarafından gerçekleştirilen performans denetimleri mali ve hukuki sorumluluk doğurmaz.

Hesapların verilmesi, muhasebe birimlerinin ve muhasebe yetkililerinin bildirilmesi

MADDE 8- Kamu idarelerinin hesapları, muhasebe yetkilileri tarafından hazırlanarak üst yöneticiler veya görevlendirdiği harcama yetkilileri ile muhasebe yetkilileri tarafından denetime hazır bekletilir veya Sayıştayın bildireceği yere gönderilir.

Bu hesaplara ilişkin ve mevzuatına uygun olarak tutulan defter, kayıt ve belgelerden Sayıştaya sunulacak olanların çeşitleri, verilme yeri, süresi ve usulleri Sayıştay tarafından belirlenir.

Hesapların verilmemesinden doğan sorumluluk, hesapların Sayıştay tarafından istendiği tarihte görev başında bulunan muhasebe yetkilisi ile üst yönetici veya görevlendirdiği harcama yetkilisine aittir.

Sayıştay denetimine tabi kamu idareleri, her hesap yılı başında muhasebe birimlerini, muhasebe yetkililerinin ad ve soyadlarını Sayıştaya bildirmekle yükümlüdür. Yıl içinde yapılan değişiklikler, değişiklik tarihinden itibaren en geç bir ay içinde aynı şekilde Sayıştaya bildirilir.

Kamu idareleri ve görevlilerinin sorumluluğu

MADDE 9- Kamu idareleri ve görevlileri, denetim ve inceleme ile görevlendirilmiş olanlara her türlü hesap, bilgi, belge ve kayıtları ibraz etmek, işlem, faaliyet ve malların fiili ve fiziki durumlarının görülmesini sağlamak, görevin düzenli olarak yapılmasını sağlayacak tedbirleri almak ve her türlü yardım ve kolaylığı göstermek zorundadır.

Bu madde ve 6 ncı maddenin gereklerini haklı bir sebebe dayanmaksızın tam ve zamanında yerine getirmeyen ilgililer, Sayıştayın istemi üzerine ilgili idarenin yetkilisi tarafından görevden uzaklaştırılır ve haklarında soruşturma yapılır. Görevden uzaklaştırma tedbiri, talep eksiksiz olarak yerine getirilinceye kadar devam eder.

Sayıştay ilamlarının gereklerini yerine getirmeyenler hakkında da aynı hükümler uygulanır.

İlgili kamu idarelerinin üst yöneticileri bu madde hükümlerini uygulamak ve sonucu hakkında Sayıştaya bilgi vermek zorundadır.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(3) Sorumlular; mevzuata aykırı karar, işlem veya eylemleri ile illiyet bağı kurularak oluşturulan ilamda yer alan kamu zararından tek başlarına veya birlikte tazmin ile yükümlüdür.

(4) Usulüne uygun biçimde görevlendirilmediği halde kendiliğinden veya verilen emir üzerine gelirleri tahakkuk ettiren, toplayan, harcayan ve bu işlemleri onaylayanlar, malları muhafaza eden ve idare edenlerle her türlü mali iş ve işlemleri yürütenlerin işlemleri bir hesaba dahil edilmediği takdirde, sorumluluk bu kişiler hakkında da uygulanır. Bu durum yöneticilerin yazılı emirleri üzerine meydana gelmiş ise sorumluluğa yöneticiler de ortak olur.

(5) Bakanlar, kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli kullanılması ile hukuki ve mali konularda Başbakana ve Türkiye Büyük Millet Meclisine karşı sorumludurlar.

(6) Sayıştay tarafından gerçekleştirilen performans denetimleri mali ve hukuki sorumluluk doğurmaz.

Hesapların verilmesi, muhasebe birimlerinin ve muhasebe yetkililerinin bildirilmesi

MADDE 8- (1) Kamu idarelerinin hesapları, muhasebe yetkilileri tarafından hazırlanarak üst yöneticiler veya görevlendirdiği harcama yetkilileri ile muhasebe yetkilileri tarafından denetime hazır bekletilir veya Sayıştayın bildireceği yere gönderilir.

(2) Bu hesaplara ilişkin ve mevzuatına uygun olarak tutulan defter, kayıt ve belgelerden Sayıştaya sunulacak olanların çeşitleri, verilme yeri, süresi ve usulleri Sayıştay tarafından belirlenir.

(3) Hesapların verilmemesinden doğan sorumluluk, hesapların Sayıştay tarafından istendiği tarihte görev başında bulunan muhasebe yetkilisi ile üst yönetici veya görevlendirdiği harcama yetkilisine aittir.

(4) Sayıştay denetimine tabi kamu idareleri, her hesap yılı başında muhasebe birimlerini, muhasebe yetkililerinin ad ve soyadlarını Sayıştaya bildirmekle yükümlüdür. Yıl içinde yapılan değişiklikler, değişiklik tarihinden itibaren en geç bir ay içinde aynı şekilde Sayıştaya bildirilir.

Kamu idareleri ve görevlilerinin sorumluluğu

MADDE 9- (1) Sorumlular veya diğer ilgililer, denetçilerin isteyecekleri bilgi, kayıt ve belgeleri vermeye, işlem, faaliyet ve malların fiili ve fiziki durumlarını geciktirmeksizin göstermeye mecburdurlar.

(2) Sorumlular veya diğer ilgililerce verilemeyen veya gösterilemeyen belgeler ilgili kamu idarelerinden istenir. Sorumlular veya diğer ilgililer belgelerin asıllarını ve aslı gösterilemeyen belgelerin ikinci nüshalarını göstermek zorundadır.

(3) Hesabı bu Kanun hükümlerine göre zamanında ve tam olarak vermeyen sorumlular veya diğer ilgililer ile Sayıştay denetimine giren kamu idareleri görevlilerinden, denetleme ve yargılama sırasında, istenilen her çeşit bilgi, belge ve defterleri vermeyen ve denetleme ve yargılamayı güçleştirenlerin aylıkları, Sayıştayın istemi üzerine ilgili kamu idarelerince, hesabı veya istenen bilgi, belge ve defterleri eksiksiz verinceye kadar yarım olarak ödenir. Yarım aylık kesilmeye başladığı tarihten itibaren muhasebe yetkilileri en çok üç ay, diğer görevliler ise Sayıştayca belli edilen süre içinde yine hesabı veya istenilen bilgi, belge ve defterleri vermez veya denetleme ve yargılamayı güçleştiren sebepleri ortadan kaldırmazlarsa, bu defa ilgili kamu idarelerince mevzuatındaki usule göre görevden uzaklaştırılarak haklarında gerekli soruşturma veya kovuşturma yapılır.

(4) Sayıştay ilamlarının infazını izlemeyen ve gereklerini yerine getirmeyenler hakkında da üçüncü fıkradaki hükümler uygulanır.

(Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekilleri Yozgat Milletvekili Bekir Bozdağ, Samsun Milletvekili Suat Kılıç, Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş, Giresun Milletvekili Nurettin Canikli, İstanbul Milletvekili Ayşe Nur Bahçekapılı ve 3 Milletvekilinin Teklifi)

İKİNCİ KISIM
Teşkilat Yapısı
BİRİNCİ BÖLÜM

Sayıştayın Mensupları ve Teşkilatı

Sayıştay mensupları

MADDE 10- Sayıştay mensupları şunlardır:

- a) Meslek mensupları,
 - 1) Sayıştay Başkanı,
 - 2) Daire başkanları ve üyeler,
 - 3) Sayıştay denetçileri,
- b) Başsavcı ve savcılar,
- c) Yönetim mensupları.

Sayıştayın yargı ve karar organları

MADDE 11- Sayıştayın kuruluşuna dahil yargı ve karar organları şunlardır:

- a) Başkanlık,
- b) Daireler,
- c) Genel Kurul,
- ç) Temyiz Kurulu,
- d) Daireler Kurulu,
- e) Rapor Değerlendirme Kurulu,
- f) Yüksek Disiplin Kurulu,
- g) Meslek Mensupları Yükseltme ve Disiplin Kurulu,
- ğ) Denetim Planlama ve Koordinasyon Kurulu,
- h) Başsavcılık.

İKİNCİ BÖLÜM

Sayıştay Mensuplarının Nitelikleri, Seçimi ve Atanması

Sayıştay Başkan ve üyelerinin nitelikleri

MADDE 12- Sayıştay Başkan ve üyelerinin hukuk, siyasal bilgiler, iktisat, işletme, iktisadi ve idari bilimler fakülteleri veya öğrenim itibarıyla bunlara denkliği Yükseköğretim Kurulu tarafından onanmış yurt içinde veya yurt dışındaki en az dört yıllık fakülte veya yüksekokulların birinden mezun olduktan sonra mali, iktisadi veya hukuki konularla ilgili kamu görevlerinde en az onaltı yıl çalışmış olmaları gerekir.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(5) Kamu idareleri ve görevlileri, denetim ve inceleme ile görevlendirilmiş olanlara her türlü hesap, bilgi, belge ve kayıtları ibraz etmek, işlem, faaliyet ve malların fiili ve fiziki durumlarının görülmesini sağlamak, görevin düzenli olarak yapılmasını sağlayacak tedbirleri almak ve her türlü yardım ve kolaylığı göstermek zorundadır.

(6) İlgili kamu idareleri bu madde hükümlerinin uygulanış ve sonucu hakkında Sayıştaya bilgi vermeye zorunludur.

(7) Yukarıdaki hükümlere uymayanlar ile 6 ncı maddenin birinci ve ikinci fıkralarının gereklerini haklı bir sebebe dayanmaksızın tam olarak ve zamanında yerine getirmeyen ilgililer hakkında Sayıştayın istemi üzerine disiplin veya ceza kovuşturması yapılır.

İKİNCİ KISIM

Teşkilat Yapısı

BİRİNCİ BÖLÜM

Sayıştayın Mensupları ve Teşkilatı

Sayıştay mensupları

MADDE 10- (1) Sayıştay mensupları şunlardır:

- a) Meslek mensupları,
 - 1) Sayıştay Başkanı,
 - 2) Daire başkanları ve üyeler,
 - 3) Sayıştay denetçileri,
- b) Başsavcı ve savcılar,
- c) Yönetim mensupları.

Başkanlık, yargı ve karar organları

MADDE 11- (1) Sayıştayın kuruluşuna dahil organlar şunlardır:

- a) Başkanlık,
- b) Daireler,
- c) Genel Kurul,
- ç) Temyiz Kurulu,
- d) Daireler Kurulu,
- e) Rapor Değerlendirme Kurulu,
- f) Yüksek Disiplin Kurulu,
- g) Meslek Mensupları Yükseltme ve Disiplin Kurulu,
- ğ) Denetim, Planlama ve Koordinasyon Kurulu,
- h) Başsavcılık

İKİNCİ BÖLÜM

Sayıştay Mensuplarının Nitelikleri, Seçimi ve Atanması

Sayıştay Başkan ve üyelerinin nitelikleri

MADDE 12- (1) Sayıştay Başkan ve üyelerinin hukuk, siyasal bilgiler, iktisat, işletme, iktisadi ve idari bilimler fakülteleri veya öğrenim itibariyle bunlara denkliği Yükseköğretim Kurulu tarafından onanmış yurt içinde veya yurt dışındaki en az dört yıllık fakülte veya yüksekokulların birinden mezun olduktan sonra kamu idarelerinde en az onaltı yıl çalışmış olmaları gerekir.

(2) Sayıştay Başkanlığı için birinci fıkrada sayılan nitelikler ile birlikte;

(Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekilleri Yozgat Milletvekili Bekir Bozdağ, Samsun Milletvekili Suat Kılıç, Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş, Giresun Milletvekili Nurettin Canikli, İstanbul Milletvekili Ayşe Nur Bahçekapılı ve 3 Milletvekilinin Teklifi)

Sayıştay Başkanlığı için birinci fıkrada sayılan nitelikler ile birlikte;

- a) Sayıştay daire başkanlığı veya üyeliği,
- b) Bakanlık, müsteşarlık, müsteşar yardımcılığı, valilik,
- c) Rektörlük veya dekanlık,
- ç) Bakanlıklar ile bağlı kuruluşların genel müdürlük veya başkanlık,
- d) Maliye Bakanlığı teftiş kurulu ile hesap uzmanları kurulu başkanlığı, görevlerinde bulunmuş olmaları gerekir.

Üyelik için birinci fıkrada sayılan nitelikler ile birlikte;

- a) İkinci fıkranın (b) ve (ç) bentlerinde sayılan görevlerde,
- b) Birinci sınıfa ayrılmak şartıyla Sayıştay denetçiliği, Sayıştay başsavcı veya savcılığında,
- c) Profesörlük veya doçentlikte,
- ç) Birinci sınıfa ayrılmak şartıyla idari veya adli yargı hakimliğinde veya savcılığında,
- d) Bakanlıklar ve Hazine Müsteşarlığı merkez denetim elemanlığı görevlerinde, bulunmuş olmaları gerekir.

Sayıştay dışından üye seçilenler, son görev yaptığı idare ile ilgili işlere üç yıl süre ile bakamazlar.

Sayıştay Başkanının seçimi

MADDE 13- Sayıştay Başkanı, bu Kanunda yazılı niteliklere sahip isteklilerden 16 ncı madde esaslarına göre belirlenecek iki aday arasından Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunca gizli oyla seçilir.

Görev süresinin dolmasından otuz gün önce veya makamın herhangi bir sebeple boşalmasından on gün sonra Sayıştay Başkanı seçimine başlanır ve seçime başlama tarihinden itibaren otuz gün içinde seçim sonuçlandırılır. Bu sürelerin hesabında, Meclisin ara verme veya tatilde bulunduğu günler dikkate alınmaz.

Sayıştay Başkanı seçilebilmek için Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tamsayısının dörtte birinin bir fazlasından az olmamak kaydıyla, mevcudun salt çoğunluğunun oyu aranır.

Sayıştay Başkanının görev süresi beş yıldır. Bir kimse en fazla iki defa Sayıştay Başkanı seçilebilir. Başkanın görev süresi yeni Başkan göreve başlayınca kadar devam eder. Görevi sona eren Başkan boş kadro şartı aranmaksızın Sayıştay üyesi olarak göreve devam eder, boşalan ilk üye kadrosu kendisine tahsis edilir ve en kıdemli üye sayılır.

Daire başkanlarının seçimi

MADDE 14- Daire başkanları, Sayıştay Genel Kurulunca, en az üç yılını doldurmuş üyeler arasından gizli oy ve üye tamsayısının salt çoğunluğu ile seçilir. İlk üç oylamada salt çoğunluk sağlanamazsa, üçüncü oylamada en çok oyalan iki aday için dördüncü oylama yapılır. Dördüncü oylamada en fazla oyalan üye daire başkanı seçilmiş olur.

Daire başkanlarının görev süresi dört yıldır. Süresi dolan veya kendi isteği ile üyeliğe dönmüş olanlar yeniden seçilebilir.

Seçim, görev süresinin bittiği tarihten, diğer sebeplerle boşalma halinde boşalmanın vuku bulduğu tarihten itibaren on beş gün içinde yapılır. Çalışmaya ara verme müddeti bu sürenin hesabında dikkate alınmaz.

Görevi sona eren daire başkanları, boş üye kadrosu şartı aranmaksızın üyeliğe dönerler. Bu durumda boşalan ilk üye kadrosu kendilerine tahsis edilir.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

- a) Sayıştay üyeliği,
 - b) Bakanlık,
 - c) Müsteşarlık veya valilik,
 - ç) Rektörlük,
 - d) Başbakanlık ve Bakanlıklar ile bağlı kuruluşların genel müdürlük veya başkanlık,
 - e) Maliye Teftiş Kurulu ile Hesap Uzmanları Kurulu Başkanlığı,
 - f) Başbakanlık ve Bakanlıklar Teftiş Kurulu Başkanlıkları,
 - g) Düzenleyici ve Denetleyici Kurul Başkanlıkları,
- görevlerinde toplam bir yıl bulunmuş olmaları gerekir.

(3) Üyelik için birinci fıkrada sayılan nitelikler ile birlikte;

- a) İkinci fıkranın (a) bendi hariç diğer bentlerinde sayılan görevler ile müsteşar yardımcılığında,
 - b) Birinci sınıfa ayrılmak şartıyla Sayıştay denetçiliği, Sayıştay başsavcı veya savcılığında,
 - c) Profesörlükte,
 - ç) Birinci sınıfa ayrılmak şartıyla idari veya adli yargı hakimliğinde veya savcılığında,
 - d) Başbakanlık, Bakanlıklar ve Hazine Müsteşarlığı merkez denetim elemanlığı görevlerinde,
- toplam bir yıl bulunmuş olmaları gerekir.

(4) Sayıştay dışından üye seçilenler, son görev yaptıkları idare ile ilgili işlere üç yıl süre ile bakamazlar.

Sayıştay Başkanının seçimi

MADDE 13- (1) Sayıştay Başkanı, bu Kanunda yazılı niteliklere sahip isteklilerden 16 ncı madde esaslarına göre belirlenecek iki aday arasından Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunca gizli oyla seçilir.

(2) Görev süresinin dolmasından otuz gün önce veya makamın herhangi bir sebeple boşalmasından on gün sonra Sayıştay Başkanı seçimine başlanır ve seçime başlama tarihinden itibaren otuz gün içinde seçim sonuçlandırılır. Bu sürelerin hesabında, Meclisin ara verme veya tatilde bulunduğu günler dikkate alınmaz.

(3) Sayıştay Başkanı seçilebilmek için Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tamsayısının dörtte birinin bir fazlasından az olmamak kaydıyla, toplantıya katılanların salt çoğunluğunun oyu aranır.

(4) Sayıştay Başkanının görev süresi beş yıldır. Bir kimse en fazla iki defa Sayıştay Başkanı seçilebilir. Başkanın görev süresi yeni Başkan göreve başlayınca kadar devam eder. Görevi sona eren Başkan boş kadro şartı aranmaksızın Sayıştay üyesi olarak göreve devam eder, boşalan ilk üye kadrosu kendisine tahsis edilir ve en kıdemli üye sayılır.

Daire başkanlarının seçimi

MADDE 14- (1) Daire başkanları, Sayıştay Genel Kurulunca, en az üç yılını doldurmuş üyeler arasından gizli oy ve üye tamsayısının salt çoğunluğu ile seçilir. İlk üç oylamada salt çoğunluk sağlanamazsa, üçüncü oylamada en çok oy alan iki aday için dördüncü oylama yapılır. Dördüncü oylamada en fazla oy alan üye daire başkanı seçilmiş olur.

(2) Daire başkanlarının görev süresi dört yıldır. Süresi dolan veya kendi isteği ile üyeliğe dönmüş olanlar yeniden seçilebilir.

(3) Seçim, görev süresinin bittiği tarihten, diğer sebeplerle boşalma halinde boşalmanın vuku bulduğu tarihten itibaren on beş gün içinde yapılır. Çalışmaya ara verme müddeti bu sürenin hesabında dikkate alınmaz.

(4) Görevi sona eren daire başkanları, boş üye kadrosu şartı aranmaksızın üyeliğe dönerler. Bu durumda boşalan ilk üye kadrosu kendilerine tahsis edilir.

(Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekilleri Yozgat Milletvekili Bekir Bozdağ, Samsun Milletvekili Suat Kılıç, Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş, Giresun Milletvekili Nurettin Canikli, İstanbul Milletvekili Ayşe Nur Bahçekapılı ve 3 Milletvekilinin Teklifi)

Üyelerin seçimi

MADDE 15- Sayıştay üyelerinin beşte üçü Sayıştay meslek mensuplarından, geriye kalanların en az yarısı Maliye Bakanlığı meslek mensuplarından olmak üzere bu Kanunun 12 nci maddesinde nitelikleri belirlenen diğer adaylar arasından seçilir. Üyeliklerde boşalma olması halinde daire başkanlığı kadroları da dahil olmak üzere boşalan kontenjan için seçim yapılır.

Sayıştay Başkanlığı boşalan üyelik sayısının beşi bulunduğu tarihten itibaren yedi gün içinde başlamak üzere, Resmi Gazete ve diğer basın ve yayın organları aracılığıyla seçim için duyuru yapar. Başvurular Sayıştaya yapılır. Üye adaylığı için başvuru süresi, ilk duyuru tarihinden itibaren otuz gündür.

Sayıştay Genel Kurulunca, Sayıştaya başvuranların sicilleri üzerinde yapılacak inceleme sonucunda, bu Kanunda yazılı niteliklere sahip oldukları anlaşılanlar arasından mevcut üye sayısının salt çoğunluğunun gizli oyu ile her boş yer için dörder aday seçilir. Aday seçimi, başvuru süresinin bitiminden itibaren otuz gün içerisinde sonuçlandırılır. Seçim sonuçları, seçilen adayların sicil özetleri ile birlikte Sayıştay Başkanlığınca seçimi takip eden üç iş günü içerisinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulur. Otuz günlük sürede seçim tamamlanamadığı takdirde, Sayıştay Başkanlığı aday adaylıkları kabul edilmiş olanların tümünü, sicil özetleri ile birlikte kontenjan gruplarını da belirtmek suretiyle Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunar.

Seçim usulü

MADDE 16- Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunda yapılacak Sayıştay Başkanlığı ve Sayıştay üyeliği seçimleri için gerekli değerlendirmeleri yapmak ve aday belirlemek üzere Sayıştay Başkanı ve Üyeleri Ön Seçim Geçici Komisyonu kurulur.

Ön Seçim Geçici Komisyonu, Plan ve Bütçe Komisyonu üyeleri arasından, siyasi partiler ile bağımsızların Türkiye Büyük Millet Meclisindeki temsil güçleri oranında ve ad çekme usulü ile belirlenen onbeş kişiden oluşur. Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanı, kendi siyasi parti grubunun kontenjanından Ön Seçim Geçici Komisyonuna katılır ve başkanlık eder.

Ön Seçim Geçici Komisyonu mevcudun salt çoğunluğu ile toplanır. Sayıştay Başkan adaylarının seçiminde aday listesi, Sayıştay üye adaylarının seçiminde ise kontenjan gruplarına göre düzenlenen birleşik oy pusulası kullanılır. Aday seçimleri gizli oyla yapılır. Aday seçilebilmek için ilk turda üye tam sayısının salt çoğunluğu, ikinci turda oylamaya katılanların salt çoğunluğu aranır. İlk iki oylamada sonuç alınamadığı takdirde, üçüncü oylamada geçerli oyların en yüksekini alanlar seçilmiş sayılır. Adayların belirlenmesi sırasında oylarda eşitlik olması halinde, eşit oy alanlar arasında yeniden oylama yapılır.

Ön Seçim Geçici Komisyonu gerekli gördüğü hallerde adaylarla mülakat yapabilir.

15 inci maddenin birinci fıkrasındaki kontenjan grupları oranlarına göre, Ön Seçim Geçici Komisyonu tarafından boş üyelik sayısının iki katı olarak belirlenen adayların isimleri, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kuruluna sunulur. Kontenjan grupları oranlarına göre gösterilen adaylar için ayrı ayrı listeler halinde birleşik oy pusulası düzenlenir. Adayların adlarının karşısındaki özel yer işaretlenmek suretiyle gizli oylama yapılır. Seçilecek üyelerin sayısından fazla verilen oylar geçersiz sayılır.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Üyelerin seçimi

MADDE 15- (1) Sayıştay üyelerinin beşte üçü Sayıştay meslek mensuplarından, geriye kalanların en az yarısı Maliye Bakanlığı meslek mensuplarından olmak üzere bu Kanunun 12 nci maddesinde nitelikleri belirlenen diğer adaylar arasından seçilir. Üyeliklerde boşalma olması halinde daire başkanlığı kadroları da dahil olmak üzere boşalan kontenjan için seçim yapılır.

(2) Sayıştay Başkanlığı boşalan üyelik sayısının beşi bulunduğu tarihten itibaren yedi gün içinde başlamak üzere, Resmi Gazete ve diğer basın ve yayın organları aracılığıyla seçim için duyuru yapar. Başvurular Sayıştaya yapılır. Üye adaylığı için başvuru süresi, ilk duyuru tarihinden itibaren otuz gündür.

(3) Sayıştay Genel Kurulunca, Sayıştaya başvuranların sicilleri üzerinde yapılacak inceleme sonucunda, bu Kanunda yazılı niteliklere sahip oldukları anlaşılanlar arasından mevcut üye sayısının salt çoğunluğunun gizli oyu ile her boş yer için dörder aday seçilir. Aday seçimi, başvuru süresinin bitiminden itibaren otuz gün içerisinde sonuçlandırılır. Seçim sonuçları, seçilen adayların sicil özetleri ile birlikte Sayıştay Başkanlığınca seçimi takip eden üç iş günü içerisinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulur. Otuz günlük sürede seçim tamamlanamadığı takdirde, Sayıştay Başkanlığı aday adaylıkları kabul edilmiş olanların tümünü, sicil özetleri ile birlikte kontenjan gruplarını da belirtmek suretiyle Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunar.

Seçim usulü

MADDE 16- (1) Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunda yapılacak Sayıştay Başkanlığı ve Sayıştay üyeliği seçimleri için gerekli değerlendirmeleri yapmak ve aday belirlemek üzere Sayıştay Başkanı ve Üyeleri Ön Seçim Geçici Komisyonu kurulur.

(2) Ön Seçim Geçici Komisyonu, Plan ve Bütçe Komisyonu üyeleri arasından, siyasi partiler ile bağımsızların Türkiye Büyük Millet Meclisindeki temsil güçleri oranında ve ad çekme usulü ile belirlenen onbeş kişiden oluşur. Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanı, kendi siyasi parti grubunun kontenjanından Ön Seçim Geçici Komisyonuna katılır ve başkanlık eder.

(3) Ön Seçim Geçici Komisyonu salt çoğunluk ile toplanır. Sayıştay Başkan adaylarının seçiminde aday listesi, Sayıştay üye adaylarının seçiminde ise kontenjan gruplarına göre düzenlenen birleşik oy pusulası kullanılır. Aday seçimleri gizli oyla yapılır. Aday seçilebilmek için ilk turda üye tam sayısının salt çoğunluğu, ikinci turda oylamaya katılanların salt çoğunluğu aranır. İlk iki oylamada sonuç alınmadığı takdirde, üçüncü oylamada geçerli oyların en yüksekini alanlar seçilmiş sayılır. Adayların belirlenmesi sırasında oylarda eşitlik olması halinde, eşit oy alanlar arasında yeniden oylama yapılır.

(4) Ön Seçim Geçici Komisyonu gerekli gördüğü hallerde adaylarla mülakat yapabilir.

(5) 15 inci maddenin birinci fıkrasındaki kontenjan grupları oranlarına göre, Ön Seçim Geçici Komisyonu tarafından boş üyelik sayısının iki katı olarak belirlenen adayların isimleri, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kuruluna sunulur. Kontenjan grupları oranlarına göre gösterilen adaylar için ayrı ayrı listeler halinde birleşik oy pusulası düzenlenir. Adayların adlarının karşısındaki özel yer işaretlenmek suretiyle gizli oylama yapılır. Seçilecek üyelerin sayısından fazla verilen oylar geçersiz sayılır.

(Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekilleri Yozgat Milletvekili Bekir Bozdağ, Samsun Milletvekili Suat Kılıç, Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş, Giresun Milletvekili Nurettin Canikli, İstanbul Milletvekili Ayşe Nur Bahçekapılı ve 3 Milletvekilinin Teklifi)

Sayıştay denetçilerinin nitelikleri ve mesleğe alınmaları

MADDE 17- Denetçiler, denetçi yardımcılığından yetişirler.

Denetçi yardımcılığına, hukuk, siyasal bilgiler, iktisat, işletme, iktisadi ve idari bilimler fakültelerinden veya bunlara denkliği Yükseköğretim Kurulu tarafından kabul edilen yurt içi veya yurt dışındaki en az dört yıllık fakülte veya yüksekokullardan birini bitirmiş olanlar arasından açılacak giriş sınavını kazananlar Sayıştay Başkanı tarafından aday olarak atanır. Sınava girebilmek için sınavın yapıldığı yılın Ocak ayının ilk günü itibarıyla 31 yaşını bitirmemiş olmak ve 14.7.1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinde belirtilen genel nitelikleri taşımak şarttır.

Giriş sınavı; eleme sınavı, yazılı sınav ve mülakattan oluşur. Eleme ve yazılı sınavları, Sayıştay Başkanlığı ile imzalanacak protokole göre Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi tarafından yapılır.

Eleme sınavı; alan bilgisi, genel kültür ve genel yetenek sorularından oluşur ve test usulüne göre yapılır. Eleme sınavı sonucunda, yetmiş puandan az olmamak üzere en yüksek puandan başlayarak sınav ilanında belirtilen kadronun beş katına kadar aday yazılı sınava çağrılır.

Yazılı sınav, zorunlu olan; İktisat, Maliye, Hukuk, Kompozisyon ile seçimlik olan Ticaret Hukuku veya Muhasebe konularından oluşur. Yazılı sınav sonucunda, yetmiş puandan az olmamak üzere, en yüksek puandan başlayarak eleme sınavı ilanında belirtilen kadronun üç katına kadar aday mülakata çağrılır.

Mülakat, adayın;

- a) Bir konuyu kavrayıp özetleme, ifade yeteneği ve muhakeme gücü,
- b) Liyakati, temsil kabiliyeti, davranış ve tepkilerinin mesleğe uygunluğu,
- c) Özgüveni, ikna kabiliyeti ve inandırıcılığı,
- ç) Genel yetenek ve genel kültürü,
- d) Bilimsel ve teknolojik gelişmelere açıklığı,

yönlerinden değerlendirilerek, ayrı ayrı puan verilmek suretiyle gerçekleştirilir. Adaylar, komisyon tarafından (a) ila (d) bentlerinde yazılı özelliklerin her biri için yirmişer puan üzerinden değerlendirilir ve verilen puanlar ayrı ayrı tutanağa geçirilir. Bunun dışında mülakat ile ilgili herhangi bir kayıt sistemi kullanılmaz.

Mülakat komisyonu; Sayıştay Başkanının veya görevlendireceği bir daire başkanının başkanlığında, iki üye ve üç uzman denetçi olmak üzere altı kişiden oluşur. Mülakatta başarılı sayılmak için, komisyon başkan ve üyelerinin yüz tam puan üzerinden verdikleri puanların aritmetik ortalamasının en az yetmiş olması şarttır.

Giriş sınav sonuç listesi, eleme sınav puanı ve yazılı sınav puanı ile mülakat puanının aritmetik ortalaması tespit edilerek en yüksek puan alandan başlamak üzere hazırlanır. Giriş sınav sonuç listesindeki sıralama doğrultusunda eleme sınav ilanında belirtilen kadro sayısı kadar adayın atama işlemleri yapılır.

Denetçi yardımcılarının mesleki eğitim ve staj süresi en az iki en çok üç yıldır. Adaylık süresi en az bir en çok iki yıldır. Adaylık süresi sonunda; olumlu sicil alanlar Meslek Mensupları Yükseltme ve Disiplin Kurulunun kararı ve Sayıştay Başkanının onayıyla denetçi yardımcılığına atanırlar. Olumlu sicil alamayanların görevine Meslek Mensupları Yükseltme ve Disiplin Kurulunun kararı ve Sayıştay Başkanının onayıyla son verilir.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Sayıştay denetçilerinin nitelikleri ve mesleğe alınmaları

MADDE 17- (1) Denetçiler, denetçi yardımcılığından yetişirler.

(2) Denetçi yardımcılığına, hukuk, siyasal bilgiler, iktisat, işletme, iktisadi ve idari bilimler fakültelerinden veya bunlara denkliği Yükseköğretim Kurulu tarafından kabul edilen yurt içi veya yurt dışındaki en az dört yıllık fakülte veya yüksekokullardan birini bitirmiş olanlar arasından açılacak giriş sınavını kazananlar Sayıştay Başkanı tarafından aday olarak atanır. Sınava girebilmek için sınavın yapıldığı yılın Ocak ayının ilk günü itibarıyla 31 yaşını (yüksek lisans veya doktora derecesine sahip olanlar için 35 yaşını) bitirmemiş olmak ve 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinde belirtilen genel nitelikleri taşımak şarttır.

(3) Giriş sınavı; eleme sınavı, yazılı sınav ve mülakattan oluşur. Eleme ve yazılı sınavları, Sayıştay Başkanlığı ile imzalanacak protokole göre Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi tarafından yapılır.

(4) Eleme sınavı; alan bilgisi, genel kültür ve genel yetenek sorularından oluşur ve test usulüne göre yapılır. Eleme sınavı sonucunda, yetmiş puandan az olmamak üzere en yüksek puandan başlayarak sınav ilanında belirtilen kadronun beş katına kadar aday yazılı sınava çağrılır.

(5) Yazılı sınav, zorunlu olan; İktisat, Maliye, Hukuk, Kompozisyon ile seçimlik olan Ticaret Hukuku veya Muhasebe konularından oluşur. Yazılı sınav sonucunda, yetmiş puandan az olmamak üzere, en yüksek puandan başlayarak eleme sınavı ilanında belirtilen kadronun üç katına kadar aday mülakata çağrılır.

(6) Mülakat, adayın;

- a) Bir konuyu kavrayıp özetleme, ifade yeteneği ve muhakeme gücü,
- b) Liyakati, temsil kabiliyeti, davranış ve tepkilerinin mesleğe uygunluğu,
- c) Özgüveni, ikna kabiliyeti ve inandırıcılığı,
- ç) Genel yetenek ve genel kültürü,
- d) Bilimsel ve teknolojik gelişmelere açıklığı,

yönlerinden değerlendirilerek, ayrı ayrı puan verilmek suretiyle gerçekleştirilir. Adaylar, komisyon tarafından (a) ila (d) bentlerinde yazılı özelliklerin her biri için yirmişer puan üzerinden değerlendirilir ve verilen puanlar ayrı ayrı tutanağa geçirilir. Bunun dışında mülakat ile ilgili herhangi bir kayıt sistemi kullanılmaz.

(7) Mülakat komisyonu; Sayıştay Başkanının veya görevlendireceği bir daire başkanının başkanlığında, iki üye ve üç uzman denetçi olmak üzere altı kişiden oluşur. Mülakatta başarılı sayılmak için, komisyon başkan ve üyelerinin yüz tam puan üzerinden verdikleri puanların aritmetik ortalamasının en az yetmiş olması şarttır.

(8) Giriş sınav sonuç listesi, eleme sınav puanı ve yazılı sınav puanı ile mülakat puanının aritmetik ortalaması tespit edilerek en yüksek puan alandan başlamak üzere hazırlanır. Giriş sınav sonuç listesindeki sıralama doğrultusunda eleme sınav ilanında belirtilen kadro sayısı kadar adayın atama işlemleri yapılır.

(9) Denetçi yardımcılarının mesleki eğitim ve staj süresi en az iki en çok üç yıldır. Adaylık süresi en az bir en çok iki yıldır. Adaylık süresi sonunda; olumlu sicil alanlar Meslek Mensupları Yükseltme ve Disiplin Kurulunun kararı ve Sayıştay Başkanının onayıyla denetçi yardımcılığına atanırlar. Olumlu sicil alamayanların görevine Meslek Mensupları Yükseltme ve Disiplin Kurulunun kararı ve Sayıştay Başkanının onayıyla son verilir.

(Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekilleri Yozgat Milletvekili Bekir Bozdağ, Samsun Milletvekili Suat Kılıç, Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş, Giresun Milletvekili Nurettin Canikli, İstanbul Milletvekili Ayşe Nur Bahçekapılı ve 3 Milletvekilinin Teklifi)

Denetçi yardımcılarının denetçiliğe atanabilmeleri için mesleki eğitim ve staj sonunda yapılacak sınavda başarılı olmaları ve olumlu sicil almaları şarttır. Yeterlik sınavında başarılı olamayanların meslek mensupluğu ile ilişkisi kesilir. Bunlardan yazılı olarak talepte bulunanlar, Sayıştay Başkanının onayıyla yönetim mensubu olarak atanır.

Denetçi yardımcılarını denetçiliğe, Meslek Mensupları Yükseltme ve Disiplin Kurulu kararı ve Sayıştay Başkanının onayı ile atanır.

Denetçi yardımcılığı adaylığına giriş sınavı esas ve usulleri, mesleki eğitimde okutulacak derslerle staj şekli ve şartları ile süresi, eğitim ve staj sonundaki sınav usulleri ve diğer hususlar yönetmelikle düzenlenir.

Başsavcı ve savcılarının nitelikleri ve atanmaları

MADDE 18- Sayıştay Başsavcısı ve savcıları, Sayıştay Başkanının görüşü alınmak suretiyle Maliye Bakanlığınca yapılacak teklif üzerine ortak kararname ile atanır. Sayıştay Başsavcısının görev süresi dört yıldır. Süresi dolan Sayıştay Başsavcısı yeniden atanabilir. Görevi sona eren Sayıştay Başsavcısı boş kadro şartı aranmaksızın Sayıştay savcısı olarak görevine devam eder ve boşalan ilk savcı kadrosu kendisine tahsis edilir.

Sayıştay Başsavcısı ve savcılarının aşağıdaki nitelikleri taşıması gerekir:

a) Hukuk, siyasal bilgiler, iktisat, işletme, iktisadi ve idari bilimler fakülteleri veya Yükseköğretim Kurulu tarafından bunlara denkliği kabul edilen yurt içindeki veya yurt dışındaki en az dört yıllık fakülte veya yüksekokullardan birini bitirmiş olmak ve yüksek öğrenimden sonra mali, iktisadi veya hukuki konularla ilgili kamu hizmetinde en az onaltı yıl çalışmış olmak,

b) Merkezi yönetim kapsamındaki kamu idarelerinde denetim elemanlığı, müşavir, Hazine avukatlığı veya daire başkanlığı ve üstü görevlerde bulunmuş olmak.

Başsavcı birinci sınıfa ayrılmış ve bu sınıfta altı yılını doldurmuş denetçinin sahip olduğu haklardan yararlanır. Savcılarının intibaklarında Sayıştay dışındaki hizmet sürelerinin üçte ikisi dikkate alınır. Başsavcı ve savcılar; aylık, ödenek, mali, sosyal, emeklilik ve diğer hakları ile disiplin, ceza kovuşturması, sicil ve teminatları bakımından kendi derece ve kıdemindeki denetçiler hakkındaki hükümlere tabidir.

Yönetim birimleri ve mensupları

MADDE 19- Sayıştayın yönetim işleri Sayıştay Başkanının onayı ile kurulacak birimler tarafından yürütülür.

Yönetim mensuplarının, 657 sayılı Kanunda yazılı nitelikleri taşımaları gerekir. Bunlar, 657 sayılı Kanun hükümleri çerçevesinde Sayıştay Başkanının onayı ile atanır. Yönetim mensupları, 657 sayılı Kanuna tabi olarak yönetim birimlerinde çalışan görevlileri ifade eder. Yönetim birimlerinin görevleri, bu görevlerin yürütülmesine ilişkin esas ve usuller ile ilgililerin sorumlulukları yönetmelikle düzenlenir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Sayıştayın Yargı, Karar ve Diğer Organlarının Kuruluş, İşleyiş, Görev ve Yetkileri

Başkanlık

MADDE 20- Başkanlık; Sayıştay Başkanı, başkan yardımcıları ve bölüm başkanlarından oluşur.

Denetim ve denetim destek grup başkanlıkları ile yönetim birimleri doğrudan Başkanlığa bağlı olarak görev yapar.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(10) Denetçi yardımcılarının denetçiliğe atanabilmeleri için mesleki eğitim ve staj sonunda yapılacak sınavda başarılı olmaları ve olumlu sicil almaları şarttır. Yeterlik sınavında başarılı olamayanların meslek mensupluğu ile ilişkisi kesilir. Bunlardan yazılı olarak talepte bulunanlar, Sayıştay Başkanının onayıyla yönetim mensubu olarak atanır.

(11) Denetçi yardımcılarını denetçiliğe, Meslek Mensupları Yükseltme ve Disiplin Kurulu kararı ve Sayıştay Başkanının onayı ile atanır.

(12) Denetçi yardımcılığı adaylığına giriş sınavı esas ve usulleri, mesleki eğitimde okutulacak derslerle staj şekli ve şartları ile süresi, eğitim ve staj sonundaki sınav usulleri ve diğer hususlar yönetmelikle düzenlenir.

Başsavcı ve savcılarının nitelikleri ve atanmaları

MADDE 18- (1) Sayıştay Başsavcısı ve savcıları, Sayıştay Başkanının görüşü alınmak suretiyle Maliye Bakanlığınca yapılacak teklif üzerine ortak kararname ile atanırlar. Sayıştay Başsavcısının görev süresi dört yıldır. Süresi dolan Sayıştay Başsavcısı yeniden atanabilir. Görevi sona eren Sayıştay Başsavcısı boş kadro şartı aranmaksızın Sayıştay savcısı olarak görevine devam eder ve boşalan ilk savcı kadrosu kendisine tahsis edilir.

(2) Sayıştay Başsavcısı ve savcılarının aşağıdaki nitelikleri taşıması gerekir:

a) Hukuk, siyasal bilgiler, iktisat, işletme, iktisadi ve idari bilimler fakülteleri veya Yükseköğretim Kurulu tarafından bunlara denkliği kabul edilen yurt içindeki veya yurt dışındaki en az dört yıllık fakülte veya yüksekokullardan birini bitirmiş olmak ve yüksek öğrenimden sonra mali, iktisadi veya hukuki konularla ilgili kamu hizmetinde en az onaltı yıl çalışmış olmak,

b) Merkezi yönetim kapsamındaki kamu idarelerinde denetim elemanlığı, müşavir Hazine avukatlığı veya daire başkanlığı ve üstü görevlerde bulunmuş olmak.

(3) Başsavcı birinci sınıfa ayrılmış ve bu sınıfta dokuz yılını doldurmuş denetçinin sahip olduğu haklardan yararlanır. Savcılarının intibaklarında Sayıştay dışındaki hizmet sürelerinin üçte ikisi dikkate alınır. Başsavcı ve savcılar; aylık, ödenek, mali, sosyal, emeklilik ve diğer hakları ile disiplin, ceza kovuşturması, sicil ve teminatları bakımından kendi derece ve kıdemindeki denetçiler hakkındaki hükümlere tabidir.

Yönetim birimleri ve mensupları

MADDE 19- (1) Sayıştayın yönetim işleri Sayıştay Başkanının teklifi ve Sayıştay Genel Kurulunun kararı ile kurulacak birimler tarafından yürütülür.

(2) Yönetim mensuplarının, 657 sayılı Kanunda yazılı nitelikleri taşımaları gerekir. Bunlar, 657 sayılı Kanun hükümleri çerçevesinde Sayıştay Başkanının onayı ile atanır. Yönetim mensupları, 657 sayılı Kanuna tabi olarak yönetim birimlerinde çalışan görevlileri ifade eder. Yönetim birimlerinin görevleri, bu görevlerin yürütülmesine ilişkin esas ve usuller ile ilgililerin sorumlulukları yönetmelikle düzenlenir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Başkanlık, Yargı, Karar ve Diğer Organların Kuruluş, İşleyiş, Görev ve Yetkileri

Başkanlık

MADDE 20- (1) Başkanlık; Sayıştay Başkanı, başkan yardımcıları ve bölüm başkanlarından oluşur.

(2) Denetim ve denetim destek grup başkanlıkları ile yönetim birimleri doğrudan Başkanlığa bağlı olarak görev yapar.

(Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekilleri Yozgat Milletvekili Bekir Bozdağ, Samsun Milletvekili Suat Kılıç, Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş, Giresun Milletvekili Nurettin Canikli, İstanbul Milletvekili Ayşe Nur Bahçekapılı ve 3 Milletvekilinin Teklifi)

Sayıştay Başkanı

MADDE 21- Sayıştay Başkanı, Sayıştayı yönetir ve temsil eder. Sayıştay Başkanı, Kurumun en üst yöneticisi olup genel işleyişten sorumludur; kanunlarla verilen görevlerin iyi yapılması ve yönetimin düzenli bir surette yürütülmesi için gerekli tedbirleri alır. Sayıştay Başkanı, sınırlarını açıkça belirtmek ve yazılı olmak şartıyla yetkilerinden bir kısmını başkan yardımcılara devredebilir.

Sayıştay Başkanı, Genel Kurulun başkanı olup gerekli gördükçe Temyiz Kurulu ve Daireler Kuruluna da başkanlık eder; bu kurullara verilecek işleri düzenler ve görüşmeleri yönetir.

Sayıştay Başkanı, Sayıştayın faaliyetleri ile ilgili olarak yılda en az iki defa Türkiye Büyük Millet Meclisi Plan ve Bütçe Komisyonunu ve gerektiğinde diğer ilgili komisyonları bilgilendirir.

Sayıştay raporlarının Türkiye Büyük Millet Meclisinde görüşülmesi sırasında Sayıştay Başkanı veya görevlendireceği başkan yardımcısı hazır bulunur.

Sayıştay Başkanı; daire başkanları ve üyelerin dairelerini belirler, ihtisas dairelerini tespit eder, işleri dairelere dağıtır, denetim ve denetim destek grup başkanlıklarını oluşturur, meslek ve yönetim mensuplarının görevlerini ve görev yerlerini tayin ve tespit eder.

Sayıştay Başkanı, gerekli gördüğü durumlarda, en çok beş denetçiyi ilgililerin muvafakati ile Başkanlık danışmanı olarak görevlendirebilir.

Sayıştay Başkanı görevinde bulunamayacağı zaman başkan yardımcılarında birini yerine vekil bırakır. Vekil tayin etmemiş olduğu veya görevinde bulunamayacağı hallerde başkan yardımcılarında kıdemli olanı, Sayıştay Başkanlığının açık bulunduğu hallerde ise en kıdemli daire başkanı Sayıştay Başkanlığına vekalet eder. Kıdemde esas, üyeliğe veya daire başkanlığına seçilmez.

Başkan yardımcıları

MADDE 22- Sayıştay Başkanı, biri denetim diğeri yönetim ile ilgili işlerde kendisine yardımcı olmak üzere üyeler arasından iki başkan yardımcısı görevlendirir. Başkan yardımcıları daire başkanı statüsündedir.

Denetimle ilgili başkan yardımcısı, denetim faaliyetlerinin yürütülmesi, raporlanması ve gözden geçirilmesinden sorumlu olup, denetim ve denetim destek grup başkanlıklarının çalışmalarını Sayıştay Başkanı adına yönetir. Denetimle ilgili başkan yardımcısına verilmiş görevlerin yerine getirilmesine yardımcı olmak üzere Sayıştay Başkanının onayı ile, birinci sınıfa ayrıldıktan sonra en az üç yıl çalışmış meslek mensupları arasından en çok beş bölüm başkanı görevlendirilir.

Yönetimle ilgili başkan yardımcısı, yönetim birimlerini Sayıştay Başkanı adına yönetir. Yönetimle ilgili başkan yardımcısına verilmiş görevlerin yerine getirilmesine yardımcı olmak üzere Sayıştay Başkanının onayı ile bir ila dördüncü derecelerdeki meslek mensuplarından en çok üç bölüm başkanı görevlendirilir.

Daireler

MADDE 23- Bir başkan ile altı üyeden kurulu daireler birer hesap mahkemesidir. Daireler, bir başkan ve dört üye ile toplanır, hüküm ve kararlar oy çokluğuyla verilir.

Daireler;

a) Hesap mahkemesi olarak sorumluların hesap ve işlemlerine ilişkin düzenlenen yargılamaya esas raporlarda yer alan kamu zararına ilişkin hususları hükme bağlar.

b) Denetim raporları hakkında görüş bildirir.

c) Sayıştay Başkanı tarafından görüşülmesi istenilen konular hakkında görüş bildirir veya karar verir.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Sayıştay Başkanı

MADDE 21- (1) Sayıştay Başkanı, Sayıştayı yönetir ve temsil eder. Sayıştay Başkanı, Kurumun en üst yöneticisi olup genel işleyişten sorumludur; kanunlarla verilen görevlerin iyi yapılması ve yönetimin düzenli bir surette yürütülmesi için gerekli tedbirleri alır.

(2) Sayıştay Başkanı, Genel Kurulun başkanı olup gerekli gördükçe Temyiz Kurulu ve Daireler Kuruluna da başkanlık eder; bu kurullara verilecek işleri düzenler ve görüşmeleri yönetir.

(3) Sayıştay Başkanı, Sayıştayın faaliyetleri ile ilgili olarak yılda en az iki defa Türkiye Büyük Millet Meclisi Plan ve Bütçe Komisyonunu ve gerektiğinde diğer ilgili komisyonları bilgilendirir.

(4) Sayıştay raporlarının Türkiye Büyük Millet Meclisinde görüşülmesi sırasında Sayıştay Başkanı veya görevlendireceği başkan yardımcısı hazır bulunur.

(5) Sayıştay Başkanı; daire başkanları ve üyelerin dairelerini belirler, ihtisas dairelerini tespit eder, işleri dairelere dağıtır, denetim ve denetim destek grup başkanlıklarını oluşturur, meslek mensuplarının görev yerlerini; yönetim mensuplarının görevlerini ve görev yerlerini tayin ve tespit eder.

(6) Sayıştay Başkanı, gerekli gördüğü durumlarda, en çok beş denetçiyi ilgililerin muvafakati ile Başkanlık danışmanı olarak görevlendirebilir.

(7) Sayıştay Başkanı görevinde bulunamayacağı zaman başkan yardımcılarında birine vekalet verir. Vekil tayin etmemiş olduğu veya görevinde bulunamayacağı hallerde başkan yardımcılarında kıdemli olanı, Sayıştay Başkanlığının açık bulunduğu hallerde ise en kıdemli daire başkanı Sayıştay Başkanlığına vekalet eder. Kıdemde esas, üyeliğe veya daire başkanlığına seçilmez.

Başkan yardımcıları

MADDE 22- (1) Sayıştay Başkanı, biri denetim diğeri yönetim ile ilgili işlerde kendisine yardımcı olmak üzere üyeler arasından iki başkan yardımcısı görevlendirir. Başkan yardımcıları daire başkanı statüsündedir.

(2) Denetimle ilgili başkan yardımcısı, denetim faaliyetlerinin yürütülmesi, raporlanması ve gözden geçirilmesinden sorumlu olup, denetim ve denetim destek grup başkanlıklarının çalışmalarını Sayıştay Başkanı adına yönetir. Denetimle ilgili başkan yardımcısına verilmiş görevlerin yerine getirilmesine yardımcı olmak üzere Sayıştay Başkanının onayı ile, birinci sınıfa ayrıldıktan sonra en az üç yıl çalışmış meslek mensupları arasından en çok beş bölüm başkanı görevlendirilir.

(3) Yönetimle ilgili başkan yardımcısı, yönetim birimlerini Sayıştay Başkanı adına yönetir. Yönetimle ilgili başkan yardımcısına verilmiş görevlerin yerine getirilmesine yardımcı olmak üzere Sayıştay Başkanının onayı ile bir ila dördüncü derecelerdeki meslek mensuplarından en çok üç bölüm başkanı görevlendirilir.

Daireler

MADDE 23- (1) Bir başkan ile altı üyeden kurulu daireler birer hesap mahkemesidir. Daireler, bir başkan ve dört üye ile toplanır, hüküm ve kararlar oy çokluğuyla verilir.

(2) Daireler;

a) Hesap mahkemesi olarak sorumluların hesap ve işlemlerine ilişkin düzenlenen yargılamaya esas raporlarda yer alan kamu zararına ilişkin hususları hükme bağlar.

b) Denetim raporları hakkında görüş bildirir.

c) Sayıştay Başkanı tarafından görüşülmesi istenilen konular hakkında görüş bildirir veya karar verir.

(Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekilleri Yozgat Milletvekili Bekir Bozdağ, Samsun Milletvekili Suat Kılıç, Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş, Giresun Milletvekili Nurettin Canikli, İstanbul Milletvekili Ayşe Nur Bahçekapılı ve 3 Milletvekilinin Teklifi)

Denetim raporlarının dairelerde görüşülmesi sırasında ilgili grup başkanı veya raporu düzenleyen denetçi katılarak görüşünü açıklar. Ayrıca ilgili kamu idaresinin üst yöneticisi veya görevlendireceği yardımcısı açıklamalarda bulunmak üzere çağrılabilir.

Yargılamaya esas raporların görüşülmesi sırasında açıklamalarda bulunmak üzere ilgili grup başkanı, raporu düzenleyen denetçi, sorumlular ve ahizler çağrılabilir.

Daire başkanlığının boşalması, daire başkanının izinli veya özürlü olması halinde en kıdemli üye daire başkanlığına vekalet eder. Kıdemde esas, üyeliğe seçilmez.

Daire başkanları ve üyeler

MADDE 24- Daire başkanları, çalışmaya ara verilme süresi hariç en geç altı ay içinde, dairelerine havale edilen yargılamaya esas raporların karara bağlanmasını, bunlara ilişkin tutanak ve ilamların düzenlenmesini sağlamakla görevlidir.

Daire başkanları, denetim raporlarına ilişkin görüşlerin bildirilmesiyle ilgili işlemleri yürütür ve görüş bildirdikleri raporların Türkiye Büyük Millet Meclisinde görüşülmesi sırasında hazır bulunur.

Üyeler, buldukları dairelerde daire başkanı ya da dahil buldukları kurulda kurul başkanı tarafından kendilerine verilen dosyaları ve raporları geciktirmeden inceleyerek görevli daire veya kurullara gerekli açıklamaları yapar, görüş ve düşüncelerini gerekçeleri ile yazılı olarak bildirir, dairelerin ve üyesi buldukları kurulların toplantılarına katılır, oylarını verir, karar ve görüşlerde azınlıkta kalanlar karşı oy gerekçelerini yazılı olarak bildirir, daire ve kurullarla ilgili olmak üzere verilen diğer işleri yapar.

Daire ve kurullarca verilen karar ve görüşler dairesinde karar, tutanak, ilam ve daire görüşünü düzenleyerek bunların gerektirdiği diğer işlemleri yapmak üzere yeterli sayıda denetçi Sayıştay Başkanı tarafından raportör olarak görevlendirilir.

Genel Kurul

MADDE 25- Genel Kurul Sayıştay Başkanının başkanlığında başkan yardımcıları, daire başkanları ve üyelerden oluşur.

Genel Kurul;

a) Genel uygunluk bildirimlerini görüşür.

b) İçtihadın birleştirilmesi kararı alır.

c) Bu Kanun gereğince hazırlanacak yönetmelikler hakkında görüş bildirir.

d) Sayıştaya ilişkin kanun tasarısı ve teklifleri hakkında görüş bildirir.

e) Sayıştay Başkanı tarafından incelenmesi istenilen diğer konular hakkında görüş bildirir veya karar verir.

f) Bu Kanunla verilen diğer görevleri yapar.

Başsavcı oy hakkı olmamak üzere Genel Kurul toplantılarına katılır ve görüşünü açıklar.

Genel Kurul mevcut üye sayısının en az üçte ikisi ile toplanır, mevcudun salt çoğunluğu ile karar verir. Oyların eşitliği halinde Sayıştay Başkanının bulunduğu taraf çoğunluğu sağlamış sayılır.

Sayıştay Başkanının katılmadığı hallerde Genel Kurula, Kurula katılan başkan yardımcılarında kıdemli olanı başkanlık eder.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(3) Denetim raporlarının dairelerde görüşülmesi sırasında ilgili grup başkanı veya raporu düzenleyen denetçi katılarak görüşünü açıklar. Ayrıca ilgili kamu idaresinin üst yöneticisi veya görevlendireceği yardımcısı açıklamalarda bulunmak üzere çağrılabilir.

(4) Yargılamaya esas raporların görüşülmesi sırasında açıklamalarda bulunmak üzere ilgili grup başkanı, raporu düzenleyen denetçi, sorumlular ve ahizler çağrılabilir.

(5) Daire başkanlığının boşalması, daire başkanının izinli veya özürlü olması halinde en kıdemli üye daire başkanlığına vekalet eder. Kıdemde esas, üyeliğe seçilmedir.

Daire başkanları ve üyeler

MADDE 24- (1) Daire başkanları, çalışmaya ara verilme süresi hariç en geç altı ay içinde, dairelerine havale edilen yargılamaya esas raporların karara bağlanmasını, bunlara ilişkin tutanak ve ilamların düzenlenmesini sağlamakla görevlidir.

(2) Daire başkanları, denetim raporlarına ilişkin görüşlerin bildirilmesiyle ilgili işlemleri yürütür ve görüş bildirdikleri raporların Türkiye Büyük Millet Meclisinde görüşülmesi sırasında hazır bulunur.

(3) Üyeler, buldukları dairelerde daire başkanı ya da dahil buldukları kurulda kurul başkanı tarafından kendilerine verilen dosyaları ve raporları geciktirmeden inceleyerek görevli daire veya kurullara gerekli açıklamaları yapar, görüş ve düşüncelerini gerekçeleri ile yazılı olarak bildirir, dairelerin ve üyesi buldukları kurulların toplantılarına katılır, oylarını verir, karar ve görüşlerde azınlıkta kalanlar karşı oy gerekçelerini yazılı olarak bildirir, daire ve kurullarla ilgili olmak üzere verilen diğer işleri yapar.

(4) Daire ve kurullarca verilen karar ve görüşler dairesinde karar, tutanak, ilam ve daire görüşünü düzenleyerek bunların gerektirdiği diğer işlemleri yapmak üzere yeterli sayıda denetçi Sayıştay Başkanı tarafından raportör olarak görevlendirilir.

Genel Kurul

MADDE 25- (1) Genel Kurul Sayıştay Başkanının başkanlığında başkan yardımcıları, daire başkanları ve üyelerden oluşur.

(2) Genel Kurul;

a) Genel uygunluk bildirimlerini görüşür.

b) İçtihadın birleştirilmesi kararı alır.

c) Bu Kanun gereğince hazırlanacak yönetmelikler hakkında görüş bildirir.

ç) Sayıştaya ilişkin kanun tasarısı ve teklifleri hakkında görüş bildirir.

d) Sayıştay Başkanı tarafından incelenmesi istenilen diğer konular hakkında görüş bildirir veya karar verir.

e) Bu Kanunla verilen diğer görevleri yapar.

(3) Başsavcı oy hakkı olmamak üzere Genel Kurul toplantılarına katılır ve görüşünü açıklar.

(4) Genel Kurul mevcut üye sayısının en az üçte ikisi ile toplanır, mevcudun salt çoğunluğu ile karar verir. Oyların eşitliği halinde Sayıştay Başkanının bulunduğu taraf çoğunluğu sağlamış sayılır.

(5) Sayıştay Başkanının katılmadığı hallerde Genel Kurula, Kurula katılan başkan yardımcılarında kıdemli olanı başkanlık eder.

(Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekilleri Yozgat Milletvekili Bekir Bozdağ, Samsun Milletvekili Suat Kılıç, Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş, Giresun Milletvekili Nurettin Canikli, İstanbul Milletvekili Ayşe Nur Bahçekapılı ve 3 Milletvekilinin Teklifi)

Temyiz Kurulu

MADDE 26- Temyiz Kurulu; Sayıştay Genel Kurulunca, Rapor Değerlendirme Kuruluna seçilenler dışında kalan daire başkanları ile üyeler arasından iki yıl için seçilecek dört daire başkanı ve her daireden seçilecek ikişer üyenin katılımı ile kurulur. Her yıl Kurul üyelerinin yarısı yenilenir. Üyeliği sona erenler iki yıl geçmeden tekrar seçilemez. Kurula en kıdemli daire başkanı başkanlık eder.

Kurul üye tamsayısının en az üçte ikisi ile toplanır. Kanuni izin ve boş üyelik sebebiyle toplantı yeter sayısının sağlanamadığı hallerde, dairelerden Kurula seçilmiş bulunan üye sayısını aşmamak ve o toplantıya münhasır olmak kaydıyla Kurul Başkanı tarafından katılmayan üyelerin yerine her daireden bir üyeyi aşmamak koşuluyla kıdem esasına göre yeter sayıyı sağlayacak kadar üye toplantıya davet edilebilir. Kurul, mevcudun salt çoğunluğu ile karar verir. Oyların eşitliği halinde Başkanın bulunduğu taraf çoğunluğu sağlamış sayılır. Kararı temyiz edilen daire başkanı ve üyelerinin oy hakkı olmaz. Savcı, duruşmalı oturumlarda doğrudan, diğer oturumlarda ise Kurulun daveti üzerine toplantıya katılarak görüşünü açıklar.

Temyiz Kurulu Sayıştay dairelerince verilen ilamların son hüküm merciidir.

Daireler Kurulu

MADDE 27- Daireler Kurulu, Rapor Değerlendirme Kurulu ile Temyiz Kuruluna seçilen daire başkanı ve üyelerin dışında kalan daire başkanı ve üyelerden kurulur. En kıdemli daire başkanı Kurula başkanlık eder.

Kurul mevcut üye sayısının en az üçte ikisi ile toplanır. Kanuni izin ve boş üyelik sebebiyle toplantı yeter sayısının sağlanamadığı hallerde, o toplantıya münhasır olmak kaydıyla Kurul Başkanı tarafından katılmayan üyelerin yerine her daireden bir üyeyi aşmamak koşuluyla kıdem esasına göre yeter sayıyı sağlayacak kadar üye toplantıya davet edilebilir. Kurul, mevcudun salt çoğunluğu ile karar verir. Oyların eşitliği halinde Başkanın bulunduğu taraf çoğunluğu sağlamış sayılır.

Daireler Kurulu;

a) Genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerince mali konularda düzenlenecek yönetmelikler ile yönetmelik niteliğindeki düzenleyici işlemler,

b) Sayıştay Başkanı tarafından incelenmesi istenen konular,

hakkında görüş bildirir ve bu Kanunla kendisine verilmiş olan diğer görevleri yapar.

Genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerince mali konularda düzenlenecek yönetmelikler ile yönetmelik niteliğindeki düzenleyici işlemler, Sayıştayın istişari görüşü alınarak yürürlüğe konulur. Sayıştay, görüşünü istemin yapılması tarihinden itibaren çalışmaya ara verilme süresi hariç en geç otuz gün içinde bildirir. Bu sürenin aşıldığı haller, Sayıştay faaliyet raporunda gerekçeli olarak yer alır.

Rapor Değerlendirme Kurulu

MADDE 28- Kurul, Sayıştay Genel Kurulu tarafından iki yıl için seçilen iki daire başkanı ile her daireden birer üye ve denetimden sorumlu başkan yardımcısından oluşur. Kurul üyeliğinde boşalma olması halinde kalan süreyi tamamlamak üzere Genel Kurul tarafından boşalan yer için seçim yapılır.

Kurulun başkanı Sayıştay Başkanıdır. Başkanın katılmadığı durumlarda Kurula denetimden sorumlu başkan yardımcısı başkanlık eder.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Temyiz Kurulu

MADDE 26- (1) Temyiz Kurulu; Sayıştay Genel Kurulunca, Rapor Değerlendirme Kuruluna seçilenler dışında kalan daire başkanları ile üyeler arasından dört yıl için seçilecek dört daire başkanı ve her daireden seçilecek ikişer üyenin katılımı ile kurulur. Her yıl Kurul üyelerinin dörtte biri yenilenir. Üyeliği sona erenler dört yıl geçmeden tekrar seçilemez. Kurula en kıdemli daire başkanı başkanlık eder.

(2) Kurul üye tamsayısının en az üçte ikisi ile toplanır. Kanuni izin ve boş üyelik sebebiyle toplantı yeter sayısının sağlanamadığı hallerde, dairelerden Kurula seçilmiş bulunan üye sayısını aşmamak ve o toplantıya münhasır olmak kaydıyla Kurul Başkanı tarafından katılmayan üyelerin yerine her daireden bir üyeyi aşmamak koşuluyla kıdem esasına göre yeter sayıyı sağlayacak kadar üye toplantıya davet edilebilir. Kurul, mevcudun salt çoğunluğu ile karar verir. Oyların eşitliği halinde Başkanın bulunduğu taraf çoğunluğu sağlamış sayılır. Kararı temyiz edilen daire başkanı ve üyelerinin oy hakkı yoktur. Savcı, duruşmalı oturumlarda doğrudan, diğer oturumlarda ise Kurulun daveti üzerine toplantıya katılarak görüşünü açıklar.

(3) Temyiz Kurulu Sayıştay dairelerince verilen ilamların son hüküm merciidir.

Daireler Kurulu

MADDE 27- (1) Daireler Kurulu, Rapor Değerlendirme Kurulu ile Temyiz Kuruluna seçilen daire başkanı ve üyelerin dışında kalan daire başkanı ve üyelere kurulur. En kıdemli daire başkanı Kurula başkanlık eder.

(2) Kurul mevcut üye sayısının en az üçte ikisi ile toplanır. Kanuni izin ve boş üyelik sebebiyle toplantı yeter sayısının sağlanamadığı hallerde, o toplantıya münhasır olmak kaydıyla Kurul Başkanı tarafından katılmayan üyelerin yerine her daireden bir üyeyi aşmamak koşuluyla kıdem esasına göre yeter sayıyı sağlayacak kadar üye toplantıya davet edilebilir. Kurul, mevcudun salt çoğunluğu ile karar verir. Oyların eşitliği halinde Başkanın bulunduğu taraf çoğunluğu sağlamış sayılır.

(3) Daireler Kurulu;

a) Genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerince mali konularda düzenlenecek yönetmelikler ile yönetmelik niteliğindeki düzenleyici işlemler,

b) Sayıştay Başkanı tarafından incelenmesi istenen konular,

hakkında görüş bildirir ve bu Kanunla kendisine verilmiş olan diğer görevleri yapar.

(4) Genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerince mali konularda düzenlenecek yönetmelikler ile yönetmelik niteliğindeki düzenleyici işlemler, Sayıştayın istişari görüşü alınarak yürürlüğe konulur. Sayıştay, görüşünü istemin yapılması tarihinden itibaren çalışmaya ara verilme süresi hariç en geç otuz gün içinde bildirir. Bu sürenin aşıldığı haller, Sayıştay faaliyet raporunda gerekçeli olarak yer alır.

Rapor Değerlendirme Kurulu

MADDE 28- (1) Kurul, Sayıştay Genel Kurulu tarafından iki yıl için seçilen iki daire başkanı ve her daireden birer üye ile denetimden sorumlu başkan yardımcısından oluşur. Kurul üyeliğinde boşalma olması halinde kalan süreyi tamamlamak üzere Genel Kurul tarafından boşalan yer için seçim yapılır.

(2) Kurulun başkanı Sayıştay Başkanıdır. Başkanın katılmadığı durumlarda Kurula denetimden sorumlu başkan yardımcısı başkanlık eder.

(Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekilleri Yozgat Milletvekili Bekir Bozdağ, Samsun Milletvekili Suat Kılıç, Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş, Giresun Milletvekili Nurettin Canikli, İstanbul Milletvekili Ayşe Nur Bahçekapılı ve 3 Milletvekilinin Teklifi)

Kurul üye tamsayısının en az üçte ikisi ile toplanır. Kanuni izin ve boş üyelik sebebiyle toplantı yeter sayısının sağlanmadığı hallerde, Kurula görevlendirilmiş üye sayısını aşmamak ve o toplantıya münhasır olmak kaydı ile Kurul Başkanı tarafından katılmayan üyelerin yerine her daireden bir üyeyi aşmamak koşuluyla kıdem esasına göre yeter sayıyı sağlayacak kadar üye toplantıya davet edilebilir. Kurul, mevcudun salt çoğunluğu ile karar verir. Oyların eşitliği halinde Başkanın bulunduğu taraf çoğunluğu sağlamış sayılır.

Rapor Değerlendirme Kurulu, Sayıştay raporları ile Sayıştay Başkanı tarafından incelenmesi istenen konular hakkında görüş bildirir.

Sayıştay raporlarının Kurulda görüşülmesi sırasında ilgili grup başkanı veya raporun denetçisi katılarak görüşünü açıklar.

Sayıştay raporlarının görüşülmesi sırasında açıklamalarda bulunması için ilgili kamu idaresinin üst yöneticisi veya görevlendireceği yardımcısı çağrılabilir.

Yüksek Disiplin Kurulu

MADDE 29- Yüksek Disiplin Kurulu, her takvim yılı için Sayıştay Genel Kurulunca seçilecek beş daire başkanı ve her daireden seçilecek birer üye ile kurulur. Kurula en kıdemli daire başkanı başkanlık eder.

Kurul, üye tamsayısı ile toplanır. Disiplin soruşturması yapılmasına ve disiplin cezası verilmesine ilişkin kararlar üçte iki çoğunlukla verilir.

Daire başkanı veya üyelerden herhangi birinin Kurula katılmadığı veya boşalma olduğu hallerde daire başkanı veya üyenin bağlı bulunduğu dairenin en kıdemli üyesi Kurula katılır. Haklarında isnatta bulunulan Disiplin Kurulu üyeleri Kurula katılamaz.

Kurul, Sayıştay Başkanı, daire başkanı ve üyeler hakkındaki disiplin soruşturmalarına bakar.

Meslek Mensupları Yükseltme ve Disiplin Kurulu

MADDE 30- Meslek Mensupları Yükseltme ve Disiplin Kurulu her takvim yılı için Genel Kurulca seçilecek bir daire başkanı, bir üye, bir uzman denetçi, bir başdenetçi ile denetimden sorumlu başkan yardımcısından kurulur. Aynı şekilde birer yedek üye seçilir. Kurula daire başkanı başkanlık eder.

Kurul üye tamsayısı ile toplanır ve oy çokluğuyla karar verir. Kurul üyeleri şahıslarını ilgilendiren konuların görüşüldüğü toplantılara katılamazlar.

Kurul, Sayıştay Başkanı, daire başkanı ve üyeler dışındaki meslek mensupları hakkındaki yükseltme işleri ile disiplin soruşturmalarını ve ceza kovuşturmalarını yürütür.

Denetim Planlama ve Koordinasyon Kurulu

MADDE 31- Denetim Planlama ve Koordinasyon Kurulu, Sayıştay Başkanı, başkan yardımcıları ve bölüm başkanlarından oluşur. Sayıştay Başkanının katılmadığı hallerde Kurula, Kurula katılan başkan yardımcılarında kıdemli olanı başkanlık eder.

Denetim Planlama ve Koordinasyon Kurulunun görevleri şunlardır:

a) Kurum stratejik planı ve yıllık performans programını hazırlamak.
b) Türkiye Büyük Millet Meclisinin, kamuoyunun ve denetlenen kamu idarelerinin beklentileri de dikkate alınarak denetim stratejik planlarını ve yıllık denetim programlarını yapılacak risk analizleri doğrultusunda hazırlamak.

c) Plan ve programların uygulanmasını, izlemek, değerlendirmek, gerekli koordinasyonu sağlamak, performans ölçüm sistemlerini oluşturmak ve Sayıştay faaliyet raporunu hazırlamak.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(3) Kurul, üye tamsayısının en az üçte ikisi ile toplanır. Kanuni izin ve boş üyelik sebebiyle toplantı yeter sayısının sağlanamadığı hallerde, Kurula görevlendirilmiş üye sayısını aşmamak ve o toplantıya münhasır olmak kaydı ile Kurul Başkanı tarafından katılmayan üyelerin yerine her daireden bir üyeyi aşmamak koşuluyla kıdem esasına göre yeter sayıyı sağlayacak kadar üye toplantıya davet edilebilir. Kurul, mevcudun salt çoğunluğu ile karar verir. Oyların eşitliği halinde Başkanın bulunduğu taraf çoğunluğu sağlamış sayılır.

(4) Rapor Değerlendirme Kurulu, Sayıştay raporları ile Sayıştay Başkanı tarafından incelenmesi istenen konular hakkında görüş bildirir.

(5) Sayıştay raporlarının Kurulda görüşülmesi sırasında ilgili grup başkanı veya raporun denetçisi katılarak görüşünü açıklar.

(6) Sayıştay raporlarının görüşülmesi sırasında açıklamalarda bulunması için ilgili kamu idaresinin üst yöneticisi veya görevlendireceği yardımcısı çağrılabilir.

Yüksek Disiplin Kurulu

MADDE 29- (1) Yüksek Disiplin Kurulu, her takvim yılı için Sayıştay Genel Kurulunca seçilecek beş daire başkanı ve her daireden seçilecek birer üye ile kurulur. Kurula en kıdemli daire başkanı başkanlık eder.

(2) Kurul, üye tamsayısı ile toplanır. Disiplin soruşturması yapılmasına ve disiplin cezası verilmesine ilişkin kararlar üçte iki çoğunlukla verilir.

(3) Daire başkanı veya üyelerden herhangi birinin Kurula katılmadığı veya boşalma olduğu hallerde daire başkanı veya üyenin bağlı bulunduğu dairenin en kıdemli üyesi Kurula katılır. Haklarında isnatta bulunulan Disiplin Kurulu üyeleri Kurula katılamaz.

(4) Kurul, Sayıştay Başkanı, daire başkanı ve üyeler hakkındaki disiplin soruşturmalarına bakar.

Meslek Mensupları Yükseltme ve Disiplin Kurulu

MADDE 30- (1) Meslek Mensupları Yükseltme ve Disiplin Kurulu her takvim yılı için Genel Kurulca seçilecek bir daire başkanı, bir üye, bir uzman denetçi, bir başdenetçi ile denetimden sorumlu başkan yardımcısından kurulur. Aynı şekilde birer yedek üye seçilir. Kurula daire başkanı başkanlık eder.

(2) Kurul, üye tamsayısı ile toplanır ve oy çokluğuyla karar verir. Kurul üyeleri şahıslarını ilgilendiren konuların görüşüldüğü toplantılara katılamazlar.

(3) Kurul, Sayıştay Başkanı, daire başkanı ve üyeler dışındaki meslek mensupları hakkındaki yükseltme işleri ile disiplin soruşturmalarını ve ceza kovuşturmalarını yürütür.

Denetim, Planlama ve Koordinasyon Kurulu

MADDE 31- (1) Denetim, Planlama ve Koordinasyon Kurulu, Sayıştay Başkanı, başkan yardımcıları ve bölüm başkanlarından oluşur. Sayıştay Başkanının katılmadığı hallerde Kurula, Kurula katılan başkan yardımcılarında kıdemli olanı başkanlık eder.

(2) Denetim, Planlama ve Koordinasyon Kurulunun görevleri şunlardır:

a) Kurum stratejik planı ve yıllık performans programını hazırlamak.

b) Türkiye Büyük Millet Meclisinin, kamuoyunun ve denetlenen kamu idarelerinin beklentileri de dikkate alınarak denetim stratejik planlarını ve yıllık denetim programlarını yapılacak risk analizleri doğrultusunda hazırlamak.

c) Plan ve programların uygulanmasını izlemek, değerlendirmek, gerekli koordinasyonu sağlamak, performans ölçüm sistemlerini oluşturmak ve Sayıştay faaliyet raporunu hazırlamak.

(Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekilleri Yozgat Milletvekili Bekir Bozdağ, Samsun Milletvekili Suat Kılıç, Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş, Giresun Milletvekili Nurettin Canikli, İstanbul Milletvekili Ayşe Nur Bahçekapılı ve 3 Milletvekilinin Teklifi)

- d) Denetime ilişkin yönetmelik, standart ve rehberleri hazırlamak.
- e) Sayıştay Başkanının görüşülmesini istediği konularda görüş bildirmek.

Denetim ve denetim destek grup başkanları, görev alanlarına ilişkin konuların görüşülmesi sırasında Kurul toplantılarına çağrılabilir.

Kurul toplantılarına Kurum stratejik planlarının hazırlanması ve izlenmesi ile yıllık programların hazırlanmasına ilişkin hususların görüşülmesi sırasında, Sayıştay Başkanı tarafından her daireden görevlendirilecek birer üye ile denetim ve denetim destek grup başkanları da katılır.

Denetim ve denetim destek grup başkanlıkları

MADDE 32- Denetim ve denetim destek grup başkanlıkları bir grup başkanı ile yeterli sayıda denetçiden oluşur.

Denetim grup başkanlıkları, Sayıştayın denetim alanındaki bütün kamu idarelerinin sektör ve faaliyet bütünlüğünü kapsayacak ve kalkınma planları, yıllık programlar ile stratejik planları izlemeye imkan verecek şekilde Sayıştay Başkanının onayı ile kurulur.

Denetim ve denetim destek grup başkanlıkları; Sayıştaya bu Kanun ve diğer kanunlarla verilen görevlerin etkin bir şekilde yerine getirilmesini sağlamak üzere Başkanlıkça verilen görevleri yapar.

Denetçiler, Sayıştay Başkanı veya onun adına grup başkanlarınca kendilerine verilen denetim ve inceleme görevlerini, kanun, tüzük, yönetmelik, standart, genelge ve rehberlerdeki esas ve usuller dairesinde yerine getirerek sonucunu bir raporla Başkanlığa bildirmek ve bu Kanunla verilen diğer işleri yapmakla görevlidir.

Denetim ve denetim destek grup başkanlıklarının çalışma esas ve usulleri ile grup başkanlarının görev ve sorumlulukları bir yönetmelikle düzenlenir.

Denetim ve denetim destek grup başkanlıklarının çalışmalarına yardımcı olmak üzere yeterli sayıda yönetim mensubu görevlendirilir.

Sayıştay Başkanının teklifi ve Sayıştay Genel Kurulunun kararı ile gerek görülen illerde denetim grup başkanlıkları kurulabilir. Bu grupların çalışma esas ve usulleri ile görevlendirme kriterleri ve diğer hususlar yönetmelikle düzenlenir.

Başsavcılık

MADDE 33- Başsavcılık, Başsavcı ve savcılardan oluşur.

Başsavcı;

a) Başsavcılığa intikal eden yargılamaya esas raporları, temyiz konusu dosyaları ve diğer işleri savcılara havale eder.

b) İlamların infazını izler ve bu hususla ilgili gerekli işlemleri yapar.

c) Hakkında suç duyurusunda bulunulan sorumluların ve diğer ilgililerin durumlarını izler.

ç) Sayıştayca belirtilen süreler içerisinde verilmeyen hesapları takip eder, hesabı ve istenilen bilgi ve belgeleri vermeyen sorumlular ve diğer ilgililer hakkında bu Kanunda belirtilen gerekli işlemleri yapar.

d) Kanunlarla ve Sayıştay Başkanı tarafından verilen diğer görevleri yerine getirir.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

ç) Denetime ilişkin yönetmelik, standart, rehberleri hazırlamak ve mesleki etik kurallarını belirlemek.

d) Sayıştay Başkanının görüşülmesini istediği konularda görüş bildirmek.

(3) Denetim ve denetim destek grup başkanları, görev alanlarına ilişkin konuların görüşülmesi sırasında Kurul toplantılarına çağrılabilir.

(4) Kurul toplantılarına Kurum stratejik planlarının hazırlanması ve izlenmesi ile yıllık programların hazırlanmasına ilişkin hususların görüşülmesi sırasında, Sayıştay Başkanı tarafından her daireden görevlendirilecek birer üye ile denetim ve denetim destek grup başkanları da katılır.

Denetim ve denetim destek grup başkanlıkları

MADDE 32- (1) Denetim ve denetim destek grup başkanlıkları bir grup başkanı ile yeterli sayıda denetçiden oluşur.

(2) Denetim grup başkanlıkları, Sayıştayın denetim alanındaki bütün kamu idarelerinin sektör ve faaliyet bütünlüğünü kapsayacak ve kalkınma planları, yıllık programlar ile stratejik planları izlemeye imkan verecek şekilde Sayıştay Başkanının onayı ile kurulur.

(3) Denetim ve denetim destek grup başkanlıkları; Sayıştaya bu Kanun ve diğer kanunlarla verilen görevlerin etkin bir şekilde yerine getirilmesini sağlamak üzere Başkanlıkça verilen görevleri yapar.

(4) Denetçiler, Sayıştay Başkanı veya onun adına grup başkanlarınca kendilerine verilen denetim ve inceleme görevlerini, kanun, tüzük, yönetmelik, standart, genelge ve rehberlerdeki esas ve usuller dairesinde yerine getirerek sonucunu bir raporla Başkanlığa bildirmek ve bu Kanunla verilen diğer işleri yapmakla görevlidir.

(5) Denetim ve denetim destek grup başkanlıklarının çalışmalarına yardımcı olmak üzere yeterli sayıda yönetim mensubu görevlendirilir.

(6) Sayıştay Başkanının teklifi ve Sayıştay Genel Kurulunun kararı ile gerek görülen illerde denetim grup başkanlıkları kurulabilir.

(7) Denetim ve denetim destek grup başkanlıklarının çalışma esas ve usulleri, görev ve sorumlulukları, illerde kurulacak denetim grup başkanlıklarında görevlendirme kriterleri ve diğer hususlar yönetmelikle düzenlenir.

Başsavcılık

MADDE 33- (1) Başsavcılık, Başsavcı ve savcılardan oluşur.

(2) Başsavcı;

a) Başsavcılığa intikal eden yargılamaya esas raporları, temyiz konusu dosyaları ve diğer işleri savcılara havale eder.

b) İlama ilişkin yargılamaya esas raporları hazırlayan denetçiler tarafından yapılan temyiz istemini gerçekleştirir veya temyiz isteminde bulunmama gerekçesini, ilgili denetçiye bildirilmek üzere Başkanlık makamına sunar. İlamların infazını izler ve bu hususla ilgili gerekli işlemleri yapar.

c) Hakkında suç duyurusunda bulunulan sorumluların ve diğer ilgililerin durumlarını izler.

ç) Sayıştayca belirtilen süreler içerisinde verilmeyen hesapları takip eder, hesabı ve istenilen bilgi ve belgeleri vermeyen sorumlular ve diğer ilgililer hakkında bu Kanunda belirtilen gerekli işlemleri yapar.

d) Kanunlarla ve Sayıştay Başkanı tarafından verilen diğer görevleri yerine getirir.

(Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekilleri Yozgat Milletvekili Bekir Bozdağ, Samsun Milletvekili Suat Kılıç, Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş, Giresun Milletvekili Nurettin Canikli, İstanbul Milletvekili Ayşe Nur Bahçekapılı ve 3 Milletvekilinin Teklifi)

Savcı;

a) Kendisine havale edilen yargılamaya esas raporları, temyiz konusu dosyaları ve diğer işleri inceleyerek düşüncesini gerekçeli olarak bildirir.

b) Oy hakkı bulunmamak üzere yargılamaya katılır ve görüşünü açıklar.

c) Başsavcı tarafından verilen diğer görevleri yerine getirir.

Başsavcılığın çalışma esas ve usulleri yönetmelikle düzenlenir.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Denetim ve Raporlama

BİRİNCİ BÖLÜM

Denetim ve Denetim Süreci

Denetimin amacı

MADDE 34- Denetim;

a) Türkiye Büyük Millet Meclisinin bütçe hakkını kullanmasının gereği olarak kamu yönetiminin faaliyetleri ve bu faaliyetlerin sonuçları hakkında Türkiye Büyük Millet Meclisine ve kamuoyuna güvenilir ve yeterli bilgi sunulması,

b) Kamu mali yönetiminin hukuka uygun olarak yürütülmesi ve kamu kaynaklarının korunması,

c) Kamu yönetimini geliştirmek üzere performansının değerlendirilmesi,

d) Hesap verme sorumluluğu ve mali saydamlığın yerleştirilmesi ve yaygınlaştırılması, amacıyla gerçekleştirilir.

Denetimin genel esasları

MADDE 35- Denetimin genel esasları şunlardır:

a) Denetim; kamu idarelerinin hesap, işlem ve faaliyetleri ile iç kontrol sistemlerinin incelenmesi ve kaynakların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak kullanılmasının değerlendirilmesidir. Sayıştay tarafından yerindelik denetimi yapılamaz, idarenin takdir yetkisini sınırlayacak ve ortadan kaldıracak karar alınamaz.

b) Denetim genel kabul görmüş uluslararası, denetim standartlarına uygun olarak yürütülür.

c) Sayıştay ve denetçiler denetim faaliyetini bağımsız ve tarafsız olarak yürütür. Sayıştaya denetim görevinin planlanması, programlanması ve yürütülmesinde talimat verilemez.

ç) Denetimler; sistem tabanlı teknikler, analitik inceleme teknikleri, istatistiki örnekleme ve bilişim sistemlerinin denetimi dahil güncel denetim metodolojilerinin uygulanmasında gerekli özen gösterilerek gerçekleştirilir.

d) Denetim görevinin etkin bir biçimde yerine getirilmesi için kurum mensuplarının teknik ve mesleki yeterlikleri geliştirilir.

e) Kalite güvencesinin sağlanması için, denetimin her aşaması denetim standartlarına, stratejik planlara, denetim programlarına ve mesleki etik kurallarına uygunluğu açısından sürekli gözden geçirilir.

Sayıştay denetimi

MADDE 36- Sayıştay denetimi, düzenlilik denetimi ve performans denetimini kapsar.

Düzenlilik denetimi;

a) Kamu idarelerinin gelir, gider, mal ile diğer hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygun olup olmadığının tespiti,

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(3) Savcı;

a) Kendisine havale edilen yargılamaya esas raporları, temyiz konusu dosyaları ve diğer işleri inceleyerek düşüncesini gerekçeli olarak bildirir.

b) Oy hakkı bulunmamak üzere hesap yargılamasına katılır ve görüşünü açıklar.

c) Başsavcı tarafından verilen diğer görevleri yerine getirir.

(4) Başsavcılığın çalışma esas ve usulleri yönetmelikle düzenlenir.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Denetim ve Raporlama

BİRİNCİ BÖLÜM

Denetim ve Denetim Süreci

Denetimin amacı

MADDE 34- (1) Denetim;

a) Bütçe hakkının gereği olarak kamu idarelerinin faaliyet sonuçları hakkında Türkiye Büyük Millet Meclisine ve kamuoyuna güvenilir ve yeterli bilgi sunulması,

b) Kamu mali yönetiminin hukuka uygun olarak yürütülmesi ve kamu kaynaklarının korunması,

c) Kamu idarelerinin performansının değerlendirilmesi,

ç) Hesap verme sorumluluğu ve mali saydamlığın yerleştirilmesi ve yaygınlaştırılması, amacıyla gerçekleştirilir.

Denetimin genel esasları

MADDE 35- (1) Denetimin genel esasları şunlardır:

a) Denetim; kamu idarelerinin hesap, mali işlem ve faaliyetleri ile iç kontrol sistemlerinin incelenmesi ve kaynakların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak kullanılmasının değerlendirilmesidir. Sayıştay tarafından yerindelik denetimi yapılamaz, idarenin takdir yetkisini sınırlayacak ve ortadan kaldıracak karar alınamaz.

b) Denetim genel kabul görmüş uluslararası denetim standartlarına uygun olarak yürütülür.

c) Sayıştay ve denetçiler denetim faaliyetini bağımsız ve tarafsız olarak yürütür. Sayıştaya denetim görevinin planlanması, programlanması ve yürütülmesinde talimat verilemez.

ç) Denetimler; güncel denetim metodolojilerinin uygulanmasında gerekli özen gösterilerek gerçekleştirilir.

d) Denetim görevinin etkin bir biçimde yerine getirilmesi için kurum mensuplarının teknik ve mesleki yeterlikleri geliştirilir.

e) Kalite güvencesinin sağlanması için, denetimin her aşaması denetim standartlarına, stratejik planlara, denetim programlarına ve mesleki etik kurallarına uygunluğu açısından sürekli gözden geçirilir.

Sayıştay denetimi

MADDE 36- (1) Sayıştay denetimi, düzenlilik denetimi ve performans denetimini kapsar.

(2) Düzenlilik denetimi;

a) Kamu idarelerinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygun olup olmadığının tespiti,

(Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekilleri Yozgat Milletvekili Bekir Bozdağ, Samsun Milletvekili Suat Kılıç, Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş, Giresun Milletvekili Nurettin Canikli, İstanbul Milletvekili Ayşe Nur Bahçekapılı ve 3 Milletvekilinin Teklifi)

b) Kamu idarelerinin mali rapor ve tablolarının, bunlara dayanak oluşturan ve ihtiyaç duyulan her türlü belgelerin değerlendirilerek, bunların güvenilirliği ve doğruluğu hakkında görüş bildirilmesi,

c) Kamu idarelerince alınan mali karar ve yapılan işlemler ile program ve faaliyetlerin hukuka uygunluğunun değerlendirilmesi,

ç) Mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin değerlendirilmesi, suretiyle gerçekleştirilir.

Performans denetimi; hesap verme sorumluluğu çerçevesinde idarelerce belirlenen hedef ve göstergeler ile ilgili olarak faaliyet sonuçlarının ölçülmesi, değerlendirilmesi, kamu kaynaklarının etkin, ekonomik ve verimli olarak kullanılıp kullanılmadığının incelenmesi suretiyle gerçekleştirilir.

Bu denetimler sonucunda denetimle ilgili olan veya denetimden kaynaklanan ve açıklanması gerekli görülen diğer hususlar da rapor edilebilir.

Denetim süreci

MADDE 37- Denetimler;

a) Denetimin planlanması,

b) Denetim programının hazırlanması ve uygulanması,

c) Sonuçların ve tavsiyelerin raporlanması,

ç) Hazırlanan raporların, Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulması ve ilgili kamu idaresine gönderilmesi,

d) Raporların izlenmesi, aşamalarından oluşur.

Denetim sürecine ilişkin bütün hususlar, kanunlar ile genel kabul görmüş uluslararası denetim standartları çerçevesinde hazırlanacak yönetmelik, standart ve rehberlerde belirtilir.

İKİNCİ BÖLÜM

Sayıştay Raporları

Dış denetim genel değerlendirme raporu

MADDE 38- Kamu idarelerinin düzenlilik ve performans denetimleri sonucunda denetim grup başkanlıklarınca düzenlenen denetim raporları, idareler itibarıyla birleştirilir ve bir örneği Sayıştay Başkanlığınca ilgili kamu idaresine gönderilir. Denetim raporları, kamu idaresinin üst yöneticisi tarafından, raporun alındığı tarihten itibaren otuz gün içinde cevaplandırılır. Bu cevaplar da dikkate alınarak yeniden düzenlenen denetim raporları Sayıştay dairelerinin görüşleri alınmak üzere raporun ilgili olduğu yılın bitimini takip eden Mayıs ayı sonuna kadar Sayıştay Başkanlığına sunulur. Bu raporlara kamu idarelerinin cevapları da eklenir. Daireler, raporlar hakkındaki görüşlerini Temmuz ayının onbeşine kadar Sayıştay Başkanlığına sunar. Daireler denetim raporları hakkında görüş oluştururken, söz konusu raporların bu Kanunda ön görülen amaç, çerçeve ve sınırlar içinde olup olmadığı yönünden inceleme yapar ve bu hususlara uygunluk taşımayan raporların düzeltilmesine ilişkin görüşünü Sayıştay Başkanlığına sunar.

Dairelerce görüş bildirilen denetim raporları ile Sayıştayca mali konularda belirtilmesi uygun görülen diğer hususları da içeren dış denetim genel değerlendirme raporu hazırlanır ve Rapor Değerlendirme Kurulunun görüşü alınır. Dış denetim genel değerlendirme raporu ile Kurulca görüş bildirilen kamu idarelerine ilişkin denetim raporları Sayıştay Başkanınca genel uygunluk bildirimini ile birlikte Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulur.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

b) Kamu idarelerinin mali rapor ve tablolarının, bunlara dayanak oluşturan ve ihtiyaç duyulan her türlü belgelerin değerlendirilerek, bunların güvenilirliği ve doğruluğu hakkında görüş bildirilmesi,

c) Mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin değerlendirilmesi, suretiyle gerçekleştirilir.

(3) Performans denetimi; hesap verme sorumluluğu çerçevesinde idarelerce belirlenen hedef ve göstergeler ile ilgili olarak faaliyet sonuçlarının ölçülmesi ve değerlendirilmesi ile kamu kaynaklarının etkin, ekonomik ve verimli olarak kullanılıp kullanılmadığının incelenmesi suretiyle gerçekleştirilir.

(4) Bu denetimler sonucunda denetimle ilgili olan veya denetimden kaynaklanan ve açıklanması gerekli görülen diğer hususlar da rapor edilebilir.

Denetim süreci

MADDE 37- (1) Denetimler;

a) Denetimin planlanması,

b) Denetim programının hazırlanması ve uygulanması,

c) Sonuçların ve tavsiyelerin raporlanması,

ç) Raporların, Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulması ve ilgili kamu idaresine gönderilmesi,

d) Raporların izlenmesi,

aşamalarından oluşur.

(2) Denetim sürecine ilişkin hususlar, kanunlar dikkate alınmak ve genel kabul görmüş uluslararası denetim standartlarından yararlanmak suretiyle hazırlanacak yönetmelik, standart ve rehberlerde belirtilir.

İKİNCİ BÖLÜM

Sayıştay Raporları

Dış denetim genel değerlendirme raporu

MADDE 38- (1) Kamu idarelerinin düzenlilik ve performans denetimleri sonucunda denetim grup başkanlıklarınca düzenlenen denetim raporları, idareler itibariyle birleştirilir ve bir örneği Sayıştay Başkanlığınca ilgili kamu idaresine gönderilir. Denetim raporları, kamu idaresinin üst yöneticisi tarafından, raporun alındığı tarihten itibaren otuz gün içinde cevaplandırılır. Bu cevaplar da dikkate alınarak yeniden düzenlenen denetim raporları Sayıştay dairelerinin görüşleri alınmak üzere raporun ilgili olduğu yılın bitimini takip eden Mayıs ayı sonuna kadar Sayıştay Başkanlığına sunulur. Bu raporlara kamu idarelerinin cevapları da eklenir. Daireler, raporlar hakkındaki görüşlerini Temmuz ayının onbeşine kadar Sayıştay Başkanlığına sunar. Daireler denetim raporları hakkında görüş oluştururken, söz konusu raporların bu Kanunda öngörülen amaç, çerçeve ve sınırlar içinde olup olmadığı yönünden inceleme yapar ve bu hususlara uygunluk taşımayan raporların düzeltilmesine ilişkin görüşünü Sayıştay Başkanlığına sunar.

(2) Dairelerce görüş bildirilen denetim raporları ile Sayıştayca mali konularda belirtilmesi uygun görülen diğer hususları da içeren dış denetim genel değerlendirme raporu hazırlanır ve Rapor Değerlendirme Kurulunun görüşü alınır. Dış denetim genel değerlendirme raporu ile Kurulca görüş bildirilen kamu idarelerine ilişkin denetim raporları Sayıştay Başkanınca genel uygunluk bildirimini ile birlikte Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulur.

(Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekilleri Yozgat Milletvekili Bekir Bozdağ, Samsun Milletvekili Suat Kılıç, Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş, Giresun Milletvekili Nurettin Canikli, İstanbul Milletvekili Ayşe Nur Bahçekapılı ve 3 Milletvekilinin Teklifi)

Dış denetim sonuçları kurum veya konu bazında müstakil raporlar halinde de Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulabilir.

Dış denetim genel değerlendirme raporu, faaliyet genel değerlendirme raporu ve bu Kanunun 42 nci maddesinde belirtilen raporlar ve değerlendirmeler çerçevesinde Türkiye Büyük Millet Meclisi, kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasına ilişkin olarak kamu idarelerinin yönetim ve hesap verme sorumluluklarını görür. Bu görüşmelere Sayıştay Başkanı veya denetimden sorumlu başkan yardımcısı ile kamu idarelerinin üst yönetici veya görevlendireceği yardımcısının ilgili bakanla birlikte katılması zorunludur.

Kamu iktisadi teşebbüsleri hariç olmak üzere kamu idarelerinin sermayesinin doğrudan doğruya veya dolaylı olarak yarısından fazlasına sahip buldukları kuruluş ve ortaklıklarının denetimi, bu idarelerin denetimi ile birlikte gerçekleştirilir ve denetim sonucunda hazırlanan raporlar Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulur ve bilgi ve gereği için ilgili kamu idarelerine gönderilir.

Bu madde ile bu bölümde yer alan diğer madde hükümlerinin uygulanmasına ilişkin gerekli düzenlemeleri yapmaya Sayıştay Başkanı yetkilidir.

Faaliyet genel değerlendirme raporu

MADDE 39- Kamu idareleri tarafından gönderilen idare faaliyet raporları, İçişleri Bakanlığı tarafından hazırlanan mahallî idareler genel faaliyet raporu ve Maliye Bakanlığınca hazırlanan genel faaliyet raporu denetim grup başkanlıklarınca denetim sonuçları da dikkate alınarak değerlendirilir.

Denetim grup başkanlıklarınca bu konuda hazırlanan değerlendirme raporları esas alınarak hazırlanan faaliyet genel değerlendirme raporu, Rapor Değerlendirme Kurulunun görüşü alındıktan sonra Sayıştay Başkanı tarafından mahallî idarelere ait olanlar hariç olmak üzere idare faaliyet raporları, genel faaliyet raporu ve mahallî idareler genel faaliyet raporu ile birlikte Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulur ve bir örneği Maliye Bakanlığına gönderilir. Mahallî idarelerin idare faaliyet raporları hakkındaki Sayıştay değerlendirmesinin bir örneği İçişleri Bakanlığına, bir örneği de ilgili mahallî idarenin meclisine gönderilir.

Mali istatistikleri değerlendirme raporu

MADDE 40- Maliye Bakanlığınca yayımlanan bir yıla ait mali istatistikler izleyen yılın Mart ayı içinde; hazırlanma, yayımlanma, doğruluk, güvenilirlik ve önceden belirlenmiş standartlara uygunluk bakımından denetim grup başkanlıklarınca değerlendirilir.

Bu amaçla düzenlenen değerlendirme raporu, Sayıştay Başkanınca Rapor Değerlendirme Kurulunun görüşü de alındıktan sonra Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulur ve Maliye Bakanlığına gönderilir. Bu raporda yer alan değerlendirmelere ilişkin olarak Maliye Bakanı gerekli önlemleri alır.

Genel uygunluk bildirimini

MADDE 41- Sayıştay, merkezi yönetim kapsamındaki kamu idareleri için düzenleyeceği genel uygunluk bildirimini, kesin hesap kanun tasarısının verilmesinden başlayarak en geç yetmişbeş gün içinde Türkiye Büyük Millet Meclisine sunar.

Genel uygunluk bildirimini taslağı; denetim grup başkanlıklarınca dış denetim genel değerlendirme raporu, idare faaliyet raporları ve genel faaliyet raporu dikkate alınarak hazırlanır. Uygunluk değerlendirmesinde kesin hesap kanun tasarısında yer alan merkezi yönetim bütçe kanunu uygulama sonuçları, kamu idare hesapları esas alınarak saptanan sonuçlarla karşılaştırılır. Bu karşılaştırmada

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(3) Dış denetim sonuçları kurum veya konu bazında müstakil raporlar halinde de hazırlanarak Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulabilir.

(4) Dış denetim genel değerlendirme raporu, faaliyet genel değerlendirme raporu ve bu Kanunun 42 nci maddesinde belirtilen raporlar ve değerlendirmeler çerçevesinde Türkiye Büyük Millet Meclisi, kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasına ilişkin olarak kamu idarelerinin yönetim ve hesap verme sorumluluklarını görüşür. Bu görüşmelere Sayıştay Başkanı veya denetimden sorumlu başkan yardımcısı ile kamu idarelerinin üst yönetici veya görevlendireceği yardımcısının ilgili bakanla birlikte katılması zorunludur.

(5) Kamu iktisadi teşebbüsleri hariç olmak üzere kamu idarelerinin sermayesinin doğrudan doğruya veya dolaylı olarak yarısından fazlasına sahip buldukları kuruluş ve ortaklıklarının denetimi, bu idarelerin denetimi ile birlikte gerçekleştirilir ve denetim sonucunda hazırlanan raporlar Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulur ve bilgi ve gereği için ilgili kamu idarelerine gönderilir.

Faaliyet genel değerlendirme raporu

MADDE 39- (1) Kamu idareleri tarafından gönderilen idare faaliyet raporları, İçişleri Bakanlığı tarafından hazırlanan mahallî idareler genel faaliyet raporu ve Maliye Bakanlığınca hazırlanan genel faaliyet raporu denetim grup başkanlıklarınca denetim sonuçları da dikkate alınarak değerlendirilir.

(2) Denetim grup başkanlıklarınca bu konuda hazırlanan değerlendirme raporları esas alınarak hazırlanan faaliyet genel değerlendirme raporu, Rapor Değerlendirme Kurulunun görüşü alındıktan sonra Sayıştay Başkanı tarafından mahallî idarelere ait olanlar hariç olmak üzere idare faaliyet raporları, genel faaliyet raporu ve mahallî idareler genel faaliyet raporu ile birlikte Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulur ve bir örneği Maliye Bakanlığına gönderilir. Mahallî idarelerin idare faaliyet raporları hakkındaki Sayıştay değerlendirmesinin bir örneği İçişleri Bakanlığına, bir örneği de ilgili mahallî idarenin meclisine gönderilir.

Mali istatistikleri değerlendirme raporu

MADDE 40- (1) Maliye Bakanlığınca yayımlanan bir yıla ait malî istatistikler izleyen yılın Mart ayı içinde; hazırlanma, yayımlanma, doğruluk, güvenilirlik ve önceden belirlenmiş standartlara uygunluk bakımından denetim grup başkanlıklarınca değerlendirilir.

(2) Bu amaçla düzenlenen değerlendirme raporu, Sayıştay Başkanınca Rapor Değerlendirme Kurulunun görüşü de alındıktan sonra Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulur ve Maliye Bakanlığına gönderilir. Bu raporda yer alan değerlendirmelere ilişkin olarak Maliye Bakanı gerekli önlemleri alır.

Genel uygunluk bildirimini

MADDE 41- (1) Sayıştay, merkezi yönetim kapsamındaki kamu idareleri için düzenleyeceği genel uygunluk bildirimini, kesin hesap kanun tasarısının verilmesinden başlayarak en geç yetmişbeş gün içinde Türkiye Büyük Millet Meclisine sunar.

(2) Genel uygunluk bildirimini taslağı; denetim grup başkanlıklarınca denetim sonuçları ve faaliyet raporları dikkate alınarak hazırlanır. Uygunluk değerlendirmesinde kesin hesap kanun tasarısında yer alan merkezi yönetim bütçe kanunu uygulama sonuçları, kamu idare hesapları esas alınarak saptanan sonuçlarla karşılaştırılır. Bu karşılaştırmada bunların uygunluk derecesiyle birlikte kamu

(Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekilleri Yozgat Milletvekili Bekir Bozdağ, Samsun Milletvekili Suat Kılıç, Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş, Giresun Milletvekili Nurettin Canikli, İstanbul Milletvekili Ayşe Nur Bahçekapılı ve 3 Milletvekilinin Teklifi)

bunların uygunluk derecesiyle birlikte kamu idare hesaplarını oluşturan mali rapor ve tablolar ile kesin hesap kanun tasarısı ekinde yer alan cetvel ve belgelerin güvenilirliği ve doğruluğu da değerlendirilir. Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulması gereken diğer hususlar da belirtilerek düzenlenen genel uygunluk bildirim taslakları grup başkanlıklarınca Sayıştay Başkanlığına sunulur.

Genel uygunluk bildirim taslakları Sayıştay Genel Kurulunda görüşülerek son şekli verilir. Genel uygunluk bildiriminin görüşülmesi sırasında açıklamalarda bulunması için ilgili kamu idaresinin üst yöneticisi veya görevlendireceği yardımcısı çağrılabilir. Bu görüşmeler sırasında Maliye Bakanlığı adına bir yetkili ile Sayıştay Başsavcısı da hazır bulunur.

Kesin hesap kanunu tasarısı ve genel uygunluk bildiriminin Türkiye Büyük Millet Meclisine verilmiş olması, ilgili yıla ait Sayıştayca sonuçlandırılmamış denetim ve hesap yargılamasını önlemez ve hesapların kesin hükme bağlandığı anlamına gelmez. Genel uygunluk bildiriminin sunulmasından sonra kesin hesaplara ilişkin olarak ortaya çıkacak bulgular ilk genel uygunluk bildirimini ile birlikte ek olarak Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulur.

Kesin hesap kanunu tasarılarına, kesin hesapların ait olduğu yılın sonuna kadar kesinleşmiş Sayıştay ilamlarının yerine getirilme oranını gösteren bir cetvel eklenir.

Diğer raporlar

MADDE 42- Denetim ve incelemeler sonucunda hazırlanan ve bu Kanunun diğer maddelerinde öngörülenler dışında kalan raporlardır. İlgili daire ve Rapor Değerlendirme Kurulu Sayıştay Başkanı tarafından belirlenen süreler içinde bu raporlar hakkında görüş bildirir.

Sayıştay Başkanı, bu raporları gereğine göre Türkiye Büyük Millet Meclisine sunmaya veya ilgili kamu idaresine göndermeye yetkilidir.

Denetim ve incelemeler sırasında anlam, uygulama veya sonuçları bakımından kamu zararına yol açıcı nitelikte görülen kanun ve diğer hukuki düzenlemeler hakkında da rapor düzenlenebilir. Bu raporlar Sayıştay Genel Kurulunda görüşülür ve karar gereğince ilgisine göre Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulur veya ilgili kamu idaresine gönderilir.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

idare hesaplarını oluşturan mali rapor ve tablolar ile kesin hesap kanun tasarısı ekinde yer alan cetvel ve belgelerin güvenilirliği ve doğruluğu da değerlendirilir. Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulması gereken diğer hususlar da belirtilerek düzenlenen genel uygunluk bildirim taslakları grup başkanlıklarınca Sayıştay Başkanlığına sunulur.

(3) Genel uygunluk bildirim taslakları Sayıştay Genel Kurulunda görüşülerek son şekli verilir. Genel uygunluk bildiriminin görüşülmesi sırasında açıklamalarda bulunması için ilgili kamu idaresinin üst yöneticisi veya görevlendireceği yardımcısı çağrılabilir. Bu görüşmeler sırasında Maliye Bakanlığı adına bir yetkili ile Sayıştay Başsavcısı da hazır bulunur.

(4) Kesin hesap kanunu tasarısı ve genel uygunluk bildiriminin Türkiye Büyük Millet Meclisine verilmiş olması, ilgili yıla ait Sayıştayca sonuçlandırılmamış denetim ve hesap yargılamasını önlemez ve hesapların kesin hükme bağlandığı anlamına gelmez. Genel uygunluk bildiriminin sunulmasından sonra kesin hesaplara ilişkin olarak ortaya çıkacak bulgular ilk genel uygunluk bildirim ile birlikte ek olarak Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulur.

(5) Kesin hesap kanunu tasarılarına, kesin hesapların ait olduğu yılın sonuna kadar kesinleşmiş Sayıştay ilamlarının yerine getirilme oranını gösteren bir cetvel eklenir.

Diğer raporlar

MADDE 42- (1) Denetim ve incelemeler sonucunda hazırlanan ve bu Kanunun diğer maddelerinde öngörülenler dışında kalan raporlardır. İlgili daire ve Rapor Değerlendirme Kurulu Sayıştay Başkanı tarafından belirlenen süreler içinde bu raporlar hakkında görüş bildirir.

(2) Sayıştay Başkanı, bu raporları Türkiye Büyük Millet Meclisine sunar veya ilgili kamu idaresine gönderir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Kamu İktisadi Teşebbüslerinin Denetimi ve Raporlanması

Denetim ve raporlama

MADDE 43- (1) Denetim Grup Başkanlıklarınca bu Kanunun 4 üncü maddesinin son fıkrası kapsamında bulunan kuruluşların denetimi sonucunda hazırlanan yıllık denetim raporları, en geç ilgili olduğu yılın bitimini takip eden Eylül ayı sonuna kadar Rapor Değerlendirme Kuruluna gönderilir. Rapor Değerlendirme Kurulu, Ekim ayı sonuna kadar rapora son şeklini verir. Bu raporlar, Sayıştay Başkanlığınca denetlenen kuruluşa ve bir örneği de ilgili bakanlığa gönderilir. Kuruluşlar hazırlayacakları cevaplarını varsa yönetim kurullarından yoksa yetkili organlarından geçirmek kaydıyla, raporun alındığı tarihten itibaren otuz gün içinde Sayıştaya ve ilgili bakanlığa gönderir. İlgili bakanlık bu cevapları kendi görüşleri ile birlikte en geç onbeş gün içinde Sayıştaya gönderir.

(2) Denetlenen kuruluşlara ait yıllık denetim raporları, kuruluş ve bakanlık cevapları en geç ilgili olduğu yılın bitimini takip eden yılın sonuna kadar Sayıştay Başkanı tarafından, 3346 sayılı Kanun hükümleri çerçevesinde ilgili komisyonda görüşülmek üzere Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulur. Bu raporlar aynı zamanda Devlet Planlama Teşkilatı ve Hazine Müsteşarlıklarına gönderilir.

(3) Bu kapsamda, denetlenen kuruluşların, yıllık faaliyet sonuçlarını içeren genel rapor, kamuoyunu bilgilendirmek amacıyla her yıl duyurulur.

(Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekilleri Yozgat Milletvekili Bekir Bozdağ, Samsun Milletvekili Suat Kılıç, Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş, Giresun Milletvekili Nurettin Canikli, İstanbul Milletvekili Ayşe Nur Bahçekapılı ve 3 Milletvekilinin Teklifi)

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Denetim ve Raporlama ile ilgili Diğer Hususlar

Raporların kamuoyuna duyurulması

MADDE 43- Sayıştay raporları, Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulduğu ve ilgili kamu idarelerine verildiği tarihten itibaren onbeş gün içerisinde Sayıştay Başkanı veya görevlendireceği başkan yardımcısı tarafından, kanunların açıklanmasını yasakladığı durumlar hariç kamuoyuna duyurulur.

Türk Silahlı Kuvvetleri, Milli İstihbarat Teşkilatı Müsteşarlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü ve Jandarma Genel Komutanlığının elinde bulunan taşınırların bu Kanun uyarınca yapılacak denetimi sonucunda hazırlanacak raporların kamuoyuna duyurulmasına ilişkin hususlar; Genelkurmay Başkanlığı, Milli Savunma Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı ve Sayıştayın görüşleri alınarak Bakanlar Kurulu tarafından çıkarılacak bir yönetmelikle düzenlenir.

Türkiye Büyük Millet Meclisinden gelen denetim talepleri

MADDE 44- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı; resen veya araştırma, soruşturma ve ihtisas komisyonlarının kararına istinaden Sayıştay'dan, talep edilen konuyla sınırlı olmak kaydıyla denetimine tabi olup olmadığına bakılmaksızın özelleştirme, teşvik, borç ve kredi uygulamaları dahil olmak üzere, tüm kamu kurum ve kuruluşlarının hesap ve işlemleri ile aynı usule bağlı olarak, kullanılan kamu kaynak ve imkanlarından yararlanma çerçevesinde, her türlü kurum, kuruluş, fon, işletme, şirket, kooperatif, birlik, vakıf ve dernekler ile benzeri teşekküllerin hesap ve işlemlerinin denetlenmesini talep edebilir. Denetim sonuçları Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulur.

Türkiye Büyük Millet Meclisinden gelen denetim taleplerine öncelik verilir. Bu taleplerin ne şekilde karşılanacağına ilişkin esas ve usuller Sayıştayca düzenlenecek yönetmelikle düzenlenir.

Cumhurbaşkanlığı bu madde kapsamı dışındadır.

Diğer denetim raporlarından yararlanma

MADDE 45- Sayıştay, denetimler sırasında kamu idareleri hakkında hazırlanan diğer denetim raporlarından yararlanır.

Sayıştay, kendi kuruluş kanunları veya ilgili diğer hukuki düzenlemeler uyarınca hesap ve işlemlerini bağımsız dış denetçilere denettiren kamu idarelerinin denetimini, dış denetim raporlarından yararlanarak gerçekleştirir.

Uzman çalıştırma

MADDE 46- Sayıştay Başkanı, denetimler sırasında denetçiler tarafından gerekli görülmesi halinde, meslek mensuplarının koordinasyonunda çalışmak ve geçici olmak üzere Sayıştay dışından uzman çalıştırmaya yetkilidir. Sayıştay dışından uzman görevlendirilme esas ve usulleri yönetmelikle düzenlenir.

Sayıştay Başkanının yazılı talebi üzerine ilgili kamu idaresince uygun görülen uzman personel görevlendirilir ve her türlü yardım sağlar. Bu şekilde görevlendirilenler, görevli oldukları sürece kurumlarından izinli sayılır ve aylık, tazminat, yan ödeme ile diğer özlük ve sosyal haklarından yararlanmaya devam eder. Bu personele görevleri süresince (20.000) gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucunda bulunacak tutarı geçmemek üzere, aylık ek ödemede bulunulur. Bir aydan kısa süreli görevlendirmeler için kıst hesaplama yapılır. Bu ödemeler damga vergisi hariç

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Denetim ve Raporlama ile İlgili Diğer Hususlar

Raporların kamuoyuna duyurulması

MADDE 44- (1) Sayıştay raporları, Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulduğu ve ilgili kamu idarelerine verildiği tarihten itibaren onbeş gün içerisinde Sayıştay Başkanı veya görevlendireceği başkan yardımcısı tarafından, kanunların açıklanmasını yasakladığı durumlar hariç kamuoyuna duyurulur.

(2) Savunma, güvenlik ve istihbarat ile ilgili kamu idarelerinin ellerinde bulunan devlet mallarının bu Kanun uyarınca yapılacak denetimi sonucunda hazırlanacak raporların kamuoyuna duyurulmasına ilişkin hususlar; ilgili kamu idarelerinin görüşleri alınarak Sayıştay tarafından hazırlanıp Bakanlar Kurulunca çıkarılacak bir yönetmelikle düzenlenir.

Türkiye Büyük Millet Meclisinden gelen denetim talepleri

MADDE 45- (1) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı; araştırma, soruşturma ve ihtisas komisyonlarının kararına istinaden Sayıştay'dan, talep edilen konuyla sınırlı olmak kaydıyla denetimine tâbi olup olmadığına bakılmaksızın özelleştirme, teşvik, borç ve kredi uygulamaları dahil olmak üzere, tüm kamu kurum ve kuruluşlarının hesap ve işlemleri ile aynı usule bağlı olarak, kullanılan kamu kaynak ve imkânlarından yararlanma çerçevesinde, her türlü kurum, kuruluş, fon, işletme, şirket, kooperatif, birlik, vakıf ve dernekler ile benzeri teşekküllerin hesap ve işlemlerinin denetlenmesini talep edebilir. Denetim sonuçları Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulur.

(2) Türkiye Büyük Millet Meclisinden gelen denetim taleplerine öncelik verilir.

(3) Cumhurbaşkanlığı bu madde kapsamı dışındadır.

Diğer denetim raporlarından yararlanma

MADDE 46- (1) Sayıştay, denetimler sırasında kamu idareleri hakkında hazırlanan diğer denetim raporlarından da yararlanır.

Uzman görevlendirme

MADDE 47- (1) Sayıştay Başkanı, denetimler sırasında denetçiler tarafından gerekli görülmesi halinde, meslek mensuplarının koordinasyonunda çalışmak ve incelenecek konu ile sınırlı olmak üzere Sayıştay dışından uzman görevlendirmeye yetkilidir. Sayıştay dışından uzman görevlendirilme esas ve usulleri yönetmelikle düzenlenir.

(2) Sayıştay Başkanının yazılı talebi üzerine ilgili kamu idaresince uygun görülen uzman personel görevlendirilir ve her türlü yardım sağlanır. Bu şekilde görevlendirilenler, görevli oldukları sürece kurumlarından izinli sayılır ve aylık, tazminat, yan ödeme ile diğer özlük ve sosyal haklarından yararlanmaya devam eder. Bu personele görevleri süresince (20.000) gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucunda bulunacak tutarı geçmemek üzere, aylık ek ödemede bulunulur.

(Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekilleri Yozgat Milletvekili Bekir Bozdağ, Samsun Milletvekili Suat Kılıç, Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş, Giresun Milletvekili Nurettin Canikli, İstanbul Milletvekili Ayşe Nur Bahçekapılı ve 3 Milletvekilinin Teklifi)

herhangi bir kesintiye tabi tutulmaz. Bu kişilere 10.2.1954 tarihli ve 6245 sayılı Harcırah Kanununa göre ödeme yapılması gereken hallerde, aynı Kanunun 33 üncü maddesinin (b) bendinde sayılanlar için öngörülen ödemelerden yalnızca yol ve ikamet masrafı ödenir.

Kamu idareleri görevlileri haricinde uzman çalıştırılması hizmet alımı şeklinde gerçekleştirilir. Bu hizmet alımları ilgili meslek kuruluşlarından talep edilmesi halinde, 4.1.2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 22 nci maddesinin (b) bendi kapsamında yapılır.

DÖRDÜNCÜ KISIM

Hesap Yargılaması

BİRİNCİ BÖLÜM

Yargılamaya Esas Rapor ve Daire İlamları

Yargılamaya esas rapor

MADDE 47- Genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin hesap ve işlemlerinin denetimi sırasında denetçiler tarafından kamu zararına yol açan bir husus tespit edildiğinde sorumluların savunmaları alınarak mali yıl sonu itibarıyla yargılamaya esas rapor düzenlenir. Ancak bu Kanunun 6 ncı maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen hususlara ilişkin düzenlenen yargılamaya esas raporlar için mali yıl sonu beklenmez. Yargılamaya esas raporun düzenlenmesinde, tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde cevap vermeyen sorumluların savunmaları dikkate alınmaz. Yargılamaya esas raporlar eki belgelerle birlikte Başkanlığa sunulur. Başkanlık bu raporları en geç onbeş gün içinde yargılamanın yapılacağı daireye gönderir ve bir örneğini de konu ile ilgili sorumlulara iadeli taahhütlü mektupla tebliğ eder. Mektubun postaya verilmesini takip eden yedinci gün tebliğ tarihi sayılır. Sorumlular tarafından en geç on beş gün içerisinde gönderilecek açıklamalar yargılama sırasında dikkate alınmak üzere Başkanlık tarafından yargılamanın yapılacağı daireye ve bir örneği de bilgi için ilgili denetçisine gönderilir.

Yargılamaya esas raporların dairelerce incelenmesi ve hükme bağlanması

MADDE 48- Daire başkanları dairelerine verilen yargılamaya esas raporlar hakkında başsavcılığın yazılı düşüncesini alır.

Daire başkanı başsavcılığın yazılı düşüncesini içeren yargılamaya esas raporu düşüncesini bildirmesi için üyelerden birine verir. Üye kendisine verilen yargılamaya esas rapor üzerinde gerekli incelemeyi yapar ve yazılı düşüncesi ile birlikte daire başkanlığına geri verir ve raporda konu edilen hesap ve işlemlerin yargılanmasına başlanır.

Taraflarca yazı ile istenir veya dairece lüzum görülürse, taraflar veya bir taraf davet edilerek savunmaları dinlenir ve açıklama istenir.

Yargılama sırasında savcı da hazır bulunur ve görüşünü açıklar.

Hüküm ve tutanaklar

MADDE 49- Daireler tarafından yapılan hesap yargılaması sonucunda; hesap ve işlemlerin yasal düzenlemelere uygunluğuna veya kamu zararının sorumlulardan tazminine hükmedilir. Bu hükümler dışında, gerekli görülen hususların ilgili mercilere bildirilmesine karar verilebilir.

Verilen hüküm ve kararlar gerekçeli olarak tutanağa bağlanır ve daire başkanı ve üyeler tarafından imzalanır.

Yargılama sırasında, mahkemelere veya yürütülen bir soruşturma için ilgili idari mercilere verilmiş olması nedeniyle belgeleri bulunmayan yargılama konusu olan bir işleme ilişkin bilgi ve belgelerin yeterli görülmemesi ve kovuşturma veya soruşturma sonucunun beklenmesine gerek görülen hallerde, bu hususlara ilişkin hesap ve işlemlerin yargılanması durdurularak, hüküm dışı bırakılabilir. Hüküm dışı bırakılan hususlara ilişkin noksanlıklar giderildikten sonra bu hesap ve işlemlerin yargılanmasına devam edilir.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Bir aydan kısa süreli görevlendirmeler için kıst hesaplama yapılır. Bu ödemeler damga vergisi hariç herhangi bir kesintiye tabi tutulmaz. Bu kişilere 10/2/1954 tarihli ve 6245 sayılı Harcırah Kanununa göre ödeme yapılması gereken hallerde, aynı Kanunun 33 üncü maddesinin (b) bendinde sayılanlar için öngörülen ödemelerden yalnızca yol ve ikamet masrafı ödenir.

DÖRDÜNCÜ KISIM

Hesap Yargılaması

BİRİNCİ BÖLÜM

Yargılamaya Esas Rapor ve Daire İlamları

Yargılamaya esas rapor

MADDE 48- (1) Genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin hesap ve işlemlerinin denetimi sırasında denetçiler tarafından kamu zararına yol açan bir husus tespit edildiğinde sorumluların savunmaları alınarak mali yıl sonu itibarıyla yargılamaya esas rapor düzenlenir. Ancak bu Kanunun 6 ncı maddesinin dördüncü fıkrasında belirtilen hususlara ilişkin düzenlenen yargılamaya esas raporlar için mali yıl sonu beklenmez. Yargılamaya esas raporun düzenlenmesinde, tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde cevap vermeyen sorumluların savunmaları dikkate alınmaz.

(2) Yargılamaya esas raporlar eki belgelerle birlikte Başkanlığa sunulur. Başkanlık bu raporları en geç onbeş gün içinde hesap yargılamasının yapılacağı daireye gönderir.

Yargılamaya esas raporların dairelerce incelenmesi ve hükme bağlanması

MADDE 49- (1) Daire başkanları dairelerine verilen yargılamaya esas raporlar hakkında başsavcılığın yazılı düşüncesini alır.

(2) Daire başkanı başsavcılığın yazılı düşüncesini içeren yargılamaya esas raporu düşüncesini bildirmesi için üyelerden birine verir. Üye kendisine verilen yargılamaya esas rapor üzerinde gerekli incelemeyi yapar ve yazılı düşüncesi ile birlikte daire başkanlığına geri verir ve raporda konu edilen hesap ve işlemlerin yargılanmasına başlanır.

(3) Hesap yargılaması sırasında savcı da hazır bulunur ve görüşünü açıklar.

Hüküm ve tutanaklar

MADDE 50- (1) Daireler tarafından yapılan hesap yargılaması sonucunda; hesap ve işlemlerin yasal düzenlemelere uygunluğuna veya kamu zararının sorumlulardan tazminine hükmedilir. Bu hükümler dışında, gerekli görülen hususların ilgili mercilere bildirilmesine karar verilebilir.

(2) Verilen hüküm ve kararlar gerekçeli olarak tutanağa bağlanır ve daire başkanı ve üyeler tarafından imzalanır.

(3) Hesap yargılaması sırasında, mahkemelere veya yürütülen bir soruşturma için ilgili idari mercilere verilmiş olması nedeniyle belgeleri bulunmayan hesap yargılamasına konu olan bir işleme ilişkin bilgi ve belgelerin yeterli görülmemesi ve kovuşturma veya soruşturma sonucunun beklenmesine gerek görülen hallerde, bu hususlara ilişkin hesap ve işlemlerin yargılanması durdurularak, hüküm dışı bırakılabilir. Hüküm dışı bırakılan hususlara ilişkin noksanlıklar giderildikten sonra bu hesap ve işlemlerin yargılanmasına devam edilir.

(Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekilleri Yozgat Milletvekili Bekir Bozdağ, Samsun Milletvekili Suat Kılıç, Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş, Giresun Milletvekili Nurettin Canikli, İstanbul Milletvekili Ayşe Nur Bahçekapılı ve 3 Milletvekilinin Teklifi)

İlamlar

MADDE 50- İlamlar gerekçeli olarak düzenlenir. İlamlardan ikişer nüshası daire başkanı ve üyeler tarafından imza edildikten sonra imzalı nüshalardan biri dairede alıkonulup diğeri ve imzasız nüshaları rapor dosyası ile birlikte Sayıştay Başkanlığına verilir. Bu ilamlar Sayıştay Başkanı veya görevlendireceği kimseler tarafından Sayıştay mührü ile mühürlenip imza edildikten sonra yargılamayı yapan daire başkan ve üyeleri tarafından imzalanmış ilam nüshası Başkanlıkça saklanır.

İlamlarda;

- a) Daire ve karar numarası, ilgili kamu idaresinin adı ve denetim dönemi,
- b) Raporu düzenleyen denetçinin, savcının ve ilamı yazan raportörün ad ve soyadları,
- c) Sorumluların ve varsa vekil veya temsilcilerinin ad ve soyadları ile unvan ve adresleri,
- ç) Denetçinin rapora konu ettiği hususların ve dayandığı hukuki sebeplerin özeti, savcının düşüncesi, istem sonucu ve sorumluların savunmalarının özeti,
- d) Duruşma yapılıp yapılmadığı, yapılmış ise hazır bulunanların ad ve soyadları,
- e) Kararın hukuki dayanakları ile gerekçesi, tazmin hükümlenilen hallerde tazmin miktarı ve uygulanacak faizin başlangıç tarihi,
- f) Tahsil edilmek suretiyle ilişkisi giderilmiş hususlar ve ahizleri ile tahsilat miktarları,
- g) Sorgu üzerine tahsil edilmiş olan miktarların yersiz tahsil edildiğine karar verilmesi durumunda, tahsilata ilişkin belgelerin tarih ve numarası, sorumluların ve ahizlerin ad ve soyadları ile iade gerekçesi,
- ğ) Hüküm dışı bırakılan hususlar,
- h) Kararın tarihi ve oybirliği veya oy çokluğu ile verilmiş olduğu ve varsa muhalefet şerhi,
- ı) Yargılamayı yapan daire başkan ve üyelerinin ad ve soyadları ile imzaları, yer alır.

İlamların tebliği, tavzihi ve düzeltilmesi

MADDE 51- Sayıştay ilamları; sorumlulara, sorumluların bağlı olduğu kamu idarelerine, genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri için Maliye Bakanlığına, ilgili muhasebe birimine, başsavcılığa ve ilgili denetçiye tebliğ edilir.

Sayıştay dairelerinden veya Temyiz Kurulundan verilen kararlar müphem ise taraflardan her biri bunların tavzihini yahut tarafların adı ve soyadı ile sıfatı ve iddiaların sonucuna ilişkin yanlışlıklar ile hüküm fıkrasındaki hesap yanlışlıklarının düzeltilmesini isteyebilir.

Tavzih veya düzeltme dilekçeleri karşı taraf sayısından bir nüsha fazlasıyla verilir.

Kararı vermiş olan daire veya Kurul işi inceler ve lüzum görürse dilekçenin bir nüshasını, tayin edeceği süre içerisinde cevap verilmek üzere, diğer tarafa tebliğ eder. Cevap iki nüsha olarak verilir; bunlardan biri tavzih veya düzeltmeyi isteyen tarafa gönderilir.

Görevli daire veya Kurulun bu husustaki kararı taraflara tebliğ olunur.

Tavzih veya düzeltme, kararın yerine getirilmesine kadar istenebilir.

İlamların infazı

MADDE 52- Sayıştay ilamları kesinleştikten sonra doksan gün içerisinde yerine getirilir. İlam hükümlerinin yerine getirilmesinden, ilamların gönderildiği kamu idarelerinin üst yöneticileri sorumludur.

İlamlarda gösterilen tazmin miktarı hüküm tarihinden itibaren kanuni faize tabi tutularak, 9.6.1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu hükümlerine göre tahsil olunur.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

İlamlar

MADDE 51- (1) İlamlar gerekçeli olarak düzenlenir. İlamlardan ikişer nüshası daire başkanı ve üyeler tarafından imza edildikten sonra imzalı nüshalardan biri dairede alıkonulur, diğeri ve imzasız nüshaları rapor dosyası ile birlikte Sayıştay Başkanlığına verilir. Sayıştay Başkanı veya görevlendireceği kimseler tarafından Sayıştay mührü ile mühürlenip imza edildikten sonra hesap yargılamasını yapan daire başkan ve üyeleri tarafından imzalanan nüsha Başkanlıkça saklanır.

(2) İlamlarda;

- a) Daire ve karar numarası, ilgili kamu idaresinin adı ve denetim dönemi,
- b) Raporu düzenleyen denetçinin, savcının ve ilamı yazan raportörün ad ve soyadları,
- c) Sorumluların ve varsa vekil veya temsilcilerinin ad ve soyadları ile unvan ve adresleri,
- ç) Denetçinin rapora konu ettiği hususların ve dayandığı hukuki sebeplerin özeti, savcının düşüncesi, istem sonucu ve sorumluların savunmalarının özeti,
- d) Duruşma yapıp yapılmadığı, yapılmış ise hazır bulunanların ad ve soyadları,
- e) Kararın hukuki dayanakları ile gerekçesi, tazmin hükümlenen hallerde tazmin miktarı ve uygulanacak faizin başlangıç tarihi,
- f) Tahsil edilmek suretiyle ilişkisi giderilmiş hususlar ve ahizleri ile tahsilat miktarları,
- g) Sorgu üzerine tahsil edilmiş olan miktarların yersiz tahsil edildiğine karar verilmesi durumunda, tahsilata ilişkin belgelerin tarih ve numarası, sorumluların ve ahizlerin ad ve soyadları ile iade gerekçesi,
- ğ) Hüküm dışı bırakılan hususlar,
- h) Kararın tarihi ve oybirliği veya oy çokluğu ile verilmiş olduğu ve varsa muhalefet şerhi,
- ı) Hesap yargılamasını yapan daire başkan ve üyelerinin ad ve soyadları ile imzaları, yer alır.

İlamların tebliği, tavzihi ve düzeltilmesi

MADDE 52- (1) Sayıştay ilamları; sorumlulara, sorumluların bağlı olduğu kamu idarelerine, genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri için Maliye Bakanlığına, ilgili muhasebe birimine ve başsavcılığa tebliğ edilir.

(2) Sayıştay dairelerinden veya Temyiz Kurulundan verilen kararlar müphem ise taraflardan her biri bunların tavzihini yahut tarafların adı ve soyadı ile sıfatı ve iddiaların sonucuna ilişkin yanlışlıklar ile hüküm fıkrasındaki hesap yanlışlıklarının düzeltilmesini isteyebilir.

(3) Tavzih veya düzeltme dilekçeleri karşı taraf sayısından bir nüsha fazlasıyla verilir.

(4) Kararı vermiş olan daire veya Kurul işi inceler ve lüzum görürse dilekçenin bir nüshasını, tayin edeceği süre içerisinde cevap verilmek üzere, diğer tarafa tebliğ eder. Cevap iki nüsha olarak verilir; bunlardan biri tavzih veya düzeltmeyi isteyen tarafa gönderilir.

(5) Görevli daire veya Kurulun bu husustaki kararı taraflara tebliğ olunur.

(6) Tavzih veya düzeltme, kararın yerine getirilmesine kadar istenebilir.

İlamların infazı

MADDE 53- (1) Sayıştay ilamları kesinleştikten sonra doksan gün içerisinde yerine getirilir. İlam hükümlerinin yerine getirilmesinden, ilamların gönderildiği kamu idarelerinin üst yöneticileri sorumludur.

(2) İlamlarda gösterilen tazmin miktarı hüküm tarihinden itibaren kanuni faize tabi tutularak, 9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu hükümlerine göre tahsil olunur.

(Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekilleri Yozgat Milletvekili Bekir Bozdağ, Samsun Milletvekili Suat Kılıç, Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş, Giresun Milletvekili Nurettin Canikli, İstanbul Milletvekili Ayşe Nur Bahçekapılı ve 3 Milletvekilinin Teklifi)

İKİNCİ BÖLÜM

Kanun Yolları

Kanun yollarına başvurma

MADDE 53- Temyiz, yargılamanın iadesi ve karar düzeltilmesi talepleri, Sayıştay Başkanlığına hitaben yazılmış imzalı dilekçe ile yapılır. Dilekçeler Sayıştay Başkanlığına verilir veya gönderilir. İlgililer isterlerse evrakın alındığına dair kendilerine bir alındı verilir.

Dilekçelerde aşağıdaki hususlar bulunur:

- a) Başvuruda bulunan kişinin ve varsa kanunî temsilcisinin veya vekilinin adı, soyadı, unvanı ve adresi,
- b) İlamın tarihi, numarası,
- c) İlgili hesabın adı ve yılı,
- ç) Başvurunun konusu,
- d) Hangi kanun yoluna başvurulduğu ve başvurunun hukukî sebepleri,
- e) Varsa duruşma talebi.

Dilekçelere ilgililer tarafından itirazlarını ispat edecek belgeler eklenir. Dilekçeler ve bunlara ekli belgelerin örnekleri karşı taraf sayısından bir fazla olur.

Dilekçelerin yukarıda belirtilen hususları ihtiva etmediğine, ilgisine göre Temyiz Kurulu veya dairece karar verilirse, eksikliklerin onbeş gün içinde tamamlanması dilekçe sahibine tebliğ olunur. Bu süre içinde eksiklikler tamamlanmazsa, ilgisine göre Temyiz Kurulunca veya dairece başvurunun reddine karar verilir. Şu kadar ki, başvuru sahibinin kimliğini, imzasını, başvuru konusu ilam hükmünü ve hangi kanun yoluna hangi sebeple başvurulduğunu yeteri kadar belli edecek kayıtları ihtiva eden dilekçeler, diğer hususlar gösterilmemiş olsa bile kabul edilir.

Temyiz

MADDE 54- Sayıştay dairelerince verilen ilamlar Sayıştay Temyiz Kurulunda temyiz olunur. Bu Kurulca verilen kararlar kesindir.

Sayıştay dairelerinin ilamları;

- a) Kanuna aykırılık,
- b) Yetkiyi aşmak,
- c) Yargılama usullerine riayet etmemek,

gibi sebeplerle, 51 inci maddenin birinci fıkrasında yazılı ilgililer tarafından temyiz olunabilir.

Temyiz süresi ilamın ilgiliye tebliğinden itibaren altmış gündür.

Temyiz dilekçesiyle buna ekli evrak karşı tarafa tebliğ olunur. Cevap süresi tebliğden itibaren otuz gündür. Bu cevaplar temyiz edene tebliğ olunur. Temyiz eden buna onbeş gün içinde cevap verir. Bu cevaplar da karşı tarafa tebliğ olunur. Buna da onbeş gün içinde cevap verilir.

Cevaplar alındıktan sonra veya taraflardan biri süresi içinde karşılık vermediği takdirde temyiz incelemesi yapılarak karara bağlanır.

Taraflar dilekçelerinde duruşma istediklerini belirtmişlerse veya Temyiz Kurulu lüzum görürse tarafları davet ederek savunmalarını dinler ve açıklama isteyebilir. Sorumlular diğer ilgililer ile birlikte açıklamalarda bulunabilirler. Taraflara ikişer defa söz verilir. Taraflardan yalnız biri gelirse onun açıklamaları dinlenir; hiç biri gelmezse duruşma açılmaz, inceleme evrak üzerinde yapılır.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

İKİNCİ BÖLÜM

Kanun Yolları

Kanun yollarına başvurma

MADDE 54- (1) Temyiz, yargılamanın iadesi ve karar düzeltilmesi talepleri, Sayıştay Başkanlığına hitaben yazılmış imzalı dilekçe ile yapılır. Dilekçeler Sayıştay Başkanlığına verilir veya gönderilir. İlgililer isterlerse evrakın alındığına dair kendilerine bir alındı verilir.

(2) Dilekçelerde aşağıdaki hususlar bulunur:

- a) Başvuruda bulunan kişinin ve varsa kanunî temsilcisinin veya vekilinin adı, soyadı, unvanı ve adresi,
- b) İlamın tarihi, numarası,
- c) İlgili hesabın adı ve yılı,
- ç) Başvurunun konusu,
- d) Hangi kanun yoluna başvurulduğu ve başvurunun hukukî sebepleri,
- e) Varsa duruşma talebi.

(3) Dilekçelere ilgililer tarafından itirazlarını ispat edecek belgeler eklenir. Dilekçeler ve bunlara ekli belgelerin örnekleri karşı taraf sayısından bir fazla olur.

(4) Dilekçelerin yukarıda belirtilen hususları ihtiva etmediğine, ilgisine göre Temyiz Kurulu veya dairece karar verilirse, eksikliklerin onbeş gün içinde tamamlanması dilekçe sahibine tebliğ olunur. Bu süre içinde eksiklikler tamamlanmazsa, ilgisine göre Temyiz Kurulunca veya dairece başvurunun reddine karar verilir. Şu kadar ki, başvuru sahibinin kimliğini, imzasını, başvuru konusu ilam hükmünü ve hangi kanun yoluna hangi sebeple başvurulduğunu yeteri kadar belli edecek kayıtları ihtiva eden dilekçeler, diğer hususlar gösterilmemiş olsa bile kabul edilir.

Temyiz

MADDE 55- (1) Sayıştay dairelerince verilen ilamlar Sayıştay Temyiz Kurulunda temyiz olunur. Bu Kurulca verilen kararlar kesindir.

(2) Sayıştay dairelerinin ilamları;

- a) Kanuna aykırılık,
- b) Yetkiyi aşmak,
- c) Hesap yargılaması usullerine riayet etmemek,

gibi sebeplerle, 52 nci maddenin birinci fıkrasında yazılı ilgililer tarafından temyiz olunabilir.

(3) Temyiz süresi ilamın ilgiliye tebliğinden itibaren altmış gündür.

(4) Temyiz dilekçesiyle buna ekli evrak karşı tarafa tebliğ olunur. Cevap süresi tebliğden itibaren otuz gündür. Bu cevaplar temyiz edene tebliğ olunur. Temyiz eden buna onbeş gün içinde cevap verir. Bu cevaplar da karşı tarafa tebliğ olunur. Buna da onbeş gün içinde cevap verilir.

(5) Cevaplar alındıktan sonra veya taraflardan biri süresi içinde karşılık vermediği takdirde temyiz incelemesi yapılarak karara bağlanır.

(6) Taraflar dilekçelerinde duruşma istediklerini belirtmişlerse veya Temyiz Kurulu lüzum görürse tarafları davet ederek savunmalarını dinler ve açıklama isteyebilir. Sorumlular diğer ilgililer ile birlikte açıklamalarda bulunabilirler. Taraflara ikişer defa söz verilir. Taraflardan yalnız biri gelirse onun açıklamaları dinlenir; hiç biri gelmezse duruşma açılmaz, inceleme evrak üzerinde yapılır.

(Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekilleri Yozgat Milletvekili Bekir Bozdağ, Samsun Milletvekili Suat Kılıç, Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş, Giresun Milletvekili Nurettin Canikli, İstanbul Milletvekili Ayşe Nur Bahçekapılı ve 3 Milletvekilinin Teklifi)

Temyiz Kurulu temyiz olunan hükmü olduğu gibi veya düzelterek tasdik eder, bozar ya da Kurul üye tamsayısının üçte iki çoğunluğu ile kaldırır. Bozma halinde evrak yeniden karara bağlanmak üzere o kararı veren daireye gönderilir.

Daire ilk kararında ısrar eder ve bu ısrar üzerine temyiz olunarak tekrar Temyiz Kurulunca bozma kararı verilirse daire bu karara uymak zorundadır.

Temyiz Kurulunun tazmin hükmünün kaldırılmasına ilişkin kararları, temyiz konusu ilam maddesindeki bütün sorumluları kapsar.

Yargılamanın iadesi

MADDE 55- 51 inci maddenin birinci fıkrasında yazılı ilgililer tarafından yargılamanın iadesi istenebileceği gibi Sayıştay dairelerince de doğrudan doğruya buna karar verilebilir.

Yargılamanın iadesi sebepleri şunlardır:

- a) Hesapta maddi hata, isim yanlışlığı veya eksikliği bulunması, noksanlık veya mükerrerlik olması,
- b) Hükme etki yapmış olan bir belgede sahtecilik bulunması,
- c) Denetleme veya yargılama sırasında görülmeyen yanlış veya usulsüz bir işlemin hükümden sonra meydana çıkmış olması,
- ç) Denetleme veya yargılama sırasında bulunmayan hükme tesir edebilecek bazı belgelerin, hükümden sonra ortaya çıkması,
- d) Hükme esas tutulan bir ilamın bozulma suretiyle ortadan kalkmış olması,
- e) Bilirkişi veya uzmanın gerçeğe aykırı rapor düzenlediğinin ortaya çıkması.

Yargılamanın iadesi isteminde bulunma süresi ilamın tebliği tarihinden itibaren beş yıldır.

Yargılamanın iadesi isteminde bulunmak ilamın icrasını alıkoymaz. Yargılamanın iadesi dilekçesini inceleyen daire gerekli gördüğü takdirde, kanunen geçerli teminat karşılığında, icranın geciktirilmesine karar verebilir.

Yargılamanın iadesi istemi, hükmü veren dairece incelenir ve ilk olarak yargılamanın iadesi talebinin kabulüne veya reddine karar verilir. Kabul kararı verilmesi halinde iade edilen hususlarla sınırlı olmak üzere yargılama yapılır.

Türkiye Büyük Millet Meclisince kesin hesap kanunu tasarısının karara bağlanmış olması şahıs borçlarına etkili değildir.

Karar Düzeltmesi

MADDE 56- Temyiz Kurulu kararları hakkında, 51 inci maddenin birinci fıkrasında yazılı ilgililer yazılı bildirim tarihinden itibaren on beş gün içinde bir defaya mahsus olmak üzere aşağıdaki sebeplerle karar düzeltilmesi isteminde bulunabilirler:

- a) Hükmün esasına etkili iddia ve itirazların kararda karşılanmamış olması,
- b) Bir kararda aynı konu hakkında birbirine aykırı hükümler bulunması,
- c) Temyiz incelemesi sırasında hükmün esasını etkileyen belgelerde hile ve sahtekarlığın ortaya çıkmış olması,
- ç) Temyiz sebeplerinden en az birinin mevcut olması.

Karar düzeltilmesi istem ve incelenmesi temyiz şekil ve usulleri dairesinde yürütülür.

Temyiz Kurulu, karar düzeltilmesi isteminde ileri sürülen sebeplerle bağlıdır. Karar düzeltilmesi istemi, kesin hükmün yerine getirilmesine engel değildir. Verilen karar, ilgililere tebliğ edilir.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(7) Temyiz Kurulu temyiz olunan hükmü olduğu gibi veya düzelterek tasdik eder, bozar ya da Kurul üye tamsayısının üçte iki çoğunluğu ile kaldırır. Bozma halinde evrak yeniden karara bağlanmak üzere o kararı veren daireye gönderilir.

(8) Daire ilk kararında ısrar eder ve bu ısrar üzerine temyiz olunarak tekrar Temyiz Kurulunca bozma kararı verilirse daire bu karara uymak zorundadır.

(9) Temyiz Kurulunun tazmin hükmünün kaldırılmasına ilişkin kararları, temyiz konusu ilam maddesindeki bütün sorumluları kapsar.

Yargılamanın iadesi

MADDE 56- (1) 52 nci maddenin birinci fıkrasında yazılı ilgililer tarafından yargılamanın iadesi istenebileceği gibi Sayıştay dairelerince de doğrudan doğruya buna karar verilebilir.

(2) Yargılamanın iadesi sebepleri şunlardır:

a) Hesapta maddi hata, isim yanlışlığı veya eksikliği bulunması, noksanlık veya mükerrerlik olması,

b) Hükme etki yapmış olan bir belgede sahtecilik bulunması,

c) Denetleme veya hesap yargılaması sırasında görülmeyen yanlış veya usulsüz bir işlemin hükümden sonra meydana çıkmış olması,

ç) Denetleme veya hesap yargılaması sırasında bulunmayan hükme tesir edebilecek bazı belgelerin, hükümden sonra ortaya çıkması,

d) Hükme esas tutulan bir ilamın bozulma suretiyle ortadan kalkmış olması,

e) Bilirkişi veya uzmanın gerçeğe aykırı rapor düzenlediğinin ortaya çıkması.

(3) Yargılamanın iadesi isteminde bulunma süresi ilamın tebliği tarihinden itibaren beş yıldır.

(4) Yargılamanın iadesi isteminde bulunmak ilamın icrasını alıkoymaz. Yargılamanın iadesi dilekçesini inceleyen daire gerekli gördüğü takdirde, kanunen geçerli teminat karşılığında, icranın geciktirilmesine karar verebilir.

(5) Yargılamanın iadesi istemi, hükmü veren dairece incelenir ve ilk olarak yargılamanın iadesi talebinin kabulüne veya reddine karar verilir. Kabul kararı verilmesi halinde iade edilen hususlarla sınırlı olmak üzere hesap yargılaması yapılır.

(6) Türkiye Büyük Millet Meclisince kesinhesap kanunu tasarısının karara bağlanmış olması şahıs borçlarına etkili değildir.

Karar düzeltilmesi

MADDE 57- (1) Temyiz Kurulu kararları hakkında, 52 nci maddenin birinci fıkrasında yazılı ilgililer yazılı bildirim tarihinden itibaren on beş gün içinde bir defaya mahsus olmak üzere aşağıdaki sebeplerle karar düzeltilmesi isteminde bulunabilirler:

a) Hükmün esasına etkili iddia ve itirazların kararda karşılanmamış olması,

b) Bir kararda aynı konu hakkında birbirine aykırı hükümler bulunması,

c) Temyiz incelemesi sırasında hükmün esasını etkileyen belgelerde hile ve sahtekarlığın ortaya çıkmış olması,

ç) Temyiz sebeplerinden en az birinin mevcut olması.

(2) Karar düzeltilmesi istem ve incelenmesi temyiz şekil ve usulleri dairesinde yürütülür.

(3) Temyiz Kurulu, karar düzeltilmesi isteminde ileri sürülen sebeplerle bağlıdır. Karar düzeltilmesi istemi, kesin hükmün yerine getirilmesine engel değildir. Verilen karar, ilgililere tebliğ edilir.

(Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekilleri Yozgat Milletvekili Bekir Bozdağ, Samsun Milletvekili Suat Kılıç, Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş, Giresun Milletvekili Nurettin Canikli, İstanbul Milletvekili Ayşe Nur Bahçekapılı ve 3 Milletvekilinin Teklifi)

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Yargılamaya İlişkin Diğer Hususlar

İçtihatların birleştirilmesi

MADDE 57- İşin gereği ve ibraz edilen belgelerin mahiyetleri bir olduğu halde aynı konu hakkında dairelerce veya Temyiz Kurulunca verilen ilamlar birbirine aykırı ise, Sayıştay Başkanı bu ilamları içtihatların birleştirilmesi için Genel Kurula gönderir.

Sayıştay Başkanı birleşmiş içtihadın değiştirilmesi için de istemde bulunabilir.

İçtihatların birleştirilmesi veya değiştirilmesi kararları Resmi Gazetede yayımlanır. Bu kararlara Sayıştay daire ve kurulları ile kamu idareleri ve sorumlular uymak zorundadır.

İdari nitelikteki kararların birleştirilmesi

MADDE 58- Dairelerin kararları veya bir dairenin iki kararı arasında aynı konuda aykırılık bulunur veya bir içtihadın değişmesine lüzum görülür ya da bu mahiyette bütün işlemlere uygulanabilecek kararlar almaya ihtiyaç duyulursa, konu Genel Kurulda görüşülerek karara bağlanır ve Resmi Gazetede yayımlanır. Bu konunun görüşülmesinde Başsavcı da bulunur ve görüşünü açıklar. Bu kararlara Sayıştay daire ve kurulları uymak zorundadır.

Danıştay ile Sayıştay kararları arasındaki uyumsuzluk hali

MADDE 59- Vergi, benzeri mali yükümlülükler ve ödevler hakkında Danıştay ile Sayıştayın kesinleşmiş kararları arasındaki uyumsuzluklarda, 51 inci maddede belirtilen ilgililerin 55 inci maddedeki esas ve usuller dairesinde başvuruları üzerine Sayıştay kararı yargılamanın iadesi yoluyla görüşülerek uyumsuzluk Danıştay kararı doğrultusunda giderilir.

Uyumsuzluğun bulunmadığı hakkındaki Sayıştay kararına karşı 51 inci maddede belirtilen ilgililerce Danıştaya başvurulduğu takdirde, bu hususa ilişkin Danıştay kararına uyulur.

Uyumsuzluğun mevcut olmadığı tespit edilinceye kadar Sayıştay ilamının yerine getirilmesi durdurulur.

Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun uygulanacağı haller

MADDE 60- Bu Kanunda yargılama usulüne ve kanun yollarına ilişkin hüküm bulunmayan hallerde 18.6.1927 tarihli ve 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun ilgili hükümleri uygulanır.

BEŞİNCİ KISIM

Mali Hükümler, Personel ve Özlük İşleri

BİRİNCİ BÖLÜM

Bütçe, Mali, Sosyal ve Diğer Haklar

Bütçe

MADDE 61- Sayıştay, genel bütçe içinde kendi bütçesiyle yönetilir.

Sayıştay Başkanlığı bütçesini Eylül ayı sonuna kadar doğrudan Türkiye Büyük Millet Meclisine sunar ve bir örneğini Maliye Bakanlığına gönderir.

Sayıştay bütçesine ilişkin iş ve işlemleri Sayıştay Başkanı yürütür.

Çeşitli kanunların Bakanlar Kurulu kararına lüzum gösterdiği işlerden Sayıştay hizmetleriyle ilgili olanlar, Sayıştay Genel Kurulunun idari işler niteliğindeki kararlarıyla yürütülür.

Sayıştayın muhasebe hizmetleri Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı tarafından atanan muhasebe yetkilisine yerine getirilir.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Hesap Yargılamasına İlişkin Diğer Hususlar

İçtihatların Birleştirilmesi

MADDE 58- (1) İşin gereği ve ibraz edilen belgelerin mahiyeti bir olduğu halde aynı konu hakkında dairelerce veya Temyiz Kurulunca verilen ilamlar birbirine aykırı ise, Sayıştay Başkanı bu ilamları içtihatların birleştirilmesi için Genel Kurula gönderir.

(2) Sayıştay Başkanı birleşmiş içtihadın değiştirilmesi için de istemde bulunabilir.

(3) İçtihatların birleştirilmesi veya değiştirilmesi kararları Resmi Gazetede yayımlanır. Bu kararlara Sayıştay daire ve kurulları ile kamu idareleri ve sorumlular uymak zorundadır.

İdari nitelikteki kararların birleştirilmesi

MADDE 59- (1) Dairelerin kararları veya bir dairenin iki kararı arasında aynı konuda aykırılık bulunur veya bir içtihadın değişmesine lüzum görülür ya da bu mahiyette bütün işlemlere uygulanabilecek kararlar almaya ihtiyaç duyulursa, konu Genel Kurulda görüşülerek karara bağlanır ve Resmi Gazetede yayımlanır. Bu konunun görüşülmesinde Başsavcı da bulunur ve görüşünü açıklar. Bu kararlara Sayıştay daire ve kurulları uymak zorundadır.

Danıştay ile Sayıştay kararları arasındaki uyumsuzluk hali

MADDE 60- (1) Vergi, benzeri mali yükümlülükler ve ödevler hakkında Danıştay ile Sayıştayın kesinleşmiş kararları arasındaki uyumsuzluklarda, 52 nci maddede belirtilen ilgililerin 56 ncı maddedeki esas ve usuller dairesinde başvuruları üzerine Sayıştay kararı yargılamanın iadesi yoluyla görüşülerek uyumsuzluk Danıştay kararı doğrultusunda giderilir.

(2) Uyumsuzluğun bulunmadığı hakkındaki Sayıştay kararına karşı 52 nci maddede belirtilen ilgililerce Danıştaya başvurulduğu takdirde, bu hususa ilişkin Danıştay kararına uyulur.

(3) Uyumsuzluğun mevcut olmadığı tespit edilinceye kadar Sayıştay ilamının yerine getirilmesi durdurulur.

Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun uygulanacağı haller

MADDE 61- (1) Bu Kanunda yargılama usulüne ve kanun yollarına ilişkin hüküm bulunmayan hallerde 18/6/1927 tarihli ve 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun ilgili hükümleri uygulanır.

BEŞİNCİ KISIM

Mali Hükümler, Personel ve Özlük İşleri

BİRİNCİ BÖLÜM

Bütçe, Mali, Sosyal ve Diğer Haklar

Bütçe

MADDE 62- (1) Sayıştay, genel bütçeye dahildir.

(2) Sayıştay Başkanlığı bütçesini Eylül ayı sonuna kadar doğrudan Türkiye Büyük Millet Meclisine sunar ve bir örneğini Maliye Bakanlığına gönderir.

(3) Sayıştay bütçesine ilişkin iş ve işlemleri Sayıştay Başkanı yürütür.

(4) Çeşitli kanunların Bakanlar Kurulu kararına lüzum gösterdiği işlerden Sayıştay hizmetleriyle ilgili olanlar, Sayıştay Genel Kurulunun idari işler niteliğindeki kararlarıyla yürütülür.

(5) Sayıştayın muhasebe hizmetleri Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı tarafından atanan muhasebe yetkilisine yerine getirilir.

(Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekilleri Yozgat Milletvekili Bekir Bozdağ, Samsun Milletvekili Suat Kılıç, Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş, Giresun Milletvekili Nurettin Canikli, İstanbul Milletvekili Ayşe Nur Bahçekapılı ve 3 Milletvekilinin Teklifi)

Sayıştay mensuplarının hakları

MADDE 62- Aylık, ödenek, mali, sosyal, emeklilik ve diğer hakları ile teminatları bakımından;

a) Sayıştay Başkanı, daire başkanları ve üyeleri, sırasıyla, Yargıtay Birinci Başkanı, daire başkanları ve üyeleri,

b) Yukarıdakiler dışında kalan Sayıştay meslek mensupları kıdem, sınıf ve derecelerindeki birinci sınıf, birinci sınıfa ayrılmış, ikinci sınıf ve üçüncü sınıf hakim ve savcılar,

hakkındaki hükümlere tabidir. Ek göstergelere ilişkin olarak birinci sınıfa ayrılmış hakim ve savcılar için aranan "Yargıtay ve Danıştay üyeliklerine seçilme hakkını kaybetmemiş olmak" şartı Sayıştay denetçileri için "birinci sınıfa ayrılma niteliklerini kaybetmemiş olmak" şeklinde uygulanır.

Denetçi yardımcıları, hakim ve savcı adayları gibi aylık ve ek ödeme alırlar.

Sayıştay Başkanı, daire başkanları ve üyeler dışında kalan meslek mensupları üçüncü sınıf, ikinci sınıf, birinci sınıfa ayrılmış ve birinci sınıf olmak üzere dört sınıfa ayrılır. Bunların sınıfları ile birinci sınıfa ayrılma şart ve yöntemleri, 24.2.1983 tarihli ve 2802 sayılı Hakimler ve Savcılar Kanununda belirtilen esaslara göre Sayıştay Genel Kurulunca belirlenir.

Meslek mensuplarının aylık, ödenek, mali, sosyal, emeklilik ve diğer hakları ile diğer hususlara ilişkin olarak bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde 2802 sayılı Kanunun ilgili hükümleri uygulanır.

Sayıştay denetçilerinin atanmaları ve görevde yükselmeleri, Meslek Mensupları Yükseltme ve Disiplin Kurulu kararı ve Sayıştay Başkanının onayı ile olur. Sayıştay denetçilerinin yükselme süreleri iki yıldır.

Sayıştay denetçilerinden yükselme sürelerini dolduranların buldukları kadroda üst derece aylığı verilerek veya üst kadroya atanarak yükselmelerinde sicillerine göre belirlenecek yeterlik esastır. Bunların yükselebilmeleri, üst üste iki sicillerinin olumlu olmasına bağlıdır. Üç sicil döneminde iki olumlu sicil alanlar da yükselebilirler.

Boşalan bir üst kadroya atanmada aynı derecede yeterli olanlar birden fazla ise; disiplin cezası almamış bulunmak, mesleki inceleme ve yayınlarda bulunmuş olmak ve kıdem tercih sebepleri sayılır. Tercih sebepleri yoksa yapılacak sınavda üstün başarı gösterenler yükseltilir.

Sözleşmeli personel dahil yönetim mensuplarına, ayda elli saati aşmayacak şekilde fiilen yapılan fazla çalışma karşılığında, Bütçe Kanunu ile belirlenen fazla çalışma ücretinin üç katına kadar fazla çalışma ücreti ödenebilir. Fazla çalışma yaptırılacak gün ve saatler ile çalışma mahalli gibi hususlar dikkate alınmak suretiyle belirlenecek saat başı ödeme miktarı ve ödemeye ilişkin diğer usul ve esaslar Genel Kurul tarafından tespit edilir. Bu madde uyarınca yapılacak ödeme, damga vergisi hariç herhangi bir vergiye tabi tutulmaz.

İzin ve çalışmaya ara verme

MADDE 63- Daire başkanları ve üyelerin izin ve geçici görevleri Sayıştay Başkanının onayıyla olur. Sayıştay Başkanının izin ve geçici görevleri kendi takdirine göre uygulanır.

Daire başkanları ve üyeler dışında kalan Sayıştay meslek mensuplarının izinleri hakkında 657 sayılı Kanunun ilgili hükümleri uygulanır.

Sayıştay Genel Kurulu, Temyiz Kurulu, Daireler Kurulu ve daireler her yıl Ağustosun birinden Eylülün beşine kadar çalışmaya ara verir. Bu müddet içinde Rapor Değerlendirme Kurulu ile Sayıştaya gelecek ivedi işlere bakmak ve gereken kararları vermek üzere sıra ile bir daire çalışmaya devam eder.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Sayıştay mensuplarının hakları

MADDE 63- (1) Aylık, ödenek, mali, sosyal, emeklilik ve diğer hakları ile teminatları bakımından;

a) Sayıştay Başkanı, daire başkanları ve üyeleri, sırasıyla, Yargıtay Birinci Başkanı, daire başkanları ve üyeleri,

b) Yukarıdakiler dışında kalan Sayıştay meslek mensupları kıdem, sınıf ve derecelerindeki birinci sınıf, birinci sınıfa ayrılmış, ikinci sınıf ve üçüncü sınıf hakim ve savcılar,

hakkındaki hükümlere tabidir. Ek göstergelere ilişkin olarak birinci sınıfa ayrılmış hakim ve savcılar için aranan "Yargıtay ve Danıştay üyeliklerine seçilme hakkını kaybetmemiş olmak" şartı Sayıştay denetçileri için "birinci sınıfa ayrılma niteliklerini kaybetmemiş olmak" şeklinde uygulanır.

(2) Denetçi yardımcıları, hakim ve savcı adayları gibi aylık ve ek ödeme alırlar.

(3) Sayıştay Başkanı, daire başkanları ve üyeler dışında kalan meslek mensupları üçüncü sınıf, ikinci sınıf, birinci sınıfa ayrılmış ve birinci sınıf olmak üzere dört sınıfa ayrılır. Bunların sınıfları ile birinci sınıfa ayrılma şart ve yöntemleri, 24/2/1983 tarihli ve 2802 sayılı Hakimler ve Savcılar Kanununda belirtilen esaslara göre Sayıştay Genel Kurulunca belirlenir.

(4) Meslek mensuplarının aylık, ödenek, mali, sosyal, emeklilik ve diğer hakları ile diğer hususlara ilişkin olarak bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde 2802 sayılı Kanunun ilgili hükümleri uygulanır.

(5) Sayıştay denetçilerinin atanmaları ve görevde yükselmeleri, Meslek Mensupları Yükseltme ve Disiplin Kurulu kararı ve Sayıştay Başkanının onayı ile olur. Sayıştay denetçilerinin yükselme süreleri iki yıldır.

(6) Sayıştay denetçilerinden yükselme sürelerini dolduranların buldukları kadroda üst derece aylığı verilerek veya üst kadroya atanarak yükselmelerinde sicillerine göre belirlenecek yeterlik esastır. Bunların yükselebilmeleri, üst üste iki sicillerinin olumlu olmasına bağlıdır. Üç sicil döneminde iki olumlu sicil alanlar da yükselebilirler.

(7) Boşalan bir üst kadroya atanmada aynı derecede yeterli olanlar birden fazla ise; disiplin cezası almamış bulunmak, mesleki inceleme ve yayınlarda bulunmuş olmak ve kıdem tercih sebepleri sayılır. Tercih sebepleri yoksa yapılacak sınavda üstün başarı gösterenler yükseltilir.

(8) Sözleşmeli personel dahil yönetim mensuplarına, ayda elli saati aşmayacak şekilde fiilen yapılan fazla çalışma karşılığında, Bütçe Kanunu ile belirlenen fazla çalışma ücretinin üç katına kadar fazla çalışma ücreti ödenebilir. Fazla çalışma yaptırılacak gün ve saatler ile çalışma mahalli gibi hususlar dikkate alınmak suretiyle belirlenecek saat başı ödeme miktarı ve ödemeye ilişkin diğer usul ve esaslar Genel Kurul tarafından tespit edilir. Bu madde uyarınca yapılacak ödeme, damga vergisi hariç herhangi bir vergiye tabi tutulmaz.

İzin ve çalışmaya ara verme

MADDE 64- (1) Daire başkanları ve üyelerin izin ve geçici görevleri Sayıştay Başkanının onayıyla olur. Sayıştay Başkanının izin ve geçici görevleri kendi takdirine göre uygulanır.

(2) Daire başkanları ve üyeler dışında kalan Sayıştay meslek mensuplarının izinleri hakkında 657 sayılı Kanunun ilgili hükümleri uygulanır.

(3) Sayıştay Genel Kurulu, Temyiz Kurulu, Daireler Kurulu ve daireler her yıl Ağustosun birinden Eylülün beşine kadar çalışmaya ara verir. Bu müddet içinde Rapor Değerlendirme Kurulu ile Sayıştaya gelecek ivedi işlere bakmak ve gereken kararları vermek üzere sıra ile bir daire çalışmaya devam eder.

(Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekilleri Yozgat Milletvekili Bekir Bozdağ, Samsun Milletvekili Suat Kılıç, Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş, Giresun Milletvekili Nurettin Canikli, İstanbul Milletvekili Ayşe Nur Bahçekapılı ve 3 Milletvekilinin Teklifi)

65 inci madde hükmü saklı kalmak üzere çalışmaya ara verme süresince Daireler Kuruluna ilişkin görevlerden gecikmesinde sakınca görülenler görevli daire tarafından yerine getirilir.

Sayıştay Başkanı çalışmaya ara verme süresi içinde daire ve kurulları toplantıya çağırabilir.

Çalışmaya ara verme süresi içinde görevli olan daire başkanları ve üyeler, takip eden yılın sonuna kadar aynı müddetle izinlerini kullanabilir.

İKİNCİ BÖLÜM

Disiplin ve Ceza İşleri

Sayıştay Başkanı, daire başkanları ve üyeler hakkında disiplin kovuşturması

MADDE 64- Daire başkanları ve üyelerin görevlerinin vakar ve şerefi ile bağdaşmayan veya hizmetin aksamasını mucip olan hal ve hareketleri görülür veya öğrenilirse, Sayıştay Başkanı durumu inceledikten sonra sonucuna göre, haklarında disiplin kovuşturması yapılır.

Sayıştay Başkanının yukarıda yazılı hal ve hareketlerinin görülmesi veya öğrenilmesi halinde, Yüksek Disiplin Kurulu Başkanı, olayı Yüksek Disiplin Kuruluna intikal ettirir.

Yüksek Disiplin Kurulu, eldeki bilgi ve delillere ve isnat olunan hal ve hareketin mahiyetine göre disiplin kovuşturması yapılmasına yer olup olmadığını takdir eder. Kurul, disiplin kovuşturması yapılmasına karar verirse, Kurul dışındaki daire başkanları ve üyeler arasından seçeceği üç kişiyi soruşturma yapmakla görevlendirir.

Soruşturmayı yapmakla görevlendirilenler, ilgiliye isnat olunan hal ve hareketi bildirerek savunmasını alır; lüzum gördükleri kimseleri yeminle dinler, konu ile ilgili bilgileri toplar ve sübut delillerini tespit eder. Bütün kamu idareleri ile gerçek ve tüzel kişiler, sorulan hususlara cevap vermek ve soruşturmaya ilişkin diğer istekleri yerine getirmek zorundadır. Soruşturmayı yapanlar, yaptıkları soruşturmaları ve elde ettikleri bilgi ve delilleri gösteren ve bunlara göre disiplin cezaları verilmesine yer olup olmadığı hakkındaki kanaatlerini belirten bir rapor hazırlayıp dayanak belgelerini de bu rapora ekleyerek Yüksek Disiplin Kuruluna verirler.

Kurul Başkanı soruşturma sonucunu ilgiliye yazılı olarak bildirir ve yedi günden az olmamak üzere tayin edeceği süre içinde yazılı savunmasını vermeye davet eder. Kurul başkanı, soruşturma dosyasını raportör olarak Yüksek Disiplin Kurulu üyelerinden birine havale eder. Kurul işi evrak üzerinde inceler ve gerekirse soruşturmanın genişletilmesine ve derinleştirilmesine karar verir.

Yüksek Disiplin Kurulu, yedi günden az olmamak üzere süre vererek ilgilinin ek savunmasını alır ve isnat olunan hal ve hareketi sabit görmezse dosyanın işleminden kaldırılmasına karar verir. Kurul bu hal ve hareketleri sabit gördüğü takdirde bunların mahiyetine ve ağırlığına göre ilgilinin uyarılmasına veya istifa etmeye yahut emekliliğini istemeye davete karar verir.

İlgilinin uyarılmasına karar verildiği takdirde, Kurul kararı Sayıştay Başkanı tarafından ilgiliye tebliğ edilir. Karar Sayıştay Başkanı hakkında ise Yüksek Disiplin Kurulu Başkanınca tebliğ olunur.

Yüksek Disiplin Kurulunca hizmet süresine göre istifa etmeye yahut emekliliğini istemeye davete karar verilmesi halinde, olay en geç bir hafta içinde bir defa da Sayıştay Genel Kurulunda görüşülür. Bir haftalık süre, kanuni tatillere ve 63 üncü madde gereğince çalışmaya ara verme süresine rastlarsa, bu tatillerin bitimi tarihinden başlar. Genel Kurul, Yüksek Disiplin Kurulu kararını onaylar veya ilgilinin uyarılmasına karar verir. Bu halde Genel Kurul, üye tamsayısının üçte iki çoğunluğu ile toplanarak katılanların üçte iki çoğunluğu ile karar verir. Hakkında kovuşturma yapılan üye toplantıya katılamaz. Genel Kurul kararı ilgiliye yukarıda açıklanan esaslar dairesinde tebliğ edilir.

İlgili, emekliliğini istemeye veya istifa etmeye davete dair karara, tebliğ tarihinden itibaren bir ay içinde uymazsa istifa etmiş sayılır. İlgili, bu süre içinde izinli kabul edilir.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(4) 66 ncı madde hükmü saklı kalmak üzere çalışmaya ara verme süresince Daireler Kuruluna ilişkin görevlerden gecikmesinde sakınca görülenler görevli daire tarafından yerine getirilir.

(5) Sayıştay Başkanı çalışmaya ara verme süresi içinde daire ve kurulları toplantıya çağırabilir.

(6) Çalışmaya ara verme süresi içinde görevli olan daire başkanları ve üyeler, takip eden yılın sonuna kadar aynı müddetle izinlerini kullanabilir.

İKİNCİ BÖLÜM

Disiplin ve Ceza İşleri

Sayıştay Başkanı, daire başkanları ve üyeler hakkında disiplin kovuşturması

MADDE 65- (1) Daire başkanları ve üyelerin görevlerinin vakar ve şerefi ile bağdaşmayan veya hizmetin aksamasını mucip olan hal ve hareketleri görülür veya öğrenilirse, Sayıştay Başkanı durumu inceledikten sonra sonucuna göre, haklarında disiplin kovuşturması yapılır.

(2) Sayıştay Başkanının yukarıda yazılı hal ve hareketlerinin görülmesi veya öğrenilmesi halinde, Yüksek Disiplin Kurulu Başkanı, olayı Yüksek Disiplin Kuruluna intikal ettirir.

(3) Yüksek Disiplin Kurulu, eldeki bilgi ve delillere ve isnat olunan hal ve hareketin mahiyetine göre disiplin kovuşturması yapılmasına yer olup olmadığını takdir eder. Kurul, disiplin kovuşturması yapılmasına karar verirse, Kurul dışındaki daire başkanları ve üyeler arasından seçeceği üç kişiyi soruşturma yapmakla görevlendirir.

(4) Soruşturmayı yapmakla görevlendirilenler, ilgiliye isnat olunan hal ve hareketi bildirir; lüzum gördükleri kimseleri yeminle dinler, konu ile ilgili bilgileri toplar ve sübut delillerini tespit eder. Bütün kamu idareleri ile gerçek ve tüzel kişiler, sorulan hususlara cevap vermek ve soruşturmaya ilişkin diğer istekleri yerine getirmek zorundadır. Soruşturmayı yapanlar, yaptıkları soruşturmaları ve elde ettikleri bilgi ve delilleri gösteren ve bunlara göre disiplin cezaları verilmesine yer olup olmadığı hakkındaki kanaatlerini belirten bir rapor hazırlayıp dayanak belgelerini de bu rapora ekleyerek Yüksek Disiplin Kuruluna verirler.

(5) Kurul Başkanı soruşturma sonucunu ilgiliye yazılı olarak bildirir ve yedi günden az olmamak üzere tayin edeceği süre içinde yazılı savunmasını vermeye davet eder. Kurul başkanı, soruşturma dosyasını raportör olarak Yüksek Disiplin Kurulu üyelerinden birine havale eder. Kurul işi evrak üzerinde inceler ve gerekirse soruşturmanın genişletilmesine ve derinleştirilmesine karar verir.

(6) Yüksek Disiplin Kurulu, yedi günden az olmamak üzere süre vererek ilgilinin ek savunmasını alır ve isnat olunan hal ve hareketi sabit görmezse dosyanın işleminden kaldırılmasına karar verir. Kurul bu hal ve hareketleri sabit gördüğü takdirde bunların mahiyetine ve ağırlığına göre ilgilinin uyarılmasına veya istifa etmeye yahut emekliliğini istemeye davete karar verir.

(7) İlgilinin uyarılmasına karar verildiği takdirde, Kurul kararı Sayıştay Başkanı tarafından ilgiliye tebliğ edilir. Karar Sayıştay Başkanı hakkında ise Yüksek Disiplin Kurulu Başkanınca tebliğ olunur.

(8) Yüksek Disiplin Kurulunca hizmet süresine göre istifa etmeye yahut emekliliğini istemeye davete karar verilmesi halinde, olay en geç bir hafta içinde bir defa da Sayıştay Genel Kurulunda görüşülür. Bir haftalık süre, kanuni tatillere ve 64 üncü madde gereğince çalışmaya ara verme süresine rastlarsa, bu tatillerin bitimi tarihinden başlar. Genel Kurul, Yüksek Disiplin Kurulu kararını onaylar veya ilgilinin uyarılmasına karar verir. Bu halde Genel Kurul, üye tamsayısının üçte iki çoğunluğu ile toplanarak katılanların üçte iki çoğunluğu ile karar verir. Hakkında kovuşturma yapılan üye toplantıya katılamaz. Genel Kurul kararı ilgiliye yukarıda açıklanan esaslar dairesinde tebliğ edilir.

(9) İlgili, emekliliğini istemeye veya istifa etmeye davete dair karara, tebliğ tarihinden itibaren bir ay içinde uymazsa istifa etmiş sayılır. İlgili, bu süre içinde izinli kabul edilir.

(Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekilleri Yozgat Milletvekili Bekir Bozdağ, Samsun Milletvekili Suat Kılıç, Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş, Giresun Milletvekili Nurettin Canikli, İstanbul Milletvekili Ayşe Nur Bahçekapılı ve 3 Milletvekilinin Teklifi)

Sayıştay Başkanı, daire başkanları ve üyeler hakkında ceza kovuşturması

MADDE 65- Sayıştay Başkanı, daire başkanları ve üyelerden birinin görevleri sebebiyle işlediği bir suçtan dolayı Sayıştay Genel Kurulunca seçilecek üç daire başkanı ve iki üyeden kurulu bir heyet tarafından ön inceleme yapılarak hazırlanacak rapor ile sair evrak soruşturma izni verilmesine veya verilmemesine esas alınmak üzere Daireler Kuruluna verilir. Bu Kurulun soruşturma izni verilmemesine ilişkin kararı kendiliğinden ve soruşturma izni verilmesine ilişkin katılanların üçte iki çoğunluğu ile verilen karar, itiraz üzerine Genel Kurulca incelenir. İtiraz süresi kararın tebliği tarihinden itibaren onbeş gündür. Genel Kurulun soruşturma izni verilmemesine ilişkin kararı kesindir. Soruşturma izni verilmesine ilişkin karar katılanların üçte iki çoğunluğu ile alınır.

Soruşturma kurulunun seçimine ilgililer katılamaz. Soruşturma izni verilmesi veya verilmemesi kararına ilişkin görüşmeler soruşturma kurulu üyeleri ile ilgililer katılamaz.

Yukarıdaki fıkrada yazılı olanların görev sırasında, ancak ilgilinin görevi ile ilgisi bulunmayan şahsi bir suç işlemleri halinde soruşturma izni verilmesine veya verilmemesine karar verilmesi işlemi bu maddede yazılı usuller dairesinde yürütülür.

Daireler Kurulu kararları şahsi davacılar varsa onlara da tebliğ olunur.

Soruşturma izni verilmesine ilişkin verilen kesin karar üzerine dosya Anayasa Mahkemesine tevdi olunur.

Bunların görevleri ile ilgisi bulunmayan şahsi bir suç işlemleri halinde yapılacak kovuşturmada Yargıtay üyelerinin şahsi suçlarının kovuşturmasına ilişkin hükümler uygulanır.

Sayıştay Başkanı, daire başkanları ve üyeler dışındaki meslek mensupları hakkında disiplin kovuşturması

MADDE 66- Sayıştay Başkanı, daire başkanları ve üyeler dışındaki meslek mensuplarının; mesleğin vakar ve şerefi ile bağdaşmayan veya hizmetin veya görevlerinin aksamasını mucip olan, çalışma düzenini veya disiplini bozan hal ve hareketleri görülmesi veya öğrenilmesi üzerine Sayıştay Başkanı durumu inceledikten sonra sonucuna göre haklarında bu Kanun hükümleri uyarınca disiplin kovuşturması yapılmak üzere Meslek Mensupları Yükseltme ve Disiplin Kuruluna bildirir.

Bu Kurul eldeki bilgi ve karinelere ve isnat olunan hal ve hareketin mahiyetine göre disiplin kovuşturması yapılmasına lüzum olup olmadığını takdir eder.

Kovuşturma yapılmasına karar verilirse, Kurulca kurul dışından seçilecek bir üyenin başkanlığında bir uzman denetçi ile bir başdenetçiden teşekkül eden kurul tarafından soruşturma yapılır.

Soruşturma şekli ve raporun verilmesi, rapor üzerinde Meslek Mensupları Yükseltme ve Disiplin Kurulunca yapılacak işlemle diğer hususlar hakkında 64 üncü maddede yazılı hükümler uygulanır.

Meslek Mensupları Yükseltme ve Disiplin Kurulunca dosya üzerinde gizli olarak yapılan inceleme ve görüşme sonunda isnat olunan hal ve hareket sabit görülmezse dosyanın işlemiden kaldırılması, bu hal ve hareket sabit görüldüğü takdirde 67 nci maddede yazılı disiplin cezalarından birinin verilmesi karar altına alınır.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Sayıştay Başkanı, daire başkanları ve üyeler hakkında ceza kovuşturması

MADDE 66- (1) Sayıştay Başkanı, daire başkanları ve üyelerden birinin görevleri sebebiyle işlediği iddia edilen bir suçtan dolayı Sayıştay Genel Kurulunca seçilecek üç daire başkanı ve iki üyeden kurulu bir heyet tarafından ön inceleme yapılarak hazırlanacak rapor ile sair evrak soruşturma izni verilmesine veya verilmemesine esas alınmak üzere Daireler Kuruluna verilir. Bu Kurulun soruşturma izni verilmemesine ilişkin kararı kendiliğinden ve soruşturma izni verilmesine ilişkin katılanların üçte iki çoğunluğu ile verilen karar, itiraz üzerine Genel Kurulca incelenir. İtiraz süresi kararın tebliği tarihinden itibaren onbeş gündür. Genel Kurulun soruşturma izni verilmemesine ilişkin kararı kesindir. Soruşturma izni verilmesine ilişkin karar katılanların üçte iki çoğunluğu ile alınır.

(2) Soruşturma kurulunun seçimine ilgililer katılamaz. Soruşturma izni verilmesi veya verilmemesi kararına ilişkin görüşmelere soruşturma kurulu üyeleri ile ilgililer katılamaz.

(3) Yukarıdaki fıkrada yazılı olanların görev sırasında, ancak ilgilinin görevi ile ilgisi bulunmayan şahsi bir suç işlemleri halinde soruşturma izni verilmesine veya verilmemesine karar verilmesi işlemi bu maddede yazılı usuller dairesinde yürütülür.

(4) Daireler Kurulu kararları şahsi davacılar varsa onlara da tebliğ olunur.

(5) Soruşturma izni verilmesine ilişkin verilen kesin karar üzerine dosya Anayasa Mahkemesine tevdi olunur.

(6) Bunların görevleri ile ilgisi bulunmayan şahsi bir suç işlemleri halinde yapılacak kovuşturmada Yargıtay üyelerinin şahsi suçlarının kovuşturmasına ilişkin hükümler uygulanır.

Sayıştay Başkanı, daire başkanları ve üyeler dışındaki meslek mensupları hakkında disiplin kovuşturması

MADDE 67- (1) Sayıştay Başkanı, daire başkanları ve üyeler dışındaki meslek mensuplarının; mesleğin vakar ve şerefi ile bağdaşmayan veya hizmetin veya görevlerinin aksamasını mucip olan, çalışma düzenini veya disiplini bozan hal ve hareketleri görülmesi veya öğrenilmesi üzerine Sayıştay Başkanı durumu inceledikten sonra sonucuna göre haklarında bu Kanun hükümleri uyarınca disiplin kovuşturması yapılmak üzere Meslek Mensupları Yükseltme ve Disiplin Kuruluna bildirir.

(2) Bu Kurul eldeki bilgi ve karinelere ve isnat olunan hal ve hareketin mahiyetine göre disiplin kovuşturması yapılmasına lüzum olup olmadığını takdir eder.

(3) Kovuşturma yapılmasına karar verilirse, Kurulca kurul dışından seçilecek bir üyenin başkanlığında bir uzman denetçi ile bir başdenetçiden teşekkül eden kurul tarafından soruşturma yapılır.

(4) Soruşturma şekli ve raporun verilmesi, rapor üzerinde Meslek Mensupları Yükseltme ve Disiplin Kurulunca yapılacak işlemle diğer hususlar hakkında 65 inci maddede yazılı hükümler uygulanır.

(5) Meslek Mensupları Yükseltme ve Disiplin Kurulunca dosya üzerinde gizli olarak yapılan inceleme ve görüşme sonunda isnat olunan hal ve hareket sabit görülmezse dosyanın işleminden kaldırılması, bu hal ve hareket sabit görüldüğü takdirde 68 inci maddede yazılı disiplin cezalarından birinin verilmesi karar altına alınır.

(Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekilleri Yozgat Milletvekili Bekir Bozdağ, Samsun Milletvekili Suat Kılıç, Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş, Giresun Milletvekili Nurettin Canikli, İstanbul Milletvekili Ayşe Nur Bahçekapılı ve 3 Milletvekilinin Teklifi)

Disiplin cezaları

MADDE 67- Sayıştay Başkanı, daire başkanları ve üyeler dışındaki Sayıştay meslek mensuplarına uygulanacak disiplin cezaları hakkında 657 sayılı Kanunun ilgili hükümleri uygulanır.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin hususlar yönetmelikle belirlenir.

Sayıştay Başkanı, daire başkanları ve üyeler dışındaki meslek mensupları hakkında ceza kovuşturması

MADDE 68- Sayıştay Başkanı, daire başkanları ve üyeler dışındaki meslek mensuplarının görevleri sebebiyle bir suç işlemesi halinde Sayıştay Başkanı tarafından görevlendirilecek bir üyenin başkanlığında bir uzman denetçi ile bir başdenetçiden teşekkül eden bir kurul ön incelemeyi yaparak düzenleyeceği raporu Meslek Mensupları Yükseltme ve Disiplin Kuruluna verir. Bu Kurul soruşturma izni verilmesine veya verilmemesine karar verir.

Karar sanığa varsa şikayetçiye tebliğ edilir. İlgililerin, tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde karara itirazları halinde dosya bir defa da Yüksek Disiplin Kurulunda incelenir. Bu Kurulca da soruşturma izni verilmesine karar verilirse dosya Yargıtaya tevdi olunur. Kurulca verilen kararlar ilgililere tebliğ edilir. Yargılama Yargıtayın görevli ceza dairesinde yapılır.

Bunların kişisel suçları hakkında, soruşturma ve kovuşturma Ankara Cumhuriyet Başsavcısı ve Ağır Ceza Mahkemesine aittir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Meslek Mensuplarına İlişkin Diğer Hususlar

Sayıştay Başkanı, daire başkanları ve üyelerin teminatı

MADDE 69- Sayıştay Başkanı, daire başkanları ve üyeler azlolunamaz, 64 üncü madde hükmü saklı kalmak kaydıyla kendileri istemedikçe 65 yaşından önce emekliye sevkedilemez.

Ancak memuriyetten çıkarılmayı gerektiren bir suçtan dolayı kesin hüküm giymiş olanların görevleri kendiliğinden, görevini sağlık bakımından yerine getiremeyeceği tam teşekküllü resmi hastane sağlık kurulu raporuyla anlaşılanların görevleri Sayıştay Genel Kurulu kararıyla sona erdirilir.

Sayıştay Başkanı, daire başkanları ve üyeler dışındaki meslek mensuplarının görevden uzaklaştırılması

MADDE 70- Sayıştay Başkanı, daire başkanları ve üyeler dışındaki meslek mensuplarının görevlerine, bu Kanunda yazılı haller dışında son verilemez, aylık ve diğer hakları ellerinden alınmaz. Bunlar, meslek mensupları için tesis edilmiş sınıflardan başka bir sınıftaki görevde çalıştırılmazlar.

Ancak memuriyetten çıkarılmayı gerektiren bir suçtan dolayı kesin hüküm giymiş olanların görevleri kendiliğinden sona erer. Sağlık bakımından görevlerini yerine getiremeyecek durumda oldukları tam teşekküllü resmi hastane sağlık kurulu raporuyla anlaşılanların da görevine Meslek Mensupları Yükseltme ve Disiplin Kurulu kararı ve Sayıştay Başkanının onayıyla son verilir.

Sayıştay Başkanı, daire başkanları ve üyeler dışındaki meslek mensuplarından haklarında disiplin veya ceza kovuşturması yapılmasına karar verilen ve görevi başında kalmasında soruşturmanın veya hizmetin gereği bakımından sakınca görülenler, Meslek Mensupları Yükseltme ve Disiplin Kurulu kararıyla geçici bir süre için Sayıştay Başkanı tarafından görevden uzaklaştırılabilir.

Görevden uzaklaştırma ile tekrar işe başlatma ve bunlarla ilgili diğer hususlar hakkında 657 sayılı Kanunun görevden uzaklaştırma ile ilgili hükümleri uygulanır.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Disiplin cezaları

MADDE 68- (1) Sayıştay Başkanı, daire başkanları ve üyeler dışındaki Sayıştay meslek mensuplarına uygulanacak disiplin cezaları hakkında 657 sayılı Kanunun ilgili hükümleri uygulanır.

Sayıştay Başkanı, daire başkanları ve üyeler dışındaki meslek mensupları hakkında ceza kovuşturması

MADDE 69- (1) Sayıştay Başkanı, daire başkanları ve üyeler dışındaki meslek mensuplarının görevleri sebebiyle bir suç işlediklerinin iddia edilmesi halinde Sayıştay Başkanı tarafından görevlendirilecek bir üyenin başkanlığında bir uzman denetçi ile bir başdenetçiden teşekkül eden bir kurul ön incelemeyi yaparak düzenleyeceği raporu Meslek Mensupları Yükseltme ve Disiplin Kuruluna verir. Bu Kurul soruşturma izni verilmesine veya verilmemesine karar verir.

(2) Karar şüpheliye varsa şikayetçiye tebliğ edilir. İlgililerin, tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde karara itirazları halinde dosya bir defa da Yüksek Disiplin Kurulunda incelenir. Bu Kurulca da soruşturma izni verilmesine karar verilirse dosya Yargıtaya tevdi olunur. Kurulca verilen kararlar ilgililere tebliğ edilir. Yargılama Yargıtayın görevli ceza dairesinde yapılır.

(3) Bunların kişisel suçları hakkında, soruşturma ve kovuşturma yetkisi Ankara Cumhuriyet Başsavcısı ve Ağır Ceza Mahkemesine, grup başkanlığı kurulan illerde ise; grup başkanlığının kurulduğu ilin Cumhuriyet Başsavcısı ve Ağır Ceza Mahkemesine aittir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Meslek Mensuplarına İlişkin Diğer Hususlar

Sayıştay Başkanı, daire başkanları ve üyelerin teminatı

MADDE 70- (1) Sayıştay Başkanı, daire başkanları ve üyeler azlolunamaz, 65 inci madde hükmü saklı kalmak kaydıyla kendileri istemedikçe 65 yaşından önce emekliye sevkedilemez.

(2) Ancak memuriyetten çıkarılmayı gerektiren bir suçtan dolayı kesin hüküm giymiş olanların görevleri kendiliğinden, görevini sağlık bakımından yerine getiremeyeceği tam teşekküllü resmi hastane sağlık kurulu raporuyla anlaşılanların görevleri Sayıştay Genel Kurulu kararıyla sona erer.

Sayıştay Başkanı, daire başkanları ve üyeler dışındaki meslek mensuplarının görevden uzaklaştırılması

MADDE 71- (1) Sayıştay Başkanı, daire başkanları ve üyeler dışındaki meslek mensuplarının görevlerine, bu Kanunda yazılı haller dışında son verilemez, aylık ve diğer hakları ellerinden alınamaz. Bunlar, meslek mensupları için tesis edilmiş sınıflardan başka bir sınıftaki görevde çalıştırılmazlar.

(2) Ancak memuriyetten çıkarılmayı gerektiren bir suçtan dolayı kesin hüküm giymiş olanların görevleri kendiliğinden sona erer. Sağlık bakımından görevlerini yerine getiremeyecek durumda oldukları tam teşekküllü resmi hastane sağlık kurulu raporuyla anlaşılanların da görevine Meslek Mensupları Yükseltme ve Disiplin Kurulu kararı ve Sayıştay Başkanının onayıyla son verilir.

(3) Sayıştay Başkanı, daire başkanları ve üyeler dışındaki meslek mensuplarından haklarında disiplin veya ceza kovuşturması yapılmasına karar verilen ve görevi başında kalmasında soruşturmanın veya hizmetin gereği bakımından sakınca görülener, Meslek Mensupları Yükseltme ve Disiplin Kurulu kararıyla geçici bir süre için Sayıştay Başkanı tarafından görevden uzaklaştırılabilir.

(4) Görevden uzaklaştırma ile tekrar işe başlatma ve bunlarla ilgili diğer hususlar hakkında 657 sayılı Kanunun görevden uzaklaştırma ile ilgili hükümleri uygulanır.

(Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekilleri Yozgat Milletvekili Bekir Bozdağ, Samsun Milletvekili Suat Kılıç, Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş, Giresun Milletvekili Nurettin Canikli, İstanbul Milletvekili Ayşe Nur Bahçekapılı ve 3 Milletvekilinin Teklifi)

Meslek mensupları ve savcılarının sicilleri

MADDE 71- Sayıştay Başkanı, daire başkanları ve üyeler dışındaki meslek mensupları ile savcılarının sicilleri her takvim yılı sonunda, kişisel ve mesleki nitelikleri, buldukları görevlerdeki performansları, görevleri ile ilgili kanun, nizam ve mesleki etik kurallarına uyumları ve rapor değerlendirme puanları göz önünde tutularak yükselmeye yeterli olup olmadıklarını belirtecek şekilde;

a) Bölüm başkanları ve grup başkanları ile Başkanlık danışmanı olarak görevlendirilen denetçiler hakkında ilk derecede ilgili başkan yardımcısı, ikinci derecede Sayıştay Başkanı,

b) Kurullarda görevli en kıdemli denetçi hakkında ilk derecede ilgili kuruldan bir üye, ikinci derecede ilgili kurul başkanı,

c) Dairelerde görevli en kıdemli denetçi hakkında ilk derecede ilgili daireden bir üye, ikinci derecede ilgili daire başkanı,

ç) Uzman denetçiler, başdenetçiler, denetçiler ve denetçi yardımcılarının hakkında, ilk derecede ilgili olduğu grup başkanı, kurullarda veya dairelerde en kıdemli denetçi; ikinci derecede, dairelerde ve kurullarda görevli olanlar için ilgili daire başkanı veya kurul başkanı, diğer yerlerde görevli olanlar için ise ilgili bölüm başkanı,

d) Başsavcı için Sayıştay Başkanı, savcılar için birinci derecede başsavcı, ikinci derecede Sayıştay Başkanı,

tarafından düzenlenir.

Birinci ve ikinci derece siciller arasında aykırılık olması halinde, Genel Kurulca her yıl için seçilecek bir daire başkanı ile dört üyeden oluşan bir komisyonun verdiği sicil geçerlidir.

Sicil notunun yüzde yirmisi, raporların hükme bağlanması veya görüşülmesi sonrasında rapora daire ve kurulca verilen rapor değerlendirme puanından oluşur.

Görevlerinde başarı gösteremedikleri veya yükselmeye yeterli olmadıkları yolunda sicil alanlara ve yeterli buldukları halde diğerlerinin tercihi sebebiyle yükseltilmeyenlere durum Sayıştay Başkanı tarafından izleyen yılın Mart ayı sonuna kadar gizli bir yazı ile bildirilir.

İki defa üst üste olumsuz sicil alanın sicil amirleri değiştirilir.

Üç defa üst üste olumsuz sicil alan meslek mensuplarına, Meslek Mensupları Yükseltme ve Disiplin Kurulunun kararı ve Sayıştay Başkanının onayı üzerine emekliliklerini istemeleri veya istifa etmeleri bildirilir. Bir ay içinde bu davete uymayanlar istifa etmiş sayılır.

Yukarıda öngörülen hususların uygulama şekli yönetmelikle düzenlenir.

Başka görev yasağı

MADDE 72- Özel bir kanun ile olmadıkça Sayıştay mensupları kamu idareleri ile gerçek ve tüzel kişiler yanında paralı veya parasız hiçbir görev alamaz ve bilirkişilik yapamazlar. Ancak kooperatifler ve hayır kurumlarının yönetim ve denetim kurullarında görev alanlar, üniversite veya diğer eğitim ve öğretim kurumlarında Başkanlığın onayı ile mesleki konularda ders verenler, ilmi ve mesleki araştırma ve yayınlarda bulunanlar, Sayıştay Başkanlığının bilgisi dahilinde davet olundukları milli ve milletlerarası kongre, konferans ve toplantılara katılanlar için bu madde hükümleri uygulanmaz.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Meslek mensupları ve savcılarının sicilleri

MADDE 72- (1) Sayıştay Başkanı, daire başkanları ve üyeler dışındaki meslek mensupları ile savcılarının sicilleri her takvim yılı sonunda, kişisel ve mesleki nitelikleri, buldukları görevlerdeki performansları, görevleri ile ilgili kanun, nizam ve mesleki etik kurallarına uyumları ve rapor değerlendirme puanları göz önünde tutularak yükselmeye yeterli olup olmadıklarını belirtecek şekilde;

a) Bölüm başkanları ve grup başkanları ile Başkanlık danışmanı olarak görevlendirilen denetçiler hakkında ilk derecede ilgili başkan yardımcısı, ikinci derecede Sayıştay Başkanı,

b) Kurullarda görevli en kıdemli denetçi hakkında ilk derecede ilgili kuruldan bir üye, ikinci derecede ilgili kurul başkanı,

c) Dairelerde görevli en kıdemli denetçi hakkında ilk derecede ilgili daireden bir üye, ikinci derecede ilgili daire başkanı,

ç) Uzman denetçiler, başdenetçiler, denetçiler ve denetçi yardımcıları hakkında, ilk derecede ilgili olduğu grup başkanı, kurullarda veya dairelerde en kıdemli denetçi; ikinci derecede, dairelerde ve kurullarda görevli olanlar için ilgili daire başkanı veya kurul başkanı, diğer yerlerde görevli olanlar için ise bir üye,

d) Başsavcı için Sayıştay Başkanı, savcılar için birinci derecede başsavcı, ikinci derecede Sayıştay Başkanı, tarafından düzenlenir.

(2) Birinci ve ikinci derece siciller arasında aykırılık olması halinde, Genel Kurulca her yıl için seçilecek bir daire başkanı ile dört üyeden oluşan bir komisyonun verdiği sicil geçerlidir.

(3) Sicil notunun yüzde yirmisi, raporların hükme bağlanması veya görüşülmesi sonrasında rapora daire ve kurulca verilen rapor değerlendirme puanından oluşur.

(4) Görevlerinde başarı gösteremedikleri veya yükselmeye yeterli olmadıkları yolunda sicil alanlara ve yeterli buldukları halde diğerlerinin tercihi sebebiyle yükseltilmeyenlere durum Sayıştay Başkanı tarafından izleyen yılın Mart ayı sonuna kadar gizli bir yazı ile bildirilir.

(5) İki defa üst üste olumsuz sicil alanın sicil amirleri değiştirilir.

(6) Üç defa üst üste olumsuz sicil alan meslek mensuplarına, Meslek Mensupları Yükseltme ve Disiplin Kurulunun kararı ve Sayıştay Başkanının onayı üzerine emekliliklerini istemeleri veya istifa etmeleri bildirilir. Bir ay içinde bu davete uymayanlar istifa etmiş sayılır.

(7) Yukarıda öngörülen hususların uygulama şekli yönetmelikle düzenlenir.

Başka görev yasağı

MADDE 73- (1) Özel bir kanun ile olmadıkça Sayıştay mensupları kamu idareleri ile gerçek ve tüzel kişiler yanında paralı veya parasız hiçbir görev alamaz ve bilirkişilik yapamazlar. Ancak kooperatifler ve hayır kurumlarının yönetim ve denetim kurullarında görev alanlar, üniversite veya diğer eğitim ve öğretim kurumlarında Başkanın onayı ile mesleki konularda ders verenler, ilmi ve mesleki araştırma ve yayınlarda bulunanlar, Sayıştay Başkanlığının bilgisi dahilinde davet olundukları milli ve milletlerarası kongre, konferans ve toplantılara katılanlar için bu madde hükümleri uygulanmaz.

(Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekilleri Yozgat Milletvekili Bekir Bozdağ, Samsun Milletvekili Suat Kılıç, Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş, Giresun Milletvekili Nurettin Canikli, İstanbul Milletvekili Ayşe Nur Bahçekapılı ve 3 Milletvekilinin Teklifi)

Sayıştay meslek mensupları, Sayıştay Başkanının izniyle kamu idarelerinde bir göreve atanabilir. Bu şekilde bir göreve atananlardan Sayıştaya dönmek isteyenler, Meslek Mensupları Yükseltme ve Disiplin Kurulunun kararı üzerine, Sayıştay Başkanının onayı ile yeniden atanır. Özel kanunlardaki hükümler saklı kalmak üzere bunların kurum dışında görevli oldukları süre meslekte geçmiş gibi değerlendirilir. Bu kişiler görev yaptıkları idarenin denetiminde üç yıl süre ile görevlendirilemez.

Bu maddeye aykırı hareket edenler istifa etmiş sayılır. Bu husus disiplin kurullarınca karara bağlanır. Genel hükümler saklıdır.

Yabancı ülkelere gönderilme

MADDE 73- Bilgi ve görgülerini artırmak, meslekleriyle ilgili araştırma yapmak, kurs ve öğrenim görmek üzere seçilen ya da iç veya dış burstan yararlanan meslek mensupları iki yılı; uluslararası kuruluşlarda ya da yüksek denetim organlarında çalışmak üzere görevlendirilenler ise üç yılı aşmamak üzere Sayıştay Başkanınca yurt dışına gönderilebilirler. Bu süreler, gerekirse en çok bir katna kadar uzatılabilir.

Bu surette yurt dışına gidip altı aydan fazla yurt dışında kalanlar, yurda dönüp mesleğe başladıktan sonra iki kat süre ile mecburi hizmet yapmak zorundadırlar. Mecburi hizmet yapmadan görevden ayrılmak isteyenler, yurt dışında kaldıkları sürede kendilerine ödenen aylık, ödenek, tazminatlar ile her türlü ödemelerin, mecburi hizmetin eksik kalan kısmı ile orantılı miktarını iki kat olarak ödemekle yükümlüdürler.

Yabancı ülkelere gönderilenlerin mali hakları, yükümlülükleri, giderlerinin karşılanması, aylık ve ödeneklerinin transferi konularında Devlet memurlarına ilişkin hükümler uygulanır.

Bu Kanun hükümlerine göre yabancı ülkelere gönderilenlerin derece yükselmeleri, kademe ilerlemeleri, emeklilik, aylık, ödenek ve diğer bütün özlük hakları ile yükümlülükleri devam eder.

Yurt dışına gönderilme usul ve esasları çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

Eğitim ve yayın

MADDE 74- Sayıştay, denetim ve diğer faaliyetleri ile ilgili eğitim ve yayın hizmetleri verebilir. Bu hizmetlerin ücretlendirilmesi sonucunda elde edilen gelirler bütçeye gelir kaydedilir. Bu faaliyetlerde görevlendirilenlere yapılacak ödemeler, telif ücretleri ve diğer hususlar yönetmelikle düzenlenir.

Kıyafet

MADDE 75- Sayıştay meslek mensupları ile Başsavcı ve savcılarının resmi kıyafetleri ile bunların giyilme yer ve zamanları yönetmelikle düzenlenir.

ALTINCI KISIM

Diğer Hükümler

Belgelerin saklanması

MADDE 76- Genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinin hesap ve işlemlerine ilişkin her çeşit belge ve bilgi ilgili idarenin muhasebe biriminde, diğer idarelerin hesap ve işlemlerine ilişkin her çeşit belge ve bilgi ilgili idarelerce saklanır. Bu belge ve bilgilerin Sayıştaya gönderilmesi ve Sayıştay tarafından ilgili idareye iadesi, ilgili idarece saklanması ve yok edilmesine ilişkin esas ve usuller Maliye Bakanlığının görüşü alınmak suretiyle Sayıştayca hazırlanacak yönetmelikle belirlenir.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(2) Sayıştay meslek mensupları, Sayıştay Başkanının izniyle kamu idarelerinde bir göreve atanabilir. Bu şekilde bir göreve atananlardan Sayıştaya dönmek isteyenler, Meslek Mensupları Yükseltme ve Disiplin Kurulunun kararı üzerine, Sayıştay Başkanının onayı ile yeniden atanır. Özel kanunlardaki hükümler saklı kalmak üzere bunların kurum dışında görevli oldukları süre meslekte geçmiş gibi değerlendirilir. Bu kişiler görev yaptıkları idarenin denetiminde üç yıl süre ile görevlendirilemez.

(3) Bu maddeye aykırı hareket edenlerin durumları disiplin kurullarınca karara bağlanır. Genel hükümler saklıdır.

Yabancı ülkelere gönderilme

MADDE 74- (1) Bilgi ve görgülerini artırmak, meslekleriyle ilgili araştırma yapmak, kurs ve öğrenim görmek üzere seçilen ya da iç veya dış burstan yararlanan meslek mensupları iki yılı; yabancı memleketlerde veya uluslararası kuruluşlarda çalışmak üzere görevlendirilenler ise beş yılı aşmamak üzere Sayıştay Başkanınca yurt dışına gönderilebilirler. Bu süreler, gerekirse en çok bir katına kadar uzatılabilir.

(2) Bu surette yurt dışına gidip altı aydan fazla yurt dışında kalanlar, yurda dönüp mesleğe başladıktan sonra iki kat süre ile mecburî hizmet yapmak zorundadırlar. Mecburi hizmet yapmadan görevden ayrılmak isteyenler, yurt dışında kaldıkları sürede kendilerine ödenen aylık, ödenek, tazminatlar ile her türlü ödemelerin, mecburî hizmetin eksik kalan kısmı ile orantılı miktarını iki kat olarak ödemekle yükümlüdürler.

(3) Yabancı ülkelere gönderilenlerin; derece yükselmeleri, kademe ilerlemeleri, emeklilik, mali hakları, yükümlülükleri, giderlerinin karşılanması, aylık ve ödeneklerinin transferi konularında Devlet memurlarına ilişkin hükümler uygulanır.

(4) Yurt dışına gönderilme usul ve esasları çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

Eğitim ve yayın

MADDE 75- (1) Sayıştay, denetim ve diğer faaliyetleri ile ilgili eğitim ve yayın hizmetleri verebilir. Bu hizmetlerin ücretlendirilmesi sonucunda elde edilen gelirler bütçeye gelir kaydedilir. Bu faaliyetlerde görevlendirilenlere yapılacak ödemeler, telif ücretleri ve diğer hususlar yönetmelikle düzenlenir.

Kıyafet

MADDE 76- (1) Sayıştay meslek mensupları ile Başsavcı ve savcılarının resmi kıyafetleri ile bunların giyilme yer ve zamanları yönetmelikle düzenlenir.

ALTINCI KISIM

Diğer Hükümler

Belgelerin saklanması

MADDE 77- (1) Genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinin hesap ve işlemlerine ilişkin her çeşit belge ve bilgi ilgili idarenin muhasebe biriminde, diğer idarelerin hesap ve işlemlerine ilişkin her çeşit belge ve bilgi ilgili idarelerce saklanır. Bu belge ve bilgilerin Sayıştaya gönderilmesi ve Sayıştay tarafından ilgili idareye iadesi, ilgili idarece saklanması ve yok edilmesine ilişkin esas ve usuller Maliye Bakanlığının görüşü alınmak suretiyle Sayıştayca hazırlanacak yönetmelikle belirlenir.

(Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekilleri Yozgat Milletvekili Bekir Bozdağ, Samsun Milletvekili Suat Kılıç, Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş, Giresun Milletvekili Nurettin Canikli, İstanbul Milletvekili Ayşe Nur Bahçekapılı ve 3 Milletvekilinin Teklifi)

Suç teşkil eden fiiller

MADDE 77- Denetim ve incelemeler sırasında suç teşkil eden bir fiile rastlandığı takdirde, ilgili denetçi tarafından derhal deliller tespit edilerek durum Sayıştay Başkanlığına bildirilir. Sayıştay Başkanının görevlendireceği dairece onbeş gün içinde yapılacak inceleme sonucunda toplanan ilk delillerin kamu davası açılmasını gerektirecek nitelikte görülmesi halinde, gereği yerine getirilmek üzere dosya sorumluların bağlı olduğu kamu idaresine veya suçun niteliğine göre doğrudan soruşturma yapılmak üzere Cumhuriyet Savcılığına gönderilmesi için Sayıştay Başsavcılığına verilir.

Adli, idari ve askeri mahkemelerce verilen hükümler, Sayıştayın denetim yapmasına ve hükme bağlamasına engel değildir.

Sayıştayın denetlenmesi

MADDE 78- Sayıştayın denetlenmesi, her yıl Türkiye Büyük Millet Meclisi adına Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanı tarafından görevlendirilen ve gerekli mesleki niteliklere sahip denetim elemanlarından oluşan bir komisyon tarafından, hesaplar ve bunlara ilişkin belgeler esas alınarak yapılır.

Yetki

MADDE 79- Bu Kanun hükümlerinin uygulanmasına ilişkin gerekli düzenlemeleri yapmaya Sayıştay Başkanlığı yetkilidir.

Kaldırılan hükümler

MADDE 80- Bu Kanunun geçici maddelerindeki hükümler saklı kalmak kaydıyla;

a) Geçici 11 inci maddesi hariç, 21.2.1967 tarihli ve 832 sayılı Sayıştay Kanunu ile ek ve değişiklikleri,

b) Diğer kanunların Sayıştay denetiminden istisna veya muafiyet tanıyan hükümleri ile bu Kanuna aykırı hükümleri,
yürürlükten kaldırılmıştır.

GEÇİCİ MADDE 1- Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulan Sayıştay raporlarının ve bu Kanunun 78 inci maddesi uyarınca hazırlanan denetim sonuçlarının Mecliste görüşülme esas ve usulleri Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünde belirtilir.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Suç teşkil eden fiiller

MADDE 78- (1) Denetim ve incelemeler sırasında suç teşkil eden bir fiile rastlandığı takdirde, ilgili denetçi tarafından derhal deliller tespit edilerek durum Sayıştay Başkanlığına bildirilir. Sayıştay Başkanının görevlendireceği dairece onbeş gün içinde yapılacak inceleme sonucunda toplanan ilk delillerin kamu davası açılmasını gerektirecek nitelikte görülmesi halinde, gereği yerine getirilmek üzere dosya sorumluların bağlı olduğu kamu idaresine veya suçun niteliğine göre doğrudan soruşturma yapılmak üzere Cumhuriyet Savcılığına gönderilmesi için Sayıştay Başsavcılığına verilir.

(2) Adli, idari ve askeri mahkemelerce verilen hükümler, Sayıştayın denetim yapmasına ve hükme bağlamasına engel değildir.

Sayıştayın denetlenmesi

MADDE 79- (1) Sayıştayın denetlenmesi, her yıl Türkiye Büyük Millet Meclisi adına Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanı tarafından görevlendirilen ve gerekli mesleki niteliklere sahip denetim elemanlarından oluşan bir komisyon tarafından, hesaplar ve bunlara ilişkin belgeler de esas alınarak yapılır.

Yetki

MADDE 80- (1) Bu Kanun hükümlerinin uygulanmasına ilişkin gerekli düzenlemeleri yapmaya Sayıştay Başkanlığı yetkilidir.

Çeşitli hükümler

MADDE 81- (1) 657 sayılı Kanunun;

a) Ek göstergelere ilişkin II sayılı cetvelinin "2- Yargı Kuruluşları, Bağlı ve İlgili Kuruluşlar ile Yüksek Öğretim Kuruluşlarında" bölümüne, Sosyal Güvenlik Kurumu Daire Başkanları (Ana ve Yardımcı Hizmet Birimi) ibaresinden sonra gelmek üzere "Sayıştay Başkanlığı Birim Başkanı, Sayıştay Başkanlığı Strateji Geliştirme Birim Başkanı" ibareleri eklenmiştir.

b) 657 sayılı Kanuna ekli (IV) sayılı Makam Tazminatı Cetvelinin (5.c) numaralı bendinde yer alan "Sosyal Güvenlik Kurumu Daire Başkanları," ibaresinden sonra gelmek üzere "Sayıştay Başkanlığı Birim Başkanı, Sayıştay Başkanlığı Strateji Geliştirme Birim Başkanı" ibareleri eklenmiştir.

(2) Sayıştayın Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası üzerindeki denetim yetkisi; 14/1/1970 tarihli ve 1211 sayılı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanununun 4 üncü maddesinde sayılan temel görev ve yetkileri dışında kalan faaliyetlerle ilgili hesap ve işlemlerle sınırlıdır.

Kaldırılan hükümler

MADDE 82- (1) Bu Kanunun geçici maddelerindeki hükümler saklı kalmak kaydıyla;

a) Geçici 11 inci maddesi hariç, 21/2/1967 tarihli ve 832 sayılı Sayıştay Kanunu ile ek ve değişiklikleri,

b) 20/10/1983 tarihli ve 72 sayılı Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile ek ve değişiklikleri,

c) Diğer kanunların Sayıştay denetiminden istisna veya muafiyet tanıyan hükümleri ile bu Kanuna aykırı hükümleri,

yürürlükten kaldırılmıştır.

GEÇİCİ MADDE 1- (1) Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünde gerekli düzenlemeler yapılmaya kadar;

(Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekilleri Yozgat Milletvekili Bekir Bozdağ, Samsun Milletvekili Suat Kılıç, Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş, Giresun Milletvekili Nurettin Canikli, İstanbul Milletvekili Ayşe Nur Bahçekapılı ve 3 Milletvekilinin Teklifi)

Ancak bu değişiklik yapılmaya kadar Sayıştay Kanununun çeşitli maddelerinde Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulacağı belirtilen raporlar, Türkiye Büyük Millet Meclisi Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülerek Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunda genel görüşme konusu olur.

GEÇİCİ MADDE 2- Bu Kanunda öngörülen yönetmelik, standart, rehber ve diğer düzenlemeler bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren en geç bir yıl içinde çıkarılır.

190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin eki cetvellerde yer alan Sayıştay Başkanlığına ait kadroların kullanılmasına devam olunur.

Ekli (1) ve (2) sayılı listelerde belirtilen kadrolar ihdas edilerek 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin eki (I) ve (II) sayılı cetvellerin Sayıştay Başkanlığına ilişkin bölümüne eklenmiş ve ekli (3) sayılı listede belirtilen kadrolar iptal edilerek 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin eki (II) sayılı cetvelin Sayıştay Başkanlığına ilişkin bölümünden çıkarılmıştır.

Bu Kanunun yayımı tarihinde Sayıştay Başkanlığına ait kadrolarda bulunan meslek mensupları ile yönetim mensupları aynı unvanlı kadrolara, savcı ve savcı yardımcılara ise savcı kadrolarına atanmış sayılır.

GEÇİCİ MADDE 3- 657 sayılı Kanunun;

a) Ek göstergelere ilişkin II sayılı cetvelinin "2- Yargı Kuruluşları, Bağlı ve İlgili Kuruluşlar ile Yüksek Öğretim Kuruluşlarında" bölümüne, Sosyal Güvenlik Kurumu Daire Başkanları (Ana ve Yardımcı Hizmet Birimi) ibaresinden sonra gelmek üzere "Sayıştay Başkanlığı Birim Başkanı, Sayıştay Başkanlığı Strateji Geliştirme Birim Başkanı" ibareleri eklenmiştir.

b) 657 sayılı Kanuna ekli (IV) sayılı Makam Tazminatı Cetvelinin (5.c) numaralı bendinde yer alan "Sosyal Güvenlik Kurumu Daire Başkanları," ibaresinden sonra gelmek üzere "Sayıştay Başkanlığı Birim Başkanı, Sayıştay Başkanlığı Strateji Geliştirme Birim Başkanı" ibareleri eklenmiştir.

GEÇİCİ MADDE 4- Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte görevde bulunan Sayıştay Başkanı, Başkan seçildiği tarihte geçerli olan süreyi tamamlar.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce başlanmış denetim ve hükme bağlama işlemleri ilgili kanun hükümlerine göre sonuçlandırılır.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren Rapor Değerlendirme Kurulu ve Temyiz Kurulu üyelikleri için en geç üç ay içinde seçim yapılır. 26 ncı madde gereğince Temyiz Kurulu üyelerinin yarısının yenileneceği ilk seçimde en az oy alan üyelerin yerine seçim yapılır.

15 inci maddede belirtilen oran sağlanıncaya kadar, boşalan üyeliklere yapılacak seçimlerde eksik olan kontenjan için seçim yapılır. Bu oranların uygulanmasında tamsayı yanında meydana gelen kesirler Sayıştay meslek mensupları kontenjanına aktarılır.

Diğer kanunlarda 832 sayılı Kanuna yapılan atıflar, bu Kanuna yapılmış sayılır.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

a) Bu Kanun gereğince, Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulan Sayıştay raporları, kanunda aksine bir hüküm bulunmadığı takdirde Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülür. Komisyon, bu Kanun ve 5018 sayılı Kanunda görüşme usulü belirtilenler hariç, sunulan diğer raporlardan hangilerinin bütçe ve kesinhesap kanunu tasarıları ile birlikte görüşüleceğine, hangilerinin genel görüşme konusu olacağına karar verir. Genel görüşme konusu olmasına karar verilen Sayıştay raporlarına ilişkin görüş ve değerlendirmeleri içeren Komisyon raporları bastırılıp Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerine dağıtılır. Komisyon raporları dağıtım tarihini takip eden ilk birleşimin tutanağına eklenir ve Hükümete iletilir. Genel görüşme konusu olmasına karar verilmeyen raporlara siyasi parti grupları, 20 milletvekili veya Hükümet tarafından, dağıtım tarihinden itibaren 15 gün içinde gerekçeli olarak itiraz edilebilir. Bu itirazlar Komisyona bildirilir. İtiraz olunmayan raporlar sonuçlanmış sayılır. İtiraz olunan raporlar, itiraz süresinin bitiminden itibaren en geç 30 gün içinde itiraz olunan hususlara dair Komisyonun görüşü ile birlikte Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulur ve genel görüşme konusu olur. Genel görüşme konusu olan raporlar üzerinde siyasi parti gruplarına, Komisyona, Hükümete ve şahsı adına iki üyeye söz verilir.

b) Bütçe hakkı çerçevesinde Türkiye Büyük Millet Meclisinin izleme ve gözetim fonksiyonunun bir gereği olarak, Plan ve Bütçe Komisyonu bünyesinde Kamu Hesapları Alt Komisyonu kurulur. Kamu Hesapları Alt Komisyonunun üye sayısı Komisyonca belirlenir. Kamu Hesapları Alt Komisyonu üyelerinin seçimi, Komisyon üyeleri arasından siyasi parti grupları ile bağımsızların Komisyondaki temsil oranları dikkate alınarak yapılır. Kamu Hesapları Alt Komisyonunun görev süresi, Komisyonun görev süresi ile sınırlıdır. Kamu Hesapları Alt Komisyonu kendi üyeleri arasından başkan ve başkanvekili seçer. Komisyon Başkanı gerek gördüğü takdirde Kamu Hesapları Alt Komisyonuna başkanlık yapabilir.

(2) Kamu Hesapları Alt Komisyonu:

a) Kesinhesap kanunu tasarısı ve ekinde yer alan belgeler ile birinci fıkranın (a) bendinde belirtilen Sayıştay raporlarını, 5018 sayılı Kanun hükümleri uyarınca Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulan diğer rapor ve belgeler ile Komisyon tarafından karar verilen diğer konuları görüşür, inceler ve değerlendirir.

b) Genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin hesap verme sorumluluğu ve mali saydamlık esasları çerçevesinde kamu kaynağını elde etmeleri ve kullanmalarına yönelik mali yıl içindeki gerçekleştirmeleri izler ve değerlendirir.

c) Bütçe sürecinde Türkiye Büyük Millet Meclisinin etkinliğinin artırılmasına ve kesinhesapların değerlendirilmesine yönelik olarak uluslararası alanda genel kabul gören bütçe uygulama ve denetim süreci konusundaki gelişmeleri izler, gerektiğinde yurt dışında incelemelerde bulunur ve bu gelişmeler konusunda Plan ve Bütçe Komisyonunu bilgilendirir.

ç) Görüş, inceleme, değerlendirme, izleme ve gözetim faaliyetlerinin sonuçlarını rapor halinde Plan ve Bütçe Komisyonuna sunar.

(3) Birinci fıkranın (a) bendi uyarınca bütçe ve kesinhesap kanunu tasarıları ile birlikte görüşülmesine karar verilen Sayıştay raporları hakkında Alt Komisyon tarafından hazırlanan değerlendirme raporu, kesinhesap görüşmeleri sırasında Plan ve Bütçe Komisyonunda ayrı bir birleşimde görüşülür.

(Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekilleri Yozgat Milletvekili Bekir Bozdağ, Samsun Milletvekili Suat Kılıç, Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş, Giresun Milletvekili Nurettin Canikli, İstanbul Milletvekili Ayşe Nur Bahçekapılı ve 3 Milletvekilinin Teklifi)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(4) Kamu Hesapları Alt Komisyonu yaptığı toplantılara Sayıştay ile ilgili kamu idarelerinden temsilci çağırabilir. İlgili kamu idarelerinden toplantılara ilgili bakan tarafından en az harcama yetkilisi düzeyinde görevlendirecek bir temsilcinin katılması zorunludur. Ancak Sayıştay raporlarının görüşüldüğü toplantılarda Sayıştay temsilcisi hazır bulunur.

(5) Alt Komisyon bu madde kapsamında belirtilen kamu idarelerinden her türlü bilgi, belge ve raporu Plan ve Bütçe Komisyonunca belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde isteyebilir. İstenen bilgi, belge ve raporların ilgili kamu idareleri tarafından Alt Komisyona sunulması zorunludur.

(6) Alt Komisyon, Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanının bilgisi dahilinde yerinde inceleme yapabilir, hazırladığı raporu ilgili idareye gönderebilir, açıklama isteyebilir ve önerilerde bulunabilir.

(7) Alt Komisyona sunulan bilgi, belge ve raporlar, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Sekreterliği Bütçe Müdürlüğünde görevli uzmanlar marifetiyle derlenir ve gerekli açıklama ve değerlendirmelerle birlikte Alt Komisyona sunulur.

GEÇİCİ MADDE 2- (1) Bu Kanunda öngörülen yönetmelik, standart, rehber ve diğer düzenlemeler bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren en geç bir yıl içinde çıkarılır.

(2) 14/12/1983 tarihli ve 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Sayıştay Başkanlığına ait cetvellerinde yer alan kadroların kullanılmasına devam olunur.

(3) Ekli (1) ve (2) sayılı listelerde belirtilen kadrolar ihdas edilerek 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Sayıştay Başkanlığına ilişkin (I) ve (II) sayılı cetvellerine eklenmiş ve ekli (3) sayılı listede belirtilen kadrolar iptal edilerek, 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Sayıştay Başkanlığına ilişkin (II) sayılı cetvelinden çıkarılmıştır.

(4) Bu Kanunun yayımı tarihinde Sayıştay Başkanlığına ait kadrolarda bulunan meslek mensupları ile yönetim mensupları aynı unvanlı kadrolara; savcı başsavcı, savcı başyardımcıları ve savcı yardımcılarını ise savcı kadrolarına atanmış sayılır.

GEÇİCİ MADDE 3- (1) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte görevde bulunan Sayıştay Başkanı, Başkan seçildiği tarihte geçerli olan süreyi tamamlar.

(2) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce başlanmış denetim ve hükme bağlama işlemleri ilgili kanun hükümlerine göre sonuçlandırılır.

(3) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren Rapor Değerlendirme Kurulu ve Temyiz Kurulu üyelikleri için en geç üç ay içinde seçim yapılır. 26 ncı madde gereğince Temyiz Kurulu üyelerinin dörtte birinin yenileneceği ilk seçimde en az oy alan üyelerin yerine seçim yapılır.

(4) 15 inci maddede belirtilen oran sağlanıncaya kadar, boşalan üyeliklere yapılacak seçimlerde eksik olan kontenjan için seçim yapılır. Bu oranların uygulanmasında tamsayı yanında meydana gelen kesirler Sayıştay meslek mensupları kontenjanına aktarılır.

(5) Diğer kanunlarda 832 sayılı Kanuna yapılan atıflar, bu Kanuna yapılmış sayılır.

GEÇİCİ MADDE 4- (1) Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulunun personeli, araç, gereç ve her türlü taşınır ve taşınmaz malları ve bütçesi Sayıştaya devredilmiştir. Devirle ilgili işlemler Sayıştay Başkanınca yerine getirilir.

(2) Sayıştaya devredilen Yüksek Denetleme Kurulunda, devir tarihi itibarıyla çalışmakta olan; başkan ve üyeler başka bir işleme gerek kalmaksızın ve kadro şartı aranmaksızın birinci sınıfa ayrılmış, birinci sınıfa ayrıldıktan sonra dokuz yılını tamamlamış ve birinci sınıfa ayrılma niteliklerini

(Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekilleri Yozgat Milletvekili Bekir Bozdağ, Samsun Milletvekili Suat Kılıç, Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş, Giresun Milletvekili Nurettin Canikli, İstanbul Milletvekili Ayşe Nur Bahçekapılı ve 3 Milletvekilinin Teklifi)

Yürürlük

MADDE 81- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 82- Bu Kanun hükümlerini Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı yürütür.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

kaybetmemiş Sayıştay uzman denetçisi; başdenetçi, denetçi ve denetçi yardımcıları kazanılmış hak aylık derecelerine uygun Sayıştay uzman denetçisi, Sayıştay başdenetçisi, Sayıştay denetçisi ve Sayıştay denetçi yardımcısı kadrolarına atanmış sayılır. Sayıştay uzman denetçiliğine atanmış sayılan başdenetçi ve denetçilerin birinci sınıfa ayrılımlarına ve uygulamaya ilişkin hususlar bu Kanun çerçevesinde Sayıştay Genel Kurulunca belirlenir.

(3) Kurulda görevli sözleşmeli personel, sözleşmeli statüde geçen hizmet süreleri, öğrenim durumları itibariyle yükselebilecekleri dereceyi aşmamak şartıyla, 657 sayılı Kanunun ek geçici 1, 2 ve 3 üncü maddeleri ile 2/2/2005 tarihli ve 5289 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerine Bir Derece Verilmesi Hakkında Kanun hükümleri dikkate alınarak tespit edilecek kazanılmış hak aylık derecelerine uygun kadrolara Sayıştay Başkanınca atanır.

(4) Devredilen personelden bu madde uyarınca yeni bir kadroya atananların atandıkları kadroların aylık, ek gösterge, her türlü zam ve tazminatları ile diğer mali hakları toplamı net tutarının (fazla çalışma ücreti hariç), eski kadro veya pozisyonlarına bağlı olarak en son ayda almakta oldukları aylık, ücret, ek gösterge, ikramiye (bir aya isabet eden tutar), her türlü zam ve tazminatları ile diğer mali hakları toplamı net tutarından az olması halinde aradaki fark, farklılık giderilinceye kadar atandıkları kadrolarda kaldıkları sürece herhangi bir kesintiye tabi tutulmaksızın tazminat olarak ödenir.

(5) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu tarafından başlatılan denetimler, 72 sayılı Kanun Hükmünde Kararname hükümlerine göre Sayıştay tarafından sonuçlandırılır.

(6) 18/6/1984 tarihli ve 233 sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname, 3346 sayılı Kanun ve diğer kanunlarda Başbakanlık Yüksek Denetleme Kuruluna yapılmış olan atıflar Sayıştaya yapılmış sayılır.

Yürürlük

MADDE 83- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 84- (1) Bu Kanun hükümlerini Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı yürütür.

ADALET VE KALKINMA PARTISI GRUP BAŞKANVEKİLLERİ YOZGAT MİLLETVEKİLİ BEKİR BOZDAĞ, SAMSUN MİLLETVEKİLİ SUAT KILIÇ, KAYSERİ MİLLETVEKİLİ MUSTAFA ELİTAŞ, GİRESUN MİLLETVEKİLİ NURETTİN CANIKLI, İSTANBUL MİLLETVEKİLİ AYŞE NUR BAHÇEKAPILI VE 3 MİLLETVEKİLİNİN TEKLİF ETTİĞİ METNE EKİLİ LİSTELER

(1) SAYILI LİSTE
(Yönetim Mensupları)

KURUMU : SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI
TEŞKİLATI : MERKEZ

İHDAS EDİLEN KADROLAR

SINIFI	UNVANI	DERECESİ	SERBEST KADRO ADEDİ	TUTULAN KADRO ADEDİ	TOPLAM
G.İ.H.	Birim Başkanı	1	5	-	5
G.İ.H.	Strateji Geliştirme Birim Başkanı	1	1	-	1
G.İ.H.	Yazı İşleri Müdürü	1	5	-	5
S.H.	Baştabip	1	1	-	1
G.İ.H.	Şef	3	7	-	7
G.İ.H.	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	5	10	-	10
G.İ.H.	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	9	150	-	150
G.İ.H.	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	10	50	-	50
T.H.	Tekniker	5	6	-	6
T.H.	Teknisyen	3	3	-	3
T.H.	Teknisyen	10	20	-	20
Y.H.	Teknisyen Yardımcısı	5	4	-	4
TOPLAM:			262		262

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METNE EKLI LİSTELER

(1) SAYILI LİSTE

KURUMU SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI
TEŞKİLATI MERKEZ

İHDAS EDİLEN KADROLAR

SINIFI	UNVANI	DERECESİ	SERBEST KADRO ADEDİ	TUTULAN KADRO ADEDİ	TOPLAM
G.İ.H.	Birim Başkanı	1	5	-	5
G.İ.H.	Strateji Geliştirme Birim Başkanı	1	1	-	1
G.İ.H.	Yazı İşleri Müdürü	1	5	-	5
S.H.	Baştabip	1	1	-	1
G.İ.H.	Şef	3	7	-	7
G.İ.H.	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	5	10	-	10
G.İ.H.	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	9	150	-	150
G.İ.H.	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	10	50	-	50
T.H.	Tekniker	5	6	-	6
T.H.	Teknisyen	3	3	-	3
T.H.	Teknisyen	10	20	-	20
Y.H.	Teknisyen Yardımcısı	5	4	-	4
TOPLAM:			262		262

(Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekilleri Yozgat Milletvekili Bekir Bozdağ, Samsun Milletvekili Suat Kılıç, Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş, Giresun Milletvekili Nurettin Canikli, İstanbul Milletvekili Ayşe Nur Bahçekapılı ve 3 Milletvekilinin Teklif Ettiği Metne Ekli Listeler)

(2) SAYILI LİSTE

(Meslek Mensupları, Başsavcı ve Savcı)

KURUMU : SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI
TEŞKİLATI : MERKEZ

İHDAS EDİLEN KADROLAR

UNVANI	DERECESİ	SERBEST KADRO ADEDİ	TUTULAN KADRO ADEDİ	TOPLAM
Üye	1	1	-	1
Uzman Denetçi	1	255	-	255
Başsavcı	1	1	-	1
Savcı	1	11	-	11
Başdenetçi	2	36	-	36
Başdenetçi	3	26	-	26
Başdenetçi	4	73	-	73
Denetçi	5	55	-	55
Denetçi	6	40	-	40
Denetçi	7	45	-	45
TOPLAM:		543		543

(3) SAYILI LİSTE

KURUMU : SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI
TEŞKİLATI : MERKEZ

İPTAL EDİLEN KADROLAR

UNVANI	DERECESİ	SERBEST KADRO ADEDİ	TUTULAN KADRO ADEDİ	TOPLAM
Kurul Başraportörü	1	3	-	3
Daire Raportörü	1	8	2	10
Savcı Başyardımcısı	1	3	-	3
Savcı Yardımcısı	1	7	-	7
TOPLAM:		21	2	23

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metne Ekli Listeler)

(2) SAYILI LİSTE
(Meslek Mensupları, Başsavcı ve Savcı)

KURUMU SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI
TEŞKİLATI MERKEZ

İHDAS EDİLEN KADROLAR

UNVANI	DERECESİ	SERBEST KADRO ADEDİ	TUTULAN KADRO ADEDİ	TOPLAM
Üye	1	1	-	1
Uzman Denetçi	1	255	-	255
Başsavcı	1	1	-	1
Savcı	1	11	-	11
Başdenetçi	2	36	-	36
Başdenetçi	3	26	-	26
Başdenetçi	4	73	-	73
Denetçi	5	55	-	55
Denetçi	6	40	-	40
Denetçi	7	45	-	45
TOPLAM:		543		543

(3) SAYILI LİSTE

KURUMU SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI
TEŞKİLATI MERKEZ

İPTAL EDİLEN KADROLAR

UNVANI	DERECESİ	SERBEST KADRO ADEDİ	TUTULAN KADRO ADEDİ	TOPLAM
Kurul				
Başraportörü	1	3	-	3
Daire				
Raportörü	1	8	2	10
Savcı				
Başyardımcısı	1	3	-	3
Savcı				
Yardımcısı	1	7	-	7
TOPLAM:		21	2	23